Epigrammatum DELECTUS

Ex omnibus

Tum Veteribus, tum Recentioribus

POETIS

Accuratè decerptus.

Cum *Differtatione*, de verâ *Pulchritudine* & adumbratâ, in quâ ex certis Principiis Rejectionis & Selectionis Epigrammatum causæ redduntur.

Adjectæ sunt elegantes *Sententiæ* ex antiquis Poetis parcè sed severiori judicio selectæ.

Cum brevioribus *Sententiis* seu *Proverbiis* ex Autoribus Græcis & Latinis.

Quibus hac Novâ Editione.

Subjungitur *alterius Delectus Specimen*, ex nuperis, maximè, Poetis ab Electoribus prætermissis.

In usum Scholæ *Etonensis.*

Londini: Sumptibus *Sam. Smith*, ad Insignia Principis in Cœmeterio *D. Pauli.* 1686.

PRÆFATIO.

I. Operis consilium & utilitas.

CUM in adolescentibus instituendis duo spectari debeant, studia & mores, utrisque nos hoc colligendorum Epigrammatum labore inservire voluimus. Morum tamen præcipua apud nos cura, quia gravior, eorumque potissimùm causâ ad hoc operis suscipiendum impulsi sumus, ut quantum in nobis situm erat, unum quasi ostium obstrueremus, quo in multorum animos certissima pestis illabitur.

Scilicet non levi nos dolore semper affecit infelix tot adolescentium casus, qui ad impurorum librorum lectionem curiositate primùm allecti, hinc primos dæmonis afflatus hauriunt, & sic amissâ mentis castimoniâ, totâ deinde serie consequentis ætatis præceptam in tenerâ ætate pravitatem novis accessionibus cumulant.

Tanti, tamque præsentis exitii una provisio est, si penitus ab illis pestilentibus libris arceantur. Sed quoniam in iisdem multa sunt non mediocris elegantiæ, nec exiguæ utilitatis; quorum specie plerique ad eorum lectionem cum tanta sua pernicie illiciuntur, his penitus fraudari adolescentes durius, & ad illos ab iis abstrahendos alienius videbatur.

Optimum ergo semper eorum institutum esse judicavi, qui ex antiquorum libris obscœna resecare studuerunt,

eorumque nobis exemplum exequi, & simili beneficio juventutem promereri in votis fuit. Cumque non alios perniciosiores nossem, quam Epigrammatum scriptores, qui fœditatem suam, quo magis in animos penetret, jocis & salibus acuunt, eam mihi præcipuè partem selegi perpurgandam.

Hoc consilio Catullum & Martialem in hoc genere summos in manus sumpsi, cæteros deinceps lustraturus. Ibi verò cohorrui, fateor, ad tot spurcitiarum aspectum, vehementerque indignatus sum tam abominandos Scriptores in Christianorum, ne dicam in puerorum manibus relinqui, quos jam diu æternâ oblivione sepultos & vindicibus flammis expiatos decebat.

Sed enim ut in viperis non omnia noxia, quædam etiam ad salutem accommodata, sic non ubique illi virulenti sunt, aliquando etiam innoxie festivi; interque tot venena videre est pulcherrimos flores, & clarissimarum sententiarum fructus. Eos mihi decerpere curæ fuit, ne quis illorum specie captus, imprudenter inter tot pestes se demitteret; nec jam ullus bonis adolescentibus color esset, cur hos libros habere aut tractare averent.

II. Cur in Catullo & Martiali excerpendis minor quam in aliis adhibita severitas.

Hic verò anceps me diu deliberatio tenuit, quo pacto hunc delectum ita concinnarem, ut simul judicio prodesset & moribus. Duæ enim occurrebant viæ inter se oppositæ, ac suis quæque difficultatibus impeditæ: Prima, ut omnia promiscuè nihil obscœni habentia colligerem: Altera, ut contempto mediocrium Epigrammatum numero, elegantissima demum quæque secernerem?

Prior multo expeditior & minus laboriosa; at

eadem parùm excolendis ingeniis opportuna. Latent enim in vulgarium lapillorum turbâ pretiosæ gemmæ, nec verum & urbanum salem ab illiberali dicacitate rudia puerorum ingenia facilè secernunt, si hæc confusa simul & indiscreta objiciantur. Blandiebatur mihi prima fronte posterior, quippe qui ex Quintiliano didicissem optimis pueros statim assuefaciendos: post tamen re maturius consideratâ, difficiliorem illam, nec satis proposito nostro consentaneam, reperi.

Primum enim excellentium illorum Epigrammatum tanta paucitas extitisset, ut merito veritus sim ne nimis gravem hic libellus nimii fastidii subiret invidiam, dum omissum quisque quereretur, quod suâ opinione pulchrum esset. Deinde ne optima quidem satis elucent, nisi ex comparatione deteriorum; nec minus sæpe utilia sunt vitiorum quàm virtutum exempla, cùm magna sit judicii pars nosse quid vitandum sit. Postremò, quod præcipuum reor, non satis compesceretur curiositas adolescentum, si præter ea quæ decerpsimus, multa alia culta & faceta in his libris remansisse cognoscerent. Ergo cùm neutra meritò mihi placeret via, necessariò arripienda fuit quædam inter utrasque interjecta, illius licentiam fugiens, hujus severitatem declinans, vel potiùs indulgentiâ utens, ubi necessarium fuit, severitate, ubi liberum: quod à nobis quadam ratione perfectum, cujus his certiorem fieri lectorem non erit alienum.

Inter Epigrammatum Scriptores facilè principem locum obtinent Catullus & Martialis: ille orationis munditie, hic acumine & ingenio præstans: iidem porrò tam infandis sordibus referti, ut nihil detestabilius fieri possit. Ab his ergo cum maximè prohiberi adolescentes opus esset, ut id ipsi mollius ferrent, tantâ indulgentiâ Catullum ac Martialem excerpsimus, nihil

ut apud illos relinqueremus, nisi vilissimas, quisquilias vel pestiferæ obscœnitatis sordes, quibus qui se doleat esse privatum, non pravo tantùm se, sed & insulso ingenio esse testetur.

Quare sicubi fortè Lector in his quæ decerpsimus vel frigidius acumen, vel aliusmodi vitium offenderit, nihil est quod judicium nostrum eâ re culpet. Non enim ista nos non vidimus vitia, sed iis propter illas quas diximus causas parcendum esse putavimus. Verùm ne hæc nostra facilitas cuiquam noceat, præfixo in limine Martialis indiculo, elegantissima quæque notabimus, & in præfixa Epigrammatibus Dissertatione eas constituemus regulas, ex quibus quid de quovis Epigrammate sentiendum sit, facilè possit intelligi.

Post Martialem verò, quia scriptores nec ita spurci, nec ita ab adolescentibus expetiti; liberam nobis, imo necessariam esse duximus accuratioris judicii veniam. In immensum enim excrevisset hic liber si omnia tolerabilia colligere vellemus. Quare multò jam restrictiores difficilioresque fuimus, ut illa promiscuæ farraginis incommoda vitarentur: ac nisi Epigramma aut elegans esset, aut aliquid contineret scitu dignius, nihil esse causæ visum est, cur eo frustra hunc libellum oneraremus.

III. Cur nonnullis mediocribus Epigrammatis aditus nonnunquam in hunc delectum patuerit.

Fatendum tamen id quod res est, Lectoribusque jam inde à limine prædicendùm, ne in ista quidem paucitate summam, & ab omni emendatam vitio pulchritudinem expectandam. Primùm, quòd vix aut nusquam illa quam quærebamus absolutio & perfectio comparuit, ut si iis demum in hunc delectum aditus patuisset, in qui-

bus

bus nihil esset reprehendendum, non jam aliquorum selectione, sed omnium pene rejectione opus fuisset. Deinde quod in nonnullis vel memorabilem eventum, vel clari alicujus viri elogium complectentibus utilitatem magis aliquanto, quam elegantiam secuti sumus, de quo multis in locis Lectorem, ac præsertim in Cæsaribus Ausonii commonefecimus. Postremò nè quid dissimulem, nonnullas hîc etiam partes fortuna invitis nobis habuit; Sed habuit tamen. Nam ut sæpe Judicibus usu venit, ut postquam ex legum severitate continenter in plures animadverterunt, ex ipsa suppliciorum frequentia mitigentur, & cum nihilo minus nocentibus, remissius tamen & clementius agant: sic nos quoque cùm ex aliquo scriptore magnum Epigrammatum numerum acri Censurâ rejecissemus, nescio qua subibat misericordia, ipsiusque severitatis fastidium; ac sic affectis si quod occurreret aliquid argutiæ præ se ferens, licèt fortè quibusdam rejectis non melius, tamen repulsam eandem non ferebat. Factum id aliquando non negamus, sed rarissimè nec ferè usquam, nisi admonito Lectore.

IV. Quantum diligentiæ in excerpendis Epigrammatis adhibitum sit.

Porrò ut vilius aliquod Epigramma ob eas quas diximus causas in hunc delectum potuit irrepere; sic fortè è diverso contigit, ut nos aliqua, vel elegantissima, fugerint; sive à nobis omnino lecta non sint, sive ut fit, inter legendum minus animadversa; de quo si quis nos admonere non gravetur, dabimus operam ut nè ipsum nos admonuisse pœniteat. Nec tamen si cujusquam Poëtæ, aut nulla, aut pauca admodum Epigrammata in hunc

delectum ascita sunt, ideo statim colligendum vel illum à nobis ignoratum, vel certè indiligentius lectum. Hoc enim nos è contrario verè nobis videmur posse profiteri; acceptius longe hoc opus eruditis Lectoribus fore, si nossent quâ diligentiâ & patientiâ in conquirendis & excerpendis Epigrammatum Scriptoribus versati simus. Patientiam dico, quia & tam multi,& maximam partem sic insulsi sunt, ut ineptissimus sit qui tot ineptias sine tædio & fastidio legat. Nos tamen ad hanc molestiam alacrius ferendam aliorum utilitas hortata est, quos nostro labore tantâ molestiâ liberari posse speravimus. Hac ergo spe & amino innumeros pene Scriptores variarum ætatum & regionum; & in iis ad viginti Epigrammatum millia contrivimus, è quorum plurimis tamen nihil omnino decerptum est, & ideo ab eorum nominibus referendis abstinebimus, ne qui eos ornare non possumus, ad ignominiam nominasse videamur. Hoc tantum obiter admonebimus Lectorem, vix quicquam nobis in hoc genere ineptius visum, quam illas quas Germanorum Poëtarum delicias vocant,ingentibus voluminibus ingentem absurdissimorum Epigrammatum numerum complexas, & cujusdam Lancini Curtii obscœnissimum simul & contemptissimum librum plusquam licet duobus Epigrammatum millibus constans. Erant in aliis quædam tolerabiliora, quæ tamen in hunc librum congeri,operæ pretium non est visum. Hæc enim vulgaria melius omnino nesciuntur, quàm cum meliorum studiorum dispendio discuntur; ut omittam multitudine mediocrium versuum onerari mentem, ac paulatim pulchri judicium amittere; atque ita hunc mediocritati assuescere, ut vix unquam majus aliquid & grandius conari queat. Unde ad solidam eruditionem tendentibus nil utilius præcipitur, quam

ut

ut multa exiliora æquo animo ignorent, nusquamque magis locum habet sapiens illud Grotii dictum; Nescire quædam magna pars sapientiæ.

V. De Sententiarum delectu ad calcem Epigrammatum adjecto; ejus utilitas, usus, abusus.

Restat ut de nostra Sententiarum ex antiquis Poëtis selectione pauca dicenda sint, quam ideo cum Epigrammatis conjunximus, quod magnam hæc inter se cognationem habeant. Est enim sententia velut epigramma brevius, cùm præcipua Epigrammatis pars, nempe clausula ferè ejusmodi sententiis constet. Cæterùm tenuem hunc laborem & contemptum bene multis visum iri sat scio qui has γνωμολογίας ferè ad scholarum umbras relegant, & puerilem eruditionem redolere existimant. Quem in sensum, credo, nonnullorum eos insulsitas adduxit qui poëticas sententias sine delectu, sine judicio crepant, & temerè quovis inferciunt. Verum nobis secreto istorum abusu, rem ipsam per se spectantibus aliud longè judicii est. Nec modo hæc illustrium sententiarum selectio non contemnenda, sed è contrario perutilis, & digna in primis videtur quæ non ab adolescentibus tantum, sed à viris etiam firmati judicii studiosè tractetur.

Quid enim in librorum lectione sequimur, nisi ut judicium nostrum alamus & conformemus? Quid autem ad id aptius quàm ejusmodi sententiæ, quæ totidem quasi principia & pronunciata sint, ex quibus de plerisq; humanæ vitæ officiis ac negotiis rectum ac verum judicium ferri possit? Quanti autem numerandum quod illæ gemmæ ex ingenti nugarum acervo, in quibus permixtæ jacebant, extractæ sunt? Nam quod sic avulsæ

minus

minus aliquanto delectant, quàm cùm in librorum continuatione leguntur, non tamen idcirco hic delectus aspernandus est. Delicatiùs enim in studiis versamur, si levi voluptatis decessione magnum utilitatis accessionem redimere nolimus. Magnam autem prorsus affert illa selectio, in qua exiguo labore discere est quidquid ornatius, brevius, verius à Poëtis scriptum est, quæ quidem apud plerosque Poëtas legere nec mediocris operæ & grandis periculi res sit, propter innumeras ipsorum falsas obscœnasque sententias.

Cavenda sunt tamen ea vitia quæ multos à sententiis ejusmodi abalienant; imprimisque nè tritæ nimis ac pervulgatæ producantur. Sunt enim quædam eximiæ licèt, quæ frequentiore usu putidæ quodammodo & odiosæ factæ sunt; sed has ob id ipsum nosse convenit, ut vitandas noveris. Deinde vitiosum perinde est uti vulgaribus, ac vulgaria nescire.

Alterum cautionis præceptum, nè crudæ quodammodo quovis ingerantur. Quod vitium nunc infrequentius olim indoctioribus temporibus ita frequens fuit, ut etiam in quorundam, gravissimorum cæteroquin virorum scripta irrepserit, ut Joannis Sarisberiensis, qui ejusmodi poëticas lacinias sæpe ad nauseam congerit. Ac ille quidem in hoc apertè vitiosus, nec tamen ideo similiter accusandus quisquis aliquem ex Poëtis locum protulerit. Est enim ubi id decenter fiat, uti rectè nonnunquam ab Augustino, nonnunquam etiam à Bernardo factum est. Quanquam si est verè dicendum, in gravi & seria oratione fugiendum id potius quàm affectandum. Itaque præcipuus sententiarum fructus, non tam in iis laudandis situs, quàm in excolendo ingenio, quod ejusmodi pronunciatis mirabiliter tum instruitur ad judicandum, tum ad inveniendum acuitur.

tur. Hic est verus sententiarum usus, hæc abusûs declinandi ratio, quo declinato, nibil utilius aut præstantius. Nec vero quod illæ ferè semper ex Ethnicis petantur, quod ideo minoris æstimandæ sunt. Non enim quæ apud Ethnicos veritas reperitur, ideo Ethnica est, aut ideo veritas non est: Semper illa ex æterno & incorrupto, defluit sole, qui licèt Christianos abundantiori lumine perfuderit; tamen Ethnicis non ita se subtraxit, ut illos penitus à luce sua secluderet. Quod etiam gravibus & eruditis Theologis quandocunque ipsorum libros attingunt pias & utiles commentationes suppeditat, dum secum considerant quid Ethnici cognoverint, quò progressi sint, ubi substiterint & quàm longè obscuris illis veritatis scintillis quæ apud Ethnicos fulserunt revelatum fidei lumen excellat.

Hanc verò maximam sanè utilitatem ex hoc illi delectu commodissimè capient, in quo breviter collecta cernuntur, quæ ab Ethnicis verissimè de moribus scripta sunt. Itaque quò plenior esset, visum est adjungere etiam brevem illarum sententiarum fasciculum, quæ quia in ore sunt omnium, ideo proverbia dictæ sunt, quod genus licèt apud nostros sorduerit, propter verborum, quibus vernacula proverbia constant, rusticitatem, tamen apud alias gentes, & præsertim apud Hispanos magno in pretio est. Et certè dum fugiatur modò illorum absurditas, qui proverbia passim ingerunt, non video cur ob id contemnendæ sint præclaræ per se sententiæ, quòd eas vita communis crebrius terat, cùm non ob aliud sic terantur, quàm quia longè verissimæ etiam vulgo visæ sint. Hinc Augustinus vulgare proverbium in Concione sacra afferens. Sæpe, *inquit*, lingua popularis est doctrina salutaris. *Ceterùm nè id quidem incommodi habent quas nos hic exhibemus. Nam quas ex Erasmo sumpsi-*

sumpsimus, eruditorum potiùs quàm vulgi sententiæ sunt, imò pleræque ab illustri quodam autore semel scriptæ, non communi sermone contritæ. Quas verò ex Hispanis & Italis decerpsimus, sunt quidem apud illos vulgares, at nostris contrà vulgo ignotæ, ut simul & veritatis utilitatem habeant, & gratiam novitatis. Nec diffiteor aliquas identidem levioris notæ admixtas esse; vix ulla tamen credo reperietur quæ suâ prorsus utilitate careat.

VI. De notis ac titulis Epigrammatum.

Atque hoc de ipso tum Epigrammatum, tum Sententiarum delectu, nunc de cæteris quæ nos ad hunc libellum contulimus breviter dicam. Inprimis ad multa utile putavimus, ne sine quibusdam notis prodiret in vulgus, cùm sæpe in epigrammatis aliquid obscuritatis insit, quæ totam illorum corrumperet gratiam, nisi lumen quo illustraretur præsto esset; sed illæ nostro labori non semper acceptæ ferendæ sunt. Nam Martiali apposita Farnabio debentur scriptori diligenti & erudito. Nonnullas tamen ex illis resecare, alias etiam nonnunquam adjicere ausi sumus, si quando ille vel aliquod omisisse, vel parùm, vel nimis explanasse videretur, omnem tamen illarum laudem, si qua in tam levibus esse laus potest, ad ipsum libenter ac meritò transcribimus.

Reliquis epigrammatis, quoniam aliunde non suppetebant, notas addidimus, sed parcè, & iis tantùm locis quæ lectorem morari possent. Vehementer enim ingentibus illis commentariis infensi sumus, in quos homines otio abundantes quicquid didicerint, sine judicio inculcant. Siquis tamen locus inter scribendum

ex

ex aliquo scriptore sub styli acumen subiret, qui cum epigrammatis sententiâ congrueret, non semper repudiavimus, sed hujus rei hunc modum adbibuimus, ut hujusmodi loca conquireremus nunquam, oblata non usquequaque refutaremus; quæ tamen ipsa, si quis gravabitur, omissis illis fastidio suo si libet obsequatur.

Plerisque autem locis Epigrammatum titulos mutavimus, præcipuè ubi ficta aliqua aut ignobilis persona esset inscripta. Nam cum hæc sit illorum utilitas, ut nos in totius epigrammatis memoriam redigant, & ut hoc veluti indicio, si quid fortè requiras in indice possis facilè reperire: utrumque qui præstare potest, ridiculus Gargiliani, *aut* Ceciliani *titulus, qui cum sententia nihil habeat affine, nec ipsam ullo vestigio demonstret. Ergo his amotis alios substituimus qui vim epigrammatis quam maximè fieri potuit declarent, quod quam difficile sit nonnunquam, præsertim ubi densi sensus, non alius perspicere poterit, nisi qui reipsa sit expertus.*

Verùm ut ex hujus libelli brevitate eum quem longè maximum existimamus excolendi judicii fructum capiat lector, operæ me pretium facturum reor, si ante omnia hîc illas exponam regulas quibus in epigrammatum selectione usi sumus; eas verò nos non ex ingenio vel ex solis hausimus antiquorum libris, sed quod longè potius ex virorum omni eruditione præstantium, & multo vitæ elegantioris usu veræ urbanitatis intelligentium sermonibus, quos in his epigrammatis expendendis in consilium adhibuimus. Itaque illorum hîc, non nostra judicia videbit Lector, eaque, modo ipse non iniquus sit, æqua, ni fallor, & accurata esse perspiciet.

DIS-

DISSERTATIO

De vera pulchritudine & adumbrata, in qua ex certis principiis, rejectionis ac selectionis Epigrammatum causæ redduntur.

I. Cur in dijudicanda pulchritudine tam varient hominum sententiæ.

Pulchri descriptio & fons.

TANTÆ opinionum varietatis quâ in dijudicandâ scriptorum elegantiâ distrahi videmus etiam eruditos, ea mihi videtur esse causa, quòd nulli ferè rationem consulunt, & ex veris certisque principiis res expendunt, sed omnes temerè conceptam opinionem, ac impressum sibi sine animadversione ac judicio sensum in judicando sequuntur. Sic factum ut de formandâ & accuratè cognoscendâ veræ pulchritudinis ideâ, ex quâ deinde cætera metirentur, pauci admodum laborarint, sed ut quidque animum nescio quâ voluptate mulcebat, statim id pulchrum esse pronunciarint. Et tamen eâ regulâ nihil fallacius aut incertius, falsa enim &

emen-

ementita pulchritudo imbutas pravis opinionibus mentes voluptate quadam afficit, easdemque verâ & solidâ sæpe non afficit. Itaque nil tam deforme est, quod non alicui placeat, nihil contrà tam undique pulchrum, quod non alicui displiceat. Sic ad ridicula cantica videmus exultare rusticos, & ad ineptos histrionum jocos tota nonnunquam theatra conclamant. Sic contrà non desunt quos Virgilius ac Terentius, quibus nil habent literæ elegantius, aut nil tamen,aut parum delectet; Tanta in consuetudine & anticipatis opinionibus vis est, ad delectationem vel afferendam vel amovendam. Ergo ut ab illâ inconstanti opinionum turbâ recedatur, ad rationis lumen, quod unum certum ac simplex est, accedendum est, ac illius ope vera illa ac sincera pulchritudinis species investiganda, quâ quicquid impressum est verè pulchrum & elegans est, à qua contrà quicquid abhorret, deforme & inelegans meritò dicendum.

Ea porrò rectà nos ad naturam deducet, & id generatim pulchrum esse decernet, quod tum ipsius rei naturæ, tum nostræ etiam conveniat. Quòd enim, verbi gratiâ, corpus aliquod aliquâ parte vel redundans vel diminutum deforme habeatur, inde est quòd abhorreat à natura, quæ integritatem partium suarum deposcit, superfluitatem aspernatur. Omnium ferè quæ deformia censentur eadem ratio: semperque in illis animadvertere est vitium aliquod à naturâ rectè constitutâ dissidens. Nec tamen rem, ut pulchra dicatur, suæ quamque naturæ congruere satis est, nisi etiam nostræ conveniat. Hæc enim animo constans & corpore sensibus prædito, utrâque parte certas propensiones &

offen-

offensiones habet, quibus vel alliciatur, vel abalienatur: Itaque visus certis coloribus jucundus movetur, auditus certo sonorum genere ducitur; animam etiam quædam del ctant, quædam offendunt, prout quæque affectibus ejus vel consenserint vel repugnârint. Nec tamen quælibet hîc natura intelligenda est, cumquædam distortæ, depravatæ, vitiosæ sint; sed emendata & benè composita, ex cujus tantùm propensionibus de pulchritudine & venustate judicandum.

Hujus autem veræ pulchritudinis ea vis est, ut non fluxa, mutabilis, temporaria sit, sed constans, certa, perpetua, omnibusque seculis peræquè placeat. Quamvis enim reperiantur tam pravo ingenio nonnulli ut eam despiciant; tamen & ii pauci sunt, & ratione possunt ad veritatem revocari, cùm falsa illa pulchritudo licèt tantisper habeat amatores suos, tamen illos non diu retineat, ipsâ naturâ, quæ deleri non potest, quoddam ejus sensim fastidium ingenerante. Opinionum enim, ut præclarè Cicero, commenta delet dies, naturæ judicia confirmat.

Hæc si ad orationem transferri placeat, eam verè pulchram esse dicemus, quæ tum ipsarum rerum naturæ, tum sensuum animique nostri propensionibus convenit; atque ut in oratione sonus, verba & sententia spectantur, illorum omnium cum duplici illa natura consensus ad pulchritudinem requiritur, quæ nobis ideo sigillatim explicanda sunt; ac primum de Sono.

DE SONO.

Rara ejus venuſtas in imitatione rerum, frequens in ſuavitate. Naturalis ejus menſio in auribus.

Primam illius naturalis pulchritudinis partem in Sono locavimus, quem à verbis in eo diſtinguimus, quod in verbis ſpectetur proprietas & ſignificationis ἐνέργεια; in Sono jucunditas vel aſperitas aures vel mulcens, vel offendens, aut quædam quaſi rerum imitatio, quæ triſtia flebiliter, incitata celeriter, aſpera aſperè dicuntur; atque hæc quidem dum oratio pronunciatur frequenter apparet; in ſcriptis autem, de quibus propriè dicimus, infrequentiùs: quanquam Virgilius admodum feliciter nonnunquam rerum ipſarum ſonum, celeritatem, tarditatem carminis ſono adumbravit. Nam illud, verbi gratia cùm audis, *procumbit humi bos*; nonne tibi videris corruentis bovis obtuſum illum ſonum audire? Aut hunc legis verſum *Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum.* Nonne currentium equorum ſonitus aures quodammodo verberat; Sed hoc, ut dixi, rarum,nec ferè ab ullo Poëtâ quàm à Virgilio obſervatum. Itaq; maxima ſoni ac maximè vulgaris virtùs eſt in deliniendis auribus ſita. Tenuis quidem pulchritudo; ſed tamen naturalis illa, eademque maximè popularis. Vix eſt enim ullus de plebe tam rudis, qui naturâ docente manca & mutila non averſetur; contrà plena, ſtructa, finita non ſentiat. Hinc Cicero rectè in Oratore. *Auris*, inquit, *vel*

animus aurium nuncio, naturalem quandam in ſe continet vocum omnium menſionem, itaque & longiora & breviora judicat, & perfecta ac moderata ſemper expectat; mutila ſentit quædam & quaſi decurtata, quibus tanquam debito fraudaretur, offenditur; productiora alia, & quaſi immoderatius excurrentia quæ magis etiam aſpernantur aures, quod cum in pleriſque, tum in hoc genere nimium quod eſt offendit vehementiùs, quàm id quod videtur parum. Nec verò multitudo pedes novit, nec ullos numeros tenet, nec illud quod offendit, aut cur, aut in quo offendat intelligit: & tamen omnium longitudinum & brevitatum in ſonis, ſic acutarum graviumque vocum judicium ipſa natura in auribus noſtris collocavit.

Meritò exigi à Poëtis ſoni jucunditatem. Aſperitas multorum Poëtarum, præcipuè Germanorum. Quidam nimis canori.

Hanc igitur etiam ſoni jucunditatem conſectetur neceſſe eſt, quiſquis naturæ ſtudet congruere; idque eò juſtius exigitur à Poëtis, quod ipſa poëſis nihil aliud eſt quàm oratio modulata, & ad deliniendas aures certis numeris ac pedibus alligata. Quare meritiſſimò reprehenduntur, qui ſenis pedibus verba concludere contenti, auribus omninò ſervire neglexerunt. Quo in vitio vehementer hærent multi epigrammatum ſcriptores, ac præcipuè qui Anthologiam græcam latinè reddiderunt, & Germani Poëtæ. Nam illa, verbi gratiâ, quis ferat ipſorum?

Ex nihilo qui, quæ nihilum prius, omnia fecit
Et nihilum, qui quæ nunc aliquid, faciet:

Is

Is te qui nihilum ante, quod es nunc, fecit ab illo
Quod nihilum, & nihilum, nunc quod es, hoc faciet.
Scilicet ut si aliquid, scelere è scelus hercle ni, eras nil:
Et scelere hoc aliquid cœlo habile efficeret.

Quid illo item Epigrammate durius?

Ex tuo enim animo haut potes haut novisse meum illum
Qui suam in hac tua agit dudum anima ipse animum.
Ex animo ergo animus, seu noscitur ex mea ita istac
Musa animi in musas nota fit aura tui.

Aut illo disticho?

Perge nec à veteri te flectat tramite quidquam
Tu quod es, hoc, quoad heic vivam ego semper ero.

Sed ut magnopere vitiosum est in verbis aurium voluptatem prorsus negligere, cùm versus, uti diximus, ad aures demulcendas sit inventus; sic è diverso non leviter peccant qui auribus immodicè serviunt, & dummodo iis satisfaciant, nihil admodum de sententiâ laborânt; hoc studium canoras nobis peperit nugas, & inopes rerum versus; in quod sæpe-numero incidunt qui assiduâ Poëtarum tractatione, poëticæ elocutionis ac numeri facultatem comparaverunt. Nam illi cum affluant verbis elegantibus, vulgares sententias non indecoro fuco oblinire ferè contenti sunt. Hoc in multis Buchanani, Borbonii, Barlei carminibus & epigrammatis animadvertere est, quæ lectores quidem minus attentos sæpe fallunt: ac repetita & excussa, ob rerum tenuitatem, quoddam sui fastidium relinquunt. Quare in hoc quoque vitium sedulò inquisivimus, multosque ex ejusmodi sonoris versibus, qui nihil intus haberent, amandavimus.

Verba quomodo rebus accommodanda.

Nunc de verbis ac rebus naturæ accommodandis dicendum est, in quo, ut suprà dictum est, duplex natura consideranda, vel earum scilicet, de quibus loquimur rerum, vel eorum à quibus audimur vel legimur.

Verborum autem cum rebus consensio in eo posita, ut grandibus grandia, humilia humilibus aptentur. Poscit quidem omne genus orationis simplicitatem: sed ista simplicitas sublimitatem non refugit, nec incitationem, imò non minus vitiosum est alta & gravia tenuiter & demissè, quam demissa & tenuia altè & graviter dicere. Utroque enim modo ab eâ disceditur, in quâ positam pulchritudinem diximus, cum naturâ consensione. Ergo nec figuras, nec ornamenta quævis oratio recipit, nec rursum quævis repudiat; est ubi illa aptè collocentur, est ubi ineptè; totum autem in eo est, ut ubique perfecta sit rerum verborumque concordia.

Porro, quod diligenter animadverti velim, & à paucis omnino observatum est, ut verba rebus attemperes, non ipsæ res spectandæ, vel quales in se sunt, vel quales in mente dicentis, sed quales in mente audientium vel legentium oratione informatæ sunt. Sic quia sub initio rudis adhuc supponitur auditor, simplicibus verbis earum de quibus rerum loqueris, notitiis imbuendus est, quibus posteà quidvis possis superstruere. Hinc fit ut si de quamlibet atroci facinore dicendum sit, non prius liceat in illud atrocibus verbis invehi, quam in

mente Lectorum ea ipsius species impressa sit, quæ vim illam verborum atrocitatemque non respuat. Quo vitio illi premuntur, qui nondum incensis Auditorum animis, & quid velint adhuc nescientibus, ardentem orationem inferunt.

Ita optimè Virgilius orditur simplicibus verbis :
Arma virumque cano, Trojæ qui primus ab oris
Italiam fato profugus, Lavinaque venit
Littora.

Optimè Homerus ob hoc ipsum ab Horatio laudatus.
Dic mihi Musa virum captæ post tempora Trojæ
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.

At vitiosè Statius, & nimis subito lectores in altum rapit his versibus :
Fraternas acies, alternáque regna prophanis
Decertata odiis, fontesque evolvere Thebas
Pierius menti calor incidit.

Vitiosiùs etiam Claudianus nondum præparatis animis tumidos illos ingerit versus :
Inferni raptoris equos, afflataque curru
Sidera tænario, caligantesque profundæ
Junonis thalamos.

Hoc verò præceptum præcipuè teneri debet in epithetis, quæ cum rebus semper malè junguntur, si ab illâ idæâ diffideant, quam impressam gerit Auditor. Eam ob rem vidi qui reprehenderent illud initium Lucani ;
Bella per Æmathios plusquam civilia campos
Jusque datum sceleri canimus.

Rectè, inquiunt post expositam stragem Pharsalicam hoc epitheto, *plusquam civilia*, uteretur, at ut illo Lectorem nihil tum tale cogitantem occupa-

 ret,

ret, præposterum fuit, & peccat in Horatianum illud: *Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem Cogitat.*

Quo pacto verba humano ingenio convenire oporteat. Prima ejus abalienatio à verbis inusitatis unde profecta; huic quatenus obsequendum.

Verùm convenire rebus verba parum est, nisi etiam hominum naturæ conveniant, in quâ cerni licet generalem quandam offensionem in verba obsoleta, sordida, impropria, quam quidem malim naturalem quàm opinabilem dicere, licèt super quadam opinione fundetur. Quamvis enim quod aliud vocabulum alio sit usitatius & elegantius meri sit hominum arbitrii, tamen inusitatis & impropriis offendi naturale est, ùt usitatis propriisque delectari. Quidquid enim contra rationem fit, hoc ipso quia carere ratione perspicitur, offendit. Jam vero tritis vocabulis relictis, inusitata consectari prorsus à ratione alienum est. Quanquam huic naturali offensioni accedit alia ex opinione profecta. Nam quia illa verba inusitata vulgo reprobantur, hinc cum quodam fastidio & contemptu in ipsâ mente conjunguntur; ita ut vix pronunciari possint, quin se continuò simul efferat hic contemptus & fastidii sensus.

Ergo nè in offensionem illam sive naturalem, sive opinabilem incurrat prudens scriptor, usui sese libenter accommodabit; & quamvis illum instabilem nec diuturnum esse sentiat, mallet tamen aliquando placere quàm nunquam; illud modò cavebit; nè succrescentes identidem, in aulâ præsertim Gallicâ

&

& mulierculárum circulis locutiones, nec vulgo adhuc receptas, in ſcriptis uſurpet. Harum enim, ut ita loquar, brevior vita, quam ut in opus diuturnum illigari poſſint, ut omittam in hoc odioſam quandam affectationem eſſe, quæ orationi pondus authoritatemque detrahat.

Eſt ergo in vocum proprietate & elegantiâ pulchritudo quædam ac venuſtas non aſpernanda, ſed ea tamen temporaria, & quæ opinione quâ uſus conſtat innixa, mutatâ opinione dilabatur. Quare aliam quærant oportet, qui non uni ſeculo, ſed omnibus ſcribunt; eam nimirum quæ nihil habeat opinionis admixtum; qualis illa verborum cum naturâ conſenſio, quam deinceps explicaturi ſumus.

INTERIOR QUÆDAM & magis arcana verborum cum naturâ conſenſio.

NAturam humanæ mentis ſi penitus introſpicere velis, & interiores in eâ delectationum fontes rimari, robur quoddam in ipsâ deprehendes, quadam infirmitate conjunctum, unde magna varietas & inæqualitas oriatur. Robore enim fit ut perpetuam remiſſionem gravetur; infirmitate contrà, ut perpetuam contentionem pati nequeat. Hinc eſt quod ipſi nihil diu placet, nihil ſui undique ſimile. Hinc in Muſicâ perfectum omnino concentum averſetur, quod compertum Muſicos induxit ut diſcordes ſonos, quas diſſonantias appellant, conſultò admiſ-

 cerent.

cerent. Hinç fit denique ut quævis corporis exercitatio, etiam si voluptatis causâ primum suscepta, fiat ex perpetuitate supplicium.

Id verò etiam in oratione locum habet, imo ibi maximam naturæ teneritudinem prodit, altam illam & incitatam diu non patitur; rursus illâ humi repente & nunquam se attollente, si longier fit, fatigatur; stare, requiescere, erigi, dejici avet omnis auditor & lector. Inde nascitur tanta varietatis necessitas, quâ parvis grandia, concitata placidis, alta humilibus miscentur. Sed hæc fortasse parum in epigrammatis loci habent, quæ propter brevitatem, varietatis minùs indigent. Verùm ista licèt generaliora commemorare non piguit, quod cætera magis argumenti nostri propria inde pendeant, inprimisque metaphorarum, quarum magna vel ad ornandam, vel ad vitiandam poësim vis est, usus & judicium. Nam si cur homines metaphoris delectentur attentiùs consideremus, non aliam inveniemus causam nisi eam quam indicavi naturæ imbecillitatem, quæ rigidâ illâ veritate & simplicitate lassata metaphorarum à vero nonnihil abscedentium admixtione recreanda est. Hic verum & legitimum metaphorarum usum discas, easque iridem adhibendas, ut discordes sonos adhibent Musici, ad tollendum perfecti concentûs fastidium: sed quàm crebrò illæ, quóve loco usurpandæ sint, non exiguæ cautionis ac prudentiæ res est. Illud hîc monuisse sufficiet, quia metaphoræ, hyperbolæ, & quæcunque à simplici & naturali loquendi more deflectunt, non propter se expetuntur, sed tanquam nauseantis naturæ remedia, necessitate quadam asciscuntur, propterea magnam in

eis

eis moderationem esse servandam. Unde verè & rectè à Quintiliano dictum: Modico & opportuno earum usu illustrari orationem, frequente obscurari, & tædio compleri. Quod vitium in multis, præsertim recentiorum epigrammatis sæpe deprehendas, ut infrà quibusdam exemplis ostendemus. Sed tamen nè hoc in nimiam abeat severitatem, notandum est ea tantum pro metaphoris habenda, quæ à vulgari usu remota sunt, & duplicem idæam animo offerunt: unde si quæ metaphoræ ita tritæ sint, ut jam quasi propriæ usurpentur, nec aliud quam rem ipsam ad quam explicandam adhibentur, exhibeant; propriorum potiùs vocabulorum numero, quàm metaphorarum ducendæ sunt, nec sub iis quarum copiam reprehendimus tropis comprehenduntur.

De stilo nimis Metaphorico. Quædam epigrammata ob id rejecta.

Est quidem Poëtis major quædam troporum venia, sed tamen suus est illis etiam modus, sua, ut loquitur Cicero, verecundia, præcipuúmque semper ornamentum ex simplicitate petendum. Quare longissimè à pulchro aberrant illi apud quos tota quasi natura histrionicam agit; adeo nihil communi more eloquuntur; nihil tale effingunt, quale extra poëmata cernitur; sed omnia extollunt, deprimunt, mutant, & quandam veluti larvam omnibus induunt. Hac nos de causâ quædam epigrammata tanquam nimis metaphorica ex selectorum numero exclusimus, ut duo sequentia

Heinsii,

Heinſii, viri cæteroquin humaniorum literarum ſcientiâ clariſſimi:

Auriga lucis, ignei poli curſor,
Metator æthræ, temperator horarum,
Ævi miniſter, circulator æterne,
Luſtrator orbis, diſſipator umbrarum,
Currus perennis, igneæque quadrigæ
Frænator ingens, qui diem vehis purum,
Rurſumque vultum ſurripis tuum mundo,
Et candicantis occulis comæ flammam
Cras è lacertis Tethyos tuæ rurſus
Redibis: at nox occupat meum ſolem. Douzam ſcilicet. Itemque.
Dulces alumni noctis, ignei fratres,
Parvæ cohortes, ignei poli cives,
Qui per ſerenos ætheris vagi campos
Molles choreas ducitis levi plantâ,
Cum membra noſtra molliter reclinata
Victoſque ſenſus occupat ſopor levis;
Cur nunc ut ante per domum cœli pictam
Et è latebris, fornicisque inaurati
Puris feneſtris tollitis ſacrum vultum?
Abite tandem; non videbitis Douzam.

In his epigrammatis præter congeſtas ad nauſeam metaphoras, eaſque duras & abſurdas, aliud quoque vir ſagaciſſimus vitium notabat, quod ſcilicet à mœrentis, & amici mortem lugentis animo, quem hic effingere voluit Heinſius, nil longiùs abſit, quam hæc epithetorum laſcivia; Sed de verbis ſatis.

Prima ſententiarum virtus, veritas. Quantum in falſitate vitium ſit. Ubi de falſis epigrammatis.

Nunc de ſententiis diſſerendum, quas item rebus ac perſonis accommodandas eſſe prædiximus. Rebus convenient, ſi veræ, ſi propriæ ſint, & quaſi interiores. Perſonis congruent ſi naturalibus vel offenſionibus, vel affectibus aptentur.

Prima igitur ſententiarum virtus, veritas. A rebus enim ipſis diſſidet, quicquid falſum eſt, nec ulla in falſitate pulchritudo, niſi quantum veritatem mentitur. Unde diſcas pulchritudinis fontem in veritate eſſe, deformitatis contrà in falſitate. Illa verò non à rebus modò abhorret, ſed etiam à perſonis. Ineſt enim nobis quidam inſitus veritatis amor, quædam in falſitatem offenſio, quâ fit ut quæ nos ſpecie veri delectârunt, ubi falſa patuere, ingrata & injucunda fiant. Hæc ratio fuit viris eruditis, quorum jam ſæpe mentionem facio, ut ex hoc delectu multa epigrammata reſecârint, quorum præcipua ſententia ex falſo petebatur, ut, exempli gratiâ, illud Grotii, licèt carmine ſatis magnificum.

In Joannam Archeam vulgo
la pucelle d'Orleans.

Gallica non unquam perituræ laudis Amazon
Virgo intacta viris, ſed metuenda viris:
Cujus non oculis ſedit Venus atque Cupido,
Sed Mars atque Horror, ſanguineæque vices:

Hæc

Hæc est cui Salicæ leges, cui patria sese
Debet, & in veras reddita sceptra manus.
Nec fas est de morte queri, namque ignea tota,
Aut nunquam, aut solo debuit igne mori.

Hæc commemorare non piguit, ut magis lectores perspiciant quale sit illud falsorum genus, quantúmque abhorreat à natura, quippe quod ita ferè sit comparatum, ut ejus quod in eo affirmatur contrarium non minus plausibiliter dici possit, nihilo enim magis ineptè potuisset scribere Grotius:

Sed fas est de morte queri; nox ignibus illa
Debuit, ast undis ignea tota mori.

Certè si ejus originem indagari placeat, reperiemus ad illud non naturâ homines duci, sed inertiâ compelli. Non enim aliâ causâ ad falsitatis præsidium confugiunt, nisi quiâ veram ex rebus ipsis eruere pulchritudinem non valent. Certa quippe & definita veritas, mendacium infinitum & incertum: hinc illa ad inveniendum difficilis, hoc proclive & obvium, eóque etiam nomine spernendum.

Porro non in affirmationibus modò falsitas intervenit, sed etiam in affectibus effingendis cùm scilicet alicui personæ alii quam quos natura argumentúmque postulat affinguntur affectus, uti cerni licet in hoc Vultei epigrammate, ob id rejecto:

Nuper marmoreum videns sepulchrum
Arverni benè cogniti malâ in re
Cœpi sic tacitus loqui: Ad quid, oro,
Tot sumptus? Potuisset hoc sepulchrum
Reges claudere, sanguinémque Regum,
Hoc ignobile quod tegit cadaver.

Pr[illegible]

Prorumpo in lachrymas, fluunt abunde
Emissæ ex oculis genas per ambas,
Quidam me arguit, increpátque flentem,
Istis sic puto, talibúsve dictis;
Næ tu, quisquis es, impius videris
Pestem qui patriæ doles sepultum.
Illi contrà ego: Falleris sepulchri
Jacturam fleo, non fleo sepulti.

Alienum sanè fuit hominem inducere abunde lachrymantem, quod sceleratus quidam & ignobilis nobili sepulchro esset conditus. Non enim misericordiam & lachrymas movent honores sceleratis habiti, sed potiùs iram & indignationem. Falsum ergo sibi induit affectum Poëta qui ibi lachrymatur, ubi irascendum & stomachandum fuit.

De fabulosis Epigrammatis.

Magnum igitur falsitatis vitium, idémque latissimè fusum, & multa quasi membra complexum. Ad hoc enim revocari possunt primum fabulosæ sententiæ, solita Poëtarum curricula, ubi nihil dicere habent. Cujus generis tanquam vitiosi, multa nos epigrammata rejecimus, ut illud Grotii ad Rodulphum Imperatorem, fabulis nimis refertum.

Non tibi Mars tantum favet, invictissime ductor,
Quem toties hostem barbara signa tremunt:
Plebs quoque te Superum donis veneratur, & illud
A Zephyri munus conjuge, Cæsar, habes.
Ver dea perpetuum Batavo præscripsit Apelli
Pratáque Pictrici vivere jussa manu.
Annuus Alcinoi decor est, & Adonidos hortis,
Nec Pharias animat longior aura rosas.

Prisca Semiramios jactat Pomona labores;
Alta tamen tecti culmina scandit hyems.
Quo tibi fluxus honos? Augustum serta triumphum,
In quæ temporibus nil licet, ista decent.

Scio esse alia quoque in hoc epigrammate culpanda; sed nunc id unum vitium notamus, propter quod in exemplum affertur.

De Æquivocis.

Referri etiam ad idem genus potest magna pars æquivocorum, quorum acumen ferè ex quadam oritur falsitate. Nam, verbi gratiâ, in illo Sannazarii Epigrammate.

Jucundus geminos fecit tibi Sequana pontes,
Jure tuum potes hunc dicere Pontificem.

Si pontificem accipias pro pontium fabricatore, vera sententia, sed inepta: ergo ut acuti aliquid includat, debet vox Pontificis accipi pro Episcopo, quo sensu falsum erit jucundum esse Pontificem. Similiter in illo epigrammate satis celebri:

Surdastrum curare ferunt te Gallice Cosmam,
Et quod ei certam polliciteris opem.
Sed nihil efficies licèt omnem extenderis artem,
Nam malè perpetuos audiet ille dies.

Accipe verbum *audiendi* pro ipso sensu, falsa erit sententia; quia illud corporis vitium sanari potest, accipe pro bono nomine, falsa item erit & inepta, quia falsum & ineptum est ideo frustra laborare Medicum de sanando aurium vitio, quia famæ mederi non potest.

In his vitiis hærent omnia æquivoca, quorum proinde venustas valde exilis, imò nulla est. Olim quidem

quidem isti generi aliqua laus fuit apud seclum prius: unde à Cicerone & Quintiliano elegantes dicuntur petiti ex amphibologia sales: at nunc contrà meritò valde contemptum est, adeo ut æquivoca non modo non captent urbaniores, sed etiam vitent. Illa tamen utcunque tolerabilia vel certè minus vitiosa sunt, cum sponte nascuntur; at si quis ea afferat meditata, aut in iis se sibi placere significet, jure insuetus existimatur. Inde est quod epigrammata, quorum elegantia ex æquivoco petitur, nullo ferè in pretio sunt. Nam cum versus nonnisi labore & industriâ componantur, rectè pusilli & angusti animi existimatur in tam levi argutiâ versibus illigandâ tempus consumere. Nec omittendum est hoc quoque in æquivocis incommodum, quod uni ita linguæ affixa sint, ut in aliam transferri non possint. Propter has causas pauca nos ejusmodi in hunc delectum admisimus, & tantum ad exemplum vitiosæ formæ.

De Hyperbolicis.

Falsis item sententiis accensentur hyperbolicæ, non in uno aliquo verbo, nam de his jam superius egimus, sed in toto sensu cujusmodi est illud Ausonii intolerandæ absurditatis.

Faustulus insidens formicæ ut magno elephanto
Decidit, & terræ terga supina dedit.
Mox idem ad mortem est multatus calcibus ejus
Perditus ut posset vix retinere animam.
Vix tamen est fatus: Quid rides, improbe Livor,
Quod cecidi? Cecidit non aliter Phaëton.

Sic

Sic ille Græcos in eo imitatus, quorum mira fuit in hanc cacozeliam proclivitas, ut videre eſt in eorum Anthologiâ, ejuſmodi hyperbolis ſcatente. In eandem quoque ruunt frequentes, vel qui infirmo ingenio ſunt, vel qui imperitis ſcribunt: unde talibus delectari magnum imperitiæ ſignum; quo vel moveri debent, qui Rablæſii fabulas tam ineptas, tam ſtolidis hyperbolis refertas legere, nè dicam laudare non verentur.

De litigioſis & controverſis.

Porrò ad idem falſorum genus accedunt litigioſæ ancipiteſque ſententiæ, de quibus ambigit lector, veræne illæ ân falſæ ſint. Quæ dubitatio quoniam omnem adimit jucunditatem, tollit etiam pulchritudinem.

Hoc nomine nunquam mihi probata eſt clauſula illius Epigrammatis Martialis.

Par ſcelus admiſit Phariis Antonius armis,
Abſcidit vultus enſis uterque ſacros.
Illud laurigeros ageres cum læta triumphos.
Hoc tibi Roma caput, cum loquereris, erat.
Antoni tamen eſt pejor quam cauſa Photini,
Hic facinus Domino præſtitit, ille ſibi.

Subit enim lectoris animo tacita quædam moleſtia, quod Poëta tam fidenter dubiam ſententiam pro certâ ſumat. Libentérque adverſus illum reponeret ſibi contrà videri graviùs illum delinquere qui Domino præſtat facinus, quam qui ſibi, nec deerunt rationes. Nam ſibi peccantes ira, cupiditas, metus, ad facinus impellit, quibus voluntas,

luntas, adeóque criminis magnitudo minuitur: At qui alteri in ſcelere patrando obſequitur, frigidus ad facinus accedit, quod longè majorem arguit pravitatem. Hæc & ſimilia cauſari quis adverſus Martialem poſſet, ejúſque diſtichon ſic immutare nihilo abſurdius,

Antoni tamen eſt melior quàm cauſa Photini,
Hic facinus Domino, præſtitit ille ſibi.

Quare totum hoc genus controverſarum ſententiarum elegantiâ vacat, & ſtudiosè vitandum eſt iis qui pulchritudinem ſequuntur, quam in unâ demum veritate invenient, & ejuſmodi veritate, quam ſtatim propoſitam lector agnoſcat & amplectatur.

Alia ſententiarum virtus, ut propriæ & interiores ſint. Ubi de alienis, & accidentariis.

Alteram ſententiarum, dum cùm rebus comparantur, virtutem eſſe diximus, ut propriæ & interiores ſint, id eſt, ex rerum quaſi viſceribus erutæ, non longè accerſitæ, vel ex externis accidentibus, rem tantùm quaſi comitantibus ductæ. Eâ lege innumeris frigidioribus epigrammatis liberati ſumus quorum hîc pauca exempla ſubjici placet.

Alienum & accerſitum eſt illud Audoëni, de Lyra:

In tam diverſis cum ſit concordia chordis,
Tam diſcors hominum non pudet eſſe genus.

Quaſi

Quasi ad pudefaciendos de suis discordiis homines, nihil propius esset quàm chordarum lyræ concordia.

Ex accidentibus rem concomitantibus, non ex ipsius rei visceribus depromptum illud Germanici, ut aiunt, Cæsaris, versibus alioqui satis cultum.

Thrax puer adstricto glacie dum ludit in Hebro,
Frigore concretas pondere rupit aquas.
Dúmque imæ partes rapido traherentur ab amni,
Abscidit tenerum lubrica testa caput.
Orba quod inventum mater dum conderet urnâ
Hoc peperi flammis, cætera dixit aquis.

Alta certè fuit illi matri interior dolendi causa, quàm quòd filius partim aquâ, partim flammâ esset absumptus, nec minus illa doluisset si vel totus in aquis periisset, vel totus in flammis. Non debuit ergo ex tam levi περιστάσει tota dolendi causa repeti, quæ comes non materia doloris fuit.

Eodem vitio laborant descriptiones negativæ, in quibus enumerantur, non quæ cuique rei dotes insunt, sed quæ non insunt, quod jure quidam reprehendebant in hoc Epigrammate Barlei, alioquin versibus eleganti.

Regia Borbonii soboles, quâ sospite dudum
Belga sibi facilem credidit esse Deum.
Sceptriferis illustris avis, illustrior armis,
Et rarum Astrææ judice nomen habens:
Quem celebrat Bellona Ducem, pax laudat inermem,
Et cui tot terræ, tot famulantur aquæ.
Non tibi barbaricum potantia vellera succum,
Aut mea Sidonias pagina donat opes:

Non

Non Indus quod mittit ebur, quod Dalmata marmor,
Quæque gravem placant maſcula thura Jovem:
Non bellatrices aquilas, captiváque bello
Oppida, non victo carbaſa rapta mari.
Nos Chriſtum, Lodoice, damus regémque ducémque,
Nomina nominibus non aliena tuis:
Maxima quin cupio dum mittere, maxime Regum,
Quo nequeo majus mittere, mitto Deum.

Nimis certè longus circuitus eſt enumerare quæ Regi non des, ut tam leve munuſculum intelligatur. Sed in clauſulâ illud etiam durum quod libellum de Chriſto differentem, Deum & Chriſtum appellat, quaſi idem ſit Chriſtus, & libellus de Chriſto. Sed hæc vulgaris dedicatorii, ut ita loquar, generis ineptia, in quo ſcriptores non aliter ferè de libris ſuis loquuntur, quam ſi inter ipſum librum, & libri argumentum nihil intereſſet: ita ſi de Cæſare vel Catone ſcribunt, Cæſar, inquiunt, & Cato genibus tuis advolvitur; ſi de Cicerone, En, inquit, te Cicero compellat, & patronum adoptat; quæ omnia falſarum ſententiarum generi rectè accenſueris.

Sententiæ cum perſonis quâ ratione conciliandæ. De offenſionibus vitandis: ac primùm de obſcœnitate.

Atque hæc quidem ſententiarum cum rebus concordia faciliùs intelligitur: at verò earundem cum perſonis attemperatio, longè ad percipiendum difficilior, ad tractandum operoſior. Tota enim hîc humana natura penitus ſcrutanda eſt, ejúſque taci-

tæ propenſiones, tum alienationes rimandæ, ut iſtas fugiamus, illis obſequamur. Nec enim fieri poteſt ut placeat quod naturam offendit, nec ut diſpliceat, quod ejus propenſioni obſequitur. Nos quædam tantùm hîc delibabimus, ſed quæ ad inſtitutum noſtrum ſufficient.

Imprimis in naturâ hominum, quidam adverſus turpia & obſcœna pudor inſitus eſt; idémque in optimâ quâque, & benè inſtitutâ vehementior. Hunc pudorem offendunt omnes obſcœnæ ſententiæ, adeóque illæ alienæ à naturâ, deformes & inelegantes habendæ ſunt. Nec refert quòd illæ quibuſdam corruptis animis arrideant. Non enim elegantiæ eſt, uti diximus, corruptæ naturæ congruere, ſed honeſtæ ac benè moratæ. Itaque totum hoc genus planè abeſt ab honeſtorum hominum ſermonibus, nec niſi ab iis frequentatur, qui ut pietatis, ſic genuinæ comitatis & elegantiæ ſenſu carent.

Ergo quòd fœda omnia & laſciva epigrammata reſecuimus, non modò moribus & pietati inſervitum eſt, ſed etiam urbanitati & elegantiæ, cujus nullum prorſus ſenſum habuiſſe ſe teſtantur veteres illi Catullus ac Martialis, qui tot illiberalibus ſordibus libros ſuos opplevere; eóque nomine non modò flagitioſi ſed etiam ruſtici, inhumani, & ut Catullianis verbis utar; *Caprimulgi ac foſſores* habendi ſunt.

De vilibus argumentis Epigrammatum.

Nec verò ſolum turpem & obſcœnam ſpeciem, ſed omninò quomodocunque vilem, deformem

&

& ingratam Lectoribus objicere vitiosum & inelegans est. Hinc pro pulchris & elegantibus haberi non possunt illa epigrammata, quorum argumentum est vel vetula edentula, vel detritâ lacernâ poëtaster, vel olens hircus, vel putidus nasus, vel helluo in mensam vomens, quæ magna histrionibus jocandi seges. Nunquam enim acumine satis compensatur ista deformitas.

Eâ de causâ in iis quæ Martiali subjunximus epigrammatis, nullum ex illis ascivimus, multáque quæ occurrebant procul ablegavimus, quale illud Buchanani in quo strigosi senis ingratam & invenustam pingit imaginem.

Nævole, dum clamas ut stentora vincere possis,
Omnis homo est animal nocte diéque boas:
Jam tibi dilapsa est prope nonagesima messis,
Jam tremit effœto curva senecta gradu;
Vertice jam levi vix tres hæsere capilli,
Et cernis quantum noctua mane videt;
Semper & è gelido distillat stiria naso,
Et fluit in madidos longa saliva sinus;
Nec tibi gingivâ dens unus & alter inermi,
Nec plus rugarum simia scalpit anus.
Nævole, si pudor est, nugarum desine tandem
Omnis homo clamans, Nævole, nullus homo es.

Vilius itidem argumentum, speciésque parum jucunda & elegans pendentis hominis, huic Sannazarii epigrammati fraudi fuit, quanquam aliquid festivitatis habenti:

Quicquid erat Tripodum cunis Delphísque petisti,
Discere fortunam dum cupis Eune tuam:
At deus extabis supra Regésque Deósque,
Veridico tandem rettulit ore tibi:

 Tu

Tu tamen hinc vanos sumpsisti, Græcule, fastus,
Jam magni dominus, jam pater orbis eras:
Ecce crucem ascendis, non te Deus Eune fefellit,
Omnia sunt pedibus inferiora tuis.

Sed Hæc honesta & tantùm vilia: at Cynica Martialis & Catulli libertas, quâ multa non quidem in moribus fœda, sed quæ tamen ab oculis & auribus removeri jubet humana comitas, suis nominibus eloquuntur, prorsus impudens & rustica habenda est; quare nunquam laudabant elegantes vel illas Catulli voces: *Annales Volusi cacata charta*; vel illud Martialis de Catella: *Et desiderio coacta ventris, guttâ pallia non fefellit unâ.* Et multa alia longè sordidiora, quæ nè in exemplum quidem vitii libet afferre. Certè nimia fuit antiquis in hoc genere patientia, nec rarò miratus sum quomodo in Senatu Romano Cicero ferri potuerit, cum hæc adversus Pisonem declamaret. *Meministine cœnum cùm ad te quintâ ferè horâ cum Caio Pisone venissem, nescio quo è gurgustio te prodire involuto capite, soleatum; & cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses, excusatione te uti valetudinis, quod diceres te vinolentis quibusdam medicaminibus solere curari. Quam nos causam cùm accepissemus; quid enim facere poteramus? Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore atque fumo, unde tu nos tum improbissimè respondendo, tum turpissimè eructando ejecisti.*

De Malignis Epigrammatis.

Est etiam in hominibus mansuetioris ingenii innatum adversus malignitatem odium, præsertim quâ vitia corporis irridentur, vel fortunæ calamitates,

tates, aut quidvis demum quod accidit extra culpam. Nam quia nemo ſe horum caſuum exortem videt, ideo iſta dejici & irrideri moleſtè fert. Humanè Virgiliana Dido, cum ait,

Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco,

tacitúſque in illam inde exoritur Lectorum favor, pulchrè item Seneca:

Non eſt jocus eſſe malignum.

At contrà inhumanè, qui miſeris inſultant, & quæ non culpâ contracta ſunt exprobrant, adeóque quendam illi in legentium animis odii & alienationis excitant ſenſum.

Propterea nos pauca admodum hujus generis cum noſtro ingenio parere liberum fuit, aſcivimus, multa contrà rejecimus, ut illud Audoëni frigidum & malignum.

Ecce tibi nulli ſuperant in vertice crines,
Nullus in infidâ ſtat tibi fronte pilus.
Omnibus amiſſis à tergo & fronte capillis,
Quid tibi jàm reſtat perdere, calve? Caput.

Nec nobis magis placebant tot ejuſmodi in Martiali, quæ tamen non omiſimus, propter ſuperius poſitas cauſas.

De loquacibus Epigrammatis.

Omnes naturæ offenſiones colligere longum eſſet, nonnullas tamen libet addere, quòd magnam b hac ſelectione epigrammatum turbam amoveint. Ergo præter iſta longos etiam verborum cirııtus, idémque ſibi variis verbis ingeſtum naturæ ſtidit. Ardet enim curioſitate, & ſemper feſtit ad exitum, multóque ſe detineri ſermone, niſi

cum magno operæ pretio fert impatienter. Propterea non leve fastidium afferunt loquacia epigrammata, & que longitudinem suam non satis sententiæ magnitudine pensant: quo vitio nonnunquam premitur Martialis, in aggerendis vulgaribus laudibus quandoque nimius, aut in enumerationibus minutior, verbi gratiâ, in illo Epigrammate, quo pertinuit tot similitudines de medio petitas cumulare?

Puella senibus dulcior mihi Cycnis,
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Nivésque primas, liliúmque non tactum,
Fragravit ore quod rosarium Pæsti,
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, & frequens Phœnix.
Adhuc recenti tepet Erotion busto.

Quid item in illo alio eandem sententiam toties iterare?

O mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei spes & alumne laris.;
Pierios differ cantúsque chorósque sororum,
Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ,
Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una Deos.
Quid possent hederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & serta, lyrásque Dearum
Nil habet, & magnum semper inane sophos.
Quid tibi cum Cirrha? Quid cum Permessidos unda?
Romanum propius, divitiúsque forum est.
Illic æra sonant: ac circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras, basia sola crepant.

De Vulgaribus.

Quâ ratione autem loquacitatem averſatur natura, eâdem ſententiis nimis vulgaribus offenditur. Eſt enim quædam loquacitatis ſpecies, effutire vulgaria & obvia, cùm is ſit ſermonis uſus, ut quæ neſciuntur pateſiant, non ut nota ac trita repetantur. Ob hoc vitium innumera Epigrammata ab hoc delectu ſegregata ſunt: Sed quia nil illo communius, afferendis ejus exemplis ſuperſedeo.

De minutioribus argutiis, & verborum luſu.

Diſplicet etiam non leviter minutior diligentia, quæ mentem à rebus avocat, ex quibus vera voluptas effloreſcit. Hic luſus in verbis, quales ſunt paronomaſiæ, aliáque id genus alluſiones, niſi citra artem ſub ſtylum ſuccedant, non tam figure quàm vitia ſunt, iiſque epigrammatis, quorum in eo poſitum eſt acumen, nil exilius, præſertim cùm uni linguæ ita propria ſint, ut in aliam transferri non poſſint, quod ſecuti nos, frivolas illas argutias prætermiſimus, cujuſmodi eſt illa Audoëni.

Latronum finis funis, mors ultima merces,
Furca capit fures, hinc puto nomen habet.
t multi evaſere; Dabit Deus his quoque finem:
Rarus funeſto fur ſine fune perit.

ulo feſtivius illud alterius Poëtæ de Helvetio occ(o noctu, licèt vitioſum.

In

In nive nocte vagans nuceo cado ſtipite nectus,
Sic mihi nix, nox, nux, nex fuit ante diem.

Propenſionibus naturæ quomodo obſequendum.

Omnes illæ naturæ offenſiones diligenter vitandæ, nec minus ejuſdem propenſionibus obſequendum, ſi modo illud quod ſequimur pulchrum aſſequi volumus. Tantus enim in hominibus amor ſui viget, nihil ut audire jucundè poſſint, niſi quod ſuis affectibus blandiatur. Quamobrem hæc epigrammata meritò pulcherrima cenſentur, quæ in illos affectus magis penetrant, eámque menti ſententiam objiciunt, quam non modò interiori luce veriſſimam agnoſcat, ſed etiam interiori affectu, ut ſibi blandiſſimam amplectatur; ut illa Martialis:

Nolo virum facili redimit qui ſanguine vitam:
Hunc volo, laudari qui ſine morte poteſt.

Nam cùm omnes mortem oderint, laudes & gloriam expetant; nemo eſt qui non gaudeat ſine morte laudari poſſe. Et illud veteris Poëtæ.

Mitte ſuperba pati faſtidia, ſpémque caducam
Deſpice, vive tibi, cùm moriare tibi.

Habet enim, ut inquit Quintilianus, natura ſublime quoddam & impatiens ſuperioris, quod ſuaviter palpat, qui ipſam ad contemnendum divitum faſtum adhortatur.

Atque hæc de generalibus pulchritudinis & deformitatis fontibus, ad ferendum de quolibet carminis genere judicium ferè ſufficiunt. Sed illa tamen

tamen ad propriam Epigrammatum naturam & leges & jura commodanda ſunt, de quibus ideo quædam hic ſubnectere non erit alienum.

Epigrammatis nomen unde ductum, ejus finitio, forma & leges.

Epigramma, ut notat Scaliger, idem quod inſcriptio; ſed cùm multarum rerum extent inſcriptiones, vox iſta tamen brevibus poëmatiis propriè attributa, hinc adeo quod trophæis & ſtatuis ejuſmodi epigrammata inſcribi ſolerent: atque inde nomen ad brevia poëmata universè tranſlatum. Definitur igitur epigramma, ut ſit, poëma breve, cum ſimplici cujuſdam rei vel perſonæ, vel facti indicatione.

Hujus formam quidam, in gravi aliquâ vel argutâ ſententiâ quâ clauſula conſtet, ita collocant, ut epigramma negent eſſe quod ejuſmodi clauſulâ careat; ſed perperam. Sunt enim quædam vel elegantiſſima, quorum æquabilis ubique majeſtas, & nihil habet clauſula præcipuum, ut illud cujuſdam autoris recentioris.

Quod bellator hydros pacem ſpirare rebelles,
Deplumes trepidare aquilas, miteſcere pardos,
Et depreſſa jugo ſubmittere colla leones
Proſpectat Lodoïcus equo ſublimis aheno,
Non digiti, non artifices finxere camini,
Sed virtus & plena Deo fortuna peregit.
Armandus fidei vindex, paciſque ſequeſter,
Auguſtum curavit opus, populiſque verendam

Regali

Regali voluit statuam consurgere circo,
Ut post civilis depulsa pericula belli,
Et circumdomitos armis felicibus hostes,
Æternùm domina Lodoicus in urbe triumphet.

In nonnullis etiam simplex quædàm mundities, ac mollis subtilísque festivitas placet, cujusmodi in nonnullis Catulli epigrammatis quæ in hoc delectu apposuimus, videre est.

Quidam tamen contrà nimii, qui istiusmodi clausulas non modò non requirunt, sed etiam aspernantur. Hi ferè sunt præposteri quidam Catulli amatores, qui dum languidulas quasdam nænias endecasyllabis concluserint, mirè sibi videntur festivi & elegantes; quamvis nihil iis sit aut inanius, aut facilius illis qui aliquem sibi latinæ linguæ usum paraverunt.

Quantulo, exempli gratiâ, putamus constitisse Borbonio clausulam hujus Epigrammatis ad Catulli exemplar effictam?

Quare Patriciæ venite Musæ,
Plenæ mellis & elegantiarum,
Doctæ carmina candidi Pinonis:
Vos exosculor, ô piæ Camœnæ,
Et totis relego lubens diebus
Isto tempore macerationis,
Pœnitudinis atque lachrymarum,
Duro Jupiter! & laborioso.

En quo perduxerit hominem Christianum, & cæteroquin pium, perversa Catulli imitatio! qui in Christiani jejunii solempitate explicanda, prophanum

num Jovis nomen uſurpare non veritus eſt. Sed hoc miſſo, quid ineptius hoc verſu, quamlibet Catulliano *duro Jupiter! & laborioſo:* In quem tamen ille eleganter exiſtimat ſuum epigramma deſinere, quia ſimilem verſum invenit in Catullo doctis Jupiter & laborioſis. Sed miſſis illis jejunis imitatoribus, de illis ſententiis quibus clauduntur epigrammata verè licet affirmare magnam in iis elegantiam eſſe, dum eximiæ ſint & cum antecedente ſerie pulchrè cohæreant. Nam cùm nihil æquè ac clauſula in Lectorum mentibus remaneat, quid rectius quàm in illam conferri quæ præcipuè in ipſorum animis infigi velis? adeóque meritò vitioſa cenſentur ea epigrammata, in quibus decreſcit ſententia, vel quorum clauſula quaſi addititia & affixa eſt, nec bellè ex ſuperioribus verſibus fluit, quod vitium cernere eſt in hoc illuſtri cæteroquin epigrammate:

Qui Romam in media quæris novus advena Roma;
Et Romæ in Roma nil reperis media.
Aſpice murorum moles, præruptáque ſaxa,
Obrutáque horrenti vaſta theatra ſitu.
Hæc ſunt Roma: viden velut ipſa cadavera tantæ
Urbis adhuc ſpirent imperioſa minas?
Vicit ut hæc mundum, niſa eſt ſe vincere; vicit,
A ſe non victum nequid in orbe foret.
Nunc victâ in Româ victrix Roma illa ſepulta eſt,
Atque eadem victrix, victáque Roma fuit.
Albula Romani reſtat nunc nominis index,
Qui quoque nunc rapidis fertur in æquor aquis.
Diſce hinc quid poſſit fortuna; immota labaſcunt,
Et quæ perpetuo ſunt agitata manent.

Quatuor enim illi extremi verſus planè ſuperflui ſunt,

ſunt, frigidum acumen continent, quo ſuperiorum verſuum nitor nonnihil decoloratur.

Epigrammatum materia; inde diviſio in varia genera. Primum genus & ſecundum.

Epigrammatum autem materia res omnis, omniſque ſententia, adeóque quot ſententiarum diviſiones, tot ſunt etiam epigrammatum. Nos hæc potiſſimum genera notabimus, ex quibus intelligi etiam virtutes poſſunt.

Eſt igitur quoddam genus ſublime, grande, magnificum, nobile argumentum nobilibus verſibus perſequens, nobilique ſententiâ concludens; quale eſt illud Martialis de Scævola:

Cum peteret Regem decepta ſatellite dextra,
Injecit ſacris ſe peritura focis:
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum:
Urere quam potuit contempto Mutius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ,
Si non erraſſet, fecerat illa minus.

Talia ſunt etiam Epigrammata Grotii de Oſtendâ, de curribus veliferis, Barclaii de Margaretâ Valeſiâ.

Eſt aliud ſtylo paulò demiſſius genus, ſed utilius graviúſque ſententiâ; cujuſmodi eſt illud verè eximium Martialis:

Quod magni Thraſeæ, conſummatique Catonis
Dogmata ſic ſequeris, ſalvus ut eſſe velis;
Pectore nec nudo ſtrictos incurris in enſes,
Quod feciſſe velim te Deciane facis. Nolo

Nolo virum facili redimit qui ſanguine famam,
Hunc volo, laudari qui ſine morte poteſt.
Itemque.
Amiſſum non flet, cum ſola eſt, Gellia fratrem,
Si quis adeſt juſſæ proſiliunt lachrymæ,
Non dolet hic quiſquis laudari Gellià quærit :
Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.

Et illud veré aureolum Epigramma :

Quod te nomine jam tuo ſaluto
Quem regem & dominum priùs vocabam,
Nè me dixeris eſſe contumacem :
Totis pilea ſarcinis redemi,
Reges & dominos habere debet,
Qui ſe non habet, atque concupiſcit
Quod reges dominique concupiſcunt ;
Servum ſi potes Ole non habere,
Et regem potes Ole non habere.

Ex omnibus autem maximè Epigrammatum proprium genus illud vulgo exiſtimatur, quod ingenioſo laudatur acumine, altè animos penetrante, in quo item excellit Martialis, ut in iſto.

Tu ſetina quidem ſemper vel Maſſica ponis,
Papile, ſed rumor tam bona vina negat :
Diceris hâc factus cælebs, quater eſſe lagenâ
Nec puto, nec credo, Papile, nec ſitio.
Et illud ejuſdem.
Munera quòd ſenibus viduiſque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem :
Sordidius nihil eſt, nihil eſt, te ſpurcius uno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus,
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.

Quid

Quid sic largiri, quid sit donare docebo,
Si nescis Dona Gargiliane mihi.

Quædam humiliora sunt, sed arguta & festiva, simplicitate nitescunt, quod animadverti licet in illo ejusdem Martialis Epigrammate.

Exametris epigramma facis, scio dicere Tuccam,
Tucca solet fieri, denique Tucca licet.
Sed tamen hoc longum est, solet hoc quoq; Tucca, licétq;
Si breviora probas, disticha sola legas.
Conveniat nobis ut fas epigrammata longa
Sit transire tibi, scribere Tucca mihi.

Porro omnium Epigrammatis virtutum nulla aut difficilior aut rarior quam scita tractatio sive commoda argumenti explicatio, nihil ut neque redundet, neque desit, nihil sit præposterum, nihil obscurum, nihil verbis impeditum, vel contrà nimis subitum, nec satis aptè præparatum; quâ dote mirabilis sanè Martialis ita aptè, perspicuè, distinctè, argumenta prosequitur, ut mediocribus cæteroquin sententiis tractationis venustate multum elegantiæ conciliet. Nam illo, verbi gratiâ, quid ingeniosius explicatum?

Ne vivam si non totis Deciane diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt quæ nos distinguunt millia passûm,
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam:
Sæpe domi non es, cum sis quoque sæpe negaris,
Vel tantùm causis, vel tibi sæpe vacas:
Te tamen ut videam duo millia non piget ire,
Ut te non videam quatuor ire piget.

Et illud quid esset, nisi tractatione fuisset excultum & præparatum?

Occurrit

Occurrit tibi nemo quod libenter,
Quod quacunque venis fuga est & ingens
Cerca te, Ligurine, solitudo,
Quid sit scire cupis, nimis poëta es,
Hoc valde vitium periculosum,
Nam tantos rogo quis ferat labores?
Et stanti legis & legis sedenti,
Currenti legis & legis canenti;
In thermas fugio, sonas ad aurem:
Piscinam peto, non licet natare:
Ad cœnam propero, tenes euntem:
Ad cœnam venio, fugas sedentem:
Lassus dormio, suscitas jacentem.
Vis quantum facias mali videre?
Vir justus, probus, innocens, timeris.

Arguta quidem & festiva clausula, sed hujus tamen perspicuus decor ex superiori enumeratione pendet.

Habet Lector quid nos in his epigrammatis excerpendis spectaverimus; reliqua quæ ad hoc opus contulimus ex præfatione potuit accipere.

ELEGANTIORUM

Hujus Delectûs Epigrammatum Indiculus.

Totus hic Delectus elegantia ab inelegantibus epigrammata secernit. Ab elegantibus elegantiora hic sejunget indiculus. Ex elegantioribus elegantissima asteriscus indicabit.

LIBER I.

MARTIALIS.

V.	* *Quod magni Thraseæ.*	pag. 3
VI.	*Itur ad Herculei.*	4
VII.	*Casta suo gladium.*	5
VIII.	*O mihi post nullos.*	ibid.
IX.	*Sunt bona.*	6
XIII.	* *Cum peteret.*	7
XVIII.	*Amissum non flet.*	10
XXIX.	*Si quid Fusce.*	15
XLV.	*Non plenum modo.*	25
XLVII.	*Qui pinxit.*	26
LVI.	*Tercentena.*	32
LVIII.	* *Ne valeam.*	33
LXIII.	*Et judex.*	35
LXVI.	*Capto tuam.*	36
LXVII.	*Carmina.*	37

LXX.

LXX.	*Non dicam.*	38
LXXIII.	*Mutua.*	39
LXXVIII.	*Vis te sexte.*	42

LIBER II.

II.	* *Quod te nomine.*	p. 44
III.	*Candidius nihil est.*	45
VIII.	*Quod non carmine.*	47
X.	*Quintiliane.*	48
XI.	*Rerum certa salus.*	49
XIII.	*Constituit.*	50
XX.	*Artis Phidiacæ.*	54
XXVI.	* *Occurrit tibi.*	56
XXVIII.	* *Exigis a nobis.*	57
XXXV.	*Esse nihil dicis.*	64
XXXVIII.	*Par scelus.*	65
XLVI.	*Sili Castalidum.*	71
LI.	*Et latet.*	74
LII.	*Nescis crede mihi.*	ibid.
LIV.	* *Munera quod senibus.*	75
LVIII.	* *Tu setina quidem.*	79
LXI.	*O felix animo.*	81
LXXIV.	* *Esse quid hoc dicam.*	88
LXXVI.	* *Sum fateor.*	89
LXXX.	*Quod tibi Decembri.*	91

LIBER III.

V.	*Quinctum pro.*	p. 94
XIII.	*Callidus effracta.*	100
XVI.	*Quæ mihi præstiteris.*	102
XXVI.	*Non donem tibi.*	107

XXVIII. *Profecit petc.* 108
XXX. *Semper eris pauper.* 109
XXXVIII. *Non de vi.* 113
XLII. *Cum dubitaret.* 115
XLIII. *Septem clepsydras.* 116
XLVII. *Quod convivaris.* 118
LIII. *Hexametris.* 122
LIV. *Sexagesima.* ibid.
LXV. *Aera domi non sunt.* 228
LXXI. *Jactat inaequalem.* 230
LXXIV. *Discursus varios.* 232
LXXVI. *Primum est.* 233

LIBER IV.

III. *Quod te diripiunt.* p. 237
IX. *Omnia Castor emis.* 239
XV. *Egi sexte tuam.* 243
XVI. *Sic tua Cirini.* ibid.
XXVIII. *Non horti.* 248
XXXII. * *Miraris veteres.* 251
LXIV. * *Ille ego sum scorpus.* 267
LXXIV. *Vitam quae.* 273

LIBER V.

III. *Cum rogo te.* p. 279
IX. *Contigit Ausoniae.* 281
XI. *Habet Africanus.* 282
XIII. *Omnia promittis.* 283
XIV. * *Genus Aucte.* ibid.
XVIII. *Ne laudet dignos.* 284
XX. *Quod nimium laudas.* 285
LIBER

LIBER VI.

E veteribus Poëtis.

XVIII.	*Omnia tempus edax.*	p. 326
XIX.	* *Ingentes Dominos.*	ibid.
XX.	*Barbara præruptis.*	327
XXII.	*Quisquis es.*	328
XXV.	*Græcia bellorum.*	330
XXVI.	*Quisquis Cecropias.*	ibid.
XXXVIII.	* *Jupiter in parvo.*	335
LXXXVI.	*Carmina qui quondam.*	357
LXXXVII.	* *Quisquis composito,*	359
LXXXVIII.	*O qui perpetua.*	360

LIBER VII.

E recentioribus Poëtis.

VIII.	*Qui Romam in media.*	p. 366
XLV.	*Odisti felium.*	377
XLIX.	*Borboniæ spes.*	379.
LI.	*Di es opum.*	381
LII.	* *Nympha Caledonia.*	382
LXI.	*Mutua cum centum.*	387
LXIX.	*Nato hæc.*	390
LXXVIII.	*Busta vides.*	396
LXXIX.	*O Patria ô arces.*	ibid.
LXXXII.	*Qui curiosus.*	399
LXXXIII.	*Area parva ducum.*	ibid.
XCI.	*Hactenus immensum.*	405
XCII.	*Jam sol à medio.*	ibid.
XCIV.	*Desinite in medio.*	408
XCVII.	*Quod bellator,*	409

SCRIP-

SCRIPTORUM UNDE ALIqua Epigrammata in hunc delectum inclusa sunt, recensio.

MOnuimus in Præfatione, & hîc etiam lectorem admonendum putamus, nè istos tantùm quorum hîc nomina recensemus Scriptores, lectos â nobis & excussos arbitretur. Innumeros enim alios perlustravimus; è quibus si nihil excerpsimus, ea causa est, quod nihil in iis visum sit nobis excerpendum. Quanquam sæpius in nimiæ facilitatis partem peccaverimus, quam in nimiæ severitatis. Sunt enim quædam quæ nos admisisse pænitet, vix ullum quod exclusisse pæniteat.

POETÆ ANTIQUIORES.

MARTIALIS.	pag. 1
CATULLUS.	313
CICERO.	324
LAUREAS TULLIUS.	ibid.
VIRGILIUS.	325
SENECA.	326
ANTHOLOGIA Græcorum Poëtarum.	333
CLAUDIANUS.	335
AUSONIUS.	356
SIXTUS III. Summus Pontifex.	356
D. PAULINUS.	ibid.
MAGNUS FELIX ENNODIUS.	357
BOETIUS.	ibid.

PO-

SANNAZARIUS. p. 362
ANDREAS NAUGERIUS. 364
ANTONIUS TEBALDEUS. 365
THOMAS PORCATIUS. ibid.
JANUS VITALIS. 366
ANGELUS COLOTIUS. 367
POMPONIUS GAURICUS. ibid.
HERCULES STROZA. 368
THOMAS MUSCONIUS.
JOANNES AUDOENUS. 370
THEODORUS BEZA. 374
BUCHANANUS. 377
BIDERMANUS. 384
JANUS DOUZA. 385
BARLÆUS. 386
PASCHASIUS. 387
SCÆVOLA SAMMARTHANUS. 392
BARCLAIUS. 396
NICOLAUS BORBONIUS. 397
HUGO GROTIUS. 399
FAMIANUS STRADA. 405
VINCENTIUS GUINISIUS. 408

EPIGRAMMATUM Delectus Liber Primus.

MARTIALIS.

Ad Lectorem I.

1 HIC est quem legis, ille quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
2 *Argutis Epigrammaton libellis:*
Cui, Lector studiose, 3 *quod dedisti*
Viventi decus, atque sentienti
Rari post cineres habent poëtæ.

1 Se calamo digitoque commonstrat Poëta. 2 Epigrammatis (quod est poëma breve, cum simplici cujuspiam rei, personæ vel facti indicatione, aut ex propositis aliquid deducens) virtutes duæ sunt, Brevitas & Argutia, quibus venustatem addas. 3 *Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.*

Librum

Librum edere periculosum. II.

1 *ARgiletanas mavis habitare tabernas,*
Cum tibi, parve liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu, nescis 2 dominæ 3 fastidia Romæ:
Crede mihi, nimium 4 Martia turba sapit.
5 *Majores nusquam ronchi: juvenesque, senesque,*
Et pueri 6 nasum 7 Rhinocerotis habent.
Audieris cum grande 8 sophos, 9 dum basia captas,
10 *Ibis ab excusso missus in astra sago.*
Sed tu, ne toties 11 domini patiare lituras,
Neve notet lusus 12 tristis 13 arundo tuos;
14 *Ætherias, lascive, cupis volitare per auras:*
15 *I, fuge; sed poteras tutior esse domi.*

1 Bibliopolarum tabernas in Argileto imo, in II Regione urbis. 2 *Romanorum rerum dominorum.* 3 Censuræ judiciique notas ex oculis, vultu, nutu, supercilio, cæterisque motibus perspectas ipsum fastidium. 4 Romani Marte oriundi. 5 Sonantiores sannæ & irrisiones nusquam sunt quam Romæ. 6 Ut dextra fidei, genua misericordiæ, supercilium gravitati & fastui, &c. ita nasus irrisioni dicatus, censuræ & acri judicio. 7 Cui ingens, cornu munitus, validus nasus. 8 Ab auditoribus acclamatum recitanti *σοφῶς, θείως, μεγάλως, Pulchrè, benè, rectè! Euge bellè! Facetè, lautè, lepidè, nihil supra!* 9 Dum captas approbationes, quas veteres amplexu & basiis attestabantur. 10 Excipient te quidem gremio, sed ut te sago in sublime jactent per ludibrium & procacitatem, ut solent canes excipere; quod ab Othone factitatum refert Sueton. cap. 2. exprobratque illi famæ cupiditatem, qui ad astra tolli velit: vel ad Rhinocerotis nasum respicit, quo ursum seu utum in astra tulit. 11 Emendantis & ad limam revocantis. 12 Severa, censoria. 13 Calamus scriptorius. 14 Prodire in vulgus gestis, versarique in hominum manu, imo jactaberis in astra. 15. *Epitrope Sarcastica.*

Ad

Ad Marcum. III.

DO tibi naumachiam, tu das Epigrammata nobis:
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

Ex persona Domitiani offensi intempestiva poetæ (Epigrammata sua Cæsari dum naumachiam pararet offerentis) interpellatione : & exitium poetæ carminibusque in aquas abjectis minati. Naumachia, *combat naval.*

Leo Cæsaris lepori parcens. IV.

1 *ÆTherias aquila 2 puerum portante per auras*
Illæsum 3 timidis unguibus hæsit onus :
Nunc sua 4 Cæsareos 5 exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
6 *Quæ majora putas miracula? summus 7 utrique*
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

1 Domitiani leones lepori parcentes anteponit Jovis aquilæ Ganymedem rapienti. 2 Ganymedem Trois fil. 3 Solicitis ne puer excideret vel læderetur, 4 A Cæsare exhibitos. 5 Ne lædatur lepus impetrat. 6 Certè hæc sunt majora, quod leoni magis propria præda sit lepus, quam aquilæ puer, & consequenter Domitiani hoc miraculum majus quam illud Jovis. *Adulatoriè.*

Ignavus qui seipsum occidit. V.

QVod 1 magni Thraseæ, 2 consummatique 3 Catonis
4 Dogmata sic sequeris, 5 salvus ut esse velis,
Pectore nec nudo strictos incurris in enses;
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
6 *Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:*
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

1 Thras.

1 Thraſ. Pœti conſtantis viri, vid. Tacit. 16. Annal. Sueton. Ner. Arrian. Epiſt. lib. 1. cap. 1. &c. qui à Nerone juſſus mori, alacriter venas incidi juſſit, ſanguinem libans Jovi liberatori. 2 Omnibus numeris abſoluti viri, Stoici perfectiſſimi. 3 Qui ne Cæſarem victorem videret, ſe Uticæ interfecit; cui hinc cognomen Uticenſis. 4 Placita & decreta Stoica, *Mortem eſſe ad manum portum & libertatem à miſeriis, &c.* 5 Ut talem nolis tibi mortem conciſcere, quod fecerunt illi. 6 Nolo viſum qui molliter & deſperanter ad mortem quaſi remedium confugiat: hunc volo qui mala fortiter toleret perferatque.

De Regulo pene oppreſſo. VI.

ITur ad 1 *Herculei gelidas quà* 2 *Tiburis arces,*
 3 *Canaque ſulphureis Albula fumat aquis;*
4 *Rura, nemuſque ſacrum,* 5 *dilectaque jugera Muſis*
 Signat viciná 6 *quartus ab urbe* 6 *Lapis:*
Hic 7 *rudis æſtivas præſtabat porticus umbras,*
 Heu quam penè novum porticus auſa nefas!
Nam ſubito collapſa ruit, cum mole ſub illa
 8 *Geſtatus bijugis* 9 *Regulus* 10 *eſſet equis.*
Nimirum timuit noſtras Fortuna querelas,
 11 *Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.*
12 *Nunc & damna juvant, ſunt ipſa pericula tanti:*
 Stantia non poterant tecta probare deos.

1 Herculem deum tutelarem colentis. 2 Opp. ad 17 lapidem ab urbe Roma. 3 Ad planiciem Tiburi ſubjectam ſcaturiunt aquæ gelidæ, quæ à colore lacteo quem à venis habent ſulphureis, Albulæ dicuntur. 4 Villam Reguli. 5 Reguli ſcilicet oratoris, docti itaque Muſarum clientis. 6 Σημεῖοι miliarium totidem. 7 Inculta, immorata. *Pathos.* eademque ruinoſa. 8 In gelidis hiſce porticibus geſtari veteres ſoliti eſſedo junctis mulis, vel animi vel valetudinis cauſa.
9 Hic

9 Hic fuit Reg. ille quem Plin. epist. 5. lib. 2. Regem improborum & bipedum nequissimum appellavit, quem tamen poëta palpat. 10 Jamque excessisset. 11 Ut quæ communem desiderantium querentiumque, si Regulum oppressisset, invidiam diram ferendo non esset. 12 Hæc quidem damna fructui nobis & voluptati sunt, hæc pericula vel magno pretio subeunda, quæ argumento sint nos diis curæ esse, ut in Regulo servato deorum providentiam agnoscamus. *Scilicet is superis labor est, ea cura quietos Sollicitat.* 13 Sed ruentia mox ut Regulus gestari desiit, deorum providentiam & bonitatem arguunt.

De Arria & Pæto. VII.

1 *CAsta suo gladium cum traderet Arria Pæto,*
Quem de visceribus traxerat ipsa suis:
Si qua fides, vulnus quod feci, non dolet inquit;
2 *Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.*

1 Cæcinæ Pæto, qui in partibus Scribonianis contra Claudium fuisset, ad mortem adacto, uxor Arria extractum è suo vulnere pugionem marito porrexit, cum voce: *Non dolet*, Tacit. An 16. Dio. lib. 60. Plin. lib. 3. epist. 16. egregiè. 2 Tua n. vita meâ mihi charior.

Vive hodie. VIII.

1 *O Mihi post nullos Juli memorande sodales;*
Si quid 2 longa fides, castaque jura valent:
3 *Bis jam pæne tibi consul trigesimus instat,*
Et numerat 4 paucos vix tua vita 4 dies.
5 *Non bene distuleris, videas quæ posse negari;*
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum,
Exspectant curæque 6 catenatique labores,
Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.

Hæc

Hæc utraque manu 7 complexuque assere toto:
Sæpè fluunt imo 8 sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

1 Transcriptus hic versus ab Ovid. 4. eleg. 1. Trist. 2 Veteris & probatæ amicitiæ, per annos 34. fides. 3 Pene jam sexagenarius es. Romanos à consularibus numerasse fastis notum est. 4 Reliquæ vitæ tibi jam sexagenario: vel, præteritæ, cum tibi ærumnis curisque distracto perpauci illuxerint dies felices & hilares. 5 Non prudenter feceris differendo voluptates in futurum tempus quod incertum est. 6 Invicem connexi, ubi *Finis alterius mali gradus est futuri.* 7 Vindica, supinis manibus accipe, obviis ulnis amplectere. 8 Etiam dum capessis & amplexaris.

In bono libro non omnia bona. IX.

SUnt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura,
Quæ legis hic: aliter non fit, Avite, liber.

Modestè & per jocum librum suum excusat quasi ex bonis & malis epigrammatis compactum. *Tamen æquus Judex compenset vitiis bona: pluribus hisce (si modo plura illi bona sunt) inclinet.*

De vino optimo vili permisto. X.

QUid te, Tucca, juvat 1 vetulo miscere Falerno
2 In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
3 De nobis facile est: scelus est 4 jugulare Falernum,
Et dare 5 Campano 6 toxica sæva mero.

Con-

Convivæ meruêre tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

1 Quod annos ferat vivatque, laudato. 2 Vile & peſſimæ notæ vinum è colle Vaticano qui Janiculo conterminus. 3 Nos jugulare tibi forte pro levi eſt. 4 Infuſo Vaticano Falernum occidere. *Metaph.* ſublato vini calore animali (quem ab anima vitis habet) in acetum vertere, quod & bibentes jugulare videtur. 5 Falerno è Campania. 6 Vaticana, quæ venenum appellat, toxicum autem à taxo venenata arbore, vel παρὰ τὰ τόξα arcus, tela, quæ Barbari veneno tingunt.

De vetula edentula. XI.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes:
Expuit una duos tuſſis, & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus;
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

In Boletorum voracem. XII.

DIc mihi quis furor eſt? turba ſpectante vocata,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre, gulaque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

Boleti, *excellens champignons*, notiſſimum gulæ irritamentum, & ut jocatus eſt Nero, *cibus Deorum.* Namque venenato boleto Agrippina Claudium Cæſarem extinxit, qui deinde Imperatorum Romanorum more conſecratus eſt, & in Divorum numerum relatus. *Vilibus ancipites fungi ponentur amicis, Boletus domino: ſed qualem Claudius edit, &c.*

De

De Mucio Scævola. XIII.

Cum peteret 1 *regem decepta* 2 *ſatellite dextra,*
4 *Injecit ſacris ſe peritura focis.*
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum.
Urere quam potuit contempto Mucius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
5 *Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ.*
Si non erraſſet, fecerat illa minus.

1 Porſenam hiſtoria nota ex Livio 2°. 2 Scriba, quem pari cum rege ornatu ſedentem, regem credidit. 3 Mucii Scævolæ. 4 Accenſo ad ſacrificium foculo. Porſena tanta viri conſtantia attonitus ex ſævo hoſte pietatem induit, Mucio ad ſuos remiſſo. 5 Acclamatio epigrammatis encomiaſticis ſolennis. Majorem ſcilicet laudem meretur conſtantia ultrix manus errantis, quam tanti facinoris fiducialis inceptio.

Ad Fauſtinum ut libellos in lucem edat XIV.

Ede tuos tandem populo, Fauſtine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
1 *Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,*
*Nec ſileant * noſtri,* 2 *prætereantque* 3 *ſenes.*
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam?
4 *Teque piget curæ præmia ferre tuæ?*
5 *Poſt te victuræ per te quoque vivere chartæ*
Incipiant, 6 *cineri gloria ſera venit.*

1 Quod probent Græci ac * Latini. Cecrops Athenarum conditor: Pandion inſtaurator, arces in tutela Palladis Athe-

Athenarum præſidis. 2 Non prætereant, id eſt omne laudis punctum illi tribuant. Metaphora à ſuffragiis quæ in tabulas cereas referebantur per puncta : è quibus plurimorum cenſu magiſtratus *creari* ; pauciorum, à populo *agitari* : nullorum *præteriri* candidatus dicebatur. Horat. ad Piſones ; *Centuriæ ſeniorum agitant, &c.* 3 Qui maturioris judicii, vel alludit ad Centurias ſeniorum, *ut modo.* 4 Noli te dulciſſimo ſtudiorum fructu defraudare, nominis ſcilicet immortalitate, & famæ in vivis dulcedine. 5 Ingenii tui fœtus, te potius in vivis, & ipſe vivus ingrediatur, quam poſthumus edatur. 6 Vivus itaque fruere famæ dulcedine.

De Acerra Bibace. XV.

1 *HEſterno fœtere mero qui credit Acerram*
Fallitur, 2 *in lucem ſemper Acerra bibit.*

1 Negando magis affirmat, excuſando Acerram acrius incuſat. 2 Compotationes in lucem protrahit, adeoque noctis non diei heſternæ merum olet.

In Plagiarium. XVI.

FAma refert noſtros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo, quam recitare 1 *tuos.*
Si mea vis dici ; gratis tibi carmina mittam :
2 *Si dici tua vis ; hæc eme, ne mea ſint.*

1 Pro tuis. 2 *Nam quod emis, poſſis dicere jure tuum.*

Non amo te. XVII.

NOn amo te, Sabidi, nec poſſum dicere quare.
Hoc tantum poſſum dicere ; non amo te.

Odi te, Sab. gratis: neque enim odii mei rationem reddere valeo, an ab animi pravitate, morum dissimilitudine, & sydcrum contrapositione, antipathia, genio infesto, seu malo omine. Ita Senecæ Thyestes: *rapior & nescio quo, sed rapior*; & *Nibil timendum video, sed timeo tamen*; vel argutius, merito te odi, neque tamen per modestiam licet effari odii mei causam; vel propter oris tui impuri graveolentiam non sustineo apud te longiore uti sermone, hoc tantum dico, *Non amo te.*

Fletus sine teste. XVIII.

AMissum non flet, cum sola est Gellia, patrem;
Si quis adest, jussæ prosiliunt lacrymæ.
Non dolet hic, quisquis laudari, Gellia, quærit;
Ille dolet verè qui sine teste dolet.

Quisquis è lacrymis laudem captat, quæ turpius nunquam fluunt quam ubi finguntur.

De pietate fratrum. XIX.

1 *SI*, Lucane, tibi, vel si tibi *, Tulle, darentur;*
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quòd pro fratre mori vellet uterque prior:
Diceret infernas & qui prior isset ad umbras;
2 *Vive tuo, frater, tempore vive meo.*

* Nobile par fratrum, quorum pium amorem celebrat Plinius Sec. epist. 18. lib. 8. 1 Si possetis per mortem alternam vobis invicem indulgere vitam, quod de Castore & Polluce Lacedæmoniis Ledæ filiis ferunt poëtæ. 2 Ego in æterna mortis conditione manebo, ut tu in æternum vivas.

Aliena

Aliena malè recitans. XX.

QUem 1 *recitas, meus eſt, ô Fidentine, libellus:*
Sed malè cum recitas, incipit eſſe tuus.

1 Pro more poëtarum, qui carmina ſua recitabant publicè in æde Apollinis Palatini, theatris, templis, hortis, &c. vel privatè & coram paucis.

Laus viri boni. XXI.

SI quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque novit 1 *avos:*
Si quis 2 *Cecropiæ madidus Latiæque Minervæ*
Artibus, & vera ſimplicitate bonus:
Si quis erit 3 *recti cuſtos imitator honeſti,*
4 *Et nihil arcano qui roget ore deos:*
Si quis erit 5 *magnæ ſubnixus robore mentis,*
6 *Diſperеam, ſi non hic Decianus erit.*

1 Priſcos illos propter amicitiam ſincerè cultam decantatos: Herculem & Theſeum, Damona & Pythiam, Pyladen & Oreſtem, &c. Alii legunt, *anus*, id eſt fama vetuſta, diuturna, multis retro ſeculis celebrata. Ita Catullus, *& facit hæc charta loquatur anus. Fama loquax, chartaque dicet anus.* 2 Græcâ Romanâque ſcientiâ & artibus imbutus. 3 Stoicæ diſciplinæ ſatelles & ſectator. 4 *Et qui eo pervenit, ut nihil roget Deum, niſi quod rogare poſſit palam.* Seneca epiſt. 10. *qui aperto vivit voto,* nec *labra movet metuens audiri.* 5 Fortis & conſtans. 6 Execrationis formula.

Supplicium invidi. XXII.

1 *QUi ducis vultus, & non legis iſta libenter,*
2 *Omnibus invideas, Livide, nemo tibi.*

 1 Qui

1 Qui vultum adducis ad tristitiam, qui contracta fronte hæc improbas. 2 Infimus omnium sis precor, qui habeas cur omnibus invideas: cur tibi, nemo. Hinc illud antiqui: *Nemo invidit misero.*

De Porcia. XXIII.

1 Conjugis audisset fatum cum Porcia Bruti,
Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram 2 satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum, turba molesta, nega.

1 Historia nota ex Plutarchi Bruto. 2 Catonem, cujus morituri illa vox: *An nescis paulisper spiritu represso, aut capite ad parietem illiso emori licere?*

De apro ad cœnam apposito. XXIV.

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et positum est nobis nil here præter 1 aprum.
2 Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ,
Dulcibus aut certant quæ 3 melimela favis,
4 Non pyra quæ lenta pendent religata genista,
Aut 5 imitata breves punica mala rosas.
6 Rustica lactantes nec misit fiscina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
7 Nudus aper; sed & hic minimus, 8 qualisque necari
A non armato pumilione potest.
9 Et nihil inde datum est; tantum spectavimus omnes.
Ponere aprum nobis sic & arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
10 Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro!

1 A-

1 *Aprum ad convivia natum.* Quem integrum mensis inferebant Romani. 2 Non nobis apponebantur uvæ duracinæ, non, *&c.* 3 Dulcissima poma. Gall. *de Paradis.* 4 Non pyra serotina, quæ ad maturitatem pendent ab arbore, vel in cella vinculo religata è genista lenta. 5 Quæ βαλαυςίχ. id est floris colore imitantur rosas flores brevis ævi. *aliis,* quod ipsa arbor brevis ævi sit. 6 Nec calatho rustico allata apponebatur nobis meta lactis. Id est lac coagulatum, in formam metæ Circensis. Id est inversi turbinis ceu pyramidis coactum, *fromage en pain de sucre.* 7 Non inconditus (ut volunt quidam) sed absque aliis cibis & obsoniis illatus. 8 *Nec dignus ferro Meleagri,* sed qualis ab inermi nano confici possit. 9 Neque eum carptor scindens præministrabat, sed tanquam in Amphitheatro nobis pro spectaculo exhibitus est. 10 Sed tu objiciaris apro discerpendus, ut Charidemus à Domitiano.

Leo & lepus amici. XXV.

RIctibus his tauros non eripuere 1 magistri,
Per quos præda fugax itque reditque lepus.
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoste,
2 Nec nihil à tanta nobilitate refert.
Tutior in sola non est cum currit arena,
Nec caveæ tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus 3 improbe, quæris,
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

1 Custodes leonum, mansuetarii. 2 Robur scilicet animosque sumit à leonis magnanimitate. 3 Audax, callide.

Cùm dignitate otium. XXVI.

VIr Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ;

 1 *Mer-*

1 *Mercetur alius grande, & insanum sophos:*
Miserere tu 2 felicium ;
3 *Veroque fruere 4 non superbus gaudio,*
Dum 5 Sura laudatur tuus.
6 *Non impudenter vita, quod reliquum est, petit ;*
Cum fama, quod satis est, habet.

1 Alius irrequieto labore aucupetur insani populi auram sibi tanquam deserto patrono acclamantis σοφῶς. *Insanum sophos*, contradictio implicita, vel Hypallage, *plebis insanæ*. 2 Horum qui plebis laudibus tumidi & forensibus negotiis occupati se felices credunt, digni sanè misericordia. 3 Gaudio tranquillæ vitæ, curis & molestiis liberæ, non sollicitæ. 4 Non ambitiosus, non levis populi aura inflatus. 5 Palphurius Sura, cæteriquæ laudis avidi causidici foro vacent. 6 Tu, O Liciniane, laudum satis amplum titulum cumulumque consecutus, in posterum citra gloriæ jacturam aut infamiæ notam, otio & quieti indulge.

Ad Leporem. XXVII.

NOn 1 facit ad sævos cervix, nisi 2 prima, leones.
Quid fugis hos dentes, 3 ambitiose lepus?
Scilicet à magnis ad te descendere tauris,
Et quæ non 4 cernunt, frangere colla velint?
Desperanda tibi est 5 ingentis gloria fati:
6 Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

1 Leo cervices ignobilis non curat. 2 Maxima, taurorum scilicet & cervorum. 3 Fati gloriam à leone captans. 4 Præ exilitate. 5 Gloriosæ mortis tibi à Leone datæ. 6 Nolo inquinari ignavo sanguine. Phed.

Plagiarius furti convictus. XXVIII.

UNa est in 1 nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certa domini signata figura ;

Quæ

Quæ tua 2 traducit manifesto carmina furto.
Sic 3 Aretinæ 4 violant cryſtallina teſtæ:
Sic niger, in ripis errat cum forte 5 Cayſtri,
Inter 6 Ledæos ridetur corvus olores:
Sic ubi multiſonâ fervet ſacer 7 Attide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
8 Indice non opus eſt noſtris, nec vindice libris:
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

1 Quos tibi vindicas furto. 2 Quæ te manifeſto, arguit cætera ſurripuiſſe. 3 Tua pagina meis libellis incerta non minus ſordere apparet, quam teſtæ fictiles ex luto Aretino inter vaſa cryſtallina: aut corvus inter olores: aut pica inter luſcinias. Aretium Italiæ urbs, ubi terra teſtis apta. 4 Contaminant cryſtal. comparata cum cryſtallinis ipſa ſordent. 5 Aſiæ fl. cygnis frequens. 6 Jupiter ſub imagine cygni Ledam compreſſit. 7 Philomela, Pandionis regis Athenienſis filia. 8 Non opus eſt alio delatore aut aſſertore quam tuâ paginâ, quæ te furti accuſet damnetque.

Amicus novus. XXIX.

1 SI quid, Fuſce, vacas adhuc amari;
(Nam ſunt hinc tibi, ſunt & hinc amici:)
Unum, ſi ſupereſt, locum rogamus;
Nec me, quod tibi ſum novus, recuſes:
Omnes 2 hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inſpice, qui novus paratur,
An poſſit fieri vetus ſodalis.

1 Si quid loci apud te reliquum ſit novo amico. 2 Novi ſcilicet.

Vita quieta. XXX.

Vota 1 tui breviter ſi vis cognoſcere 1 Marci,
2 Clarum militiæ, Fronto, togæque decus.
Hoc petit; eſſe ſui nec magni ruris arator,
3 Sordidaque in parvis otia rebus amat.
4 Quiſquam 5 picta colit Spartani frigora ſaxi,
Et 6 matutinum portat ineptus 6 ave;
Cui licet exigui nemoris ruriſque 7 beati
8 Ante focum plenas explicuiſſe plagas?
Et piſcem tremula ſalientem ducere ſeta,
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis 9 inæquales onerat cui villica menſas;
Et ſua 10 non emptus præparat ova cinis?
Non amit hanc vitam, quiſquis me non amat, opto;
Vivat & urbanis 11 albus in officiis?

1 Amici tui Marci Valerii Martialis, id eſt mei. 2 Fuit. n. tribunus vigiliarum, & conſul. vir clarus juxta ac doctus. 3 Sine cultu & ſplendore, in re modica & tenui. 4 Nemo adeo cui obtigit modicus contiguo cum lare fundus, modo mens ſana ſit, velit ſuperbos aditus regum duraſque fores colere, ut ſummo mane ſalutet patronum. 5 Atria divitum ad frigiditatem incruſtata marmore Laconico, natura quidem variegato, ſed & arte inſuper picto, teſte Plin. lib. 35. cap. 1. 6 Salutationis matutina vocem ſolennem. 7 Fertilis. *vel metonymicé*, quod dominum beatum reddat. 8 Evacuare ante focum caſſes & retia prædis onuſta. 9 *Menſa ſed erat pes tertius impar, Teſta parem fecit.* Ov. Metam. 8. 10 Meus, *Vicinus.* namque *in ipſum ſylva deſcendit focum.* 11 Nonnulli exponunt *pallidus*, anxius ſcilicet & ſolicitus: alii, *pulcher*, non fuſcatus ſcilicet ſole ruſtico. Lipſius 1. Elect. c. 13. Alba toga indutus inter anteambulonum & niveorum Quiritum officia; ſeu cretatus & candidatus in comitiis.

Patria

Patria Scriptorum. XXXI.

*VErona docti † syllabas * amat 1 vatis ;*
*Marone * felix 2 Mantua est :*
3 Censetur 4 Apona Livio suo 4 tellus,
Stellâque 5 nec 6 Flacco minus :
*7 Apollodoro * plaudit 8 imbrifer Nilus ;*
*Nasone Peligni * sonant,*
9 Duosque Senecas, unicumque Lucanum
** Facunda loquitur Corduba.*
** Gaudent jocosæ Canio suo Gades ;*
10 Emerita Deciano meo.
*Te, Liciniane, * gloriabitur nostra,*
** Nec me tacebit Bilbilis.*

† Versus è quibus plerique Hendeca *syllabi* Phalœcii. * Adverte signata & ad argumentum cujusque autoris vel loci apposita verba, *Amat* ; *felix* ; *censetur* ; *plaudit* ; *sonant* ; *facunda loquitur* ; *gaudent jocosæ* ; *gloriabitur* ; & modestum illud, *non tacebit*. 1 Catulli. 2 Virgilius natus est in pago qui Andes dicebatur, non procul à Mantua. 3 Magni fit, in censu & æstimatione est. 4 Patavinus ager, Patavium, ab Apono *Fonte Antenoreæ vitam qui porrigit urbi*. 6 Valerio Flacco. 7 Poëta Alexandrino, Menandri æmulo. 8 Qui inundatione sua, vice imbrium (qui in Ægypto rari) fungitur in terra irriganda. 9 Patrem Rhetorem & declamatorem ; filium Philosophum & tragicum : vel L. Senecam Philosophum fratrisque ejus filium Marcum tragœdum. 10 Emerita Augusta civitas Hispaniæ ad Lusitaniam spectans.

Ad furem, de libro suo. XXXII.

ERras meorum fur avare librorum,
1 Fieri Poëtam posse qui putas tanti,

2 *Scrip-*

2 Scriptura quanti constet, & tomus vilis.
3 Non sex paratur aut decem sophos nummis:
4 Secreta quære carmina, & 5 rudes curas,
Quas novit 6 unus, scrinioque 7 signatas
Custodit ipse 8 virginis 9 pater chartæ;
10 Quæ trita duro non inhorruit mento.
11 Mutare dominum non potest liber notus.
12 Sed pumicata fronte si quis est nondum,
Nec umbilicis cultus atque membranâ:
13 Mercare tales ab eo, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, & petit famam;
Non emere librum, sed silentium debet.

1 Qui ambitiosè nomen Poëtæ aucuparis. 2 Librarii transcribentis opella, & non ita magni pretii chartæ scapus. 3 Ipsa sapientia aut sapientiæ laus non paratur, quo liber, pretio. 4 Nondum vulgata. 5 Versus nondum in publicum emissos. 6 Autor solus. 7 Clausas, necdum editas. 8 Quæ nondum lectorem experta est; quam nullius viri manus contrectavit, nullius lectoris oculus foris vagantem vidit. 9 Autor. 10 Quæ nondum lectoris manu versata, lanugine inhorrescit, pilosaque facta est. *aliis* quæ nondum recitata atque edita horrescit, ab auditorum basiantium mento. 11 Frustra & sero plagiarius sibi adscribit opus cujus innotuerit autor. 12 Si quis vero liber novus sit, cujus frontes (eæ sunt, extremitates membranæ in orbem complicatæ, in medio quarum apparebant cornua) pumice jam primum poliuntur; & cujus umbilicus (is est, bacillus cedrinus, buxeus, cupressinus, &c. extremæ paginæ, absoluto jam opere, assutus) vel umbilici extremitates (quæ, complicatis in volumen membranis, utrinque apparent, cornuaque appellantur) ebore, argento vel auro ornantur; & quem novissime obducit pellis; hunc eme, simulque autoris silentium, 13 P.Scriv. *Mercare, tales habeo, nec scilicet.*

Fur carminum non eſt Poëta. XXXIII.

NOſtris verſibus eſſe te Poëtam,
Fidentine, putas, cupiſque credi?
1 Sic dentata ſibi videtur Ægle,
Emptis 2 oſſibus, 3 Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior eſt 4 cadente moro,
5 Ceruſſata ſibi placet Lycoris.
6 Hac & tu ratione, qua poëta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

1 Emendo & adſcîſcendo aliena pro ſuis. 2 Dentibus ex oſſe vel ebore factitiis. 3 Elephantis belluæ Indicæ cornu, ut volunt Varro, Pauſanias, Oppianus, &c. vel dente juxta Ariſtot. Plinium, Philoſtratum. 4 Præmaturo, qui niger. 5 Candida & lita ceruſſa. 6 Comam addititiam ſumendo.

De mutuum rogantibus. XXXIV.

DImidium donare Lino, 1 quam credere totum,
Qui mavult; 2 mavult perdere dimidium.

1 Mutuum dare. 2 Æquè enim utrumque non ſolvit, mutuum ac donatum, totùm ac dimidium.

Muſæ egentes, XXXV.

O Mihi 1 curarum pretium non vile mearum,
Flacce, 2 Antenorei ſpes & alumne Laris:
3 Pierios differ cantuſque, choroſque 4 ſororum:
Æs dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis à 5 Phœbo? numos habet 6 arca Minervæ:
7 Hæc ſapit; 8 hæc omneis fœnerat una deos.

9 Quid

9 Quid possent hederæ Bacchi dare? 10 Palladis arbor
Inclinat 11 varias pondere nigra comas.
12 Præter aquas Helicon & serta, lyrasque Dearum
Nil habet, & magnum semper inane sophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum 13 Permissidos unda?
Romanum propius, divitiusque forum est.
14 Illic æra sonant: at circum 15 pulpita nostra
Et 16 steriles 17 cathedras basia sola crepant.

1 Curarum mearum levamen unicum & solatium. *Vel* studii poetici quod mihi tecum est commune, grande decus. 2 Urbis Patavii quam condidit Antenor. fuit. n. Val. Flaccus Argonauticon autor civis Patavinus. 3 Desine & desere poëticam, cum Musæ nullo sint in pretio, vel differ in alliud tempus cum præsens postulet ut rem facias. 4 Novem Mus. 5 Cui laurus & laus nuda curæ. 6 Arcæ patronorum, quibus leges & causæ, quas dedit, quas docuit Minerva, nummorum affatim dederunt. 7 Lucri enim bonum odorem sapere, vera est hodie sapientia. alludit. a. ad Avieni apologum in quo Palladem collaudat Jupiter, quod cæteris diis steriles ad gloriæ speciem eligentibus arbores, illa olivam propter fructum elegisset. 8 Adeo dives est, ut cæteris diis mutuum det. 9 Quis enim usus corymborum & hederæ? 10 Oliva, cujus rami ubertate incurvantur. 11 Frondes varii coloris baccis onustas. 12 Studia hæc & opera poëtarum, quæ Helicone, Cirrha, Permesside lympha, sacris Phœbo, Bromio & Musis atque hujusmodi bullatis sonant nugis, adferunt tantum voluptatem; inanem laudem, plausum & basia ab auditoribus; quin te potius conferas ad forenses causas agendas, unde rem augeas ac ditescas? 13 *Permesside nuda?* omnino reponendum monet Scriverius. 14 In foro numeratur patronis. 15 Editiora loca, ante scenam, è quibus recitabantur poëmata. 16 Nullum fructum afferentes. 17 Auditorii subsellia.

Mors

Mors Romana. XXXVI.

1 *INdignas premeret pestis cum tabida fauces,*
Inque suos vultus serperet atra lues:
2 *Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,*
3 *Decrevit Stygios Festus adire lacus.*
4 *Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,*
5 *Aut torsit lenta tristia fata fame.*
6 *Sanctam Romanâ vitam sed morte peregit,*
Dimisitque animam 7 nobiliore viâ.
8 *Hanc mortem fatis magni præferre Catonis*
Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

1 Festus immedicabili mentagra correptus. 2 Oculis non lacrymantibus & firmo pectore. 3 Relinquendæ vitæ certus. 4 Non polluit veneno, quo sublati efferuntur nigri. 5 Non torsit inedia voluntaria. 6 Sed vulnere facto emisit animam pulchro mortis genere & Romanis solenni, Lucretiæ, Scipioni, Catoni, Bruto, &c. 7 Honestâ & ampla portâ, non quâ fœda, illa fœtidaque pestis fauces obstruxerat. 8 Hic itaque non fugit è vita Cæsaris odio, quod fecit Cato ille Uticensis, ne subire vultum tyranni cogeretur, ut ipse dicebat.

Lusus in verbo Agere. XXXVII.

SEmper agis causas, & res agis, Attale, semper;
Est, non est quod agas, Attale semper agis.
Si res, & causæ desunt, 1 agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas desit, 2 agas animam.

1 Agitas. 2 Moriaris.

De

De Regulo pene oppresso. XXXVIII.

1 *HÆc, quæ pulvere dissipata multo*
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet 2 absoluta casu!
Tectis nam modo Regulus sub illis
Gestatus fuerat, recesseratque;
Victa est pondere cum suo repente:
Et postquàm domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, post metum querelæ,
Quis curam neget esse te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

1 Ejusdem argumenti & artificii vide supra. 2 Crimine absoluta, quæ innoxio lapsu caduca supersederat *domini capite immerentis.*

Vicinus alienus. XXXIX.

VIcinus meus est, manuque tangi
De nostris Novius potest fenestris.
Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus esse me beatum,
Juncto cui liceat frui sodale?
Tam longæ est mihi, quam 1 *Terentianus,*
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre saltem,
Non audire licet, nec urbe totâ
Quisquam est tam propè, tam proculque nobis.
Migrandum est mihi 2 *longius, vel illi.*
3 *Vicinus Novio, vel inquilinus*
Sit, si quis Novium videre non vult.

1 Præ-

1 Præfectus Ægypti, in quâ, Æthiopiam versus urbs Syene *umbras nusquam flectens* solstitio æstivo. 2 Neque enim tam prope videre fas est. 3 *Qu'il soit son voisin, ou qu'il demeure chez luy.* Inquilinus *qui loge dans la maison d'vn autre.*

Epitaphium pueri. XL.

ALcime, quem 1 raptum domino 2 crescentibus annis
3 Labicana 4 levi cespite velat humus:
Accipe 5 non Phario nutantia pondera saxo,
6 Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles 7 buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lacrymis humida prata meis.
Accipe, care puer, nostri monumenta 8 laboris:
Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
Cum mihi supremos 9 Lachesis perneverit annos:
Non aliter cineres mando jacere meos.

1 Puer hic videtur fuisse Martialis. 2 Jam adolescentem. 3 In viâ Labicanâ, quæ à portâ Esquilinâ ducit ad Labicum Italiæ pagum. 4 Non magnifico tumulo: vel respicit precationis & inscriptionis formulam; *Sit tibi terra levis.* 5 Non obeliscos & pyramidas, non statuas quæ columnis è saxo Ægyptio innixæ pendere & nutare videantur. 6 *Consumet ferrum lapidemque vetustas, &c.* Ovid. 4. de ponto. & Juven. Sat. 10. *data sunt ipsis quoque fata sepulchris.* 7 Buxetum, hypampelon. viridarium, flores pratenses: tumulis namque moris erat virentes inserere arbores; *Spirantesque crocos & in urnâ perpetuum Ver.* 8 In cippo excolendo, & hoc carmine. 9 E Parcis una, id est ubi fata absolverint pensum vitæ meæ.

Ad Poëtam obtrectatorem. XLI.

CUm tua non edas, carpis mea carmina, Læli,
Carpere vel noli nostra, 1 vel ede tua.

1 Ut sint quæ ego vicissim carpam.

In Rabulam. XLII.

QUod clamas semper, quod agentibus obstrepis, Heli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

Pessimum rabulam obstrepero clamore se aliorum actionibus ingerentem, ut quem propter imperitiam nemo adscivisset, propter importunitatem aliquis placaret objectâ trifauci huic Cerbero pretii offâ ut taceret: potest & intelligi de prævaricatore ad tacendum corrupto, ex noto illo joco in Demosthenis argentanginam.

In Caussidicum clamosum. XLIII.

CUm clamant omnes, loqueris tu, Nævole, semper,
Et te patronum caussidicumque putas.
Hâc ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce tacent omnes: Nævole, 1 *dic aliquod.*

1 Qui te ostentare soles, cæteris interstrependo, ac si haberes quod diceres: ecce, jam silentiò facto, ostende quàm disertus sis patronus. At nunc piscis & rana Seriphia es, nec γρῦ quidem habes quod dicas.

De Podagrâ, chiragrâ. XLIV.

1 *LItigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat,*
Sed nil patrono porrigit; hæc 2 *chiragra est.*

1 Podagrâ detenti ut plurimum litigiosi, queruli, loquaces sunt, & quia pedibus uti non licet, linguâ strenui sunt, multa animo versantes. 2 Iocatur autem avaritiam Diodori à chiragrâ, quæ manus contrahit, profectam, licet *illi nec justa chiragra, Contudit articulos.* Horat. 2. Serm.

Quà

Quò ditior, hòc ſordidior. XLV.

1 *NOn plenum modo vicies habebas:*
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi 2 *centies amici.*
Audit vota Deus, preceſque noſtras;
Atque 3 *intra, puto, ſeptimas Calendas,*
4 *Mortes hoc tibi* 4 *quatuor dederunt.*
At tu, ſic 5 *quaſi non foret relictum,*
Sed raptum tibi centies, abîſti
6 *In tantam miſer eſuritionem;*
Ut convivia ſumptuoſiora,
Toto quæ 7 *ſemel apparas in anno,*
8 *Nigræ ſordibus explices monetæ;*
Et ſeptem veteres tui ſodales
Conſtemus tibi 9 *plumbeâ ſelibrâ.*
Quid dignum meritis precemur iſtis?
Optamus tibi 10 *mellies, Calene.*
Hoc ſi contigerit, fame peribis.

1 Non omnino vicies centena millia ſeſtertium, noſtræ monetæ 15625. lib. 2 Noſtræ Monetæ 78125. lib. 3 Intra ſeptem menſes. 4 Hereditates ex 4 amicis mortuis. 5 Quaſi tibi ablatæ potius & amiſſæ fuiſſent 78125. lib. quam relictæ & legatæ. 6 In avaritiam tam ſordidam & famelicam. 7 Solis natalibus. 8 Ærea moneta ſeu plumbea, cujus contrectatione ſordent manus: ſimul & ſordes Caleni taxat, qui ad 7 veteres amicos excipiendos, non excedebat ſumptum ejus ſummulæ quæ nigrâ vænit monetâ, quod & viliſſimarum rerum pretium eſt, ut apparet ex adjectâ *ſelibrâ plumbeâ*. 9 Peſſimæ notæ, id eſt æneæ monetæ duobus teruncîis, vel etiam plumbeæ; namq; & quadrantes plumbei Romanis quondam in uſu. 10 Millies centena millia H. S. id eſt 781250. lib.

De Virgine vetulâ. XLVI.

MAmmas, atque tatas habet Afra: sed ipsa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma potest.

Puella sibi visa, quod viverent pater & mater cum nutriciis, quos etiam patres (pro more) appellabat: vel quo junior videri possit, seniores se interdum coævas, imo & juniores salutavit appellavitque mammarum & tatarum, patrum scilicet matrumque prænomine, cum ipsa jam vetula esset, ipsorumque abavia videri posset.

Ludus in malum pictorem. XLVII.

QUi pinxit Venerem tuam, Licorî,
Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

Pictor qui pinxit Venerem tuam, Licori, blanditus est Minervæ, Veneris quondam de pulchritudine æmulæ, adeo deformem pinxit: *vel*, puto, id est ut videtur, pictor est Minervæ, cui similior imago tua, Lycori, quam Veneri. Pictores insuper in Minervæ clientelâ sunt, hinc acumen epigr. 41, lib. 5.

In avarum. XLVIII.

SI dederint superi decies mihi millia centum;
Dicebat nondum, Scævola, 1 factus eques:
Qualiter ô vivam, quam largè, quamque beatè!
Riserunt; 2 faciles & tribuêre dei.
Sordidior multo post hoc toga; penula pejor:
Calceus est sartâ terque quaterque cute:

3 Deque

3 Deque decem plures semper servantur olivæ ;
3 Explicat & cænas unica mensa duas :
Et 4 Vejentani bibitur fæx crassa rubelli ;
Et tepidum cœnæ quæritur 5 asse cicer.
6 In jus ô 7 fallax atque 8 inficiator, eamus :
Aut 9 vive, aut decies, Scævola, 10 redde Deis.

1 Alii *justus*, id est nondum plenum & justum assequutus censum equitis, qui quadringenta sestert. id est nostræ monetæ, 3125. lib. 2 *O faciles dare prava deos !* 2 E 10 olivis major pars reservatur in proximam cœnam. 4 Fæculentum & turbidum vinum à Veientibus in Italia. 5 Illi plebeiâ contento. 6 E formulâ vocandi in jus. 7 Qui vovisti te lautè victurum si, &c. 8 Qui sordidè vivendo non agnoscit se ex voto accepisse quòd accepit. 9 Lautè, genialiter. 10 Quando iis non uteris. *vel*, ut liberiùs vivas, quod priùs fecisti.

De spectaculo. XLIX.

1 PIcto quod juga 2 delicata collo
Pardus sustinet, 3 improbæque tigres
5 Indulgent patientiam flagello :
Mordent aurea quod lupata cervi,
Quod frænis 6 Libyci domantur 6 ursi,
Et quantum Calydon tulisse fertur,
Paret 8 Purpureis aper capistris :
Turpes 9 essedа quod trahunt bisontes,
Et 10 molles dare jussa quod choreas
Nigro bellua nil negat magistro ;
Quis spectacula non putet deorum ?
** Hæc transit tamen, ut minora, quisquis*
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.

Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et securior est in ore præda,
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam:
Stratis cum modo venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui serviunt leones.

1 Pardi enim & pantheræ variegati & maculosi. 2 Mollia, purpurea, serica, ut mox. n. 8. 3 Feroces, rabidæ, *vel*, quòd nemini probabile erat passuras tigres. 5 Patiuntur flagra. 6 Vide Lipsium Elect 2. cap. 4. contendentem leones à Romanis tum rudibus obvia notaque voce dictos fuisse *Libycos Ursos*: ut & elephantem, *bovem Lucam*: Struthionem, *passerem marinum*. contra quem ex Plinii autoritate, lib. 8. cap. 36. & 58. doctè differentem, cum alii plurimi autores, tum hic facit locus, ubi inductione cæterarum ferarum, inter quos & ursorum, ascenditur distinctè ad leones. 8 Supra num. 2. 9 Currus Britannicos. 10 Quod Elephantus saltans paret rectori suo ex Æthiopia. * Hæc tamen omnia superat leporum lusus per rictus leonum.

Operari demum juvat si est operæ pretium. L.

SÆpe mihi dicis, Luci clarissime Juli,
Scribe aliquid 1 *magnum: desidiosus homo es.*
2 *Otia da nobis: sed* 2 *qualia fecerat olim*
3 *Mæcenas Flacco, Virgilioque suo:*
Condere victuras tentem per secula 4 *curas,*
Et nomen Flammis eripuisse meum.
6 *In steriles campos nolunt juga ferre juvenci:*
7 *Pingue solum lassat, sed juvat ipse labor.*

1 Epicum

1 Epicum & perpetuum carmen. 2 Agros & pecunias, quo Musis vacem, *non de lodice paranda Solicitus.* 3 Locupletavit Cilnius Mæcenas Virgilium, Horatium, &c. 4. Carmina. 5 Ut ultra rogos & cineres supersit. 6 Musæ non libenter arant litus, non amant studia. *Præmia si tolles.* 7 Optimum quidem solum versare fatigat agricolam, sed amplissimæ segetis spes alit: non minus magni operis Poëtam fructus & præmii spes.

Laus catellæ. LI.

1 *ISsa est 3 passere 2 nequior 3 Catulli.*
Issa est purior osculo columbæ.
Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior Indicis lapillis.
Issa est deliciæ catella Publi:
Hanc tu, si queritur, loqui putabis,
4 *Sentit tristitiamque gaudiumque,*
5 *Collo nixa cubat, capitque somnos,*
Ut 6 suspiria nulla sentiantur.
Et desiderio coacta 7 ventris,
8 *Guttâ pallia non fefellit ullâ;*
Sed blando pede suscitat, toroque
Deponi rogat, & monet 9 levari.
Castæ tantus inest pudor catellæ:
11 *Hanc ne lux rapiat suprema totam,*
Pictâ Publius exprimit tabellâ,
In quâ tam similem videbis Issam,
Ut sit tam similis sibi nec 12 ipsa.
Issam denique pone cum tabella:
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

1 Nomen catellæ Publii. 2 Lascivior. 3 Lesbiæ pass.

cujus nequitiam & mortem canit Catullus. 4 Sentit hos affectus in Domino, atque illi tristi condolet, hilari lasciva congratulatur. 5 Collo Domini seu gremio innixa dormit. 6 Respirationes. 7 Ejiciendi. 8 Præstitit munditiem lecto, neque ejus contaminavit stragula. 9 Alvi seu vesicæ onere levando. 11 Ut mortuæ supersit memoria, curavit Publius illam pingi.

De prolixis Epigrammatis. LII.

SCribere me quereris, Velox, epigrammata longa.
Ipse nihil scribis: tu breviora facis.

E virtutibus epigrammatum altera est Brevitas, hanc in Martiale cum essent qui carperent, respondet nescio cui Veloci Poëtæ, brevia sua epigrammata esse potiora illius nullis.

Honesta Libertas. LIII.

CUm te non nossem, dominum regemque vocabam:
Cum bene te novi, jam mihi Priscus eris.

Te prius mihi non notum pro munifico patrono & claro viro honorificè salutabam, postquam vero mihi innotueris, familiarius te appello & mero nomine saluto.

Ad Lectorem. LIV.

1 *QUæcunque lusi juvenis & puer quondam,*
2 *Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi;*
3 *Male collocare si bonas voles horas,*
4 *Et invidebis otio tuo lector:*
A Valeriano Pollio petes quincto,
Per quem 5 *Perire non licet meis nugis.*

1 Epi-

1 Epigrammata quæ mihi olim puero exciderunt, venalia sunt apud Q. Poll. Valer. 2 Nugamenta carminum. Apinas autem ut & Tricas Apuliæ oppidula fuisse vilia scribit Plinius lib. 3. cap. 11. à Diomede tantam per ignominiam eversa, ut in proverbii ludibrium abierint. 3 Modesta extenuatio. 4 Nec fines otium abire sine malo. 5 Exscribi enim facit, venditque.

Jocus in avarum. LV.

Occurris quoties, Luperce, nobis:
Vis mittam puerum subinde dicis,
Cui 1 tradas epigrammatôn libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non est quod puerum, Luperce, vexes,
Longum est, si velit ad 2 Pyrum venire.
Et 3 scalis habito tribus, sed altis.
Quod quæris, propius petas licebit:
4 Argi nempe soles subire 4 letum.
5 Contra Cæsaris est forum taberna,
6 Scriptis postibus hinc & inde totis,
Omnes ut cito perlegas poëtas.
Illinc me pete; ne roges Atrectum:
Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
8 De primo dabit, alterove nido
Rasum pumice, purpuraque cultum
9 Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? 10 sapis, Luperce.

1 Mutuo. 2 Alii regionem urbis esse volunt, alii insigne ædium, alii leg. *ad pilam*. 3 In cœnaculo, vel tertio tabulato. 4 *Tmesis* Argiletum, ab argilla, vel Argi letho, qui ibi ab Evandro cæsus fertur. 5 E-regione fori Julii est taberna bibliopolæ. 6 Postes, columnæ, pilæ bibliopolarum inscripta gerebant

bant nomina librorum venalium. 7 Ne fit opus quærere quis meos libros habeat venales, Atrectus vocatur bibliopola. alii legi volunt *me poscas Atrectum.* id est ab Atrecto. 8 De summo forulo, capsa, seu armario. in primis a. vel summis nidis optimi recondebantur libri. in imis seu ultimis libri parvæ æstimationis. 9 Quibus ferè æquivalent 40 è nostris. Sed denarius erat duplex. vetus, qui 8 den. ob. c. novus, qui 7 den. ob. 10 Ironicè collaudat hominis sordes, cui pro vili habetur ingenium & labor Poëtæ.

Est & prolixa brevitas. LVI.

Tercentena quidem poteras epigrammata 1 ferre:
Sed quis te 2 ferret, perlegeretque, liber?
*At nunc 3 succincti quæ sint bona * disce libelli.*
Hoc primum est, 4 brevior quod mihi charta perit.
5 Deinde, quod hæc una peraget librarius hora,
Nec tantum nugis serviet ille meis.
Tertia res hæc est, quod si cui forte legeris,
Sis licet usque malus, non odiosus eris.
6 Te conviva leget misto quincunce: sed ante
Incipiat positus quam tepuisse calix.
Esse tibi tanta 8 cautus brevitate videris.
Hei mihi, quam multis sic quoque longus eris!

1 Capere. 2 Pati, tolerare. 3 Brevis libri commoda. 4 Minus insumo & perdo chartæ. *modestè.* 5 Librarius citius transcribet hæc, ut melioribus vacet exscribendis. 6 Inter pocula legeris, & perlegeris minori spacio, quam vinum aqua calida in quincunce quinque cyathorum capaci dilutum frigescat. 8 Putas tibi satis cavisse.

Qui

Qui Solvendo non eſt. LVII.

SExte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur.
Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

Verè jactat ſe nihil debere qui non eſt ſolvendo. Debitoris. n. inopia excludit actionem.

De viſendis amicis. LVIII.

1 *NE valeam, ſi non totis, Deciane, diebus,*
Et tecum totis noctibus eſſe velim.
Sed 2 duo ſunt, quæ nos diſtinguunt, millia paſsûm;
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum ſis quoque ſæpe, negaris.
Vel tantum 3 cauſſis, vel 4 tibi ſæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire:
Ut te non videam, quatuor ire piget.

1 Jurandi formula, ut, *ni vivam, diſperea*m. 2 Intercapedo & ſpacium. 2 mille paſſuum, qui 4 mihi fiunt redeunti, nec te convenienti. 3 Clientum cauſis. 4 Tuis ſtudiis, vel balneis, cœnis, ſeu valetudini curandæ.

Ardelio; multa agendo nil agens. LIX.

DEclamas 1 bellè; cauſſas agis, Attale, bellè;
Hiſtorias bellas; carmina bella facis;
Componis bellè mimos; epigrammata bellè;
Bellus grammaticus, bellus es aſtrologus;
Et bellè cantas, & ſaltas, Attale, bellè.
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil benè cum facias, facis attamen omnia bellè.
Vis dicam quid ſis? magnus es 2 ardelio.

1 Scitè

1 Scitè, lepidè. 2 πολυπράγμων, ut lib. 1. epig. 80. multa agendo nihil agens,qui ut videatur aliquid esse in omnibus, nihil est in singulis. *Nusquam n. est, qui ubique est*; Seneca epist. 2. Alii ab *ardore* & impetu multa tentantis, nihil prosequentis: Alii ab *ardeola* avi quæ in volatu multum movet, parum promovet, deductum volunt. Sunt qui Ardeliones mimorum genus fuisse volunt.

In Posthumum. LX.

BAsia dimidio quod das mihi, Posthume, labro;
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

Non ego te superbum censeo aut minus humanum, quod me altero labro (ut epigr. 22. infra) vel levi basio (qui salutandi mos Romanis) excipis; contentus ero vel quarta osculi parte, imo beatus nulla: notatque Posthumi (quisquis ille fuerit) impuram animam atque os impudicum.

In cœnipetam. LXI.

QUod 1 fronte Selium nubila vides, Rufe,
Quod ambulator porticum terit serus;
2 Lugubre quiddam quod tacet piger vultus;
3 Quod pene terram tangit indecens nasus;
Quod dextra pectus pulsat, & comam vellit.
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor 4 vivat:
Salva est uxor, 5 sarcinæque, servique:
Nihil colonus, villicusque decoxit.
*Mœroris igitur caussa quæ? * domi cænat.*

1 Selii

1 Selii cœnipetæ mœstitiæ & luctus causam esse domicœnium. 2 Quod mœsto vultu tacitus præ se fert luctum. 3 Quod demisso sit vultu capiteque dejecto. 4 In avari Selii impendium. 5 Opes, nummi, *quæ majore domus gemitu, majore tumultu Planguntur quam funera.*

Unguentis delibuti. LXII.

1 *ESse quid hoc dicam, quod olent tua basia myrrham,*
Quodque tibi est nunquam non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Posthume, semper:
Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

1 Animæ fœtorem & oris spurcitiem dissimulare voluit Posth. diapasmatum & unguentorum accito odore: sub assiduo hujusmodi odore suspicatur Poëta latere ulcus, vomicam, aut tetrius quippiam.

Ne litiges. LXIII.

ET judex petit, & petit patronus.
Solvas censeo, Sexte, creditori.

Præstat absque lite creditori solvere, ne unum subterfugiens in tres incidas: namque munere palpandus judex, (atque obiter corrupta taxat judicia) munus aliud tibi extorquebit patronus, & creditori tandem ex lege & sententia solvendum est.

In Hermum. LXIV.

QUod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.

Habebant veteres, honoratiores maxime, in conviviis pecu-

peculiares suos calices: quos aliis interdum propinare, humanitatis erat; contrarium, superbiæ. Inverti hoc Poëta collaudando Hermum, quasi hoc ab illo humanè factum sit, ne calice à fœtore oris sui venenato alios offendat. Franc. Luisinus in nominis ambiguitate, quod illi cum Deo Mercurio commune est, joci acumen latere putat. q. d. facis ut homo, &c.

Luxus morbos parit. LXV.

Zoilus ægrotat, 1 faciunt hanc 2 stragula febrem:
3 Si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid 4 torus à Nilo? quid 5 Sindone tinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte 6 Machaonas omnes.
7 Vis fieri sanus? stragula sume mea.

1 Ut visentibus ostentet stragula, morbum simulat. 2 Tapetia lecto strata. non convenit Grammaticis de stragulis, vestesne an lectorum strata denotent. ego utrumque: namque leonis spolium Herculi pro lecto & stragulo, apud Senecam: *quonam abiit tegmen meum, Idemque somno mollis Herculeus torus?* 3 Si valeret, non possent videri stragula. 4 Torus è lino Ægyptiaco, & Alexandrina pluma factus. 5 Torus Sidonio tinctus murice, purpureus. legitur &, *sindone cinctus.* id est plagis è sindone tincta olenti murice tinctus. 6 Medicos, à Machaone filio Æsculapii, nobilitato ab Homero cum fratre Podalirio. 7 Sapies & valebis, deposito stragulorum luxu, sumptisque vilioribus, cujusmodi mea sunt.

Bis servus, qui servi servus. LXVI.

1 Capto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœnam:
Tu captas aliam, jam sumus ergo pares.

Mane

Mane salutatum venio: tu diceris ipse
Ante salutatum, jam sumus ergo pares.
Sum 2 comes ipse tuus, tumidique 3 anteambulo regis;
Tu comes alterius. jam sumus ergo pares.
Esse sat est servum; jam nolo 4 vicarius esse,
5 Qui Rex est, regem, Maxime, non habeat.

1 Ego te pro rege meo & patrono salutabam, comitabar, prosequebar, cœnam hinc promeriturus, neque negabo me hinc cœnam captare: sed & te video eadem obire officia (namque hoc faciebant potentiores) quocirca, cum tibi par sim, renuncio tuæ clientelæ, nolo esse cliens clientis, &c. 2 Comes est, qui latus tegit, honoris gratia: dictus & *Exterior* seu *latero.* 3 Anteambulo qui præcedit patronum divitem & potentiorem, Poëtis *Regem* dictum. 4 *Sive vicarius est qui servo paret.* Horat. 5 Ut idem Martialis alibi. Non bene, crede mihi, servo servitur amico: Sit liber, dominus qui volet esse meus.

In Plagiarium. LXVII.

Carmina Paullus emit: recitat 1 sua carmina Paullus.
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

1 Quia empta.

In Posthumum. LXVIII.

Basia das aliis, aliis das, Posthume, 1 dextram,
Dicis, utrum mavis? elige. 2 malo manum.

1 Exosculandam: malunt alii simpliciter, prehendendam tangendamque, quod illud nimis fastuosum sit & Imperato-

peratorum proprium. 2 Displicent enim basia spurci oris.

De eodem. LXIX.

*Quod mihi vobiscum est, ô *Phæbe, * novemque sorores?*
Ecce nocet vati Musa jocosa suo.
Dimidio nobis dare Posthumus ante solebat
Basia, nunc labro cœpit utroque dare.

* *Numina cultori perniciosa suo.* Ovid. 2 Trist. namque me prius leviter notum dimidio basio salutabat, jam ex carminibus notiorem me toto ore osculatur.

De eodem. LXX.

Non dicam, licet usque me rogetis,
Quis sit Posthumus in meo libello,
Non dicam, 1 quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

1 Cur enim velim illum publicato nomine offendere, cui facile est me, fœdis osculis sub amicitiæ nomine datis adeo mihi non abnuendis, vindicare? Ita Artemona illa apud Plautum in Asinaria: *Nam si domum redieris hodie, osculando ego ulciscar potissimum*: cum prius dixisset Demænetus, *malle se nauteam bibere, quam illam osculari.*

In Candidum. LXXI.

1 Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum,
2 Squalidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patria damnatum excedere, terra,
Per freta, per scopulos exulis ibo comes.

3 Dat

3 Dat tibi divitias, ecquid sunt ista duorum?
Das partem? multum est; Candide, das aliquid?
4 Mecum eris ergo miser. 5 quod si deus ore sereno
Annuerit: felix, Candide, solus eris.

1 Lege quatuor primos versus ex persona Candidi, ut qui sæpe promiserat se comitem fore Martiali, si adversæ res incidissent. *& fateor me hic dissentire ab aliis omnibus interpretibus qui hæc tribuunt Poetæ. sed judicet Lector.* 2 Reorum propinquis & amicis niveas togas sordidis mutare in judiciis, moris erat, in misericordiæ aucupium. 3 Jam vero fortuna tibi dedit opes, nunquid his me participas? non æquam harum posco partem, quanquam neque hæc iniqua esset postulatio, apud eum qui se mihi toties ingesserat adversarum rerum socium. 4 Ita habeo te quidem amicum (ut ais) paratum in adversis. 5 Sed si dexter tibi affulserit Mercurius, & benigne tecum luserit fortuna, tibi soli dives eris.

Ad Gallum. LXXII.

DAs nunquam, semper promittis, Galle, roganti:
Si semper fallis, jam rogo, Galle, nega.

Quoniam ita lubricæ seu præposteræ es fidei, ut contrarium semper facias iis quæ promiseris: te mihi verbis negare volo, ita ex usitato, dabis.

Amicus sordidus. LXXIII.

1 MUtua viginti sestertia forte rogabam,
2 Quæ vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque, vetusque sodalis,
Et 3 Cujus laxas arca flagellat opes.
4 Is mihi; dives eris, si caussas egeris, inquit:
5 Quod peto da, Cai; non peto consilium.

1 Ut

1 Ut mihi mutuo daret. 2 Quam summam vel mihi donasse non fuisset homini tam diviti grave impendium. 3 Cujus arca mota resonat laxis nummis tanquam flagelli verbere. Flagellare divitias dicuntur qui magnas arcis clausas opes velut verberibus & carceribus coërcent, &c. 4 Cajus consulit mihi quod olim Titus. 5 Nummos mutuos, non consilium.

Locus ab improbis remotus. LXXIV.

QUid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus.
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

Lino exprobanti Martiali secessum in agrum Nomentanum, rogantique quid haberet redditus ex agro tàm macro & sterili, respondet Poëta ex inopinato, si nihil aliud, certè se hoc fructus ex eo capere, ut careat conspectu Lini hominis odiosi. Sic exprobranti sibi cæcitatem Juliano apostatæ, Marinus Episcopus amabilem esse sibi nunc cæcitatem respondit, quòd illum non videret.

In Sextum. LXXV.

EMi seu puerum, togamve 1 pexam,
Seu três, 2 ut puto, quatuorve 3 libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem nostis, veterem meum sodalem,
4 *Ne quid forte petam, timet, cavetque,*
Et secum, sed ut audiam, susurrat;
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quatuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus est in arca.
5 *O grande ingenium mei sodalis!*
Durum est, Sexte, negare cum rogaris:
Quanto durius, antequam rogeris!

1 Recentem

1 Recentem & villosam. 2 Alii, *Utpote*, Gruterus, *ut pura*. 3 Argenti facti, l. 7. epist. 85. alii. *Libros*. 4 Sic amicorum petitiones antevortunt cauti divites. vide Arist. 2. Rheto. & Sen. 1. Benef. 1. 5 Ironicè, ut epig. 74. l. 1.

In Nævolum. LXXVI.

FLorida per varios ut pingitur Hybla colores;
Cum breve Sicaniæ ver populanter apes:
2 Sic tua suppositis pellucent præla lacernis;
Sic micat innumeris arcula 3 synthesibus.
Atque 4 unam vestire tribum 5 tua vellera possunt,
6 Apula non uno quæ grege terra tulit.
Tu spectas 7 hyemem 8 succincti 9 lentus amici,
(Prô scelus!) & lateris 10 frigora trita mei.
11 Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,
(Quid renuis) non te, Nævole, sed tineas.

1 Quot coloribus distinguitur Hybla in Sicilia, ubi mellificæ apes depascuntur flores vernos brevis ætatis. 2 Tot apparent lacernarum colores ad nitorem pressarum in prælis tuis. 3 Vestibus cœnatoriis vel quibusvis aliis in vestiario compositis à συντίθημι. vel quæ simul induuntur. 4 Hyperbolicè. 5 Vestes tuæ. Alii legunt *tua candida*. h. e. togæ candidæ. 6 De multis gregibus quos pascit Apulia velleribus nobilis. 7 Frigus. 8 Cui vestes detritæ sunt curtæ; id est Mei pene nudi. 9 Tardus ad commiserationem. 10 Laceras lacernas, tritas tunicas, & penetrabili frigori pervias. Legunt alii, *frigora trita tui*. h.e. Mei sodales tui, latus tuum tegentis. 11 Quantulum fuerat tibi, infelix, qui rerum usum nescias, non dico, te (quid refugis) copiâ satis munitum & tutum, sed tineas, quibus erodendas eas relinquis, defraudare duabus lacernis, quas mihi dones?

In Maximum. LXXVII.

Vis fieri liber? 1 mentiris, Maxime, non vis:
Sed fieri si vis, hâc ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:
2 Vejentana tuam si domat 2 uva sitim:
3 Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
Contentus 4 nostrâ si potes esse togâ:
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
Liberior 5 Partho vivere rege potes.

1 Miserum n. est & vile aliena vivere quadra. Juvenal. Sat. 5 vide & epig. 11. lib. 9. 2 Vinum tenue ac vile ex agro Vejentano. 3 Si potes negligere luxuriosas opes divitum qui iis uti nesciunt. *Vel* si risu potes excipere vanorum ψευδοπλούτων pompam & simulatas divitias. de Chrysendetis vide supra epig. 43. num. 11. 4 Trita & plebeia. 5 Parthi pertinacissimi sunt libertatis suæ propugnatores.

Ad Sextum. LXXVIII.

Vis te, Sexte, coli; volebam amare.
Parendum est tibi: quod jubes, colêris:
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

Volebam ego te pro sodali amare; sed tu me amicum dedignatus, te à me cliente coli vis: colam itaque, non amabo: timori enim cum amore malè convenit: & Deo satis est, ut ametur & colatur. Seneca epist. 47.

In Zoilum. LXXIX.

1 *Pexatus pulchrè rides mea, Zoile, trita.*
Sunt hæc trita quidem, Zoile; sed 2 mea sunt.

1 Gestans

1 Gestans togam recentem & villosam. 2 Non conducti-tia, ut tua pexa.

Anceps animus & nihil exequens. LXXX.

1 *Dum modo causidicum, dum te modo rhetora fingis,*
Et non decernis, Taure, 2 quid esse velis:
3 Peleos, & Priami transit, vel Nestoris ætas,
4 Et fuerat serum jam tibi desinere.
Incipe: 5 tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si 6 schola damnatur; fora litibus omnia fervent:
7 Ipse potest fieri Marsya causidicus.
Eia agè, rumpe moras; quo te 8 spectabimus usque?
Dum quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

1 Dum te instruis ad forum vel scholam. 2 Uter causidicus an rhetor. 3 Patris Achillis longævi, ut & Priami & Nestoris. 4 Tibi dubio, utrum inires deliberanti, jam ea obrepsit ætas, quâ cogitandum erat de relinquendo initio; nisi cogites de causis apud inferos agendis. 5 Atque hinc, vel mediocribus professoribus vacant cathedræ. 6 Rhetorum. 7 Vel ipsa bardi Marsyæ statua in foro stans & litigantium clamore fervens potuit causas egisse nisi saxea fuisset. & tu sanè ubi tam diuturno studio vacaris, jam posses causas agere, nisi planè lapideus esses vel plumbeus. 8 Expectabimus.

EPIGRAMMATUM Delectus Liber Secundus.

MARTIALIS.

Amicus otiosus. I.

OCCURRIS quocunque loco mihi, Posthume, clamas
Protinus, & prima est hæc tua vox, 1 quid agis?
Hoc, si me decies unâ conveneris horâ,
Dicis, habes, puto tu, Posthume, nil quod agas.

1 Vulgaris salutandi formula, & civilis satis, modo ne fiat importunius & sæpius.

Ambitio servum facit. II.

QUod te 1 nomine jam tuo saluto,
Quem regem, & dominum priùs vocabam;
Ne me dixeris esse 2 contumacem.
3 *Totis pilea sarcinis redemi.*
4 *Reges & dominos habere debet,*
Qui se non habet, atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt.
5 *Servum si potes, Ole, non habere,*
Et Regem potes, Ole, non habere.

1 Famili-

1 Familiariter, & pro more æqualium. 2 Superbum. 3 Sportulâ, cœnâ, cæterisque servituti præmiis posthabitis & neglectis, me asserui in libertatem: more servorum Rom. qui manumittendi pileum raso capite acceperunt: dicitur *pileus* & *pileum*. 4 Qui non habet sui imperium, qui animi sui cupiditates coërcere non potest, ille potentiores colit atque ab inferioribus se coli vult, atque ad hoc cupit opes, servos, &c. 6 Qui suo contentus potest minorum servitio carere, & ipse non necesse habebit potentioribus dominis servire, ut ab illis accipiat quod his largiatur.

Laudator insidiosus. III.

1 *CAndidius nihil est te, Cæciliane, notavi,*
Si quando ex nostris disticha pauca legis,
Protinus aut 2 Marsi recitas, aut scripta 2 Catulli.
3 Hæc mihi das, tanquam deteriora legàs;
Ut collata magis placeant mea. 4 credimus illud:
5 Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

1 Ironicè. alii leg. *callidius.* non placet. 2 Poëtæ, qui multa cum laude scripsit epigrammata. 3 Mihi gratificari velle videris, præ te ferens me a te cum illis Marsi & Catulli recitare, ut mea cum iis collata appareant esse æquè boni aut melioris ingenii atque artificii, cum reverâ hoc facis ut mea præ iis sordescant, quasi majori lumine offuscata. 4 Ironicè; Gall. *Je le veux croire.* 5 Tuis certè collata mea facilè apparebunt meliora.

Leo semper est leo. IV.

VErbera securi solitus leo ferre magistri,
Insertamque pati blandus in ora manum:
Dedidicit pacem, subitò feritate reversâ,
Quanta nec in 1 Libycis debuit esse jugis.

Nam 2 duo de tenerâ puerilia corpora turbâ,
Sanguineam rastris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit:
3 Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet; 4 crudelis, perfide, prædo,
A 5 nostrâ pueris parcere disce lupâ.

1 Montibus Africæ leonum nutricis. 2 Duos pueros ministros theatrales qui amphitheatri arenam ferarum gladiatorumque sanguine fœdam versando renovabant, injectâ insuper novâ arenâ. 3 Marti sacra. Romana. 4 Apostrophe ad leonem. 5 Namque illa Romulo & Remo infantibus pepercit, immo ubera præbuit.

Disticha longa. V.

Cosconi, 1 qui longa putas epigrammata nostra:
Utilis ungendis axibus esse potes.
2 Hâc tu credideris longum ratione colossum,
Et puerum Bruti dixeris esse brevem.
Disce, quod ignoras 3 Marsi doctique 3 Pedonis
4 Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis;
Sed 5 tu, Cosconi, disticha longa facis.

1 Qui in epigrammate non tam argutiam quam brevitatem exigis, probas te aptiorem fore aurigæ servum, qui in Circo axes ad celeritatem ungas, quam lectorem diligentem. Ramiresius Cosconium hebetem & stolidum à Poëta dici putat. 2 Eâdem ratione quâ epigr. mea à mensurâ potius quam ab ingenio censes & colossum argues nimis esse longum, & statuam pueri Bruti nimis esse brevem, cum in utroque laudis summa sit propter symmetriam: in hac, brevitatis, quæ puero; in illo altitudinis, quæ Imperatori Deo convenit. 3 C. Pedonis Albino vani epigrammatarii laudatiss. 4 Sæpe unum

unum epigramma binas implet paginas. 5 Tua epigr. vel brevissima, sunt nimis longa ; ut quæ tædium & nauseam pariant.

Voluntaria nex. VI.

HOstem cum fugeret, se 1 *Fannius ipse peremit.*
Hic, rogo, 2 *non furor est, ne moriare, mori ?*

1 Fannius Cæpio quod in Augustum conjurasset proscriptus, ut percussores fugeret, se ipse interemit. 2 Senec. epist. 58. *Sic mori, vinci est.*

Mala fama. VII.

1 *ABscissâ servum quid fingis, Pontice, linguâ ?*
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui ?

1 Servum, ne scelus domini enunciaret, elinguem herus vel fecerat, vel simulaverat esse. occasionem hujus epigr. à fabulâ Philomelæ & Terei sumptam opinatur Raderus. ego ex Juvenalis Satyrâ 9. v. 103. *secretum divitis ullum, Esse putas ? servi ut taceant, jumenta loquentur, Et canis & postes, &c.*

Difficiles nugæ. VIII.

QUod non carmine glorior 1 *supino,*
2 *Nusquam hic Græcula quod recantat Echo,*
3 *Non sum, Classice, tam malus Poëta.*
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina 4 *circulis* 5 *Palæmon :*
6 *Me raris juvat auribus placere.*

 1 Numeris

1 Numeris mollioribus composito. *Vel potius* antistropho & recurrente (sic n. Ovidio sonat *supinus*, de Ponto lib. 4. el. 5. *Flumina quæ in fontes cursu reditura supino*) quale literale illud, *Roma tibi subito motibus ibit amor.* verbale illud Virgilii, *Musa mihi causas memora, quo numine læso.* multaque alia, inter quæ Rabani artificiosus dicam an laboriosus liber de laudibus sanctæ crucis. Atque ejusdem argumenti alter Publio Optatiano Porph. autore. Nota sunt illa, *Laus tua non tua fraus, &c.* 2 Non scribo carmina quorum extremæ partes resonent, more Echûs. 3 Non tam nullius sum ingenii, ut hac affectem artificia, his ipse immorer, lectoremve morer. 4 Turbæ, plebeiæ coronæ recitantem undique cingenti. 5 Forte Q. Rhemnius Palæmon, qui (teste Suetonio) poëmata faciebat ex tempore, & scripsit variis & vulgaribus metris: aut alius quispiam tempore Martialis. 6 Paucis sed doctis ex mente Horatii ult. Sat. lib. 1.

Imitator vitiorum. IX.

QUod nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco: vitium, Gaure, 1 Catonis habes.
Carmina quod scribis 2 Musis & Apolline nullo;
Laudari debès: hoc 3 Ciceronis habes.

1 Uticensis, cujus virtus sæpe mero incaluit, ut ait Horat. 2 Nullâ gratiâ, nullo Musarum aut Apollinis instinctu, invitis Musis. 3 Qui infeliciter poëticen est aggressus.

Ad Quinctilianum Rhetorem. X.

QUinctiliane, vagæ 1 moderator summe juventæ,
2 Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ;
3 Vivere quòd propero pauper, nec inutilis annis;
Da veniam: properat vivere nemo satis.

4 Dif-

4 *Differat hoc, patrios optat qui vincere censûs,*
5 *Atriaque immodicis arctat imaginibus.*
Me focus, & 6 nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons 7 vivus, & herba 8 rudis.
Sit mihi verna satur: 9 sit non doctissima conjux:
Sit nox cum somno: sit sine 10 lite dies.

1 Annos 23 Romæ erudiendis juvenibus impendit Quint. & in his Domitiani nepotes docuit. 2 Romani eloquii summè artifex, insignitè senatorio clavo ornamentisque consularibus. 3 Da veniam si etiam in tenui re properâ manu carpam gaudia fugientis vitæ; si frui velim præsentibus, quod pauci adeo faciunt, cum nemo ferè vivere, id est vita uti commodis & lautè vivere sciat, omnes differant. 4 Differant in dies, annos vel senectutem ipsam vitæ gaudia & usum, quibus curæ est rem patriam augere, & splendere nobilitatis titulis & imaginibus. 3 In atriis nobilium, quæ primæ ædium partes, ostendebantur majorum imagines humerorum tenus expressæ lineis à stemmate ad has discurrentibus. 6 Non aurata laquearia, quæ ne fumo corrumpantur, cautio est. 7 Scaturiens, perennis, naturalis. 8 Nativa, non arte læsa & ingenuâ gratiâ spoliata. Juven. 3 Sat. v. 18. 9 Ex mente Juvenalis 6 Sat. v. 447. 10 Domesticâ, & forensi.

Petit à Domitiano jus trium liberorum. XI.

R*Erum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,*
1 *Sospite quo magnos credimus esse deos:*
Si 2 festinatis 3 toties tibi lecta libellis,
3 *Detinuere oculos carmina nostra tuos:*
4 *Quod fortuna vetat fieri, permitte, videri;*
Natorum genitor credar ut esse trium.
Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

1 Quos

1 Quos vel hinc rerum humanarum maximam habere curam scimus, quod te nobis velint incolumem. 2 Mihi scribenti, *vel* tibi legenti. 3 Quod argumento est placuisse. 4 Iis qui ex matrimonio legitimo tres liberos aut plures suscepissent, multa erant in spectaculis, honoribus petendis, divisionibus publicis privilegia. natum hoc *jus trium liberorum* à trigeminis Horatiis, Liv. 1. hoc autem jure donabantur à Cæsare multi quibus natura negaverat. Poëta ἄπαις proles hujus imaginariæ jus ab Imp. petit, laboris sui præmium vel solatium.

Scriptor mutus. XII.

VErsiculos in me narratur scribere Cinna.
Non scribit, cujus carmina nemo legit.

In Prodigum. XIII.

COnstituit, Philomuse, pater tibi millia bina
1 *Menstrua,* 2 *perque omnes præstitit illa dies,*
3 *Luxuriam premeret cùm crastina semper egestas,*
Et vitiis essent danda diurna tuis:
4 *Idem te moriens hæredem ex asse reliquit;*
Exhæredavit te, Philomuse, pater.

1 In dimensum menstruum. 2 Et illius dimensi menstrui singulas partes singulis divisit diebus. 3 Idque ut crastinam anteverteret egestatem coërcendo hodiernum luxum. 4 Certè cùm te tibi reliquerit, feceritque hæreditatem tui juris, te quasi exhæredavit. nam tu rapidè omnia absumis. melius consuluisset tuo luxui dato curatore.

Conviva unctus & jejunus. XIV.

UNguentum, fateor, bonum dedisti
1 *Convivis* 2 *here;* *sed* 3 *nihil scidisti.*

Res

Res 4 *salsa est benè olere & esurire.*
5 *Qui non cœnat & ungitur, Fabulle,*
Hic verè mihi mortuus videtur.

1 A Balneis & ante cœnam prisci inungebantur. 2 Heri. 3 Nil convivis distribuisti, carpsisti. 4 Ironicè, id est insulsa & inepta. M S. Bodl. *salsa est.* 5 Silicernium hoc mihi videtur, ubi apponitur cœna, nihil distribuitur, ubi ungimur tantùm velut mortui, quorum cadavera ungere condireque mos erat.

In Næviam. XV.

1 *Dum non vis leporem, dum non vis* 1 *carpere mullum,*
Et plus quàm patri, Nævia, parcis apro;
Accusas, 2 *rumpisque coquum,* 3 *tanquam omnia cruda*
Attulerit, 4 *nunquam sic ego crudus ero.*

1 Scissum distribuere convivis. 2 Cædis. & alludit ad *carpis.* 3 Causata obsoniorum cruditatem ut serventur ad alias cœnas explicandas. 4 Si modo nihil esitavero, nunquam ex obsoniorum copiâ crudus erit mihi stomachus. & ludit in translatione τῦ *crudi.* Crudus lepus *erit, qui n'est pas cuit :* homo crudus, *qui a trop mangè, & qui ne pouvant faire digestion al' estomach chargè de viandes.*

De viperâ in ore ursæ. XVI.

1 *Proxima centenis ostenditur ursa columnis,*
Exornant fictæ quâ Platanona, feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas; teneram mersit in ora manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
2 *Vivebatque animâ deteriore ferâ.*

Non

Non sentit puer esse dolos, nisi dente recepto;
3 Hoc admisisset viva nec ursa nefas.

1 In porticu seu stadio potius centum columnis sublatâ, platanis juxta consitis opaca, & statuis ferarum exornatâ, dum ludibundus puer & ursæ velut insultans ori statuæ hianti manum insereret, à viperâ quæ in ore statuæ latebat morsus, interiit. 2 Ficta hæc seu marmorea ursa comperta est lethalior ursâ vivâ, quasi spirans animâ viperæ quæ suâ deterior. 3 Scripserat Martialis, *Dum perit, o facinus falsa quod ursa fuit?* Sed in hujus versus obscurioris nec satis elegantis locum visum est alterum huc ex ipso Martiali transferre.

De Canio homine perfaceto. XVII.

DIc, Musa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrumne chartis tradit ille 1 victuris
Legenda 2 temporum acta Claudianorum?
3 An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi jocos 4 Phædri?
Lascivus elegis, an severus herois?
5 An in cothurnis horridus Sophocleis?
6 An otiosus in schola poëtarum
Lepore tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit 7 templi?
An 8 spatia carpit lentus Argonautarum?
9 An delicatæ Sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
10 Titine thermis, an lavatur 11 Agrippæ?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
12 An æstuantes jam profectus ad Bajas

Piget

Piger Lucrino 13 *nauculatur in stagno?*
14 *Vis scire quid agat Canius tuus? ridet.*

1 Non perituris, eo natis genio & fato ut immortalitatem consecutæ posteris legantur. 2 Historiam de Claudii temporibus: 3 An scribit quæ adstruat Neroni tanquam authori, ut prodeant sub nomine Neronis? *Vel* an ad fidem & veritatem historiæ revocat componitque, quæ vivo Nerone ob metum aut adulationem, quæ mortuo ex recenti odio falsa scripta sunt? Tacit. in procem, Annal. 4 Mimographi alicujus jocularii: non a. illius qui fabulas composuit. Ita Farnabius. Sed quàm rectè, ipse viderit: multo enim probabilius intelligitur de ipso Phædro Fabularum autore, quas ipsemet in Prologo *jocos* appellat; *Fictis jocari nos meminerit fabulis.* Favet etiam *improbi* nomen, cum certum sit Phædrum sub belluarum nominibus, sui temporis hominum vitia carpere voluisse. 5 An tristis & altus est majestate carminis tragici? In tragœdiis autem inducti heróës & reges grande locuti altis innitebantur calceamentis. claruitque stylo tragico Sophocles. 6 An in conventu Poëtarum recitat elegantes comœdias, vel alia carmina? 7 Isidis fani. 8 Porticum Neptuni. 9 An in porticu Europæ in quo buxeta solem frangunt à meridie, &c. 10 *Velocibus muneribus, thermis.* 11 Balnea de suo nomine excitavit M. Agrippa. 12 Ad aquas calidas in Bajano sinu intra Misenum & Puteolos in Campania. 13 Scriv. contrahit, *nauculatur.* ita poscente modulo. 14 Ex persona Musæ resp. Quicquid agat, ridet.

De Apicio prodigo. XVIII.

1 D*Ederas, Apici, bis trecenties ventri,*
Sed adhuc supererat centies tibi 2 *luxu;*
Hoc tu gravatus, nè famem & sitim ferres,
Summâ venenum potione 3 *duxisti.*
Nil est, Apici, tibi 4 *gulosius factum.*

1 Apicius

1 Apicius sexcenties decoxerat, inspectis tandem rationibus, superfururum sibi centies H. S. computavit; sed in hâc re tanquam ultimâ fame victurus sibi vitam veneno finiit. 2 *Luxu* pro luxui. id est ad luxum. 3 Exhausisti. 4 Gulæ extremum est mortem sibi consciscere, nè desit quo gulæ satisfiat.

Ne se dives extollat. XIX.

Sunt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
1 Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et 2 servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas 3 aurea mensa dapes:
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
4 Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.

1 Et dii tui penates in urbe occupant soli quantum esset multis domibus. *Vel*, domus tuæ urbanæ, quas multas habes, habent singulæ prædia sua suburbana. 2 Multos tibi obæratos habes & fœneratos. 3 Inaurata; auream habens coronam, vel aurea. 4 Malis quidem artibus multa nactus es: sed plura Didymus spado, & Philomelus (quantum ex ficto nomine licet conjicere) citharœdus, qui & te fastidire possint.

De Piscibus sculptis. XX.

Artis 1 Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: 2 adde aquam, natabunt.

1 Phidias toreutices inventor fuit. 2 Ita ad vivum expressi ut additâ aquâ videantur natatuti.

In irascentes amicos. XXI.

Irasci tantùm felices nostris amici.
1 Non bellè facitis: 2 sed juvat hoc facere.

1 Non

1 Non ex ratione & causa, sed occasionem quæritis irarum.
2 Utile est vobis iras simulare, ne muneremini pauperum officia.

Probitas laudatur & alget. XXII.

Quæ te causa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in 1 *triplici par mihi nemo foro.*
2 *Egit* 3 *Atestinus causas, &* 3 *Cajus: utrumque*
Noras: sed neutri 4 *pensio tota fuit.*
5 *Si nihil hinc veniet: pangentur carmina nobis:*
Audieris, dices 6 *esse Maronis opus.*
Insanis: 7 *omnes gelidis quicunque lacernis*
Sunt tibi; Nasones, Virgiliosque vides.
8 *Atria magna colam,* 9 *vix treis, aut quatuor ista*
Res aluit: pallet cætera turba fame.
10 *Quid faciam? suade, nam certum est vivere Romæ.*
11 *Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.*

1 Veteri Romano. 2 Caji Julii Cæsaris. 3 Augusti. *Inquit Poeta est n. Dialogismus.* 3 Caussidici pauperes, nomina fortasse ficta. 4 Neutri ars sua satis ad sumptum fuit. 5 *Refert Sextus.* 6 Mea carmina æquare Virgilii opus. 7 Omnes hi quos vides horridulos tritis lacernis, sunt Poëtæ non inferiores Virg. & Ovidio. 8 Ingrediar (inquit Sextus) cliens potentiorum atria; vel principis aulam. 9 *Resp. Poeta.* 10 *Verba Sexti.* 11 Bonis fortuitus est Romæ victus & incertus; malis stipendium certum. *Si vous estes homme de bien, c'est un grand hazard si vous ne mourez de faim.*

In lacertam cælatam. XXIII.

Inserta Phialæ 1 *Mentoris manu ducta*
Lacerta 2 *vivit, & timetur argentum.*

1 Cælatoris

1 Cælatoris laudatissimi. 2 Affabrè effacta videtur spirare, & vel argentea nescientibus timetur pro vivâ.

Laus simplicitatis. XXIV.

Simpliciter pattat vitium fortasse pusillum.
Quod tegitur, majus creditur esse malum.

Senex juvenem mentitus. XXV.

1 *Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis:*
Tam subitò 2 corvus, qui modò 3 cygnus eras.
Non a omnes fallis. scit te 4 Proserpina canum:
5 Personam capiti detrahet illa tuo.

1 Vis apparere juvenis. 2 Niger. Metonym. 3 Canus, candidus. 4 Vitæ mortisque præses, quæ fingitur morituris crinem secare, & has quasi primitias Orco offerre. 5 Fucum illum capillorum & tinctum quasi caliendrum eleganter dixit *larvam*.

Nimis Poëta. XXVI.

Occurrit tibi nemo quòd libenter:
Quòd quacunque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo:
Quid sit scire cupis? 1 nimis Poëta es:
Hoc valdè vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non 2 dipsas 3 medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti:

Currenti

Currenti legis, & legis canenti.
In thermas fugio sonas ad aurem.
4 *Piscinam peto, non licet natare.*
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas sedentem.
Lassus dormio; suscitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
5 *Vir justus, probus, innocens timeris.*

1 Plus habes Poëtæ quam hominis. Nimis tibi places in carminibus quæ omnibus incontinenter & importunè legis. 2 Serpens, à quo icti vexantur siti & æstu; unde & nomen. 3 Apricans ad meridianum solem. *vel* meridionali plaga vivens. 4 Non paucæ nec parvæ erant Romæ piscinæ qua natarent. 5 Catera cum bonus sis ac justus, & propter innocentiam atque probitatem expetendus: propter hanc tamen importunam recitationem, te fugiunt omnes caventque ut poeticam hirudinem, Horat. in calce epist. ad Pisones.

De eodem. XXVII.

FUgerit an mensas Phœbus cœnamque Thyestæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis:
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, ostrea nolo; tace.

Aliud amicus, aliud servus. XXVIII.

EXigis à nobis operam sine fine 1 *togatam.*
Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
2 *Non est, inquis, idem: multo* 3 *plus esse probabo.*
Vix ego lecticam subsequor; ille feret.

In turbam incideris; cunctos 4 umbone repellet:
5 Invalidum est nobis, 5 ingenuumque latus.
Quidlibet in caussis narraveris; 6 ipse tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille sophos.
Lis erit; 7 ingenti faciet convicia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?
8 Quidquid libertus, Candide, non poterit.

1 Anteambulonis seu clientis togati. 2 Plus mihi, *inquis*, esset honoris ex tui ipsius, quam liberti tui comitatu. 3 Operæ. 4 Musambertius de umbone togæ intelligit: de cubito potius dici credo, quo turba obvia, haud secus ac hostes umbone, repellitur. 5 Quod undam prementis populi contraniti nequeat, pudeat. 6 Ego tibi oranti non valebo acclamare. 7 Ingeret adversario tuo conviciorum abundè, nec in aurem. 8 Officia liberaliora & quæ me decent magis, præstabo.

Improbo Poëta nihil improbius. XXIX.

HÆc tibi, non alia est ad cœnam causa vocandi,
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.
1 Deposui soleas: affertur protinus 2 ingens
Inter 3 lactucas, 4 oxygarumque liber.
Alter 5 perlegitur, dum fercula prima morantur:
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit:
Et quartum recitas, & quintum denique librum.
6 Putidus est, toties si mihi ponis aprum.
Quod si non 7 scombris scelerata poëmata donas:
Cœnabis solus jam, Ligurine, 8 domi.

1 Quod discubituri faciebant, ne stragula conspurcarent 2 Quod

2 Quod magnum malum. 3 A quibus cœna incheari solita. 4 Garum hoc est liquamen ex piscibus aceto mistum. 5 Al. *Porrigitur.* 6 Certè puteret vel aper ad convivia natum animal toties appositus, ac tu mihi libros regeris. 7 Piscis genus, chartis involvi solitum Gall. *Macreau.* 8 Invitatori soli licebat recitare, domi itaque solus cœna, tibique recita; foris te cavebimus.

Unguentis delibuti. XXX.

QUod quacunque venis, 1 Cosmum migrare putamus,
Et fluere 2 excusso 3 cinnama fusa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis:
Scis puto posse meum, sic bene olere canem.

1 Myropolam. *Parfumeur.* 2 Succusso, vel fracto. 3 Oleum Cinnami, quod & Cinnamomum dictum, *parfum d' excellente odeur.*

De Cisterna Ravennate. XXXI.

SIt cisterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ:
Cum possim multo vendere pluris aquam.

Vini larga copia, aquæ bonæ maxima penuria, unde & caritas, Ravennæ, quæ Sabinorum oppidum aquis marinis & uliginosis perfluum; *ita ut sitiant vivi, natent sepulti*, Sidonius epist. 8. l. 1.

De Copone. XXXII.

CAllidus imposuit nuper mihi copo Ravennæ;
Cùm peterem mixtum, vendidit ille merum.

Pluris enim vænit aqua, quâ dilueretur vinum, quàm ipsum merum.

De villa Faustini, ad Bassum. XXXIII.

1 *BAjana nostri villa, Basse, Faustini,*
Non 2 otiosis ordinata myrtetis,
3 Viduaque platano, 4 tonsilique buxeto,
5 Ingrata lati spatia detinet campi:
Sed rure vero 6 barbaroque lætatur.
7 Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et 8 multa fragrat testa 8 senibus autumnis.
Hic post Novembres, imminente jam bruma,
9 Seras putator horridus refert 9 uvas.
10 Truces in alta valle mugiunt tauri,
11 Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
*Vagatur 12 omnis turba * sordidæ cortis.*
** Argutus anser, 13 * gemmeique pavones,*
14 Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
*Et * picta perdix, Numidicæque * guttatæ,*
Et 15 impiorum phasiana Colchorum.
Sonantque turres plausibus columbarum;
Gemit hinc palumbus, inde 16 cereus turtur.
Avidi sequuntur 17 villicæ sinum porci;
Matremque plenam mollis agnus expectat.
Cingunt serenum 18 lactei focum vernæ,
Et 19 larga festos lucet ad 20 Lares sylva.
Non segnis albo pallet otio 21 caupo
22 Nec perdit 23 oleum lubricus palæstrita;
Sed tendit avidis rete subdolum turdis,
Tremulave captum linea trahit piscem,
Aut impeditam cassibus refert damam.
Exercet hilares 24 faciles hortus urbanos,
25 Nec venit inanis rusticus salutator;

Fert ille ceris cana cum suis mella,
26 *Metamque lactis Sassinate de sylva.*
Somniculosos ille porrigit 27 *glires*
Hic 28 *vagientem matris hispidæ fœtum,*
29 *Et dona matrum vimineo ferunt texto*
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur letus opere vicinus,
30 *Nec avara servat crastinas dapes mensa,*
Vescuntur omnes, ebrioque non novit
Satur minister invidere convivæ.
At tu sub urbe possides 31 *famem mundam,*
Et turre ab alta prospicis 32 *meras laurus,*
Furem Priapo non 33 *timente securus.*
Et vinitorem 34 *farre pascis urbano,*
35 *Pictamque portas* 36 *otiosus ad villam*
Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
Rus hoc vocari debet, an 37 *domus longe?*

1 Villa quam habet Faustinus Baiis in sinu Campaniæ, non est sterilis instar tuæ suburbanæ. 2 Sterilibus, si cum frugiferis conferantur; quamvis baccæ myrtorum in medicinis utiles sint: vel quæ locum tantum occupant, & umbram otio abundantibus hominibus præbent. 3 Cælibe, infrugifera, non ut populo vitibus maritata. 4 Buxi enim, ut nunc, in varias animalium formas tondebantur. 5 Nihil fructus aut proventus domino reddentia. 6 Fœcundo, ut apud Barbaros & rudes, qui non ex amœnitate & elegantia arborum ad quincuncem dispositarum, sed ex fructu rus æstimant. 7 Omnis Faustini domus angulus stipatur frumento. 8 Benè olent testæ quibus reconditum est vetus vinum. quod inter autumnales fructus est, ut ὀπῶραι pro ὀπωρινοῖς καρποῖς & *senibus*, ut *anus testa.* 10 *Aut in reducta valle, mugientium Prospectat errantes greges.* Hor. 11 *Cui frons turgida cornibus Primis & Venerem & prælia destinat.* Horat. 12 Gallinæ, anseres, &c. quæ sequuntur. * *Adverte avium nativa epitheta,*

ep thet. 13 *Qui picta pandunt spectacula caudæ.* 14 Phœnicopterus, *oiseau qui a les ailes rouges.* 15 Qui malè audiunt propter parricidia, impietatem, & veneficia Medeæ. vide Senecæ. Medeæ argumentum. 16 Cui plumæ coloris cerei. *Aliis* pinguis turtur. 17 Sinu ferentis glandes vel alium pastum. Rob. Titius legit *sonum* villicæ scil. vocantis sues ad pastum. 18 Candidi. 19 Luculentus est focus, lignis è vicinâ sylvâ descendentibus. 20 Quibus juxta focum locus. 21 Caupo, qui ad quæstum domini viatoribus vinum vendit, non pallet & pinguescit otio: sed habet quod agat, ut sequitur. 22 Neque enim utitur oleo, cera qui non exerceat palæstram. melius se exercet aucupio, venatione, &c. vide adagium, *Perdere oleum & operam.* 23 Luctatori se ceromate ex oleo, cerâ & pulvere Ægyptio seu Puteolano, ungebant. 24 Non laboris exquisiti, ut in suburbanis. 25 Non portat nudum & inane *Ave*, ut clientes in urbe, sed adfert munera, quæ sqq. 26 *Fromage fait en pain de sucre.* 27 Glis *un loir.* 28 Hœdum balatu desiderantem matrem capel. 29 Filiæ agricolarum ferunt dona à matribus, vel *Raucæ certis aves & ova matrum.* 30 Quod in urbe fieri solet. 31 Prædium suburbanum, mundum quidem & elegans, sed famelicum & sterile. 32 Solas steriles laurus quibus nullæ arbores fructiferæ interferuntur. 33 Nihil enim est quod fur auferat.. 34 Cum sterilis villa non alat villicum ipsum. 35 Amœnam fortè & visu pulchram, verum non magis saturam quam quæ in pictâ tabulâ exprimitur: alludit forte ad illud Cynici qui servo esurienti pictas ostendebat dapes, quæ oculos pascerent non ventrem. 36 Ex urbis curis tanquam è vinculis solutus. 37 Domus extra urbem longè ab urbe dissita, ad quam cibaria ex urbe efferuntur, ὁ πόῤῥω οἶκος.

Conviva, non convictor. XXXIV.

1 *Cum vocor ad cœnam, 2 non jam venalis, ut 3 ante,*
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?

Ostrea

Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino ;
4 Sumitur 5 inciso mytilus ore mihi.
Sunt tibi 6 boleti ; fungos ego sumo suillos.
Res tibi cum 7 rhombo est ; at mihi cum 7 sparulo.
8 Cereus immodicis turtur te clunibus implet ;
Ponitur in cavea mortua pica mihi.
Cur 9 sine te cœno, cum 10 tecum, Pontice, cœnem ?
11 Sportula quod non est, prosit : edamus idem.

1 Nero cœnam tectam clientibus exhibitam à potentioribus redegerat ad sportulam, quæ calathus fuit quo primùm obsonia dabantur ; posteà centum quadrantes. Domitianus antiquato illo Neronis edicto revocavit cœnas. Unde hîc Poëta fraudem factam à potentioribus conqueritur, qui clientibus vilissimos, sibi optimos apponebant cibos. De ejusmodi convivio elegantissimè Plin. Jun. ep. 6. l. 2. *Convivium illius hominis ut sibi videbatur, lautum ; ut mihi, sordidum simul & sumptuosum : nam sibi & paucis opima quædam, cæteris vilia & minuta ponebat. Ego autem eadem omnibus pono : ad cœnam enim non ad notam invito ; cunctisque rebus exæquo quos mensâ & toro æquavi. Etiamne libertos ? Etiam : convictores enim tunc, non libertos puto. At hoc magno tibi constat. Minimè, quia liberti mei non idem quod ego bibunt, sed idem ego quod liberti. Et herculè si gulæ temperes, non est onerosum, quo utaris ipse, communicare cum pluribus. Gula ergo reprimenda, & ita sumptibus rectiùs tuâ continentiâ quàm alienâ contumeliâ consulas. Igitur memento nihil magis esse vitandum, quam istam luxuriæ & sordium novam societatem, quæ cum sint turpissima discreta ac separata, turpius junguntur.* 2 Sportulâ conductus. al. leg. *non tam venalis.* 3 Sportulâ non sublatâ. 4 Al. Sugitur. 5 Mytilus piscis ex genere concharum, sicut quos Gall. vocant *moules* ; cujus testâ, Gall. *la coquille* sugenti labra scindere potest. 6 Fungorum salutarium ; alii boleti, alii suilli seu porcini, alii Amanitæ. Al. *fungos ego sumo pusillos.* 7 Rhombus *turbot*, & sparulus piscis vilis. 8 A colore pinguedinis. Al. *Aureus.* 9 Non habens eosdem cibos. 10 In eâdem mensâ, & cœnâ (ut dicitur) communi. 11 Non obsit nobis, quod Imp. decreto revocatur cœna sublatâ sportulâ.

Qui petita extenuant. XXXV.

[1] *ESse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna.*
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

1 Extenuando rem quam petis.

Purpura ſordibus emitur. XXXVI.

CEntenis quòd emis pueros, & ſæpe ducenis:
Quòd 1 *ſub rege Numa condita vina bibis:*
Quòd conſtat decies tibi 2 *non ſpecioſa ſupellex;*
Libra quòd argenti millia quinque rapit:
3 *Aurea quòd fundi pretio carruca paratur:*
Quòd pluris 4 *mula eſt, quàm domus empta tibi:*
Hæc animo credis magno te, Quinčte, parare?
Falleris. 5 *hæc animus, Quinčte, puſillus emit.*

1 Vina vetuſtiſſima, Hyperbolicè. 2 Etiam quotidiana vulgaris tua ſupellex. 3 Quod rheda aurata ſeu aureis bracteis diſtincta, conſtet quanti fundus. 4 Alii *nulli*. quæ lectio placet, ut aptè jungatur hyperbolicum mulæ pretium pretio carrucæ. 5 Magnus animus tantam pecuniæ vim in amicos pauperes potius erogaſſet, honeſtæ ipſorum neceſſitati ſuccurrens; quam ſumptuum ambitione paraſſet ſibi muliebres has & penè pueriles nugas.

Bellus

Bellus fabulator. XXXVII.

1 *Sirenas hilarem navigantium pœnam,*
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax Ulysses dicitur 2 reliquisse.
Non miror: illud, Cassiane, mirarer,
3 *Si fabulantem Canium reliquisset.*

1 Quæ navigantes hilari sopitos cantu demulcebant, tradebantque in perniciem. 2 Obturatis sociorum auribus, se adligato navis malo. 3 In tantum lepôre & lascivâ nequitiâ superat Sirenum cantus & illecebras Canius.

Laus Pompeii & Ciceronis. XXXVIII.

Par scelus admisit 1 Phariis Antonius 1 armis;
Abcidit 2 vultus ensis 3 uterque 4 sacros.
5 *Illud laurigeros ageres cùm læta triumphos:*
Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
Antonî tamen est pejor, quam causa Photini:
Hic facinus domino præstitit 5 ille 6 sibi.

1 Ægyptiæ sicæ. i. Pompeio magno occidi jussô à Photino qui hoc regi Ptolomæo suasit in gratiam Cæsaris. 2 Capita. 3 Photini & Antoni. 4 Propter magistratus quos gesserant sacros, gloriam, benè merita, res gestas, &c. 5 Pompeii caput, triumphales victricis Romæ lauros gessit, Ciceronis caput loquentis Romæ. Ille, caput; hic, lingua urbis. 6 In suam solius vindictam, in nullius gratiam.

Nihil dando se commendat. XXXIX.

Luce propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit

Succurrit nobis ingens 1 *onerosaque turba;*
In quâ se primum quisque meumque putat.
2 *Demeruisse duos, votum est: offendere plures,*
Vix tutum: multis mittere dona, grave est.
Quâ possum solâ veniam ratione 3 *merebor:*
4 *Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.*

1 Amicorum turba, quibus omnibus munera mittere mihi foret onerosum. 2 Beneficio mihi conciliare te & Stellam volebam. 3 Respicit ad quod prius dixerat *Demeruisse.* 4 Ita nec vos sibi prælatos querentur cæteri.

Cœna jejuna. XL.

Esse negas coctum leporem, poscisque flagella.
Mavis, Rufe, coquum scindere, quam leporem.

Domitianus Deus major Jove. XLI.

Cæsaris 1 *alma dies, &* 2 *luce sacratior illâ,*
Conscia 3 *Dictæum qua tulit Ida Jovem,*
Longa precor, 4 *Pylioque veni numerosior ævo,*
Semper & 5 *hoc vultu, vel meliore nite.*
6 *Hic colat Albano Tritonida* 7 *cultus in* 8 *auro,*
*Perque * manus tantas plurima* 9 *quercus eat.*
10 *Hic colat ingenti redeuntia secula lustro,*
Et 11 *quæ Romuleus sacra Terentus habet.*
Magna quidem superi petimus, 12 *sed debita terris.*
13 *Pro tanto quæ sunt improba vota deo?*

1 Natalis Domitiani. 2 Jovis natali sacratior. *Adulatorie.* 3 In Idam. Cretæ montem vel ipsa Rhea secessisse, vel filium Jovem clam alendum Curetibus & nimphis tradidisse fingitur, ne à patre Saturno voraretur. 4 Numerosior quam Nestori suus natalis. 5 Feliciter ut nunc, vel etiam felicius. 6 Domitianus diu celebret annua Minervæ (quam super-

superstitiosè coluit) quinquatria, quæ ipse instituit in arvo Albano. vide Sueton. Domit. c. 4. 7 Redimitus auro, vel & ipse Deus ac Dominus: sic enim se coli voluit. alii leg. *multus*, id est, frequens, totus. 8 Sunt qui *arvo* malint. ego retinuerim *auro*. retulerimque ad auream coronam, quâ redimitus Domit. certaminibus Poëtarum & Oratorum, scenicisque ludis præsidebat, atque. 9 Victores ornavit coronis quernis. * Cæs. Domitiani cujus manum infra vocat *Ingentem*. 10 Domit. celebret ludos seculares. (vide Sueton. c. 4. Domitian. & Censorinum de die natali) qui centesimo quoquo anno celebrabantur; quod longum appellat lustrum, quod proprium est quinque annorum: respicit item censuram quam assumpsit sibi Domitianus, Sueton. c. 8. Censoris autem erat condere lustrum. 11 Sacra quæ fiebant ad aram Ditis in Campo Martio, ludis ipsis secularib. Val. Max. l. 2. c. 4. vide Ang. Politiani Miscellan. c. 58. 12 Sub hujus imperio, qui non pauca struxit templa, multa refecit. 13 Nullæ preces iniquæ, nullæ non probandæ quæ pro Deo & Domino nostro Domitiano suscipiuntur.

De Nivibus, Adulatoria. XLII.

ADspice quàm densum 1 *tacitarum* 2 *vellus aquarum*
Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
3 *Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto*
4 *Concretas pigro frigore* 5 *ridet* 6 *aquas;*
6 *Sidus Hyperborei solitus lassare* 7 *Bootæ,*
Et madidis 8 *Helicen* 9 *dissimulare comis.*
10 *Qui* 11 *siccis lascivit* 11 *aquis, & ab æthere ludit.*
12 *Suspicor has pueri Cæsaris esse nives.*

1 Quæ nullo strepitu ingruunt, ut grando & imber. 2 Nivem Græci vocant ἐριώδες ὕδωρ. Arnob. 2. 11. *plumeas cur-*

crustulas & nives plumeas. Qui dat nivem sicut lanam. Psaltes. 3 Domit. tamen ut plenè operaretur, nec ludos hosce in Jovis fortè honorem institutos impediret, sustinuit sub ningente Jove, i. e. aëre permanere. Sic Sueton. Dom. c. 4. 4 Nives. Periphrasis Philosophica. 5 Heraldus hunc locum suspicatur, & legit; vel *Reicit* pro *rejicit*; vel *ne vertice moto Concretas pigro frigore tardet aquas*. retineo tamen *rider*, & expono *non curat*. 6 Qui vel à puero (namque penè puer contra Cattos, & postea Sarmatas ac Dacos depugnaverat, Sucton. c. 2. Domit.) didicerat tolerare, immo patientiâ fatigare frigus sub gelido Septentrione. 7 Sideris quod Ursam majorem insequi videtur, qui & Arctophylax è 20 stellis. 8 Frigus, imbres, nives Boreales, quâ sita est Helice ursa major è 27 stellis. 9 Præ se ferre non commoveri. 10 Heraldus legit *Quis*, &c ? interrogativè. 11 Nive, ex aquis concreta. 12 Adulatoriè innuit nives has immissas à puero Domitiani, quem tulerat ex Domitiâ Augustâ, nuper extincto & in Deorum album relato.

Horæ cujusque officia. XLIII.

1 PRima 2 salutantes atque altera continet hora;
3 Exercet raucos tertia causidicos.
In quintam 4 varios extendit Roma 4 labores.
5 Sexta quies lassis, septima finis erit.
Sufficit in nonam 6 nitidis octava palæstris;
Imperat 7 extructos frangere nona toros.
8 Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum:
Temperat 9 ambrosias cùm tua cura dapes;
Et bonus æthereo laxatur 9 nectare Cæsar,
10 Ingentique tenet pocula parca manu.
11 Tunc admitte jocos: 12 gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

1 Prima quæ illucescentem excipit diem artificialem, & secunda,

cunda. 2 Clientes ſalutante patronos Juven. ſat. I. v. 127. 3 Tertiâ aguntur cauſæ. 4 Suas quiſque occupationes. 5 Interjungunt qui laſſi ſunt ſextâ, opus reſumpturi ſeptimâ finiendum. 6 Exercitationibus & balneis, quorum æſtate, octava; hyeme, nona erat hora. Plinius lib. 3. epiſt. 1. 7 Lectos ſternere, & toros compoſitos diſturbare iis inſidendo, i. e. cœnare; nona quidem, æſtate; hyeme, decima. 8 Saturis & mero jam incaleſcentibus lectitare inter pocula uſitatum. petit itaque Poëta ab Euphemo menſæ Domitiani Imperatore vel extructore, ut opportuno hoc tempore ſua carmina Imperatori offerat. 9 Deum inſinuat Domitianum, adulatoriè, vinum illi & dapes Deorum attribuens. 10 Caſareâ, divinâ, & ἀντίθετα τῷ *parca*. id eſt, modica: & Domitianum palpat, quaſi parcè biberet. 11 Hæc hora eſt & tempus legendi jocoſorum carminum. 12 Veretur jocoſa mea & conviviis apta Muſa liberè aggredi divinum Imperatorem rebus ſeriis & gravibus occupatum matutino tempore, & ante cœnam.

De ſe modeſtè. XLIV.

Dum novus eſt, 1 neque adhuc rasâ mihi fronte libellus;
Pagina dum tangi non bene ſicca timet:
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit 2 nugas primus habere meas.
3 Curre, ſed inſtructus; comitetur Pumica librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
Emendare jocos: 4 una litura poteſt.

1 Nondum pumice levigatus. 2 Carmina hæc mea: *modeſtè*. 3 Al. *Curre; ſed inſtructum comitetur pumice librum Spongia*, ut vel probatus pumice poliatur; vel damnatus ſpongiâ deleatur. 4 Emendationi libri mei melius conſules cuncta ſimul delendo, quam ſingula corrigendo. primas autem meditationes membranis, codicillis ac pugillaribus veteres

teres inſcribebant, quas correctas in chartas tranſcribebant, vel improbatas ſpongiâ delebant unde jocosè Auguſtus reſpondit tragœdiam ſuam Ajacem *in ſpongiam incubuiſſe.*

In Ant. Saturninum. XLV.

1 *Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes,*
Et 2 Saturninum te miſer eſſe pudet:
Impia 3 Parraſiâ moviſti bella ſub urſâ,
Qualia 4 qui 5 Phariæ conjugis arma tulit.
6 *Exciderat ne adeo fatum tibi nominis hujus,*
Obruit Actiace quod gravis ira freti?
7 *An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi*
Nilus, & 8 Arctois plus licuiſſet 8 aquis?
9 *Ille etiam noſtris Antonius occidit armis,*
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

1 L. Antonius Saturninus Domitiani ſævitiâ & verborum injuriâ (ut ſcribit Aurelius Victor) accenſus, bellum civile in Germaniâ ſuperiori cui præſidebat, movit: captus poſtea fuit & interfectus. arguit ipſum Poëta ab utriuſque nominis omine id molitum fuiſſe; utrumque verò mali ominis & lethale extitiſſe. 2 Antonius eſſe vis, non Saturninus: orbis totius imperium affectas, pudet eſſe præſidem tantùm Germaniæ. 3 In Germaniâ quæ Septentrionem ſpectat, ubi Caliſto Lycaonis filia à Parrhaſiâ urbe Arcadiæ in urſæ majoris ſidus verſa fulget. 4 Antonius triumvir. 5 Cleopatræ reginæ Ægypti, cujus Pharos inſula. 6 An non meminiſti quàm malo omine tibi foret imitandus Antonius, qui ad Actium Epiri promontorium ab Auguſto navali prælio devictus, cum Cleopatrâ fugit in Ægyptum, ubi ſe interfecit? 7 An tu Germaniæ viribus fretus ſperaſti victoriam, quam ille non aſſecutus eſt Ægypti copiis nixus? 8 Fluminibus Germaniæ. 9 Emphaticè. ille triumvir tibi præſidi collatus videri poſſet Imperator; victus tamen.

Ad Silium Italicum Poëtam. XLVI.

SIli 1 *Castalidum decus sororum,*
2 *Qui perjuria barbari furoris*
Ingenti premis ore, 3 *perfidosque*
Astus Hannibalis, 4 *levesque Pœnos*
Magnis 5 *cedere cogis* 6 *Africanis:*
Paullum sepositâ severitate,
Dum blandâ 7 *vagus aleâ December*
8 *Incertis sonat hinc & hinc fritillis,*
Et ludit 9 *Popa* 10 *nequiore talo,*
Nostris otia commoda Camœnis.
Nec torva lege fronte, sed remissâ
Festivis madidos 11 *jocis libellos.*
12 *Sic forsan tener ausus* * *est Catullus*
Magno mittere passerem Maroni.

1 Musarum frequentantium fontem in radicibus Parnassi, in quem Castalia virgo Apollinem fugiens versa est. 2 Qui forti & sonoro epico carmine scribis bellum Punicum secundum, quod opus extat. 3 Pœni autem semper fœdifragi. crudelis Hannibal. 4 Incertæ fidei: unde in proverbium abiit, *Punica fides.* 5 Graphicè depingit eos coactos cedere, sic Horat. l. 1. ult. sat. *Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona.* 6 Scipioni utrique; quorum alteri deletâ Carthagine, cognomen inditum Africani. 7 Propter licentiam ludorum, & libertatem in Saturnalibus. 8 Pyrgis seu turriculis ligneis corneisve intus gradatim asperis, è quibus excutiebant aleas ne fraus fieret fortunæ aleas componendo, ideo additum epitheton *Incertis.* 9 Popa insignis aleator; vel legendum *rota* aleatorum circumstantium corona. 10 Merâ manu jacto, absque fritillo. 11 Meis carminibus jocosis. 12 Virgilio non potuit, quem multo ætate præcesserat.

ferat. verum hoc fingit Martialis, tum ut se Catullo, tum Virgilio Silium conferret, qui Maronem diligenter imitatus est, & natalem ejus aramque religiosissimè coluit. lege itaque, *Causus & Catullus*, hac mente; Sic fortè etiam Catullus, si vixisset coævus Virgilio, ut tibi ego, ausus fuisset mittere suos hendecasyllab. &c.

Malus debitor festivè elusus. XLVII.

MIlle tibi nummos hesterna nocte roganti,
In sex aut septem, Cæciliane, dies,
1 *Non habeo, dixi: sed tu causatus amici*
Adventum, lancem paucaque vasa rogas.
Stultus es? an stultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

1 Negavi me habere, non quod non haberem, sed ne tibi creditos perderem. quod si tu vel tam stupidus fueris, vel esse te simulaveris ut hoc non sentias: ego tamen non ita stultus, qui tibi credam vasa 5000 H. S. pendentia, cui negavi 1000 H. S.

De puero stillicidio jugulato. XLVIII.

QUa vicina 1 pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis:
In jugulum pueri, qui roscida templa subibat,
Decidit hiberno prægravis unda gelu:
2 *Cumque peregisset miseri crudelia fata,*
3 *Tabuit in calido vulnere* 4 *mucro tener.*
Quid non sæva sibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non est, 5 *si jugulatis aquæ?*

1 Ubi stillicidium est portæ Capenæ vicinæ columnis à Vipsanio

Vipsanio Agrippâ extructis. 2 Cumque occidisset puerum, 3 Soluta est calore vulneris——4——Stiria cujus acies non secus atque ferri puerum jugularat. 5 Si quæ naturâ molles sunt aquæ etiam jugulent.

Nummum à Cæsare elicit. XLIX.

SÆpe meos laudare soles, 1 Auguste, libellos.
Invidus ecce negat : 2 non minus ergo soles.
Quid, quòd honorato 3 non solâ voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi,
Ecce iterum nigros 4 corrodit lividus ungues.
5 Da, Cæsar, tanto tu magis, ut doleat.

1 Cæsar. Domitian. 2 Al. *Num minus ergo soles ?* 3 Sed & muneribus juris trium liberorum, & dignitate Tribunitiâ & Equestri. 4 Invidiâ & animi anxietate. 5 Urbana & artificiosa mendicatio.

Rara juvant. L.

1 OBstat, care Pudens, nostris sua turba libellis,
Lectoremque frequens lassat, & implet opus.
2 Rara juvant. primis sic major gratia pomis :
Hibernæ pretium sic meruere rosæ.
3 Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quàm levis in totâ 4 Marsus Amazonide.
Tu quoque de nostris releges quemcunque libellis,
Esse puta solum : sic tibi pluris erit.

1 Libelli fortasse mei nimis multi nocent gratiæ ipsorum, lectori fastidium parientes propter numerum. 2 Quæ rara, cara. 3 Gratior est parvus liber Satyrarum Persii, quam ingens volumen Marsi quo bellum Herculis scripsit contra Amazo-

Amazonas, quod Amazonida Inſcripſit. 4 Credo ego alium hunc fuiſſe Marſum ab illo Epigrammatographo, cujus ſæpe meminit.

De ape electro incluſa. LI.

ET 1 latet, & lucet 2 Phaëtontide condita guttâ,
Ut vedeatur apis 3 nectare clauſa ſuo.
4 Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

1 Incluſa eſt. 2 Electro. 3 Melle, cujus colorem refert flavum electrum. 4 Ob ſtrenuos in mellificiis labores merita eſt nobile hoc ſepulchrum.

Laudat libellos ſuos. LII.

NEſcis, crede mihi, quid ſint Epigrammata, Flacce,
Qui tantùm luſus illa, jocoſque putas.
*Ille magis ludit 1 qui ſcribit * prandia ſævi*
*Tereos: aut cœnam, * crude Thyeſta, tuam:*
Aut 2 puero 3 liquidas aptantem Dædalon alas,
Paſcentem Siculas aut Polyphemon oves.
A noſtris procul eſt omnis 4 veſica libellis:
Muſa nec inſano 5 ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen 6 laudant omnes, mirantur, adorant,
Confiteor: laudant illa, ſed 7 iſta legunt.

1 Qui tragica aut epica ſcribit, argumenti fabuloſi, de Tereo, & Thyeſte * liberos ſuos edentibus, de Dædali fugâ, atque Polyphemi immanitate. 2 Icaro. 3 Cerâ aptatas & à ſole liquefactas. 4 Argumentum cothurnatum & verba ventoſa, turgida, ampulloſa, nugæ bullatæ. 5 Stylo tragico. eſt enim Syrma ea veſtis pars quæ oblonga ſolum verrit, qualem in tragœdiis induti reges & heroes trahebant per theatra. 6 Tan-

6 Tanquam jucunda, sublimia & grandia. 7 Hæc epigrammata quæ brevia, acuta, & in usum vitæ salsa.

Vive ut moriturus. LIII.

O Cui 1 Tarpejas licuit contingere 1 quercus,
Et meritas 2 prima cingere fronde comas:
Si sapis, 3 utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi semper adesse putes.
4 Lanificas nulli tres exorare 4 puellas
Contigit: observant, quem statuere, diem.
Divitior 5 Crispo, Thraseâ constantior ipso,
Lautior & 7 nitido sis Meliore licet:
Nil adicet penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus 8 una secat.

1 Coronam quernam in quinquennali certamine triplici, musico, equestri, gymnico, instituto à Domitiano in honorem Jovis Capitolini: sed & quernâ coronabantur vates magni, heroici scilicet. 2 Nobilissimâ, Jovi sacrâ, ab Imperatore datâ. 3 Ad voluptates, & vitæ hujus gaudia. 4 Parcas, quibus fili, vitæ ducendi & absolvendi modus & cura. 5 Neronis vitrico cujus opibus Nero ditatus est. 7 Splendido & lauto Meliore. nobili ex epiced. 2 sylvæ Papinii & epitaphio Glauciæ. 8 Atropos, vel etiam Lachesis.

De donis insidiosis. LIV.

1 MUnera quòd senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil est te spurcius uno,
1 Qui potes insidias dona vocare tuas.

Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus:
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare; docebo,
Si neſcis: dona, Gargiliane, mihi.

1 Qui munificentiæ titulo inſignis hamos, quibus orborum ſenum ac divitum viduarum ineſcas hæreditates. Senec. epiſt. 8. *Munera iſta fortunæ putatis? inſidiæ ſunt.* 2 Munificus verè & liberalis eris, ſi mihi meique ordinis viri, largitus fueris, qui vicem reddere non poſſumus.

De vipera electro incluſa. LV.

1 F*Lentibus Heliadum ramis dum vipera ſerpit,*
2 *Fluxit in obſtantem ſuccina* 3 *gemma feram:*
Quæ dum miratur 4 *pingui ſe* 4 *rore teneri,*
Concreto riguit vincta repentè 4 *gelu.*
5 *Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulchro;*
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

1 Ramis populi electriferæ. 2 Artificium refert Poeticè ad caſum. 3 Al. *Gutta.* 4 Succino. 5 E prælio Actiaco fugiens Cleopatra in Ægyptum, ſe incluſit ſepulchro quod ipſa ſplendidum extruxerat, unde extracta aſpidis morſu periiſſe putabatur: quod Poeta reſpicere videtur, cum viperæ tumuluw conferat tumulo illius quæ aſpidis morſu periit.

Mors inſtat ubique. LVI.

1 A*Rdea,* 2 *ſolſtitio, Caſtranaque rura petantur,*
* *Quique Cleonæo ſidere fervet ager:*
Cum Tiburtinas 3 *damnet Curiatius auras,*
Inter 4 *laudatas ad Styga miſſus* 4 *aquas.*

Nullo

Nullo fata loco possis excludere: 5 cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

1 Petamus medio æstatis fervore loca vel calidissima & pestilentia, Ardeam, Castrum Inui. Sic restituit Petr. Scriverius ex opt. libri fide, loco τῦ *Pæstanaque*. tum quia secessus amœnior, tum quia, Ardeæ propius Castrum Inui. Cui adstipulatur Ph. Cluverius l. 3. c. 3. Ital. * Bajas, postquam in saluberrimo Tiburis cœlo periit Curiatius. 2 Æstivo, sic enim simpliciter positum significat. 3 Morte sua reddat infames. 4 Aquam Martiam, quæ se in Tiburtinam aperit. Plin. l. 13. c. 3. 5 Ubi fatalis hora venerit, saluberrimus locus, qualis est Tibur, vitam non magis conservat quam Sardinia insula cœli intemperie & gravitate pestilentissima, ob salinas, graves Austros, Solpugas venenatæ formicæ genus, seu Batrachium.

Villæ descriptio elegans. LVII.

JUli jugera pauca Martialis
Hortis Hesperidum beatiora
1 *Longo Janiculi jugo recumbunt:*
Lati collibus imminent recessus,
2 *Et planus modico tumore vertex*
Cœlo perfruitur sereniore:
Et curvas nebulâ tegente valles
Solus luce nitet peculiari;
Puris leniter admoventer astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc 3 septem dominos videre montes,
Et totam licet 4 æstimare Romam,
Albanos quoque, Tusculosque colles,
5 *Et quodcunque jacet sub urbe frigus,*

Fidenas 6 *veteres,* 7 *brevesque Rubras,*
Et 8 *quod virgineo cruore gaudet,*
Annæ pomiferum nemus Perannæ.
9 *Illic Flaminiæ, Salariæque*
Gestator patet, essedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno
Quem nec rumpere nauticum celeusma,
Nec clamor valet 10 *helciariorum.*
Cùm sit tam propè 11 *Milvius,* 12 *sacrumque*
Lapsæ per Tiberim volent carinæ.
13 *Hoc rus (seu potius domus vocanda est)*
Commendat dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas 14 *Alcinoi pios Penates,*
Aut * *facti modò divitis* 15 *Molorchi.*
16 *Vos nunc omnia parva qui putatis,*
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneste domate, 22 *pendulamque*
Uni dedite Setiam colono:
23 *Dum, me judice, præferantur istis*
Julî jugera pauca Martialis:

1 Porrigebatur enim ad pontem Milvium Janiculum, excelsus mons non procul ab Urbe, trans Tiberim situs. 2 In vertice Janiculi planities est quæ, colles superat, serena & suda, non nebulis, ut valles, tecta. hic Julii Mart. villa. 3 Septem colles, Palatinum, Capitolinum, Quirinalem, Cœlium, Esquilinum, Viminalem, Aventinum, quibus imposita Roma rerum domina. 4 Lustrare oculis. 5 Et quæcunque loca frigida suburbana. 6 Româ enim antiquiores. 7 Oppid. parvum, fortè Ulubras. 8 Nemus Dianæ Ariciæ, in quo fecerant sacra non mitiora quàm Tauricæ Dianæ. Strabo. l. 5. Cruor itaque vel virginum cæsarum, vel Annæ Perannæ,

Perannæ, quæ Didonis soror, (ut habent fabulæ) Laviniæ insidias fugiens se in Numicium fl. dedit præcipitem; seu (ut tradunt melioris fidei historici) anus Bovillis oriunda, quæ populo per seditionem in montem digresso cibum tulerit. seque postea ex altâ fenestrâ præcipitavit, vide Ovid. 3 Fest. Macrob. 2 Saturn. c. 12. & Tiraquell. ad l. 3 Alexand. 9 Ex hâc villâ prospiciuntur esseda & currus in via Flam. & Salariâ; non tamen audiuntur, aut somnum interpellant. 10 Qui navem adverso flumine, vel qui navi anchoram seu grave aliud pondus uno connixu & mutuo hortatu moliuntur. 11 Pons Milvius, qui in viâ Flaminiâ ultra primum lapidem. 12 Pro Deo cultum. Virg. 8 Æneid. 13 Honestior, gratior, laudatior fit domus ista à domino Julio Mart. viro hospitali. 14 Regis Phæacum, qui Ulyssem enatantem benigno hospitio excepit. Hom. Odyss. ζ. 15 Pauperis pastoris qui Herculem ad leonem Nemeæum occidendum venientem hospitio excepit. * quem *modo divitem factum* appellat Poëta, quòd juxta Herculis fanum splendido luxu à Domitiano extructum, Molorcho sacellum condiderat & ipsum donarii ditatum. 16 *Epiphonema*. Ite jam avari quibus non sufficiunt latifundia quæ milvus oberret: ego vel toti Tiburi, Prænesti, & Setiæ pauca hæc Martialis jugera antefero. 22 In declivitate montis sitam. 23 Malo jugerum paucorum Julii Mart, quàm totius Setini agri dominus esse.

Vinum nobile, sed suspectum. LVIII.

TU 1 Setina quidem semper, vel 1 Massica ponis,
Papile: 2 sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus 3 cœlebs quater esse lagenâ.
Nec puto, nec credo, Papile, 4 nec sitio.

1 Vina nobilia, è Setia & Massico in Campania. 2 Immo veneno mista esse fama est. 3 Viduus uxoribus veneno sublatis. de voce *cœlebs* vide quæ ad Senec. Hippolyt. v. 228. 4 Nolo tamen bibere: malo enim famæ quam experientiæ fidem habere.

Ad exigentem libellos suos. LIX.

EXigis, ut donem nostros tibi, Quincte, libellos.
Non habeo, sed habet 1 bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam 2 tam fatuè: 3 nec ego.

1 Clarus præfatione Quintiliani. 2 Qui emam nugas. 3 Qui donem fatuo.

Amicitia & in morientibus vivit. LX.

CUm 1 gravis extremas 2 Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas;
Ultima volventes orabat pensa sorores,
Ut traherent parvâ stamina 3 pulla morâ.
4 Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis;
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tam largas partitus opes à luce recessit:
Seque 5 mori postbac credidit ille 5 senem.

1 Gravi morbo affectus. 2 Filius Vestini, qui in consulatu præter culpam à Nerone mori jussus est. 3 Nigra, quæ mortem minentur; ut contra *alba*, ubi vitam Parcæ protrahunt. Juven. sat. 12. v. 65. 4. Non vitæ desiderio moram hanc orabat, sed ut bona sua amicis divideret. 5 Morti maturum.

Laus matronæ. LXI.

O Felix 1 *animo, felix Nigrina* 2 *marito,*
Atque inter Latias gloria prima nurus.
3 *Te patrios miscere juvat cum conjuge census,*
Gaudentem socio, participique viro.
Arserit 3 *Evadne flammis injecta mariti,*
Nec minor 4 *Alcestim fama sub astra ferat.*
Tu melius certo meruisti pignore vitæ,
Ut tibi non esset morte probandus amor.

1 Tuo, id est, vitæ tuæ, quæ vel sine animæ tuæ jacturâ plus marito profuisti, quam Evadne & Alcestis pro & cum suis morientes. namque, 2 Tu marito tuo, cui lege non licuit Patrimonium uxoris caducum participare, è qua liberos non procreasset, liberaliter impertiisti à patre tibi relictos census. sic enim malo legere quam *sensu*, ut vulgo. 3 Quæ se in rogum Capanei conjugis injecit. 4 Quæ conjugis Admeti mortem suâ redemit.

In Zoilum invidum. LXII.

NUnquam divitias deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Causa est quæ subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

Paupertati, quæ mihi hactenus cordi & in votis erat, jam renuncio mutato consilio & voto, ditescere volo nec aliâ de causa, quam ut ii qui rebus meis modicè lætis invident, lætissimas ubi viderint, invidiâ rumpantur aut ad laqueum fugiant.

Cœna

Cœna oculos paſcens. LXIII.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit ;
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur menſa : miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego, non oculos, ſed ventrem paſcere veni :
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

De ſene adulatore. LXIV.

COndita cùm tibi ſit jam ſexageſima meſſis,
Et facies multo ſplendeat alba pilo ;
1 *Diſcurris totâ vagus urbe, nec ulla cathedra eſt,*
Cui non mane feras irrequietus, ave,
Et ſine te nulli fas eſt prodire tribuno,
Nec caret officio conſul uterque tuo ;
Et 2 *ſacro decies repetis Pallatia clivo,*
3 *Sigerioſque meros, Parthenioſque ſonas.*
Hæc faciant ſanè juvenes ; deformius, Afer,
Omnino nihil eſt ardelione ſene.

1 Ambitiosâ indagine officioſus per omnia divitum atria quos vel in ipſis atriis, egredientes, vel in cathedris ſedentes admiſſus ſalutas, diſcurris portans ineptum *Ave*, cui jam ſexagenario & cano dicendum potius fuerat *Vale.* 2 Multoties per viam Sacram repetis Cæſaris domum. 3 Jactas ubique familiaritatem tuam cum aulicis. crepas uſque Sigerium & Parthenium Cæſaris cubicularios. 5 Ardelio, homo inquietus, huc illuc ſemper volitans, omnibus negotiis ſe immiſcens. Hinc eleganter Phædrus : *Eſt Ardeliorum quædam Romæ natio, Trepidè concurſans, occupata in otio ; Gratis anhelans, multa agendo nihil agens ; ſibi moleſta & aliis odioſiſſima.*

Ad

Ad Mathonem. LXV.

HOspes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis: 1 imposui, rus tibi vendo tuum.

1 Decepi ego te, immo tu teipsum dum mancipio tuum pretio vis esse prædium Tib. quod prius quidem gratis erat usu tuum assidui hospitis, quamdiu meum fuit possessione.

Jacere posse magnum est. LXVI.

DEclamas in febre, 1 Mathon: hanc esse phrenesim
2 Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas 3 hemitritæus.
4 Si sudare aliter non potes, est, ratio:
5 Magna tamen res est, errans cum viscera febris
Exurit: 6 res est magna 7 tacere, Mathon.

1 Causidicus. Juven. sat. 1. v. 32. 2 Si nescis hanc esse insaniam, quòd febricitans declamas, perditâ sanè & deploratâ laboras insaniâ, cujus sensum non habes. est autem Phrenesis insania ex inflammatione cerebri orta. Celsus. 3 Semitertiana laborans. 4 Si hoc facias quo elicias sudorem & hinc febrim leves, habes sanè cur declames. 5 Posse in febre declamare, inquit Poëta ex persona Mathonis. 6 Respondet objectioni Poëta. 7 Non clamare, non ingemiscere.. arguit autem Mathonem vel improbæ & effrenis loquendi libidinis, vel pronunciationis querulæ & quasi in febre quiritantis.

Sapientia in adversis. LXVII.

1 SEcuro nihil est te, Nævole, pejus, eodem
Solicito nihil est, Nævole, te melius.

Securus,

Securus, nullum resalutas, despicis omnes;
2 Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.
Solicitus, donas, dominum regemque salutas;
Invitas, esto, Nævole, 3 solicitus.

1 Te curis vacuo & prosperè agente nihil arrogantius & insolentius, curis presso modestior nemo aut summissior, & quod de Caligula Passienus. *Nemo fuit servus melior, nemo dominus deterior.* 2 M S. Bodl. *Nec quisquam visus, nec tibi notus homo est.* 3 Ut sies usque modestus.

Vinum dissimile. LXVIII.

1 *NOs bibimus vitro, tu 2 myrrha, Pontice, quare?*
3 Prodat perspicuus ne duo vina calix.

1 Convivæ tui. 2 Poculo myrrhino. 3 Ne si tu vitreis ut nos, biberes, appareret te non idem vinum bibere quod nos, sed generosius.

De rusticatione. LXIX.

RUre morans quid agam, respondeo pauca, rogatus,
Luce deos oro, famulos, post arva reviso;
1 Partibus atque meis justos indico labores.
Inde lego, 2 Phæbumque cio, Musamque lacesso.
Hinc oleo corpusque frico, molique palæstra
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liberi
3 Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco.
Dum parvus 4 lychnus modicum consumat olivi,
5 Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

1 Meis famulis opus distribuo, sic Dido Virgiliana operumque labor-

laborem Partibus æquabat justis aut sorte trahebat. 2 Pango carmina. 3 Antea legebatur *Pondero*, sed omnes uno ore emendant, *Prandeo*, neque enim prandium omnino Latio exulabat. 4 Ellychnium, lucerna. 5 Nox lucubrata ad hæc carm. &c. *Vel* nox dat hæc carmina lucubrata Musis nocturnis.

Adulatoria ad Domitianum. LXX.

1 *HOc tibi, 2 Palladiæ seu collibus uteris Albæ,*
Cæsar, & hinc 3 Triviam prospicis, 4 inde Thetin:
5 Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
6 Plana suburbani qua cubat unda freti:
7 Seu placet Æneæ nutrix, 8 seu filia Solis,
Sive 9 salutiferis 10 candidus Anxur aquis;
** Mittimus, ô rerum felix tutela, salusque,*
Sospite quo 11 gratum credimus esse Jovem.
Tu tantum accipias: ego te legisse putabo,
Et tumidus 12 Galla credulitate fruar.

1 Hoc quicquid id est libri, hunc qualemcunque librum mittimus tibi ô Cæsar. 2 Seu degis in monte Albano. Quem locum tanquam arcem elegerat. & ubi quinquatria in honorem Minervæ quotannis celebravit. 3 Artemisium templum in nemore Dianæ Triviæ prope Aricinam. 4 Ab altera parte prospicis mare. 5 Seu degis Antii, ubi fortuna colitur sub imagine geminatum sororum. Per adulationem autem Domitiano numen majus & oraculum certius attribuit, dictanti scilicet his tanquam minoribus Diis responsa. 6 Quam urbem mare alluit, cujus suburbia occupat mare. 7 Seu recessisti in Cajetam urbem Campaniæ, ab Æneæ nutrice dictam, ut vult Virg. 7 Æneï. ut alii, à καίειν quod ibi classis Trojana incensa. ut alii, à sinuosa cavitate, quem Lacones *Cajetam* dixerunt. 8 Seu versaris *Circeis*, promontorio Italiæ, à Circe filia Solis & Perses quondam habitato.

9 Propter

9 Propter Pontinam, vel alias paludes, in quas pronum est Anxur ab Ufenti fluv. non parvâ aquarum salubritate. 10 *Impositum latè saxis candentibus Anxur.* 11 Non immemorem Capitolii à Domitiano puero defensi, vel restituti cum iterum arsisset. 12 Facili, Galli enim tunc simplices & creduli.

De suis libellis ad Sextum. LXXI.

1 SExte, *Palatinæ cultor facunde Minervæ,*
Ingenio frueris qui propiore dei;
Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nosse licet;
2 *Sit locus & nostris aliqua tibi parte libellis,*
Qua Pedo, qua Marsus, quaque Catullus erit.
3 *Ad Capitolini * Cœlestia carmina belli,*
Grande cothurnati pone Maronis opus.

1 Sexte, qui es Imperatori sacræ religionis cultu, ab ingenii studiis, & à consiliis secretioribus, Bibliothecarius Palatinus. 2 Dignare loco, repone libros meos in bibliothecâ tuâ, vel Imperatoris, inter cæteros epigrammatarios, Catullum, Pedonem, Marsum. 3 Sed carmina illa de bello Vitelliano ipsiusque Domitiani periculo, flagrante Capitolio, (* à te, vel ipso fortè Domitiano condita. namque his vacasse eum studiis constat ex Plinii præfat. ad hist.) repone juxta Æneida sublimis Virgilii. Sueton. cap. 1. Domit.

Stultè superbus. LXXII.

1 EDictum 2 *domini, deique nostri,*
Quo subsellia certiora fiunt,
Et 3 puros eques ordines recepit,

Dum

Dum laudat modò 4 *Phasis in Theatro,*
Phasis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido superbus ore :
5 *Tandem commodius licet sedere,*
Nunc est reddita dignitas equestris ;
Turba non premimur nec inquinamur.
Hæc, & talia dum refert supinus,
6 *Illas purpureas, & arrogantes*
Jussit surgere Lectius lacernas.

1 De renovandâ lege Rosciâ, qua nulli in 14 gradibus sedere licuit, nisi cui census equestris. Sueton. cap. 8. Domitian. *Dominum se ac Deum* appellari instituit Domitianus. Xiphilinus & Suetonius in Domit. c. 13. 3 Plebi non admistos. 4 Plebeius nescio quis, qui ex vestitu se equitem videri voluit. 5 *Verba hæc Phasidis se ex lacernis purpureis equitem gloriantis.* 6 Phasidem verbis & vestibus se pro equite jactantem gradibus equestribus ejecit adveniens designator Lectius, qui illum probè noverat.

Ad medicum. LXXIII.

1 L*Anguebam : sed tu comitatus protinus ad me*
2 *Venisti centum, Symmache, discipulis.*
Centum me tetigere manus 3 *Aquilone gelatæ.*
4 *Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.*

1 Non planè ægrotabam, inclinabam tantùm in morbum. 2 Venisti, ô medice, comitatus multis tuis discipulis (pro more visendi illius temporis) qui singuli longo ordine venam meam tangebant, vel potius arteriam explorabant. *felt my pulse.* 3 Frigidissimæ, tanquam Borea gelatæ. 4 Et latenti in me febris causæ προηγουμένης frigidus vester contactus adjecit extrinsecus προκαταρκτικὴν, ita planè accessit febris, in quam prius solùm disponebar.

Vetera

Vetera pluris fiunt. LXXIV.

Esse quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et sua quod rarus tempora lector amat?
Hi sunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis.
1 *Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram;*
2 *Et laudant Catuli vilia templa senes.*
3 *Ennius est lectus salvo tibi, Roma, Marone;*
Et sua riserunt secula Mæonidem:
Rara coronato plausere theatra Menandro:
Norat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen ô nostri ne festinate libelli:
4 *Si post fata venit gloria, non propero.*

1 Sic novis Domit. ambulacris & porticibus pulcherrimis præferimus porticum Pomp. 2 Et senes, laudatores temporis acti præconesque vetustatis, Capitol. magnificentissimè à Domit. instaurato præferunt tamen illud prius à Luct. Catulo perfectum dedicatumque quod bellis nuper Vitellianis conflagrarat. 3 Neglectum erat opus Maronis, dum ipse erat in vivis prælato Ennio; sed hoc poëticè amplificat, ut de Homer. & Ovid. 4 Mihi sufficiet gloria postuma.

Carmen gemmeum. LXXV.

Sardonychas, 1 smaragdos, adamantas, iaspidas unâ
Versat in 1 articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies: 2 inde est hæc puto, culta manus:

1 Digito.

1 Digito. 2 Gemmeis annulis ornatur, quod elegantias & lumina in carmine ponere sciat.

Mens præstat opibus. LXXVI.

SUm, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed 1 non obscurus, nec malè notus eques.
Sed toto legor orbe frequens, & 2 dicitur, hic est.
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et 4 libertinas arca 5 flagellat opes:
6 Magnaque Niliacæ servit tibi gleba Syenes;
Tondet & innumeros 7 Gallica Parma greges.
8 Hoc ego, tuque sumus, sed 9 quod sum, non potes esse.
Tu 10 quod es, è populo quilibet esse potest.

1 Ingenio clarus, honore equitis & titulo donatus. 2 Digito monstror. 4 Ingentes, quales possederunt liberti ditissimi, Chrysoponus, Narcissus, Pallas, Callistus, &c. quos enumerat Plinius, l.36. c.18. 6 Sunt tibi latifundia in fertili Ægypto, cujus civitas *Umbram nusquam flexura Syene.* 7 Galliæ Cisalpinæ urbs lanâ nobilis. 8 Quod supra dixi, ego scilicet. 9 Pauper doctus: tu. 10 Dives indoctus.

De Nannejo. LXXVII.

SEdere 1 primo solitus in gradu semper,
2 Tunc cùm liceret 3 occupare, Nannejus,
4 Bis excitatus terque transtulit castra,
Et inter ipsas pene tertius sellas
Post Cajumque Luciumque consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
5 Oculoque ludos spectat indecens 5 uno,

Et hinc miser dejectus in 6 viam transit,
Subsellioque 7 semifultus extremo,
Et 7 malè receptus altero genu, 8 jactat
Equiti, sedere; 9 Lectioque, se stare.

1 Proximo Orchestræ. 2 Ante Domitiani edictum. 3 Præripere equitibus. 4 Bis terque excitatus à designatoribus & coactus migrare in remotiorem locum cum sellâ suâ (& hoc lepidè dicit *castra transferre*) quam in ipsis gradibus posuit inter duos equites Ca. & Lu. etiam inde extractus est in viam. sellas autem inferre moris erat. 5 An quia luscus an credo quod altero tántum óculo prospiceret cucullo obvolutus? 6 Interstitia in spectaculis inter ordines erant, inter cuneos & circa balthea quæ theatrum cingebant. 7 Semi-sedens & semi-stans. 8 Velut ipse eques. 9 Designatori, metuens ne & inde ejiceretur.

Ad Cæs. Domitianum. LXXVIII.

Quinctus nostrorum liber est, Auguste, jocorum;
1 Et queritur læsus carmine nemo meo.
Gaudet honorato sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc prosunt, quamvis venerantia multos?
2 Non prosint: sanè me tamen ista juvant.

1 Nemo queritur se læsum esse. 1 Poëtæ sales innoxii; fictis enim nominibus utens, vitia tantum, non homines carpit. 2 Si minus utilitatem, voluptatem certè mihi afferunt, quibus verbis tacitè Domitianum admonet ut ne sinat frustra se carminibus operam dare.

Poëta laudum abundans; æris inops. LXXIX.

1 *Seria cùm possim, quòd delectantia malim*
Scribere, tu causa es, lector amice, mihi,

Qui

Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma,
Sed nescis, 2 quanti stet mihi talis amor.
Nam 3 si falciferi defendere templa tonantis,
Solicitisque velim 4 vendere verba reis;
5 Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
*Et fiet * vario sordidus ære sinus.*
6 At nunc conviva est, comessatorque libellus,
Et tantum gratis pagina nostra placet.
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cùm 7 minimum vati munus Alexis erat.
8 Bellè, inquis, dixti: satis est: laudabimus usque.
9 Dissimulas? 10 facies me, puto, causidicum.

1 Res graves & serii argumenti. 2 Inopiâ scil. & rerum indigentia. dum enim amorem capto ex his nugis, mercedem amitto quam ex aliis studiis capere possem. Ita dum aliis placeo, mihi pereo. 3 Si velim patronus causas defendere in foro, ubi Saturni falcem ferentis ædes. 4 Locare linguam. 5 Mittentur mihi à clientibus quos defendi cadi vini Hispani, nummo æreo implebitur sinus, &c. 6 Nunc tantùm ad convivia admittitur, & inter compotationes lectitatur lib. meus. 7 Virgilio donatus à Pollione Alexis puer formosus, eclog. 2 Virgil. nec tamen pro magno munere. 8 Acclamas mihi *Bellè*, & laudas, quasi hoc satis sit, sed *Gloria quantalibet quid erit, si gloria tantum est?* 9 Non vis intelligere, me aliud poscere præter laudem? 10 Certè nihil largiendo coges me mutare studium & foro servire, ubi fruges ampla.

Dona insidiosa. LXXX.

Quòd tibi 1 Decembri mense, quo volant 2 mappæ,
Gracilesque 3 ligulæ, cereique chartæque,
Et 4 acuta 5 senibus testa cum damascenis,
Præter libellos 6 vernulas nihil misi:

Fortasse avarus videar, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona: namque quis nescit
Avidum voratâ decipi scarum muscâ?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, 7 liberalis est pauper.

1 In Saturnalibus. 2 Dona passim ab amicis mittuntur. 3 Gladioli argentei seu spathulæ. 4 Vase testaceo metæ seu turbinis formam habente. 5 Prunis rugosis à Damasco Syriæ urbe. 6 Domi meæ natos, vel procaces, dicaces, jocosos æquè ac vernas. 7 Dona non inescat, non cauponatur.

EPIGRAMMATUM Delectus Liber Tertius.

MARTIALIS.

Fœda adulatione aurum captat. I.

SI qua fides 1 veri, præferri, maxime Cæsar,
Temporibus possunt secula nulla tuis. [phos?
Quando magis dignos licuit spectare 2 trium-
3 *Quando Palatini plus meruere dei?*
Pul-

Pulchrior & major quo sub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe 4 tanta fuit?
Est tamen hoc vitium, sed non leve, sit licet unum,
Quòd colit 5 ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque sodali,
Aut quem prosequitur 6 non alienus eques?

1 Immo adulationis. 2 In spectaculis certè, non de hostibus, nisi falsos. ut de Dacis & Cattis victoribus magis quam victis. 3 Quando Palat. dei Jupiter, Juno, Minerva beneficiis suis majorem cultum & plures meruerunt honores, quam hoc ævo? 4 Immo, quando minor? cum nemini de Rep. mutire quidem liceret. 5 Donis, beneficiis, officiis. 6 Qui nobilitate & censu eques est: non autem equo stipendia faciens, aut titulo equitis ab Imperatore honoratus.

Plus pete ab avaro. II.

MIllia misisti mihi sex, bis sena petenti:
1 Ut bis sena feram, bis duodena petam.

1 Quoniam tu tibi caves dimidiato quod petebam, ego necessitati meæ consulam in posterum, geminum petendo ejus summæ qua mihi opus fuerit.

Pugna pugnam dirimit. III.

ASpicis imbelles tentent quàm fortia damæ
Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent;
Vis, Cæsar, Damis parcere, 1 mitte canes.

1 A paradoxo: canibus qui aliàs damis exitio sunt immissis,

fi;dirimitur prælium damarum ad perniciem inter se furentium.

Vita tranquilla. IV.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si disponere tempus otiosum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
1 *Nec nos atria, nec domos potentum,*
Nec lites tetricas, forumque triste
Nossemus, nec imagines superbas.
Sed gestatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, 2 *virgo, thermæ;*
Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc vivit sibi neuter heu, bonosque
3 *Soles effugere, atque abire sentit,*
4 *Qui nobis pereunt, & imputantur.*
Quisquam vivere cum sciat, moratur?

1 Non curamus nosse. 2 Virgo aqua quam adduxit Agrippa via Prænestina. 3 Dies, quibus benè uti ad vitæ hilaritatem licuit. 4 Quod eos inutiles abire passi sumus, non alii nobis redditis pro eis quibus non viximus genialiter.

Memoria infelix. V.

QUinctum pro Decimo, pro Crasso, Regule, 1 *Macrum*
Ante salutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque suo resalutat nomine: 2 *quantum*
Cura laborque potest! scripsit, & edidicit.

1 Acutius legas *Macrum*, nam & hinc inepti rhetoris infelicem

felicem arguit memoriam qui *Decimum* salutaret dimidio nomine, *Quinctum*: *Crassum*, contrario nomine, *Macrum*. 2 *Ironicè & Scopticè.*

In Paulum. VI.

1 *MAne domi si te merui, voluique videre,*
Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquiliæ.
2. *Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ;*
3 *Qua videt antiquum rustica Flora Jovem.*
4 *Alta suburrani vincenda est semita clivi,*
Et 5 *nunquam sicco sordida saxa gradu:*
Vixque datur longas mulorum 6 *vincere* 7 *mandras;*
Quæque trahi multo marmora 8 *fune vides.*
Illud adhuc gravius, quod te post mille labores,
Paulle, negat lasso janitor esse domi.
Exitus hic operis vani, togulæque 9 *madentis:*
10 *Vix tanti Paullum mane videre fuit.*
11 *Semper inhumanos habet officiosus amicos:*
12 *Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.*

1 Si tanti sit tibi officium meum ut te videre merea. amor quidem meus is est ut ad te ire velim, etiamsi longius forent Exquiliæ, ubi tu habitas. 2 Sed ego habito ad pyrum in via Tiburtinâ. 3 Prope Floræ deæ rusticæ & florum præsidis templum atque vetus Capitolium Jovis. 4 Qua per suburram ascenditur ad montem Exquilinum. 5 Perpetuo cœnosa saxa. 6 Superare, præterire. 7 Propriè caulas. stabula hic, ut apud Juvenalem Sat. 3. v. 237. series mulorum onera portantium. 8 Machinis, vel plaustris. ut Juven. Sat. 3. v.255. 9 Nimbo, luto, sudore. 10 Vix suscipiendus sit labor tantus, etiam si certum esset te domi tuæ repertum iri. 11 Officiosus, homo occupatus in aliis salutandis ut Paullus iste non facilè patet officiis & salutationibus amicorum.

rum. 12 Aut domi mane ſis, aut ego non ſubibo tantas itineris moleſtias tui ſalutandi gratiâ. Innuit autem Paullum exire & ipſum alios ſalutatum.

Laus Hermetis. VII.

Hermes 1 Martia ſeculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes 2 & gladiator, & magiſter;
Hermes 3 turba ſui tremorque ludi;
Hermes 4 quem timet Helius, ſed unum;
Hermes 5 cui cadit Advolans, ſed uni;
Hermes vincere, 6 nec ferire doctus;
Hermes 7 ſuppoſititius ſibi ipſi;
Hermes 8 divitiæ locariorum;
Hermes 9 belligerâ ſuperbus haſtâ;
Hermes 10 æquoreo minax tridente;
Hermes 11 caſſide languida timendus;
Hermes gloria Martis univerſi;
Hermes 12 omnia ſolus, & ter unus.

1 Ævi hujus & Romæ Martiæ deliciæ & gloria propter eruditionem in omni genere armorum. ut mox. 2. Et ipſe gladiatorum magiſter, id eſt, laniſta. 3 Quo arma tractante tota familia gladiatorum turbatur & timet. 4 Quem ſolum nobilis gladiator Helius timet. 5 A quo ſolo vincitur Advol. nobilis glad. 6 Premendo & in volvendo vincere ſine ictu. vel adverſario parcere, ubi poſſet ferire. 7 Pugnando non defatigatus ſed perinde ac recens gladiatoribus novis congreditur, nec indiget ut ſibi alius ſufficiatur, vide Lipſ. Saturnal. 8 Unde quæſtum faciant qui loca populo in ſpectaculis deſignant locantque. 9 Gladiatoris Samnitis more validè vibrat haſtam. 10 Retiarii more movet fuſcinam directam in Mirmillonem. 11 Andabatarum more pugnat. hi autem ex equis galea frontem oculoſque tecti pugnabant.

baat. 12 Poteſt alluſiſſe ad Hermetem Triſmegiſtum, cujus ſummam ſcientiam in Philoſophiâ æquat hujus in arenâ.

Homine invido nihil miſerius. VIII.

UT benè loquatur, ſentiatque Mamercus,
Efficere 1 *nullis, Aule, moribus poſſis.*
Pietate fratres 2 *Curtios licèt vincas,*
Quiete 3 *Nervas, comitate* 4 *Ruſones,*
Probitate Marcos, æquitate 5 *Mauricos,*
Oratione Regulos, jocis Paullos:
6 *Rubiginoſis cuncta dentibus rodit.*
Hominem malignum forſan eſſe tu credas:
Ego eſſe miſerum credo, cui placet nemo.

1 Vel integerrimis. 2 Alii leg. *Curios.* 3 Intelligi credo de Nerva, qui ſucceſſit Domitiano: namque is, teſte Xiphilino, quietus & mitis. 4 Al. *Druſones.* 5 Junium Mauricum ab æquitate laudat Plin. Sec. 4. l. 22. epiſt. & l. 1. epiſt. 5. 6 Theoninis & lividis, id eſt maledicentiâ.

Clavis nequam. IX.

DUm ſibi 1 *redire de Patrenſibus fundis*
Ducenta clamat coccinatus Euclides,
2 *Corinthioque plura de ſuburbano:*
3 *Longumque pulchrâ ſtemma repetit à Ledâ,*
Et ſuſcitanti 4 *Lectio reluctatur,*
5 *Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,*
Cecidit repentè magna de ſinu clavis.
Nunquàm, Fabulle, 6 *nequior fuit clavis.*

1 Reddi-

1 Redditum esse annuum ex fundo. Patriæ autem non procùl à Corintho urbe Achaiæ. 2 Græcus enim Euclides è Corintho. 3 Jactatque se ducere genus ab equitibus Castore & Polluce filiis Ledæ è Jove. 4 Designatori cum ex equestri loco exitanti reluctatur. 5 *Ironicè*, huic Euclidi. 6 Quæ prodidit fortunas domini sui, ostenditque Eucliden *Vel* ipsum esse servum, cui curæ aliena clavis, *Vel* pauperem saltèm, cui nemo famulus, qui ipse suam gestaret clavem.

De puellâ defunctâ ante sextum ætatis annum. X.

1 *PUella senibus dulcior mihi* 2 *cycnis,*
3 *Cui nec lapillos præferas Erythræos,*
Nec modò politum pecudis Indicæ dentem,
Nivesque primas, liliumque non tactum:
Fragravit ore, quod rosarium 4 *Pæsti;*
Cui comparatus indecens erat Pavo,
Inamabilis 5 *Sciurus, & frequens* 6 *Phœnix:*
Adhuc 7 *recenti tepet Erotion busto,*
Quam pessimorum lex avara fatorum
Sextâ peregit hieme, nec tamen totâ:
Et esse tristem me meus vetat Pætus,
8 *Pectusque pulsans, pariter & comam vellens;*
9 *Deflere non te parvulæ pudet mortem?*
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, superbam, nobilem, locupletem,
10 *Quid esse nostro fortius potest Pæto?*
Ducenties accepit, 11 *& tamen vivit.*

1 Deflet mortem puellæ quæ nondùm sex annos nata obierat. 2 Qui candore sunt eximio, & morituri dulce canunt, ut placet non-

nonnullis: licet id negent sanioris judicii autores. 3 Lapillos pretiosos, gemmas, margaritas, &c. natas in mari Erythræo, quod vulgo dicitur *Rubrum mare*: sed perperàm, ut ostendi ad Thyesten Senecæ vers. 370. 4 Oppidi Lucaniæ rosis bis in anno proferentis, Maio & Septembri. 5 Sciurus Gall. *Escurieu* sic à Græcis dictus propter umbram caudæ. 6 Quæ rara avis, &, ut quidam volunt, unica, hâc tamen Erotion in genere suo rarior. 7 Recèns elata est & cremata. 8 Qui afflictis lugendi mos erat, in funeribus præcipuè. 9 *Verba Pæti Martiali luctus modum suadentis, suo exemplo.* 10 Resp. poëta Ironicè collaudans Pæti fortitudinem, imò exprobrans illi fictum dolorem, seu potiùs gaudium, cui è conjugis morte obtigerit dos tam ampla. 11 Regerit Ironicè in Pætum hæc sua verba.

Frater fratris Censum minuit. XI.

Calliodorus habet censum (quis nescit?) equestrem,
Sexte; sed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta 1 *secat, qui dicit* σῦκα μέριζε;
* *Uno credis equo posse sedere duos?*
Quid cum fratre tibi, quid cum 2 *Polluce molesto?*
3 *Non esset Pollux si tibi, Castor eras.*
* *Unus cum sitis; duo, Calliodore, sedetis.*
Surge: 4 *solœcismum, Calliodore, facis.*
Aut imitare 5 *genus Ledæ; aut cum fratre sedere*
Non potes, alternis, Calliodore, sede.

1 Et frater ille tuus qui hæreditatem ad assem usquè & minima quæque, ut & ficos, dividi ex æquo poscit, aufert tibi medium censum. * Neque potestis ex uno censu esse duo equites, & uno sedere equo, aut uno subsellio. 2 Fratre (ut ille Castoris) qui officit tuo honori, dimidiatus eques. 3 Elegans lusus in nominibus, Pollux enim pugil; Castor eques; frater ille tuus quasi pugil tibi reluctatur, ne possis esse eques. 4 Nec enim fas dicere, *unus sedetis*. 5 E qui-

quibus Castor immortalitatem suam cum fratre partitus est, ut alternis vicibus morerentur & reviviscerent : ita vos per vices estote equites, nisi alterum dicat oportere mori & ad inferos descendere, ut superstes sit eques.

Hæredipeta. XII.

1 SUpremas tibi triciès in anno
Signanti tabulas, Carine, 2 misi
3 Hyblæis madidas thymis placentas.
4 Defeci: miserere jam, Carine.
5 Signa rariùs, aut semèl fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque sacculumque:
6 Crœso divitior licèt fuissem,
7 Iro pauperior forem, Carine,
8 Si conchem totiès meam comesses.

1 Sæpius mutanti tabulas testamenti, ut illicias captatores quos captes. 2 Poëta se captatorem fingit, quo cautiùs improbas hæredipetarum artes carpat. 3 Melle opt. Hybla mons Siciliæ mellificiis clarus: thymo quippè abundat, qui apibus gratus. 4 Exhaustus sum, non suppetit quod ultrà mittam. 5 Vel noli spem nostram eludere, totiès mutando testamentum; vel semel morere, & præsta fidem tussi tuæ mendaci. 6 Lydiæ illo rege ditissimo. 7 Arnæo mendico. 8 Si non mellitâ placentâ, sed vili cibo fabarum in siliquis coctarum te pascerem, quotiès signas, vel tussiendo mihi spem mortis tuæ facis. Conchis *potage de feves cuites avec l'ecorce.*

Quod datur non perire. XIII.

CAllidus effractâ nummos fur auferet arcâ:
Prosternet patrios impia flamma Lares:

Debitor

Debitor usuram paritèr, sortemque negabit:
Non reddet sterilis semina jacta seges:
Depascentur oves diri contagia morbi:
Mercibus extructas obruet unda rates.
1 *Extra fortunam est quidquid donatur amicis.*
Quas dederis, solas sempèr habebis opes.

1 Extra fortunæ aleam, nullatenùs fortunæ obnoxium. M. Antonius apud Rabirium Poëtam: *Hoc habeo quodcunque dedi, &c.* Senec. l. 6. de Benef. c. 3. Notum & illud Alexandri, interrogati ubi suos reconderet thesauros: *Apud amicos*, inquit, Plutarch.

In Cœnipetam. XIV.

QVid factum est rogo, quid repentè factum?
Ad cœnam mihi, 1 Dento, quòd vocanti
(Quis credat?) quatèr ausus ès negare.
Sed nec respicis, & fugis 2 sequentem;
Quem thermis modo quærere, & theatris,
Et 3 conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cœna,
Et major rapuit 4 canem culina
Jam te: 5 sed citò cognitum & relictum
Cum fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

1 Nomen ex re natum, dente scilicet strenuus. 2 Me sequentem ut invitem te. 3 Cœnationibus, cellis. 4 Cœnipetam Dentonem instar canis odorantem lautiorem culinam. 5 Sed agnitus fastiditusque divitibus redibis ad tenuem mensam meam.

In Parasitum. XV.

*NUnquàm se cœnâsse domi Philo jurat**: *& hoc est:*
Non cœnat, quotiès nemo vocavit eum.

Nec pejerat: jejunat enim quotiès non aliò invitatur.

Ne data commemores. XVI.

QUæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo,
Cur igitur taceo? Postume, tu loqueris.
Incipio quotiès alicui tua dona referre,
Protinùs exclamat; dixerat 1 *ipse mihi.*
Non bellè quædam faciunt duo: 2 *sufficit unus*
Huic operi: si vis, ut loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Postume, dones,
Auctoris 3 *pereunt garrulitate sui.*

1 Postumus. 2 Vide Senec. de Benef. l. 2. c. 10. & 11. & l. 7. c. 22. 3 Amittunt gratiam.

Infelix memoria. XVII.

EXtemporalis factus est meus Rhetor:
Calpurnium non scripsit, & salutavit.

Apollonius qui modò scripsit & edidicit, nunc tantum profecit, ut unum aliquem etiàm duri nominis possit salutare, nec tamèn scripserit, *Iron.*

Varia genera vitæ. XVIII.

CUi tradas, Lupe, filium magistro,
Quæris solicitus diù, rogasque.

1. Omnes

1 Omnes grammaticosque rhetorasque
Devites, moneo: nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis:
Famæ 2 Tutilium suæ relinquat:
3 Si versus facit, abdices Poëtam.
Artes discere vult pecuniosas?
Fac, 4 discat 5 citharœdus, aut 6 choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel 7 architectum.

1 *Quando artibus honestis Nullus in urbe locus, &c.* Juven. Sat. 3. 2 Non *Rutilium* ut vulg. ne cespitet versus, peccantibus duabus primis syllabis. Videtur is esse quem laudat Cicero 1 de oratore & in Bruto: de quo Valer. Max. lib. 2. c. 3. & Sueton. in Augusto. cap. 89. alii leg. *Lucilium.* 3 A sterili & inutili poëtices studio illum omni ratione averte. 4 Discat citharœdi artem, discat fieri citharœdus. *Hellenism* vide. Ios. Mercerum ad epist. 19. l. 1. Aristæneti. 5 Citharœdi hâc tempestate in pretio. 6 Qui in choro tibiâ canit. 7 Præter privatorum enim in ædificis hâc tempestate luxum, & Domitianus templa, & alia publica instauravit.

Vocare Dominum. XIX.

Cum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpè etiam servum sic resaluto meum.

Vive hodiè. XX.

Cras te victurum, 1 cras dicis, Postume, semper.
Dic mihi cras illud, Postume, quando venit?
Quàm longè cras istud? ubi est? aut undè petendum?
Numquid apud Parthos, Armeniosque latet?

2 *Jam*

2 Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos.
3 Cras istud quanti dic mihi possit emi?
Cras vives: hodiè jam vivere, Postume, serum est.
Ille sapit, quisquis, Postume, vixit heri.

1 Et cras hoc comperendinat juvenis ignavus apud Perſ. Satyr. 5. v. 66. 2 Ita protrusisti horam, ut hora ferè jam protruserit te, ſenem factum. 3 Cras hoc tuum quod præteriit non poteſt redimi: futurum quantuli? facili ſanè pretio, immò nullo, quia ſponte venit, ſi velis uti. ſed vide Senec. epiſt. 12.

Dona ſuſpecta. XXI.

QUòd non 1 argentum, quod non tibi 2 misimus aurum,
Hoc facimus 3 causâ, Stella diserte, 3 tuâ.
Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti:
Fictilibus nostris 4 exoneratus eris.

1 Vaſa argentea & aurea. 2 In Saturnalibus. 3 Ut tibi parcam, ne majora ex more remittas. ut ſeq. verſu. 4 Liberatus onere remittendi munera, quibus reſpondeas levibus & fictilibus his meis.

Maledicum imbellem ſilendo ulciſcare. XXII.

ALlatres licèt usquè nos & usque,
Et 1 gannitibus improbis lacessas:
2 Certum est hanc tibi pernegare famam,
Olìm quam petis in meis libellis,
Qualiscunque legaris ut per orbem;

Nam

Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, 3 miser, necesse est.
Non dêerunt tamèn hâc in urbe forsân
Unus, vel duo, tresve, quatuorve,
4 Pellem rodere qui velint caninam.
5 Nos hâc à scabie tenemus ungues.

1 Conviciis tuis & maledictis. gannire canum est, ut alii, vulpium. 2 Non viver, non notum erit posteritati nomen tuum in carminibus meis vel infami notâ inustum. 3 Quia invidus. 4 Qui maledicos velint maledictis insectari. Allusum vult Erasmus ad proverb. *Canis caninam non est.* 5 Ego ab hâc libidine & contagio maledicendi me contineo, scabie ejus nolo me contaminare, nolo pruritum ejus scabendo levare.

Bibamus, cras moriemur. XXIII.

1 S*Extantes, * Calliste, duos infunde Falerni:*
*Tu supèr 2 æstivas, * Alcime, funde 2 nives.*
3 Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassenturque 4 rosis tempora 4 sutilibus.
Jam 5 vicina jubent nos 6 vivere Mausolea:
Cum doceant, ipsos posse perire 8 deos.

1 Triens quatuor cyathos, sextans duos continet cyathos, & est sexta pars sextarii. * Minister poëtæ. 2 Aquam seu gelidam è nivibus expressam, quâ vina generosissima diluebant, vel decoctam, & vitris demissam in nives ut refrigerentur. Neronis inventum. Gruterus, *solve nives.* 3 Unguentis delibuti, & floribus coronati convivabantur veteres. rationem vide annotat. ad Thyesten Senecæ. vers. 942, & 945. 4 Coronas è rosarum foliis consuebant. vide quæ ad vers. 357. Agamem. Senec. 5 In valle Martiâ erat sepulchrum Augusti. *Vel*, propiora, quàm illud Cariæ Mausoleum,

leum. 6 Vitâ uti, genialitèr vivere. 7 Sepulchra Augusti, Imperatorum atque cognatorum, ab Augusto extructa ad similitudinem Mausolei Artemisiæ. 8 Imperatores, qui se pro diis haberi volebant.

Urbanus esto. XXIV.

SÆpe salutatus, nunquàm prior ipse salutas :
Sic erit æternùm, Pontiliane, vale.

Cum adeò sis inhumanus, ut nec salutes nec resalutes quoniam tibi non placet *Salve* illud vel *Ave* in congressu solenne: tibi inhumano & quàsi mortuo dicemus usquè *Vale*, vel *æternum vale* : qui mos veteribus fuit salutandi mortuos.

In M. Antonium Ciceronis interfectorem. XXV.

1 *ANtoni Phario nil objecture Pothino,*
Et 2 *leviùs tabulâ quàm Cicerone nocens :*
Quid gladium demens 3 *Romana stringis in ora ?*
Hoc admisisset 4 *nec Catilina nefas.*
5 *Impius infando miles corrumpitur auro :*
Et 6 *tantis opibus vox tacet* 7 *una tibi.*
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ ?
8 *Incipient omnes pro Cicerone loqui.*

1 Nihil habes quod illi exprobres, cum ejus crimen cæso Cicerone superâris. 2 Minùs totâ proscriptorum tabulâ nocens, quàm uno Cicerone. 3 In Ciceronis os. *Quod tibi Roma capta cum loquereris, erat.* 4 Si revixisset, cui tamen major odii causa Ciceronis, quàm tibi. 5 Popilius Lenas percus-

percussor Ciceronis qui illum capitis reum defenderat. 6 250000 drachmis Atticis. Appian. l. 4. 7 Ciceronis, qui te Philippicis exagitavit. 8 Omnes jam in crudele hoc tuum facinus invehentur.

Malus liber, malum munus. XXVI.

NOn donem tibi cur meos libellos
Oranti totiès, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna causa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio & filiis. XXVII.

1 *POmpeios juvenes Asia, atque Europa,* 2 *sed ipsum*
Terra tegit Libyes; 3 *si tamen ulla tegit.*
Quid mirum 4 *toto si spargitur orbe? jacere*
Uno non poterat tanta ruina loco.

1 Cneius Pompeii Magni filius interiit in Europâ victus à Cæsare ad Mundam in Hispaniâ: Sextus periit à militibus Antonianis interceptus Mileti in Asiâ. 2 Pompeius Magnus occeisus in Africâ ad Pelusium Nili ostium sepultus est. Strabo lib. 16. in monte Cassio sepultum refert. 3 Neque enim constat an sepultus fuerit. *Jacet ingens litore truncus* dixit Virgil. de Priamo, sed respexit Pompeium, 2 Æneid. & illud, *Marmoreo in tumulo Licinus jacet, at Cato parvo, Pompeius nullo. Quis putat esse deos?* 4 Per tres orbis partes quæ tàm notæ, nondùm inventâ Americâ: de his autem 3 partibus Pompeius triumphârat. *Et quàsi non posset nullus tot ferre sepulchra, Divisit cineres.* Petronius anteâ, de Crasso, Pompeio, Jul. Cæsare.

Tutus à fame. XXVIII.

1 P*Rofecit poto Mithridates ſæpe veneno,*
Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi:
Tu quoque caviſti cœnando tam malè ſemper:
Ne poſſes unquàm, Cinna, perire fame.

1 Vide Plin, nat.hiſt. l.25. cap.2. & A. Gell. l.17. c.16.

Verſus emendandi. XXIX.

N*On totam mihi, ſi vacabis, horam,*
Dones, & licet 1 *imputes ſevere,*
Dum noſtras legis, 2 *exigiſque nugas.*
3 *Durum eſt perdere ferias:* 4 *rogamus,*
Jacturam patiaris hanc, feraſque.
Quòd ſi legeris ipſe cum diſerto,
(Sed nunquid ſumus 5 *improbi?)* 6 *Secundo ?*
7 *Plus multo tibi debiturus hic eſt,*
Quam debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit, 8 *nec inquieta.*
Laſſi marmora Siſyphi videbit;
Quem cenſoria cum meo Severo
Docti 9 *lima momorderit Secundi.*

1 Me tibi debitorem ejus facias. 2 Ad examen judicii caſtigas. 3 *Objectio ex perſona Severi.* Non eſt æquum me otia mea perdere nugis tuis impenſa. 4 *Reſp. Poeta.* 5 Qui tibi adjungimus comitem æquè gravibus, ac tu, diſtrictum negotiis. 6 Libertus hic Lucenſis ille? An Plinius Junior qui noſtro amicus (ut teſtatur ipſe Plin. epiſt. ult. l. 3.) qui & Secundus cognominatus eſt, diſertumque eùm vocat Martialis. 7 Plus tibi caſtigatori quàm mihi autori. 8 Effugiet

fugiet mortem; non interibit, ad Inferos, ubi ſaxum ingens volvit Siſyphus, damnatus. 9 Caſtigatio, expolitio, Metaphr. a fabris.

Pauper ſemper pauper. XXX.

SEmpèr eris pauper, ſi pauper es, Æmiliane.
Dantur opes nulli nunc, niſi divitibus.

De * filio Domitiani. XXXI.

1 *NAſcere Dardanio promiſſum nomen Iülo,*
2 Vera deûm ſoboles: naſcere magne puer.
Cui pater æternas poſt ſecula tradat 3 habenas,
4 Quique regas orbem cum ſeniore ſenex.
5 Ipſa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totum 6 Phryxi Julia nebit 6 ovem.

* Ex Domitiâ uxore, cujus meminit Suet. cap. 3. Neque enim placet hoc de conceptu Juliæ, quem ipſe pater & patruus abortivum eſſe voluit, intelligi: ut vult Calderinus. 1 Imitatio Virgiliana. *Julius à magno demiſſum nomen Iulo.* 1 Æneid. &——2——*Chara deum ſoboles, &c.* hæc autem *vera*, Domitiani ſcilicèt Dei ac Domini. 3 Imperium Romanum. 4 Imit. Ovidiana. *Soſpite ſic te ſit natus quoque ſoſpes: & olim imperium regat hoc cum ſeniore ſenex.* 2 Triſt. verſ. 165. 5 Parcæ Deæ dabunt patrueli tuæ Juliæ filiæ Titi, partes ſuas: atque Julia pro amore ſuo tibi nebit pollice niveo (qui longævitatem figurat) fila aurea, quæ ſummam portendunt felicitatem. namque ex diſciplinâ Hetruſcorum aries inſolito colore indutus regi vel Imperatori omnium rerum largitionem portendebat. 6 Vellus aureum, quale erat arietis illius quo Phryxus vectus è Bœotiâ in Colchos transfretavit.

Bonæ leges. XXXII.

1 *CEnsor maxime,* 2 *principumque princeps,*
Cum tot jàm tibi debeat 3 *triumphos,*
Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, 4 *tot deos, tot urbes ;*
Plus debet tibi Roma, quòd pudica eſt.

1 Cenſuram ſibi aſſumpſit maximam. Suet. cap. 8. perpetuam. Dio. 2 Imperator. 3 Ex dacis ſcil. Cattis, & Sarmatis. 4 Novos Deos, ſeipſum, patrem, fratrem & Julium, cum antiquis Jove cuſtode, Hercule, Fortunâ reduce, Jano, &c. Xiphilin. & Sueton.

Mutuò data gratis data. XXXIII.

RUſtica mereatus multis ſum prædia nummis.
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi reſpondes? 1 *tacitum te dicere credo,*
Non reddes. 2 *ideò, Cæciliane, rogo.*

1 Tacendo videris dicere me non redditurum. 2 Ut non reddam, rogo gratis & dono, non mutùo.

Pecuniam ingeniosè aucupatur. XXXIV.

PAuca Jovem nupèr cum millia fortè rogarem :
1 *Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.*
2 *Templa quidèm dedit ille Jovi : ſed millia nobis*
Nulla dedit : 3 *pudeat pauca rogâſſe Jovem.*
4 *At quàm non tetricus, quàm nullâ nubilus irâ,*
Quàm placido noſtras legerat ore preces?

Talis

Talis supplicibus tribuit diademata Dacis:
Et 5 Capito-linas itque reditque vias.
Dic precor, ô nostri dic 6 conscia virgo tonantis:
Si negat hoc vultu, quo solet ergò dare?
7 Sic ego: sic brevitèr 8 positâ mihi Gorgone Pallas:
9 Quæ nondùm data sunt, stulte, negata putas?

1 Domitianus. 2 Suet. Dom. cap. 5. 3 Al. *Pudet heu, pauca* rogâsse Jovem, nec impetrâsse. 4 Carmen tamèn vel libellum supplicem legit vultu non minùs sereno, quàm quo jura victis dat, quàm quo triumphat. 5 Capitolium ascendit triumphans per viam sacram. 6 O Pallas, familiare Domitiani numen, quam eximiè colit, & cujus filium se esse vult. 7 Sic ego quærebam, inquit Martialis: sic autem Pallas respondit. 8 Personam scilicet induta mitem: vel alludit ad statuam Palladis in Capitolio positam sine ægide, ut quam Domitianus habet. 9 Expecta modò, dabit: neque enim negavit, quia non statìm dedit.

Ut ameris ama. XXXV.

1 QUòd non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes
Miraris? Pyladès, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turdusve dabatur Oresti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu 2 Lucrina voras: me pascit 3 aquosa Peloris:
4 Non minùs ingenua est & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me 5 pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Ut præstem Pyladem, aliquis mihi præstet Oresten.
Hoc non fit verbis, Marce: 6 ut ameris, ama.

1 Quòd nullum hodiè reperiatur amicorum par, non est mirum: cum nulla inter eos, qui amici esse volunt, invenia-

tur conditionum paritas, rerum communio, aut ſtudiorum ſimilitudo. Oreſtis cum Pylade amicitia vel pueri audita. 2 Oſtrea Lucrina, quæ in laude erant & pretio. 3 Flaccida concha & ſine collo, à Peloro Siciliæ promontorio dicta. 4 Non mihi minùs exacta eſt tenuis ſaporùm ratio, nec minùs deliciarum cupido quàm tibi. 5 Sagum Gallicum craſſioris villi. 6 *Ego tibi demonſtrabo,* inquit Hecaton referente Seneca epiſt. 9. *amatorium ſine medicamento, ſine herbâ, ſine ullius veneficæ carmine; Si vis amari, ama.*

De formicâ ſuccino incluſâ. XXXVI.

DUm 1 Phaëthonteâ formica vagatur in umbrâ,
Implicuit tenuem ſuccina gutta 2 feram.
Sic modo quæ fuerat vitâ contempta manente,
3 Funeribus facta eſt nunc pretioſa ſuis.

1 Populeâ. 2 Formicam. 3 Simile de viperâ, ſuprà.

Pater in filio ſuperſtes. XXXVII.

1 SAncta Salonini 2 terris requieſcit 2 Iberis,
3 Quâ melior Stygias non videt umbra domos.
4 Sed lugere nefas: nam qui te, Priſce, reliquit,
Vivit, quâ voluit vivere parte magis.

1 Manes enim ſancti habiti. 2 In Hiſpaniâ. 3 Quâ umbrâ non eſt alia apud inferos ſanctior. 4 *Abſint inani funere næniæ,* quia *multa pars mei Vitabit Libitinam.* Magna quidèm ejus pars eſt ſuperſtes, cui ſupereſt gloria ex claris factis & ex benè meritis nominis celebritas. ſed alia hic mens Poëtæ noſtri: vivit itaque melior Salonini pars in eo quod te ſuperſtitem reliquerit, quem vel animâ ſuâ chariorem habuit. *Serves animæ dimidium meæ.* Horat.

De

De tribus capellis. XXXVIII.

1 NOn de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abesse furto.
Hoc judex sibi postulat probari.
2 *Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,*
Et perjuria Punici furoris,
Et Syllas, Mariosque, Mutiosque
Magnâ voce sonas, 3 *manuque totâ.*
Jam dic, Postume, de tribus capellis.

1 Ineptos hujusmodi & umbraticos causidicos qui figurarum tumore & sententiarum vanissimo strepitu crepantes nihil ex iis quæ in usu sunt aut vident aut loquuntur, exagitat Petronius statim ab initio Sat. Ita hic Postumus vel ex aliâ oratione (ut ait Cicero pro Roscio Amerino) quam in alium reum fuerat commentatus hæc Declamavit: vel arcessitos hos artis colores & purpureum, qui latè splendeat, pannum assuit causæ levi, quam actam oportuit de tribus capellis. 2 Tu nescio quid grande sonas de clade Cannensi, bello cum Mithridate, Hannibale, Porsenna, quem Mutius Scævola adortus est, & bellis civilibus Marii & Syllæ. extra chorum quidem, & mira de lente. 3 Omni gestu & actionis viribus. ita magno conatu magnas nugas agis.

Citò da, aut nega. XXXIX.

MUtua te centum sestertia, Phœbe rogavi,
1 *Cum mihi dixisses, exigis ergo nihil ?*
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, 2 *nega.*

1 Cum

1 Cum ipse me sæpè hortatus fueris priùs ut aliquid à te peterem. Jam tamèn dubitas. cunctaris, &c. 2 Amarum est diù pendere. æquius erat mihi spem præcidi, tibi metum; quàm utrumque sic trahi, sic cruciari. vide Senec. de Benef. lib. cap. 1.

Epitaphium Glauciæ. XL.

Libertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidit dolente Româ,
Cari deliciæ 1 breves 2 patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Juncto 3 Flaminiæ jacet sepulchro:
Castus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modò messibus peractis
4 Vix unum puer applicabat annum.
5 Qui fles talia, nil fleas viator.

1 Puer enim extinctus. 2. Melioris Attedii, qui Glauciam etiamnùm infantem propter formam & ingenium manumiserat. 3 Viæ Flam. in quâ tumuli frequentes. 4 Prope erat tredecennis. 5 Qui Glauciæ fatum immaturum atque Melioris miseram orbitatem defles, sis precor felix, neque habeas ex tuo quod fleas.

De eodem. XLI.

1 Non de plebe domus, nec 2 avaræ verna 3 catastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cum posset nondùm sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.

Moribus

Moribus hoc formæque datum, quis blandior illo?
Aut quis 4 Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.
Quidquid amas, cupias 6 non placuisse nimis.

1 Non pars Niliacæ plebis aut Alexandrinæ, non è familiâ plebelâ. *Vel*, non è grege atque turbâ domesticorum servorum. 2 Avarorum mangonum quibus hinc quæstus. 2 Pegmatis lignei, quo venales exponebantur servi. à καταστῆναι. 4 Formoso, instar Apollinis. 5 Pulcherrima quæque brevis ævi sunt precox indoles immaturi plerumque fati. 6 Ne citò pereat, teque jactura cruciet.

Mors Othonis. XLII.

Cum dubitaret adhùc belli civilis 1 Enyo,
Forsitàn & 2 posset vincere mollis Otho:
Damnavit multo staturum sanguine Martem,
Et fodit certâ pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, sanè 3 vel Cæsare major:
Dum moritur, numquid 4 major Othone fuit?

1 Bellona, furor bellicus. 2 Neque enim se Galbæ opposuisset, nisi sperasset sine bello civili rem geri potuisse, atque ubi jam à Vitellianis ad Bedriacum fraude superato satis superesset spei integræque ferè copiæ, supervenientibus & aliis; odio tamèn civilium armorum, & ne periret populus, se pugione transfodit. Sueton. Dio. & Tacit. 2 Hist. 3 Quo vel victore majorem se & meliorem affirmavit Cato. 4 Minor certè. Cato enim rebus fractis & desperatis, Otho salvis jam & integris: ille tædio, hic odio belli civilis se interfecit. vitam mollem forti morte cohonestavit *alii* (inquit Tacitus) *diutiùs imperium tenuerunt, nemo tam fortiter reliquit.*

In Rabulam. XLIII.

SEptem 1 clepſydras 2 magnâ tibi voce petenti
3 Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diù dicis: vitreiſque 4 tepentem
Ampullis potas ſemiſupinus aquam:
5 Ut tandèm ſaties vocemque, ſitimque; rogamus
Jam de clepſydrâ, Cæciliane, bibas.

1 Horologia aquaria, phialas è vitro, cupro, argento, per quæ guttatim defluit aqua ad temporum ſpatia dimetienda priſcis in uſu, ut hodiè horologia arenaria. clepſydra autem tertiam ferè horæ partem continebat. 2 Tanquàm gratum tibi faceret judex longum dicendi ſpatium concedendo. 3 Judex. 4 Morâ egelidam, an à ſole vel igne calidam? quam ſupinò ore bibis ad vocem & vires reficiendas, ſimulque ut tempus protrahas. bibendi autem inter agendum morem hunc à ſuo oratore procùl abeſſe vult Fabius. 5 Ut exhauſtâ tandèm clepſydrâ finias, tuaque voci ac noſtris auribus parcas.

Irriſor irridetur. XLIV.

FEſtivè credis te, Calliodore, jocari;
Et ſolum multo permaduiſſe 1 ſale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes;
2 Sic te convivam poſſe placere putas.
3 At ſi ego non bellè, ſed verè dixero quiddam.
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

1 Leporum, jocorum. 2 Et dicteriis inſtructus tanquàm facetus ſcurra menſas alienas petis. 3 At ſi ego non falsè ſed verè dixero te eſſe impuri oris, nemo te ad poculum ſuum invitabit.

Cœna

Cœna diſerta. XLV.

QVod tam grande 1 *ſophos clamat tibi turba togata ;*
Non tu, Pomponi ; 2 *cœna diſerta tua eſt.*

1 Laudicœnæ & σοφοκλεῖς qui in recitationibus ſolent ἐπισημήνασθαι Ὀρθῶς, Σοφῶς, &c. Theophraſt. Charact. περὶ κολακείας. 2 Suffragia hæc & acclamationes à blandientibus & cœnâ vel tritâ veſte corruptis exagitat Horat. ſub finem epiſtolæ ad Piſones.

Benè olet qui nihil olet. XLVI.

QVòd ſemper 1 *caſiâque, cinnamoque,*
Et 2 *nido niger* 3 *alitis ſuperbæ*
Fragras 4 *plumbea Nicerotiana ;*
Rides nos, Coracine, nil olentes ?
5 *Malo, quam benè olere, nil olere.*

1 Synecdoch. pro quovis aromate. 2 Unctus thure quod æquè ac cinnamomum & caſiam in nidum congerit Phœnix, atque inde diſcutitur. Plin. lib. 10. cap. 2. & lib. 12. cap. 19. refert, negatque. 3 Phœnicis. 4 Unguenta à Nicerote aromatopola confecta, & in vaſis plumbeis cocta in umbrâ, ut docet Plinius l. 13. c. 2. alii referunt ad ſagittas plumbeas, quibus cinnamomum ex Phœnicis nido decuſſum tradit Ariſtot. l. 6. de Nat. Animalium, cap. 13. Papin. 2 ſylv. *Phariæque exempta volucri Cinnama.* 5 Quia plerumque homines odore bono tetrum vel oris vel corporis odorem tegunt.

Avarus

Avarus ut ulciſcendus. XLVII.

QVod convivaris ſine me tam ſæpè, Luperce;
Inveni, noccam quâ ratione tibi.
Iraſcar licèt uſque voces, mittaſque, rogeſque;
Quid facies? inquis. quid faciam? 1 *veniam.*

1 Expectârat ex præcedentibus Lupercus dicturum Poëtam ſe vocatum non venturum. reſpondet autem ἀπροσδοκήτως ſe venturum. quod malè urat avarum convivatorem.

Sors libellorum. XLVIII.

1 *REm factam Pompillus habet, Fauſtine. legetur,*
Et nomen toto ſparget in orbe ſuum.
2 *Sic* 3 *leve flavorum valeat genus* * *Uſipiorum,*
Quiſquis & Auſonium non amat imperium.
4 *Ingenioſa tamèn Pompilli ſcripta feruntur;*
5 *Sed famæ non eſt hoc, mihi crede, ſatis.*
Quàm multi 6 *tineas paſcunt blattaſque diſerti!*
Et redimunt ſoli 7 *carmina docta coci!*
Neſcio quid plus eſt, 8 *quod donat ſecula chartis:*
Victurus 9 *Genium debet habere liber.*

1 Famam & nominis, quam deſideravit, celebritatem. 2 Sic valeant Uſipii * Germaniæ pop. & quicunque nominis Romani hoſtes ſunt, ut vivent Pompilli ſcripta. Id eſt, Utinàm ſic pereant hoſtes Pop. Rom. ut peribunt Pompilli chartæ. Et hoc reſpondet Poëta priori diſticho è perſonâ vulgi. 3 Quòd à Romanis defeciſſent. Tacit. in vitâ Agricolæ. 4 *Inſtat vulgus.* 5 *Reſp. Poeta.* 6 Scribunt, quæ, nemine legente, tineis, ac blattis relinquantur eſcæ. 7 Quæ togæ ſunt cordyllis & piperis cuculli. 8 Æternitatem.

9 Na-

9 Nativam quandam vim & ingenuam facultatem: non ingenium coactum, quod malè respondet. *Vel* felicitatem quandam & quasi genii favorem, cujus patrocinio libris æquè opus est ac viris urbibus, &c.

Invido invidia supplicium est. XLIX.

Laudat, amat, cantat nostros 1 *mea Roma libellos,*
Meque sinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, stupet, 2 *oscitat, odit.*
3 *Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.*

1 Mihi favens & amica. 2 Fastidit. 3 Ut invidis displiceant mea carmina. namquè hoc felicitatis argumentum.

Orborum avarus adulator. L.

Amisit pater unicum Silanus:
1 *Cessas mittere munera Oppiane?*
Heu crudele nefas, malæque 2 *Parcæ!*
3 *Cujus vulturis hoc erit cadaver?*

1 An cessas captare hanc prædam, O hæredipeta? 2 Quæ unicum Silani filium sustulistis. 3 Cui hæredipetæ continget hæc præda? *Qui, ut hæres scribatur, consolatur aut assidet: vultur est, cadaver expectat.* Senec. epist. 95.

Hæredis fletus. LI.

Scis te 1 *captari: scis hunc, qui captat avarum:*
Et scis qui captat, 2 *quid, Mariane, velit:*
Tu tamen hunc tabulis hæredem, stulte, supremis
Scribis, & 3 *esse tuo vis, furiose, loco.*

4 Mu-

4 Munera magna quidèm misit, sed misit in hamo:
Et piscatorem piscis amare potes?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret: 5 des, Mariane, nihil.

1 Muneribus & officiis allici & oppugnari ab isto, ut scribatur hæres. 2 Mortem tuam, quò citiùs fruatur bonis tuis. 3 In locum, jus, & bona tua succedere. 5 Deceptam sibi spem plorabit veris lacrymis. *Hæredis autem fletus risus est.*

In detractorem. LII.

1 Cum sis nec 2 rigidâ Fabiorum 2 gente creatus,
Nec qualem, 3 Curio dum prandia portat aranti,
Hirsutâ peperit rubicunda sub ilice conjux;
Sed patris 4 ad speculum tonsi, matrisque 5 togatæ
Filius, & 6 sponsam possit te sponsa vocare:
Emendare meos, quos novit fama libellos,
Et tibi permittis 7 felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non aspernantur proceres urbîsque, forique:
Quas & perpetui dignantur scrinia 8 Sili,
Et repetit toties facundo 9 Regulus ore;
10 Quique videt propiùs magni certamina Circi
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
11 Sed tibi plus mentis, 12 tibi cor limante Minervâ
Acrius, & 13 tenues finxerunt pectus Athenæ,
14 Ne valeam, si non multò sapit altiùs istud,

Quod

Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et 15 rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes prætereà, 16 quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, 16 miseras & perdere chartas:
17 At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe:
18 Stigmata nec vafrâ delebit 19 Cinnamus arte.
Sed miserere tui, 20 rabido nec perditus ore
Fumantem nasum vivi tentaveris ursi.
Sit placidus licet, & lambat digitosque, manusque:
Si dolor, & bilis, si justa coëgerit ira,
Ursus erit: vacuâ dentes in pelle fatiges,
** Et tacitus quæras, quam possis rodere carnem.*

1 Tu, quem neque majores ornant neque propriæ virtutes: audes, tu o vilissime, & mollissime tibi criticâ arrepta virgâ meâ carpere carmina, eaque à laudatis laudata? 2 Studiis belli asperrimâ. 3 M. Curio Dentato, agriculturæ studiis non minùs quàm victoriis & triumphis apud authores celebri. 4 Mollis, effœminati, pathici, qualis erat Otho, cui *speculum civilis sarcina belli.* Juvenal. Sat. 2. v. 100. Vide Senec. de Brevitat. vitæ. c. 12. 5 Famosæ adulteræ. adulterii enim convictæ cogebantur togâ indutæ in publicum procedere. 6 Usquè adeò effœminatus es & mollis. 7 Doctorum calculo & præconio nobilia atque victura carmina. 8 Silii Italici poëtæ. 9 Ad quem sæpæ suprà. 10 Quæ carmina laudet Clariss. orator Palfurius Sura, qui habitat in aventino monte ubi Diana colitur, undè despicere potest in Circum max. subjectum. 11 *Ironicè*, tu tamen tibi arrogas plus judicii, &c. 12 Et tibi artium atque Athenarum (quæ sapientiæ magistra perhibetur) præses Minerva polivit ingenium & exacuit judicium. *Iron.* 13 Subtiles, acutæ. 14 Dispeream, si non cor pecudis jam putridum, quod cum intestinis, pedibus, jecore & pulmone lanius circumfert per compita venale, plus sapiat quam tuum. 15 Jam corrupto pulmone

Putre & fœtens. 16 Carmina quæ nemo legat. 17 At si ego in te scripsero carmen. 18 Inustam tibi ex meis epigrammatis infamiam. Metaph. à punctis corpori inustis, quæ lepidè Petronius *epigrammata* dixit. 19 Tonsor. 20 Noli latratu tuo ad iram irritare me quem comperies ursum vivum & in iras pronum, ubi dabitur occasio, quin potiùs o timide ac imbecillis catule pellem ursi fœno fartam mordicùs lacessis, undè tibi nihil impendet periculi? me vivum senties. cave canis, & quære aliam carnem quam tacitus rodas.

Epigrammata longa. LIII.

HExametris epigramma facis, scio dicere Tuccam:
1 Tucca, solet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum est, solet hoc quoque, Tucca, licet-
Si breviora probas, disticha sola legas. [que:
2 Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit transire tibi; scribere, Tucca, mihi.

1 Respondet Poëta. 2 Ex pacto inter nos ita dispertiamus munia: ut mihi liceat longa epigramm. scribere, tibi transire.

Sanitas, Vita. LIV.

1 SExagesima, Martiane, messis
Acta est, &, puto, jam secunda Cottæ;
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die, vel uno:
At nostri benè computentur anni.
2 Et, quantum tetricæ tulêre febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vitâ meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.

Ætatem

Ætatem Priamique Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multùm decipiturque, falliturque.
3 *Non est vivere, sed valere, vita.*

1 LXII. annos natus est Cotta, neque unquàm lecto eum affixit unius dieculæ febris ardens. * Medico. 2 Et à melioris vitæ statu subducatur quantum temporis sit impensum animi vèl corpori morbis facilè apparebit nos diù fuisse, parùm vixisse. 3 Imò, *Valere est Philosophari*, inquit Seneca. *Sine hoc æger est animus, &c.* epist. 15.

Deus surreptus. LVI.

FUr notæ nimiùm rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacuâ manu redire;
Ipsum surripuit Cilix Priapum.

Egregium sanè custodem, de quo exclamare libet, *sed quis custodiet ipsum Custodem?* ut Juvenal. Sat. 6. v. 348. Statuis autem aureis & argenteis addebantur custodes; ligneæ & lapideæ incustoditæ erant lepidè itaque cum Apollinis statuâ, quam surrepturus erat, jocatur Entychidas. Anthol. l. 2. c. 25.

Senex edentulus. LVII.

1 *MEdio recumbit imus ille qui lecto,*
Calvam 2 *trifilem semitactus unguento,*
3 *Foditque tonsis ora laxa lentiscis;*
4 *Mentitur, Esculane; non habet dentes.*

1 De more & ordine Rom. diſcumbendi in lectis ad menſam. 2 Sulcis unguento ductis & pictis in calvâ tripili ſeu trifili, tres ſcil. vel paucos admodùm habenti capillos Semitactus autem ἡμίχειςος tangere quippè *oleo*, eſt *ungere*. 3 Qui videtur dentes purgare lentiſco. Lentiſcus genus arboris purgandis dentibus idonea. 4 Simulat, ne appareat edentulus.

Epitaphium Fuſci. LVIII.

Ille 1 ſacri lateris cuſtos, 2 Martiſque togati,
3 Credita cui ſummi caſtra fuêre ducis,
Hic ſitus eſt 4 Fuſcus: 5 licet hoc, fortuna, fateri:
Non timet hoſtiles jàm lapis iſte minas.
6 Grande jugum domitâ Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix poſſidet umbra nemus.

1 Imp. Domitiani præfectus prætorii. 2 Prætorianæ cohortis, quæ in urbe ſeu ad muros urbis eràt, præfectus. *Vel*, legatus Domitiani, qui ipſe in urbe propter auſpicia & imperia reſidens: bella gerit per duces. 3 Cui Domitian. commiſerat belli Dacici ſummam. Suet. Dom. c. 6. Tacit. 2. & 3. l. hiſt. 4 In Daciâ bello oppreſſus interiit. Eutrop. l. 7. Juvenal. ſat. 4. v. 111. 5 Etſi ipſe victus ceciderit, jàm tamèn ſecurus eſt tumulus ejùs, Dacis poſteà victis à Juliano. 6 Victi jam Daci retulerunt inferias umbræ Fuſci, cui quàſi victrici ſacratur tumulus cum agello & luco in ipsâ Daciâ redactâ in deditionem.

Bibendo cæcus. LIX.

Potor nobilis, Aule, lumine uno
Luſcus Phryx erat, alteroque lippus.
Huic Heras medicus, bibas caveto
Vinum: ſi biberis, nihil videbis.

Ridens

Ridens Phryx, 1 oculo, valebis, inquit,
Misceri sibi protinùs deunces,
Sed crebros jubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, 2 oculus bibit venenum.

1 Ita Gallus quidam luscus excusso sibi in ludo gladiatorio punctìm batuenti unico oculo exclamavit, *adieu mon œil, & bonne nuict messieurs.* 2 Extinctus enìm est bibendo oculus.

Felix gaudeat. LX.

TRistis es, & felix; sciat hoc fortuna caveto:
1 Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

1 Nec usu, nec vultu, nec animo læto munera ejus agnoscentem. undè irata levis Dea instàr Scyriæ capræ rem tibi disturbabit.

Ad Cæsarem de rosis hibernis. LXI.

1 *UT nova dona tibi, Cæsar, Nilotica tellus*
Miserat hibernas 2 ambitiosa rosas:
3 *Navita derisit Pharios Memphiticus hortos,*
Urbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia 4 Floræ,
5 *Tantaque Pæstani gloria ruris erat.*
Sic quacunque vagus, gressumque, oculosque ferebat,
6 *Textilibus sertis 7 omne rubebat 7 iter.*
At tu Romanæ jussus jam cedere brumæ,
8 *Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.*

1 Ubi tibi allatæ sunt ex Ægypto rosæ hibernæ. 2 Ex hibernis rosis laudem captans. 3 Ipse nauta seu mercator Ægypti-

Ægyptius visus est contemnere Ægyptios hortos præ nostris, in quibus magnam rosarum hibernarum copiam invenit. 4 Deæ florum. *Metonim.* 5 Tanta erat rosarum copia, quarum ferax Pæstum. 6 Coronis & sertis textis è rosis. vide quæ Senec. Agamem. v. 357. 7 Urbis vicus omnis. 8 Habe tibi rosas, mitte nobis frumentum.

Vestem ingeniosè petit, LXII.

1 Quidam me modò, Ruse, diligentèr
Inspectum, velùt emptor, aut lanista,
Cum vultu, digitoque subnotasset,
Tune es, tune ait, ille Martialis,
Cujus 2 nequitias, jocosque novit
Aurem qui modò non habet 3 Batavam?
Subrisi modicè: levique nutu
Me, quem dixerat esse, non negavi.
4 Cùr ergò, inquit, habes malas lacernas?
Respondi; quia sum malus Poëta.
5 Hoc ne sæpiùs accidat Poëtæ,
Mittas, Ruse, mihi bonas lacernas.

1 Tanquàm empturus quis servum, aut gladiatorem. mancipia autem venalia empturi diligentèr inspiciebant, devestiebant etiam & contrectabant. 2 Epigrammata lasciva & jocosa. 3 Lectionem hanc, loco motam, sed opt. MSS. autoritate vindicatam, recipiunt aut certè agnoscunt tres Batavi clarissima Martialis lumina, Hadr. Junius. Ja. Gruterus, Petr. Scriverius & ferunt aliquantò clementiùs quàm magnus ille Erasmus & patriotæ alii. exponunt scilicèt gratulari sibi Poëtam, quòd legatur ab omnibus Romæ, præterquàm à Batavis; qui armis & duriori vitæ assueti, corporis Augusti custodes, non ita curabant jocos istos. Prætereunt quippè (juxta Venusinum Poëtam) poëmata Rhamnes, neque sapit Centurio-

turionum genti nequior iste sal. Nam quod in vulg. legitur *severam*, è glossâ videtur huc transmigrâsse. 4 *Ego Poeta sum, &, ut spero, non humillimi spiritus, &c. Quare ergò, inquis, tam malè vestitus es? Propter hoc ipsum, amor ingenii neminem unquàm divitem fecit.* Petronius. 5 Ne sæpiùs cogar me malum fateri Poëtam.

Vinum venenum. LXIII.

CÆlatus tibi cum sit, Ammiane,
Serpens in paterâ 1 *Myronis arte;*
2 *Vaticana bibis? bibis venenum.*

1 Sculptoris nobilis. 2 Pulchrè convenit serpenti expresso in poculo cum vino Vaticano, quod omnium pessimum est, & sævum toxicum.

In adventu Domitiani. LXIV.

SI desiderium, Cæsar, populique patrumque
Respicis, & Latiæ gaudia vera 1 *togæ:*
Redde 2 *deum votis poscentibus;* 3 *invidet hosti*
Roma suo, 4 *veniat laurea multa licèt.*
Terrarum dominum propiùs videt 5 *ille, tuoque*
6 *Terretur vultu barbarus, &* 7 *fruitur.*
Sed jam lætitiæ quò sit fiducia major
Sarmaticæ laurus nuncius ipse veni.

1 Gentis togatæ, Romanæ. 2 Te o Domit. 3 Quod tuâ fruitur præsentiâ. 4 Etsi magnam referres victoriam laureatis literis significatam, lauream simùl de Sarmatis Domitianus intulit Jovi Capitolino. 5 Hostis. 6 Vultu hostis & victoris. 7 Vultu specioso & augusto Dei.

Solers nummorum aucupium. LXV.

ÆRa domi non sunt. superest hoc, Regule, tantùm,
Ut tua vendamus munera: numquid emis?

Inopiæ suæ unicum remedium dicit esse venditionem munerum sibi à Regulo missorum, quæ notat dominum non redempturum, donaturum potiùs pretium ipsorum.

De fragmento Argûs. LXVI.

1 *FRagmentum, quod vile putas & inutile lignum,*
Hæc fuit 2 ignoti prima carina maris.
Quem nec 3 Cyaneæ quondàm potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior ira freti,
5 *Secula vicerunt: sed quamvìs cesserit annis,*
6 *Sanctior est salvâ parva tabella rate.*

1 Quod Romæ extabat tempore Martialis, ut videtur. 2 Non priùs tentat. mortalibus, *nullaque mortales præter sua littora nôrant.* Argonautas primùm tentâsse mare volunt poëtæ. 3 Duæ insulæ in Ponti Euxini ostio, quæ & Symplegades, quas transmisêre Argonautæ non sine periculo. 5 Fluctus, scopulos, syrtes prætervectam & superantem vicit tandèm ætas. 6 Fragmentum hoc religione & antiquitatis veneratione vel ipsam integram vel alias quasvis naves superat.

Levia leviter cura. LXVII.

COgis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pudens, libellos.

O quàm me niminùm probas, amasque,
1 Qui vis archetypas habere nugas?

1 Qui vel in nugis, qualia sunt mea carmina, primogenitas probas ab ipso autore exaratas vel emendatas.

Lentè loquens. LXVIII.

HOc agere est causas, hoc dicere, Cinna, disertè,
Horis, Cinna, 1 decem, dicere verba novem?
Sed modò clepsydras ingenti voce petîsti
Quatuor: 3 o quantùm, Cinna, tacere potes!

1 Synecdoche finita. 3 Petiisti, credo, tantùm spatii, quò taceres, non diceres.

De natali Lucani. LXIX.

HÆc est illa dies, quæ 1 magni conscia 1 partûs,
Lucanum populis, & tibi, 2 Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, 3 nullâque invisior umbrâ:
Debuit hoc saltèm 4 non licuisse tibi.

1 Lucani nobilis poëtæ. 2 Polla Argentaria uxor Lucani. 3 Nullius cæde invisior quàm Lucani. sic de Cicerone supra. 4 Respexit id, quod multis à se occisis dixit Nero, *Nescîsse hactenùs Cæsarem quantum Imperatori liceret.*

Ad Pollam uxorem Lucani Poëtæ. LXX.

1 PHœbe veni; sed quantus eras cum bella canenti
Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ.

Quid

Quid tantâ pro luce precer? tu, Polla, maritum
2 Sæpè colas, & se sentiat ipse coli.

1 Ad sacra hæc quibus celebramus natalem Lucani, cui tu ipse dedisti secundam carminis epici à Virgilio gloriam. 2 Diù vivas, ut quotannis colas hunc mariti tui natalem.

Liber inæqualis. LXXI.

1 *JActat inæqualem Matho me fecisse libellum:*
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
2 *Æquales scribit libros 3 Calvinus & 3 Umber:*
2 *Æqualis liber est, 4 Cretice, qui malus est.*

1 Objicit Matho me scripsisse lib. inæqualem, cui, vel me fatente, & bona insunt & mala: habet præterea inæqualis liber laudem à rerum varietate. 2 Totos malos, quibus nihil admiscetur boni. nullus autem liber totus bonus est. 3 Poëta malus. 4 Alii leg. *Critice.*

Versus malè dulces & insipidi. LXXII.

DUlcia cum tantùm scribas epigrammata semper,
Et 1 cerussatâ candidiora cute:
Nullaque mica 2 salis, neç amari 3 fellis in illis
Gutta sit, ô demens, vis tamen illa legi;
4 *Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti:*
5 *Nec grata est, facies, cui gelasinus abest.*
6 *Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:*
Nam mihi, 7 quæ novit pungere, Chia sapit.

1 Cerussâ expolitâ. 2 Ingenii, argutiæ, urbanitatis. 3 Amarulentiæ, acerbitatis. 4 Ut acida irritant stomachum 5 ita

ita acritèr dicta invitant lectorem. 5 Qualem ori gratiam addunt, rugæ illæ inter ridendum contractæ: tale epigrammati decus addunt quæ risum movent. *Vel*, Ut minùs grata est facies cui ridenti deest deus Gelasinus: ita & epigrammati perit venustas, si absit mordacitas. 6 Infantibus mellita seu mustea poma dato, & propter dulcedinem insipidas ficus. q. d. Insulsis placeant epigrammata dulcia, & nec ingenio nec acerbitate condita: mihi placet epigramma salsum, acre, mordax, & piperatum. 7 Ficus Chia quæ salem & vinum sapit.

De Apro ad se misso. LXXIII.

1 *Tuscæ glandis aper populator, & 2 ilice multa*
Jam piger, 3 Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti 4 cuspide 5 Dexter;
Præda jaces nostris 6 invidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore 7 Penates,
Flagret & exciso festa culina 8 jugo.
9 Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
Addet & 10 arcano mista Falerna garo.
Ad dominum redeas: noster te non capit ignis,
11 Conturbator aper: 12 viliùs esurio.

1 Glande paste in agro Tuscano. 2 Saginâ & pinguedine à glande. 3 Magnitudine proxime apro illi quem irata Diana in Ætolorum agros immisit. lib. spect. 15. 4 Venabulo. 5 Al. A quo occisum & poëtæ missum arguit supremum distichon. 6 Opima; cui vel invideri possit, utpòte majori quàm mea ferat conditio. 7 Qui juxta focum, *Vel* ædes, *Metonymicè*. Al. *madido tetri nigore Penates*. 8 Sylvâ, *Hyperbolicè*: *Vel* lignis *Synecdochicè* è montis jugo. 9 Sed impensa condiendi superabit facultates meas: satius itàque est ut remittam Dextro, nisi fortè & ille mihi hos sumptus

10 In

10 Interiori meliorique garo, quod admisto Falerno dicebatur œnogarum. 11 In quo condiendo conturbabuntur rationes meæ, & decoquentur opes. 12 Minoris constat fames mea, viliori cibo contenta est, minore sumptu cœnam mihi constare velim.

Fingens podagram. LXXIV.

1 *Discursus varios, 1 vagumque mane,*
Et fastus, & ave 2 potentiorum,
Cum perferre patique jam negaret;
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso;
(3 Quantum cura potest, & ars doloris!)
4 *Desit fingere Cælius podagram.*

1 Officiosas clientis discursitationes in salutandis patronis superbis. 2 Divitum. 3 *Ironicè*. 4 Veram enim habet podagram.

Modestè de se. LXXV.

1 *Muneribus cupiat si quis contendere tecum,*
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus,
2 *Nos tenues in utroque sumus, 3 vincique parati:*
Indè sopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina quæris?
4 *Alcinoo nullum poma dedisse putas?*

1 Cum æquè nobilis sis Poëta, ac munificus dives. 2 Ego. 3 Opibus & carminibus. 4 Ut Phæacum illi regi, cui

ſuppetebant poma nobiliſſima, aliquis fortè muneri obtulit minus nobilia: ita ego tibi mala mea carmina.

Aut da, aut nega. LXXVI.

Primum eſt, ut præſtes, ſi quid te, Cinna, rogabo:
Illud deindè ſequens, ut citò, Cinna, neges.
Diligo præſtantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præſtas, nec citò, Cinna, negas.

Amicus verus & fortis. LXXVII.

1 *Maximus ille tuus, Ovidi, Cæſonius hic eſt,*
Cujus adhùc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: 2 *ſed tu damnare Neronem*
Auſus es, & profugi, non tua, fata ſequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exulis iſti:
Qui modò nolueras conſulis ire comes.
3 *Si victura meis mandantur nomena chartis,*
Et fas eſt cineri me ſupereſſe meo:
Audiet hoc præſens, venturaque turba; fuiſſe
Illi te, Senecæ quod fuit ille ſuo.

1 Hæc eſt effigies in cerâ ad vivum expreſſa Max. Cæſonii. quem à Nerone damnatum in conjuratione Piſonianâ, *Tacit.* 15. *Annal.* Tu, Ovidi, in exilium comitatus es per mare Siculum in Siciliam vel Africam cui modò præfuerat. proconſuli te comitem negabas, exuli offerebas. 2 Iniquum fuiſſe Neronis judicium arguebas, ſponte exulem ejus ſequutus. 3 Si vitale fuerit hoc carmen meum, ſcient indè præſentes & poſteri, Ovidium id præſtitiſſe Cæſonio, quod Cæſonius priùs Annæo Senecæ à Claudio in Corſicam relegato.

De

De eodem. LXXVIII.

1 F*Acundi Senecæ potens amicus,*
2 Caro proximus, aut prior 2 Sereno,
Hic eſt maximus ille 3 quem frequenti
Felix litera paginâ ſalutat.
Hunc tu per Siculas ſecutus undas,
O nullis, Ovidi, tacende linguis,
Spreviſti 4 domini furentis iras.
Miretur Pyladem ſuum vetuſtas,
Hæſit qui comes 5 exuli parentis.
Quis diſcrimina comparet duorum?
Hæſiſti comes exuli 6 Neronis.

1 Ejuſdem argumenti cum præcedenti epigram. 2 Carus, Serenus, Cæſonius Maximus, ut epigr. præcedenti, & Seneca epiſt.87. Senecæ amiciſſimi erant. 3 Ad quem toties ſcripſit Seneca. 4 Neronis. 5 Oreſti, non quidem à matre in exilium miſſo, ſed ab Electra ſorore ſubducto, & à pædagogo in Phocidem ſublato: unde reverſus matris cæde patris ſui necem ultus, rursùm exulavit. Electra Eurip. & Sophoclis. 6 Crudeliſſimi tyranni, & cujus in manu erat te repetiiſſe, quod Clytemneſtra non potuit.

Morbo liberàtus. LXXIX.

D*Octorum Licini celeberrime 1 Sura virorum,*
2 Cujus priſca graves lingua reduxit avos:
3 Redderis, heu quanto fatorum munere! nobis,
Guſtatâ Lethes penè remiſſus aquâ.
4 Perdiderant jam vota metum, ſecuraque flebant
Triſtia cum 5 lacrymis, jamque peractus eras.

6 Non

6 *Non tulit invidiam taciti regnator Averni,*
7 *Et raptas fatis reddidit ipse colos.*
Scis igitùr, quantas hominum mors 8 *falsa querelas*
Moverit: 9 *& frueris posteritate tuâ.*
10 *Vive velùt rapto, fugitivaque gaudia carpe:*
Perdiderit nullum vita reversa diem.

1 Sic Plinius Sec. 30. epist. 4. lib. *altissimâ istâ eruditione tuâ dignissimam quæst. &c.* Al. *celeberrime summe Virorum.* 2 Cujus syncera oratio & antiquitatem sapiens exprimit gravitatem & mores veterum illorum Roman. 3 Quanto nos beârint munere Parcæ, quæ te propè mortuum vitæ restituerunt? 4 Tanquam in certâ morte deposueramus spem & cum votis metum curamque pro te qui jam—5—Pro mortuo deploratus eras & conclamatus. 6 Vidit sensitque Pluto se non fore ferendo invidiam & querelas hominum te lugentium ipsiusque rapacitatem detestantium: itaque——7——Eripuit Parcis colos fusosque, & te vitæ restituit. 8 Te faucibus suis erepto decepta, *Vel* quam nos veram putabamus, teque verè mortuum. 9 Et quasi redivivus sentis quàm charus fueris nobis, tanquàm posteris tuis futuris. 10 Mortis itaquè, quam evasisti, memor, rape vitæ restitute gaudia tibi superstes.

Laus insignis architecti. LXXX.

1 ASTra polumque 2 tuâ cepisti mente, 3 Rabiri
4 Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.
5 Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
Has petat à nostro Pisa Tonante manus.

1 Ut Phidias Jovis Olimpici simulachrum effecturus dicitur direxisse mentem suam ad vultum Jovis ab Homero expressum Iliad. α. Valer. Max. l. 3. c. 7. Ita tu, Rabiri, Domitiano palatium exstructurus concepisti mente cœlestes domos, quibus magi-

magiſtris & exemplaribus uterceris ad hanc fabricam. 2 Ak. *piâ*. 3 Architectus erat nobilis. 4 Palatinam, in monte Palatino, ubi Evander Arcas primus ædificavit. Parrhaſia autem urbs Arcadiæ eſt: undè Evander Virgilio dictus Parrhaſius 11. Æneid. 5 Si Piſa urbs illa Elidis inſtituerit ædificare templum dignum illo ſimulachro à Phidia fabrefacto, petat à noſtro deo Domitiano ſuum architectum Rabirium.

EPIGRAMMATUM
Delectus Liber Quartus.
MARTIALIS.

Ad Jovem. I.

Tarpeiæ venerande rector 1 aulæ,
Quem ſalvo duce credimus Tonantem,
Cum votis ſibi quiſque te fatiget,
Et poſcat dare, quæ dei poteſtas:
Nil pro me mihi, Jupiter, petenti,
Ne ſuccenſueris velùt ſuperbo;
3 *Te pro Cæſare debeo rogare:*
Pro me debeo Cæſarem rogare.

1 Capi-

1 Capitolii in colle priùs Saturnio, mox *Tarpeio* à Virgine Tarpeiâ quæ arcem Sabinis prodidit dicto. 3 Tu meâ & publicâ prece rogatus serva Cæsarem, ille me servabit: tu illi donato, ille mihi donabit.

Ubiquè habitans. II.

ESquiliis domus est, domus est tibi 1 *colle Dianæ,*
2 *Et tua patricius culmina vicus habet:*
3 *Hìnc viduæ Cybeles, illìnc sacraria Vestæ;*
Inde novum, veterem prospicis inde Jovem.
Dic, ubî conveniam: dic, quâ te parte requiram.
4 *Quisquis ubiq; habitat, Maxime, nusquàm habitat.*

1 In monte Aventino, cujus summitas habet templum Dianæ. 2 Suntque tibi ædes in vico sub Exquiliis ubi Servius Tullius jussit patricios habitare. 3 Ex domo tuâ in Exquiliis ab alterâ parte vides ædem Vestæ & Capitolium novum. Ex ædibus tuis in Aventino prospicis templum Cybeles & Capitolium vetus. 4 *Nusquàm est, qui ubiquè est.* Senec. 2 epist.

In scurram. III.

QVòd 1 *te diripiunt potentiores*
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ità incidisti,
Gestari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimiùm tibi placere.
2 *Delectas, Philomuse, non amaris.*

1 Comitem habere certatim cupiunt. 2 Pro scurra & morione haberis, non pro amico.

Quis liber bonus. IV.

TRiginta toto 1 *mala sunt epigrammata libro :*
Si totidem bona sunt, Lause, liber bonus est.

1 Modestè & per jocum librum suum excusat, quàsi ex malis & bonis epigrammatis compactum. Tamèn æquus judex compenset vitiis bona.

Tonsor lentus. V.

EUtrapelus tonsor dum circuit ora Luperci,
1 *Expungitque genas ;* 2 *altera barba subit.*

1 Al. *Expiguitque.* 2 Tardus tonsor seu circumspectus tantam operi impendit moram, ut vel radenti altera succrescat barba.

Poëta pictor sui. VI.

1 *DUm mea Cæcilio formatur imago Secundo,*
2 *Spirat & argutâ picta tabella manu :*
I liber ad Geticam 3 *Peucen, Istrumque* 4 *tacentem ;*
5 *Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.*
Parva dabis caro, sed dulcia dona sodali :
6 *Certior in nostro carmine vultus erit.*
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

1 Dum Cæcilius Secundus (Plinius, ut credo, Junior : namquè is Bithyniam & Pontum obtinuit provincias) sibi effingi curat meam imaginem. Quod discessuri amici mutuò factitabant ad memoriam absentium revocandam. 2 Ad vivum effictа. 3 Insulam ad Istri ostium. 4 Placidis & quàsi

quàſi ſtagnantibus aquis, vel gelu & frigore concretum, alii leg. *jacentem*. 5 Supra num. 1. 6 Epigrammata Cæcilio grata, & quæ ingenii mei imaginem certiorem expreſſerint & diuturniorem retinuerint, quàm tabula quævis ab artifice periti ſſimo effiċta.

Pauca ſcribere facile eſt. VII.

QUòd non inſulsè ſcribis tetraſticha 1 *quædam;*
Diſticha quod bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror, facile eſt epigrammata bellè
Scribere; 2 *ſed librum ſcribere difficile eſt.*

1 Pauca. 2 Deſideratur enim ad librum perficiendum varietas, acumen, & largus ingenii ſons.

Nil ſponde, aut præſta. VIII.

SI quid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum,
Bìs nobis dicis, Baccara, terque die.
1 *Appellat rigidâ triſtis me voce Secundus:*
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Penſio te coram petitur clarèque, palamque:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidaſque mihi tritaſque lacernas;
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias ut ſidere mutus,
Dicere ne poſſis, Baccara, quid ſit opus.

1 Exigit à me fœnus creditor.

In emacem. IX.

OMnia, Castor, emis: sic fiet, ut omnia vendas.

Cum ultra facultates omnia vis habere lauta ac nitida, multaquè emis, adigêris tandèm urgente inopiâ ad omnia vendenda.

Laudat libellos suos. X.

QVinque satis fuerant, vel sex, septemque libelli,
Et nimium: quid adhuc ludere Musa juvat
Sit pudor, & finis, jam plus nihil addere nobis.
Fama potest: teritur noster ubique liber.
1 Et cum rupta situ 2 Messalæ saxa jacebunt,
Altaque cum 3 Licini marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram, cum sic respondit 4 nona sororum,
Cui coma, & unguento sordida vestis erat:
*Tune potes dulces, ingrate, relinquere * nugas?*
Dic mihi, quid melius desidiosus ages?
An juvat ad tragicos 5 soccum transferre cothurnos?
Aspera vel 6 paribus bella tonare modis?
7 Perlegat ut tumidus raucâ te voce magister,
8 Oderit & grandis virgo bonusque puer?
Scribant ista graves nimiùm, nimiùmque severi,
9 Quos mediâ miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos 10 sale tinge libellos:
11 Agnoscat mores vita legatque suos.
12 Angustâ cantare licèt videaris 12 avenâ;
Dum tua multorum vincat avena tubas.

1 Atque

1 Atque ubi invidiosa vetustas in pulverem verterit marmoreas ædes vel potiùs sepulchra.——2——*M.* Val. Corvini Messalæ oratoris clariss. &——3——Licinii ditissimi liberti Cæs. Augusti. 4 Una è novem musis, non tamèn infima, Thalia convivils apta: uncta itaque pro more à balneis & ante convivia. * Epigrammata? 5 Versum humilem & levem instar comicorum, quorum propriè est soccus. 6 Versibus heroicis. 7 Melior lectio *prælegat*: uti in scholis prælegunt & exponunt magistri Homerum, Virgilium, & alios autores epicos. 8 Tædio, vel propter pœnas irrogatas, ipsos execrentur autores discipuli. 9 Quos elucubrationes reddunt miseros. 10 Jocoso acumine. 11 Vita communis hominum hic legat, &c. 12 Tenui carmine, sive versum sive argumentum respicias.

Vir caput uxoris. XI.

UXorem quarè locupletem ducere nolim
Quæritis? 1 *uxori nubere nolo meæ.*
Inferior matrona suo sit, Prisce, marito:
Non alitèr 2 *fuerint fœmina virque pares.*

1 Nolo subjici uxori, quæ propriè viro *nubere* dicitur. nolo dote libertatem vendere, *γυναῖκ᾽ οὐ δέσποιναν θέλω ἔχ.* *ἐστὶ δοῦλος ὁ πένης*, Anaxandrides apud Stobæum. 2 MSS. *fiunt*.

Morio. XII.

MOrio dictus erat: 1 *viginti millibus emi:*
Redde mihi nummos, Gargiliane: 2 *sapit.*

1 Fatui isti & moriones in pretio & deliciis erant apud divites ad hilaritatem. vel, ut hodiè apud nostros fatuos divites, ut sit in ædibus aliquis domino ipso stultior. 2 Plus justo sapit, id est, plus quàm fatuum & morionem vellem.

Amantior arborum quàm amicorum. XIII.

1 *Pallida ne 2 Cilicum timeant pomaria brumam,*
Mordeat & 3 tenerum fortior aura nemus:
Hibernis objecta Notis 4 specularia puros
Admittunt soles, & 5 sine fæce diem.
At mihi cella datur, non totâ clausa fenestrâ,
In quâ 6 nec Boreas ipse manere velit.
7 Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergò tuæ tutior hospes ero.

1 Ab injuriâ ventorum & frigoris. 2 Referas *Cilicum* ad arbores potiùs è Ciliciâ translatas quàm ad brumam. 3 Stirpium teneriorum succrescentem sylvam. 4 Lapides pellucidi in tenues crustas fissi, quibus Romani in fenestris utebantur ut nos vitro, Seneca epist. 91. & lib. de Provid. Divina c. 4. Plin. l. 15. c. 16. Columell. l. 11. c. 3. Pancirol. 5 Purum, absque pulveris, venti, aut atomorum turbine, sine pluviâ & tempestate. Al. *& sine sole diem.* 6 Non ipse horrens Septentrionis incola Boreas. *Emphasis hyberbolica.* 7 In hoc versu quodque verbum est Emphaticum.

Rex suos nôrit. XIV.

*Dum nova 1 Pannonici * numeratur gloria belli,*
Omnis & ad reducem dum litat ara 2 Jovem;
Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus;
3 Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos;
4 Nec minor ista tuæ laurea pacis erit:
Quòd tibi de sanctâ credis pietate tuorum,
Principis est virtus maxima, 5 nôsse suos.

1 Sarmatici. * *Narratur.* 2 Domitianum. 3 Et à Domitiano datum plebi pauperique populo congiarium & tributìm epulum, propter relatam è bello Sarmatico lauream tertiam: bis enim antè de Cattis & Dacis triumphaverat. 4 Quod cum licuisset justum agere triumphum, lauream tantum Jovi Capitolino maluit inferre. 5 Benevolos animos & amorem subditorum suorum erga se propter benemerita agnoscere.

Actor malæ causæ. XV.

EGi, Sexte, tuam, pactus duo millia, causam.
Misisti nummos quot mihi? mille. quid est?
1 *Narrâsti nihil, inquis, & à te prodita causa est:*
2 *Tantò plus debes, Sexte, quòd erubui.*

1 Dicis me malè egisse & causam prodidisse. 2 In solatium dedecoris mei & jacturæ famæ quam ex causâ tuâ sustinui.

Fautor alienæ famæ. XVI.

SIc tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
** Ut mecum possis vel 1 prior ipse legi:*
** Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,*
Carior ut mea sit quàm tua fama tibi.
2 *Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,*
Pindaricos posset cum superare modos:
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cum posset tragico fortiùs ore loqui.
3 *Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus.*
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

* Bonâne hæc fide? an Ironicè? videtur sanè & ex animo, propter exemplum Virgilii. 1 Majori laude quàm ego,

2 Hâc modestiâ & amicitiâ inductus Virgilius cessit Horatio lyrici carminis laudem, & Vario epici carminis vel tragœdiæ gloriam, cum illum Pindaricæ lyræ modis, hunc Sophoclei cothurni sublimitate vicisse potuit. Varium siquidèm ut epicum & Mæonii alitis æmulum canit Horatius. ode 6. l. 1. ita Varii tragœdiam Thyesten cuilibet Græcorum comparat Quintilianus lib. 10. c. 1. 3 Censu se aliis habere inferiores ferunt non pauci: sed nemo ferè est qui se altero minùs ingeniosum fateri velit.

Dissimulator. XVII.

Pauper videri Cinna vult; & est pauper.

Cinna hic verè pauper, quàsi dissimularet opes, ostentabat pannos, & paupertatem usquè jactabat, ut stulti & ebrii simulare volunt non rarò stultitiam & ebrietatem, cum nil opus sit simulatione.

Poëta polygraphus. XVIII.

Cum facias versus nullâ non luce ducenos,
Vare, nihil recitas: 1 non sapis, atque 2 sapis.

1 Qui stans pede in uno in horâ ducentos præcipitas versus, vitiosos scilicèt & ineptos qui tibi lutulento fluenti è buccâ excidunt. 2 Qui non recitas malos illos versus, undè tibi plus esset dedecoris quàm laudis.

Adulatoria. XIX.

1 *Phosphore, redde diem; quid 2 gaudia nostra moraris?*
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.

Roma

Roma 3 rogat. 4 placidi numquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quod nimìs 5 igne venis?
6 Ledæo poteras adducere Cyllaron astro:
Ipse suo cedet nunc tibi Castor equo. (*Æthon*
Quid 7 cupidum Titana tenes? 8 jam Xanthus, &
Fræna volunt: vigilat 9 Memnonis alma parens.
10 Tarda tamèn nitidæ non cedunt sidera luci,
Et cupit Ausonium Luna videre ducem.
Jam, Cæsar, vel nocte veni: 11 stent astra licebit,
Non dêerit populo te veniente dies.

1 Veneris stella, quæ Solis orientis prænuncia Lucifer dicitur, solem occidentem subsequens, Vesperus. 2 Desiderium Cæsaris expectati & cum die urbem ingressuri. 3 Ut diem properes. 4 Cur tardè oreris ac si vehereris plaustro quod insequi videtur Arctophylax, signum tardum quia polo vicinum? 5 Stellâ, luce. 6 Sumas licet Castoris equum illi à Mercurio donatum, & jam astris additum. 7 Exoriri cupientem solem. 8 Jam solis equi cursum gestiunt. 9 Aurora. 10 Stant stellæ, nec movetur luna desiderio (credo) videndi Imperatorem Rom. redeuntem. 11 Ipse Cæsar sibi sol erit, gloriæque suæ fulgore lustrabit cœlum vel, manente noctis facie.

Cocus cæsus. XX.

ESse tibi videor sævus, nimiùmque gulosus,
Qui propter cœnam, Rustice, cædo cocum?
Si levis ista tibi flagrorum causa videtur,
Ex quâ vis causâ vapulet ergò cocus?

An quæso iniquum est, si qui pendat pœnas ejus quòd deliquerit in suâ arte? tum sanè iniquus esse viderer si delictum alieni artificii in illo punirem.

Quis

Quis cultus Dei. XXI.

SI quid fortè petam timido, gracilique libello,
1 Improba non fuerit si mea charta; dato.
Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:
Offendunt nunquàm thura, precesque Jovem.
Qui fingit sacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos: 2 qui rogat, ille facit.

1 Impudentèr petax. 2 Qui supplicat, qui adorat, qui rogat, ille numen inesse rogato fatetur: ita ego te Deum facio dum rogo. *Adulatoriè & parasiticè.*

Dona suspecta. XXII.

MUnera qui tibi dat locupleti, Gaure, senique;
*Si sapis & sentis, hic tibi ait, * morere.*

* Ut in bona tua succedat hæredipeta ille.

De distichis. XXIII.

DIsticha qui scribit, puto, vult brevitate placere:
Quid prodest brevitas, dic mihi, si liber est?

Habet quidèm epigramma laudem suam à brevitate, & sunt qui distichon vel tetrastichon excedere oportere epigramma negant. Et tamen liber è distichis æque liber est, ac si ex longioribus epigramm. compingeretur.

De falso Scævola veri æmulo. XXIV.

1 QUi nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ,
Temporibus Bruti gloria summa fuit.

Ad-

Adſpicis, ut teneat flammas, pœnâque 2 fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus!
3 Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ
4 Funus amat: 5 totis paſcitur illa ſacris.
6 Quod niſi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sævior in 7 laſſos ire ſiniſtra focos.
8 Scire piget poſt tale decus quid fecerit antè:
Quam vidi, ſatìs eſt hanc mihi nôſſe manum.

1 Quod apud primos Romanos admirandæ erat & celebrandæ fortitudinis opus, nos jam per luſum fieri videmus. 2 In laudem ſuam & quàſi voluptatem vertat. 3 *Elegantèr & Enphatice.* Ipſe per ocium, quàſi illæſus & à manu ſuâ alienus ſpectavit dextram ſuam exuri. 4 *Metaphora elegans.* quaſi vivam dextram rogo inferret. 5 Tanquàm victima exuritur. in arâ enim fecerat hoc Scævola. 6 Namque amovendus erat fictitius hic Scævola ab igne juſſu Imperatoris; ut ille verus, regis. 7 Victos & fortitudini cedentes. 8 Non quærimus quænam ſcelera commiſerit antè; illum fortem eſſe virum vel ex hoc apparet.

In peſſimos conjuges. XXV.

Cum ſitis ſimiles, pareſque vitâ,
Uxor peſſima, peſſimus maritus;
Miror, non benè convenire vobis,

Cum plurimùm ad amorem valeat morum ſimilitudo, vel inter malos.

Adulatoria. XXVI.

Hæc, Auguſte, ſacro quæ vertice ſidera pulſat,
Par domus eſt cœlo; ſed minor eſt domino.

Dona

Dona dator commendat. XXVII.

Magna licèt totiès tribuas, majora daturus
1 Dona 2 ducum victor, 3 victor & ipse tui:
Diligeris populo non propter 4 præmia, Cæsar,
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

1 Spectacula, epulas, munera, congiaria, &c. Sueton. Domit. 2 Regum Sarmatarum, Dacorum, &c. 4 Et qui teipsum indiès virtute & benignitate superas.

Ad Priapum. XXVIII.

Non horti, neque 1 palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, custos:
Ex quo natus es, & potes renasci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et sylvam domini focis reserves.
2 Si defecerit hæc, & ipse lignum es.

1 Vitis, vineæ. 2 Namque è ligno es, & nisi sylvam custodias, deficiente in focum ligno, ipse tu combureris.

Honos alit artes. XXIX.

Temporibus nostris ætas cum cedat avorum,
Creverit & major cum 1 duce Roma suo:
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ?
Sint 2 Mecœnates, non dêerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.

3 *Jugera*

3 Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas 4 Tityrus æger oves.
Risit 5 Tuscus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri jussit abire fuga.
Protinus 6 Italiam concepit, & 7 arma virumque,
Qui modo vix 8 Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos, Marsosque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergò ero Virgilius, si munera Mecœnatis
Des mihi? 9 Virgilius non ero, 10 Marsus ero.

1 Imp. Domitiano. 2 Qui foveant poëtas, quod fecit. C. Cilnius. Mæcenas. 3 Vide Virgilii vitam & eclog. 1. & 9. unde hoc hemistich. *miseræ vicina Cremonæ.* 4 Virgilius sub personâ Tityri. eccl. 1. 5 Mæcenas regibus Etruscis oriundus. 6 Historiam Italiæ & Romani nominis ducti ab Ænea. 7 Libros Æneidos, cujus initium *Arma virumque cano, &c.* 8 Poëmation de Culice. 9 Non ero clarissimus epicus; ero clarus, ut spero, epigrammatographus. 10 Poëta epigrammatarius. lib. 2.

In luscum furem. XXX.

ADspicis hunc 1 uno contentum lumine, cujus
*2 Lippa sub * attritâ fronte 2 lacuna patet?*
Ne contemne 3 caput, nihil est furacius illo:
Non fuit 4 Autolyci tam 5 piccata manus.
Hunc tu convivam cautus 6 servare memento:
Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.
Pocula 7 soliciti perdunt 8 ligulasque ministri,
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,
Et tectus labis sæpe duabus abit.

Nec

Nec dormitantem vernam fraudare lucernâ
Erubuit fallax, ardeat illa licèt.
9 Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosâ
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

1 Cui unus sufficit ad furta oculus. 2 Cavea oculi stillans. * Impudenti, effrictâ fronte. 3 Hominem, ut Græci κεφαλὴν vel simplicitèr, caput unoculum noli credere inutile aut innocuum. 4 Mercurii filii patri furtis simillimi Iliad. x. 5 Cui adhæreant tacta. viscâta manus. 6 Observare Al. vitare. 7 Qui quàm solicitè custodiunt. 8 Gladiolos in linguæ modum desinentes. 9 Si nihil aliud est quod furetur, puero suo, qui ad pedes custodit depositas soleas suas surripit, ne desuetæ manus artem dediscant.

Hortus hybernus. XXXI.

QUi 1 *Corcyrei vidit pomaria regis,*
2 *Rus, Entelle, tua præferat ille domus:*
Invida purpureos 3 urat ne bruma racemos,
Et gelidum 4 Bacchi munera frigus edat;
5 Condita perspicuâ vivit vindemia gemmâ,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Formosum lucet sic per 6 bombycina corpus:
Calculus in nitida 7 sic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
8 Autumnum sterilis ferre jubetur hiems.

1 Alcinoi regis Phæacum. 2 Præferat tuum hortum illius horto. 3 Mordeat. *Boreæ penetrabile frigus adurit.* Virgil. 4 Vites. 5 Lapide speculari tegitur ab injuriâ frigoris. 6 Multitia è bombyce vel serico intexta, tenuia & pellucida. Senec. benef. L. 7. c. 9. & Juvenal. sat. 2. v. 66. Hujusmodi vestes vitreæ, nebulæ lineæ, vela serica, carbasei venti, texta pellucida Romanis in usu erant. 7 Ita perlucent & apparent

rent calculi, ut numerari possint. 8 Ita muniti specularibus horti ipsâ brumâ fructus ferunt, perindè ac in autumno.

Laus veterum. XXXII.

MIraris veteres, Vacerra, solos,
Nec laudas nisi mortuos poëtas.
Ignoscas petimus, Vacerra: 1 tanti
Non est, ut placeam tibi, perire.

1 Ut tua mihi post fata contingat laus, non propero mori.

Cœna cum ignotis. XXXIII.

IGnotos mihi cum voces trecentos,
Quarè non veniam vocatus à te
Miraris, quererisque, litigasque:
* *Solus cœno, Fabulle, non libentèr.*

* Solus quippè videtur, qui inter ignotos nec suæ conditionis est, utcunque magnus sit illorum numerus.

Aut stent aut crescant munera. XXXIV.

QVatuor argenti libras mihi 1 tempore brumæ
Misisti ante annos, Postumiane, decem.
Speranti plures 2 (nam stare, aut crescere debent
Munera) venerunt plusve, minusve duæ.
Tertius & quartus multo inferiora tulerunt,
Libra fuit quinto 3 Septitiana. 4 quid est?

5 *Bessa*

5 Beſſalem ad ſcutulam ſexto pervenimus anno.
Poſt hunc 6 in cotulâ raſa ſelibra data eſt.
Octavus 7 ligulam miſit ſextante minorem:
Nonus 8 acu levius vix cochleare tulit.
9 Quod mittat nobis decimus jam non habet annus:
10 Quatuor ad libras, Poſtumiane, redi.

1 Saturnalibus in menſe Decembri. 2 *Beneficia ſubvertis antiquioria, niſi illa poſterioribus cumules.* Plinius ſec. epiſt. 4. l. 3 & Seneca 2. de benef. c. 11. *Parùm eſt dediſſe, fovenda ſunt beneficia, &c.* 3 Libra octo unciarum cum ſemuncia. quæ Romanis bello attritis defluxit ab unciis 12. 4 *Meſſti nummos quot mihi? mille. quid eſt?* Ita Scriverius. cum prius eſſet *quidèm*, ineptè conceptum compoſitumque à ſciolo librario, ex eo quod exaratum invenerat, *quiddem?* 5 Ad vaſculum octo unciarum. 6 Cotyla ſeu calix politus vel cælatus ſex unciarum datus eſt. 7 Vaſculum, menſuram quæ quartam partem cyathi continet. aliàs ſignificat *ſpathulam*, gladiolùm. 8 Al. *acu levius micochl.* 9 Non invenit quod minus mittat. 10 Incipe rursùs à primo anno; & perage, ſi placet, annua munera in circulum.

Dii ridiculi. XXXV.

Quantum jam ſuperis, Cæſar, cœloque dediſti,
1 Si repetas, & ſi creditor eſſe velis;
2 Grandis in æthereo licèt auctio fiat Olympo,
Coganturque dei vendere quidquid habent:
3 Conturbabit 4 Atlas, 5 & non erit uncia tota,
Decîdat tecum quâ pater ipſe deûm.
Pro 6 Capitolinis quid enim tibi ſolvere templis,
Quid pro 7 Tarpejæ frondis honore poteſt?
8 Quid pro culminibus geminis matrona tonantis?
9 Pallada prætereo: 10 res agit illa tuas.

Quid

Quid loquar 11 Alciden, Phœbumque, piosque Laconas?
12 Addita quid Latio Flavia templa polo?
Expectes, & sustineas, Auguste, necesse est:
Nam tibi quod solvat non habet arca Jovis.

1 Si tibi rependi velles, nec donares. 2 Etiamsi hastâ positâ opes suas dii deæque vendere velint. 3 Cedet foro. 4 Qui cœlum humeris sustinere fingitur. *vel*, cœlicolæ quotquot sustinet Atlas. 5 Nec ipse Jupiter si velit tecum decidere, poterit solvere unicam de asse. O miserum decoctorem Jovem! 6 Capitolium incendio absumptum restituisti, & novam ædem in Capitolio excitavisti Jovi custodi. Domit. Sueton. cap. 5. 7 Coronæ quernæ, ut & laureæ Capitolinæ. 8 Quid pro geminis delubris tibi solvere potest Juno? 9 Cui Chalcicœcæ templum erexisti. Cassiod. l. 6. c. 11. cui statuam in cubiculo consecrâsti & quinquatria. 10 Illa à te stat; res tuas, rationes & consilia disponit; tibi familiare numen est; imò mater. ubi enim Domitianus audivisset ex lib. Sibyllinis, fore, ut virgo pareret æternum Imperatorem, nihil amplius voluit quàm se esse filium perpetuæ virginis Dianæ. 11 Herculi templum in viâ Appiâ positum & statuam. ut & Apollini, & ex pietate Pollucis erga fratrem alternatim immortalibus Castori & Polluci filiis Ledæ Lacænæ. 12 Templum Flaviæ gentis, quod cœlum vertice tangit.

Rarus amans veri. XXXVI.

DIc verum mihi, Marce, dic amabo:
Nil est, quod magis audiam libentèr:
Sic & cùm recitas tuos libellos,
Et causam quotiès agis clientis,
Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergò quid sit audi:
Verum, Gallice, non libentèr audis.

In cœnipetam. XXXVII.

Coenes, Canthare, cum foris libentèr:
Clamas, & maledicis, & minaris?
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & gulosus esse.

Parasitus instruatur necesse est octavâ arte ingenuâ, hoc est, Adulatoriâ. gulosus cœnipeta loquatur placentia, ut qui libertatem dapibus vendiderit.

Amicus cœnæ non amicorum. XXXVIII.

Hunc, quem cœna tibi, quem mensa paravit amicum
Esse putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat, & mullos, & sumen, & ostrea, non te.
Tam benè si cœnem, noster amicus erit.

Errat, inquit Seneca, *qui amicum in atrio quærit, in convivio probat.*

De seipso. XXXIX.

1 *Note licet nobis sublimi pectore vates,*
Cui referet serus præmia digna cinis;
Hoc tibi sub nostrâ 2 breve carmen imagine vivat,
Quam 3 non obscuris jungis, Avite, 3 viris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
Quem non miraris, sed puto lector amas.
Majores majora sonent: mihi parva locuto
Sufficit in vestras sæpè redire manus.

1 Utcunquè sciam quantùm carmine valeas, quantoque sublimiorem ipse potuisses imagini nostræ adjecisse inscriptionem; subscribe tamen, si placet, hoc tetrastichon imagini meæ, quam in bibliothecam tuam admittere dignaris. Al. *Non te celabit.* 2 Tetrastichon quod seq. *Ille ego sum, &c.* 3 Clariss. autorum imaginibus in bibliothecâ tuâ.

De templo Flaviæ gentis. XL.

1 D*Um Janus hiemes,* 2 *Domitianus autumnos,*
3 *Augustus annis commodabit æstates:*
4 *Dum grande famuli nomen asseret Rheni*
Germanicarum magna lux calendarum:
5 *Tarpeia summi saxa dum patris stabunt:*
6 *Dum voce supplex, dumque thure placabit*
Matrona dives dulce Julium numen:
Manebit 7 *altum Flaviæ decus gentis,*
8 *Cum sole, & astris, cumque luce Romanâ.*
Invicta quidquid condidit manus, 9 *cœlum est.*

1 Quamdiu erunt hyemes, quarum medio mensi Janus dedit nomen. 2 Quamdiu erit autumnus, cujus mensem Octobrem Domitianus à se appellari voluit Domitianum. 3 Quamdiu erunt æstates, in quibus mensis Sextilis ab Augusto denominatus est. 4 Dum magna & prima dies Septembris redit, quià Domitiano nomen habet Germanici ob Germanos Rheni fluv. accolas subactos. 5 Dum stabit capitolium Jovis à Tarpeiâ olim Sabinis proditum. 6 Dum matronæ Rom. thure & precibus colent Juliam Titi filiam quam Domitianus consecravit relatam in deam. 7 Templum Flaviæ gentis à Domitiano conditum. Suet. Domit. cap. 1. 5. & 17. 8 Quamdiu fulgebunt Sol, astra & gloria imperii Rom. locutio Ovidiana. *Cum sole & luna semper Aratus erit,* Æternum, ut cœlum. ex scholæ Peripateticæ sententiâ.

Epitaphium Latini. XLI.

1 *DUlce decus scenæ: ludorum fama, 2 Latinus*
Ille ego sum; plausus, deliciæque tuæ:
Qui 3 spectatorem potui fecisse 3 Catonem,
4 Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed 5 nihil à nostro sumpsit mea vita theatro,
Et 6 solâ tantùm scenicus arte feror:
*Nec poteram gratus * domino sine moribus esse:*
*Interiùs mentes inspicit ille * deus.*
Vos me laurigeri 7 parasitum dicite Phœbi,
*Roma sui famulum dum sciat esse * Jovis.*

1 *Ego sum dulce decus, &c.* ex persona Latini sepulti quod fit in Epitaphiis. 2 Celebris mimus, Domitiano charus. 3 Intrantem ut exeat tantùm. 4 In risum solvere gravissimos illos & continentissimos viros Curium & Fabricium. 5 Non contraxit sibi lasciviam & improbitatem in theatris exprimi solita. 6 Non animo, non moribus. * Domitian. 7 Mimi & histriones, qui poëtarum carmina recitabant, appellabantur parasiti Apollinis.

In vetulam improbam. XLII.

1 *SÆcula Nestoreæ permensa, Philæni, senectæ,*
2 Rapta es ad infernas tàm citò Ditis aquas?
3 Euboicæ nondùm numerabas 4 longa Sibyllæ
Tempora: 5 major erat mensibus illa tribus.
Heu 6 quæ lingua silet! non illam mille 7 catastæ
Vincebant, nec 8 quæ turba Serapin amat:

Nec

Nec matutini 9 cirrata caterva magistri,
Nec quæ 10 Strymonio de grege ripa sonat.
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arenâ,
Ne tua non possint eruere ossa canes.

1 Tria secul. 300. annos, ut quidam volunt. ut alii 90. cum γενεὰ pariendi ac generandi perfectius spatium annorum 30. periodum conficiat. Cæl. Rhod. l. 19. c. 22. 2 Quasi immatura, *Ironicè.* 3 Cumanæ. 4 Ætatem M annorum ex voto suo ut tot annos viveret, quot manu complecteretur arenæ corpora, &c. Ovid. Metam. l. 14. 5 Fingit Hyperbolicè poëta defuisse Philenidi 3. tantum menses de ætate Sibyllæ. 6 Quam vocalis & Stentorea! 7 Servi in catastis, id est, pegmatis ligneis venales expositi. 8 Isidis sacerdotes invento Osiri. 9 Pueri cirrati in scholis. Pers. satyr. 1. v. 29. 10 Gruibus, imminente tempestate, vel hyeme, magno cum clangore è Thraciâ, cujus Strymon est fluv. advolantibus.

Effigies pueri. XLIII.

HÆc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni:
Hæc 1 pueri facies primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
Gaudebatque suas pingere barba genas:
2 *Et libata semel summos modò purpura cultus*
Sparserat. invidit de 3 tribus una soror,
Et festinatis incidit stamina pensis;
Absentemque patri rettulit urna rogum.
4 *Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,*
Hæc erit in chartis major imago meis.

1 Infantis. 2 Et lanugo ejus subrufa semel resecta sparserat summos cultus, id est, vestes, vel *vultus*, vel ut alii legunt

cultros. id est, novaculas. Cultros (inquit Jos. Scalig. in Catullum) intelligit *scilicet*, id est, cultros tonsorios. 3 Parcis. *& semper de tribus una necat*. 4 Pictura infantem ostendit, ipsa infans & interitura: carmen hoc meum fuisse vicennem testatur, monumentum picturâ certius & perennius.

Quid novi? XLIV.

Artibus his semper cœnam, Philomuse, mereris;
Plurima dum fingis, sed quàsi vera refers.
Scis, quid in 1 *Arsaciâ* 2 *Pacorus deliberat aulâ.*
3 *Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.*
Verba ducis Daci chartis mandata 4 *resignas;*
5 *Victricem laurum quàm venit antè vides.*
6 *Scis quotiès* 7 *Phario madeat* 8 *Jove* 9 *fusca Syene:*
10 *Scis quota de Libyco littore puppis eat:*
11 *Cujus Juleæ capiti nascantur olivæ;*
Destinet æthereus cui sua serta pater.
12 *Tolle tuas artes, hodiè cœnabis apud me;*
Hâc lege: ut narres nil, Philomuse, novi.

1 Parthicâ. Parthorum reges ab Arsace, deinde Arsaces dicti, ut Pontici, Mithridates; Ægypti, Ptolemæi; Armenii, Tigranes; Romani Imp. Cæsares, &c. 2 Parthorum rex. 3 Fingis te referre posse copiarum Germanicarum & Sarmat. numerum. 4 Aperis, ac si tu nôsses secreta regum. acceptis resignatisque literis ab illis. 5 A Sarmatis relatam. 6 Tu scis quotiès pluat in Ægypto. quod perrarò. 7 Ægyptio, à Pharo insulâ. 8 Pluviâ, imbre: Jupiter enim media aëris regio, ima Luna, summa Minerva, qui magni hinc Dii. 9 Cujus incolæ à Sole colorantur. Syene enim in confinibus Ægypti sub Tropico Cancri directè locatur. *atque umbras, nusquam flectente Syene*. Lucan. 10 Lynceo vel Strabone perspicacior potes numerum referre navium Carthaginis

thaginis portu solventium. Plin. l. 7. c. 21. 11 Tu nôsti quibus Cæsar coronas in quinquatriis sit daturus. 12 Ego invito te, sub lege silentii.

Amicus usque ad arcam. XLV.

Gellius 1 ædificat semper: modò limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque seras:
Nunc has, nunc illas 2 mutat, reficitque fenestras.
Dum 3 tamen ædificet, quidlibet ille facit.
Oranti nummos ut dicere possit amico
Unum illud verbum Gellius, ædifico.

1 Minutula nescio quæ semper reficit, ut ædificandi prætextu illiberalem tegat animum, ne quid in amicos eroget.

In tenui tenuis non gloria. XLVI.

Ingenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quòd faciam, quæ brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo 1 es.
2 Nos facimus 3 Bruti puerum, nos 4 Lagona vivum:
Tu 5 magnus 6 luteum, Gaure, Giganta facis.

1 Tibi videris. 2 Ego quidem parva facio carmina, sed viva & vegeta, tu magna, sed stupida & mortua. 3 Epigr. 171. lib. 14. 4 Puerum elegantem, subdolæ ac fucatæ vernilitatis, Lucisci opus. Plin. l. 34. c. 8. Al. *Langona.* 5 Mole non arte & ingenio certans. 6 Πηλογόνον & γηγενῆ. Hoc est, magnum malum, lutulentum opus condis. *At populus tumido gaudeat Antimacho.* Catull.

De libellis suis. XLVII.

LEctor & auditor nostros probat, Aucte, libellos:
Sed quidam exactos esse poëta negat.
Non nimiùm curo: 1 nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis quàm placuisse cocis.

1 Volo carmina mea magis placere benevolis & simplicibus lectoribus, auditoribusque: quàm æmulis & curiosæ strictæque censuræ poëtis.

In prodigum. XLVIII.

**DIxerat astrologus periturum te citò, Munna:*
Nec puto mentitus dixerat ille tibi:
Nam tu dum metuis ne quid post fata relinquas,
Hausisti patrias luxuriosus opes.
1 Bìsque tuum deciès non uno tabuit anno:
Dic mihi, non hoc est, Munna, perire citò?

* Jocus est in ambiguitate τȣ perire. quod Astrologus referebat ad vitam, poëta ad bona & fortunas, quæ Munna perdiderat fretus Astrologi prædicto. 1 Viciès centena millia H S.

Petit audactèr. XLIX.

DUm 1 me captares, mittebas munera nobis:
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
2 Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
De caveâ fugiat ne male pastus aper.

1 Amicitiam meam, vel hæreditatem. 2 Eâdem enim arte servantur res, quâ acquiruntur.

Versus

Versus ex tempore. L.

LEge nimis dura convivam scribere versus
Cogis, Stella: licet scribere, nempe malos.

Neque enim ex tempore, neque inter pocula scribuntur boni versus, Euripide & Virgilio digni. Aul. Gell. lib. 17. Valer. Maximus l. 10.

Vetus melius est. LI.

TU qui longa potes dispendia ferre viarum,
1 *I liber absentis pignus amicitiæ.*
Vilis eras, fateor, si te nunc mitteret emptor:
2 *Grande tui pretium muneris auctor erit.*
3 *Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur*
Quæ fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.

1 In Galliam, ad Antonium. 2 Quod à me autore venit. 3 *Quanquam sapor est oblata dulcis in unda; Gratiùs ex ipso fonte bibuntur aquæ.*

Invidiâ rumpantur ut ilia Codro. LII.

RUmpitur invidiâ quidam, carissime Juli,
Quod me Roma legit, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quod turba semper in omni
Monstramur digito, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, tribuit quod Cæsar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quod rus mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidiâ.

Rumpitur invidiâ, quòd sum jucundus amicis,
Quòd conviva frequens, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd amamur, quòdque probamur:
Rumpatur, quisquis rumpitur invidiâ.

Quis verè pauper. LIII.

1 NEc toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus,
2 *Nec tibi de bibulâ sarta palude teges:*
Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,
Nec sera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas Nestor dici atque videri
Pauper, & 3 *in populo quæris habere locum.*
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore:
4 *Non est paupertas, Nestor, habere nihil.*

1 Sic Catullus epigr. 20. *Furi, quod neque servus est, neque arca, &c.* 2 Nec teges seu storea ex ulvâ, scirpo, seu cannâ palustri. 3 Plebeius esse & proletarius. 4 Sed mera mendicitas.

In Avarum. LIV.

NUmmi cùm tibi sint, opesque tantæ,
Quantas civis habet, * *paterve, rarus:*
Largiris nihil, incubasque gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt poëtæ
Custodem 1 *Scythici fuisse luci.*
2 *Sed causa, ut memoras, & ipse jactas,*
Diræ filius est rapacitatis.
3 *Et quid tu fatuos, rudesque quæris,*
Illudas quibus, auferasque mentem?
3 *Huic semper vitio pater fuisti.*

* Aut qui habet liberos, ut continuet filios, & *pater fuisti*. Al. *Paterne*, κύριον. 1 Aurei velleris ſago ſuſpenſi in luco ante templum Martis. de quo Apollonius & Val. Flaccus in Argonauticis. Ovid. 7. Metamorph. Seneca in Medea. Hyginus 3. fab. Apollod. l. 1. &c. Alii leg. *Libyci*. 2 Sed arguis filium tanquam cauſam tuæ rapacitatis. 3 Quaſi vero tam fatui ſimus, quibus hoc perſuadeas. 4 Immo tute ipſius vitii pater es. *Vel*, illi autor ad hoc vitium.

Ubi amicus, ibi patria. LV.

1 *DUcit ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras,*
2 Pendula quòd patriæ viſere tecta libet,
Tu mihi ſimplicibus, Mani, dilectus ab annis,
3 Et prætextatâ cultus amicitiâ,
Tu facis; in terris quo non eſt alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis:
4 Tecum ego vel ſicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hoſpes amare caſas.
Si tibi mens eadem, ſi noſtri mutua cura eſt,
5 In quocunque loco Roma duobus erit.

1 Cur redire velim in patriam meam, viſurus Hiſpaniam aurifodinis celebrem, & Salonem, tu mihi cauſa es o Mani, &c. 2 Bilbilim in edito ſitam. 3 Uſque à pueris, qui prætextam gerunt; amicitia culta. 4 Tecum vel in arenoſis Africæ deſertis, vel in inhoſpitali Scythiâ degerem. 5 Omnis nobis locus pro Roma erit.

Obſcurus ſcriptor. LVI.

SCribere te, quæ vix intelligat ipſe 1 *Modeſtus;*
Et vix 2 *Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?*

Non

Non lectore tuis opus est, 3 sed Apolline, libris:
Judice te major 4 Cinna Marone fuit.
5 Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & 6 sine Grammaticis.

1 Grammaticus cujus meminit Tranquillus & A Gell. & Macrobius. 2 Grammaticus cujus meminerunt Seneca epist. 66. & Ausonius epist. 18. ad Ursul. 3 Sed divinatore Œdipo aliquo, Sibyllâ. imo ipso Apolline. 4 Poëta, autor egregii quidem laudatique operis, sed obscuri, & quo nec se scribere satis digna per modestiam profitetur Virgilius eclogâ 9. 5 Propter obscuritatem & intricatas tenebras. 6 Absque ope Grammaticorum Interpretum. Quotus tamen quisque Grammaticorum, immo Criticorum, aut (quos M. Cato dixit, *Mortuaria glossaria*) philosophorum hæc intelligit.

Pax viri boni. LVII.

JAm numerat placido felix Antonius ævo
*1 Quindecies actas * Primus Olympiadas:*
præteritosque dies, & 2 tutos respicit annos:
3 Nec metuit Lethes jam proprioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque:
Nulla fuit cujus non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Vivere bis, 4 vitâ posse 5 priore frui.

1 Annos LX. ex computatione Chronologorum, quibus Olympias est quatuor annorum spatium. an. LXXV. ex ratione poëtarum qui Olympiada pro quinquennio seu lustro usurpant. * Cognomen Antonii. 2 Extra fortunæ aleam positos, in quos fortuna jus perdidit. 3 Nec metuit mortem. 4 Jucundâ benè actæ vitæ recordatione.

Patientia coacta. LVIII.

IN 1 matutinâ nuper ſpectatus arenâ
Mucius, impoſuit qui ſua membra focis;
Si patiens fortiſque tibi duruſque videtur,
2 Abderitanæ pectora plebis habes.
3 Nam cum dicatur tunicâ præſente moleſtâ;
Ure manum: plus eſt dicere; non facio.

1 Manè pugnabant damnati cum beſtiis, poſt meridiem qui ex beſtiariis ſupererant, inter ſe. Lipſ. 3. Saturn. c. 15. Senec. epiſt. 7. 2 Stolidus es, *Vervecum in patriâ craſſoque ſub aëre natus.* ut ait Juvenal. ſat. 10. v. 50. ad quem, vide quæ nos. 3 Nam ſi damnato huic daretur conditio, ut repræſentando Mucii manum exuſtam redimeret ſupplicium tunicæ moleſtæ, in qua pice, reſinâ, bitumine cæteriſque ignium alimentis illitâ ardendum illi fuerat: minus fortitèr facit (ſaltem audactèr minus) parte quam toto corpore exuſto.

Mors uxoris. LIX.

SEptima jam, Phileros, tibi conditur uxor in 1 agro.
2 Plus nulli, Phileros, quam tibi reddit ager.

1 Sepulchris conſecrari agellum moris fuit. 2 Manent enim tibi dotes ſepultarum, vacatque thalamus novo conjugio.

Dona iniqua. LX.

NIl aliud loqueris, quam 1 Theſea, Perithoumque,
Teque putas Pyladi Calliodore, parem.
Diſperéam, ſi tu 2 Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut 3 porcos paſcere Perithoi.

Donavi

Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
4 Et lotam 5 (ut multum) terque quaterque togam.
Quid! quod 6 nil unquam Pyladi donavit Orestes?
Qui donat, quamvis plurima, plura negat.

1 Nobile amicorum par. 2 Vel infimo servitii munere defungi, ut præstare matulam, vel porcos pascere. 3 Fortè, quòd in glandiferis Pindi sylvis degebat Perithous. 4 Et togam non usque adeò tritam, non ultra ter quaterve lotam. 5 Ex personâ poëtæ interpositum, indignantis togam imputatam, quasi magna illa res fiet. 6 Quippe qui omnia cum Pylade communicavit. quod quia tu non facis, sed multa negas, non es verus amicus.

Anthropophagi. LXI.

1 *ADdixti servum nummis, 2 herè, mille trecentis,*
Ut benè cœnares, Calliodore, 3 semel:
Nec benè cœnasti. mullus tibi quatuor emptus
Librarum 4 cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet, non est hic, improbe, non est
Piscis: homo est. hominem, Calliodore, voras.

1 Vendidisti. 2 Heri. 3 Ex pretio servi venundati. 4 Cœnæ 3 sunt partes, antecœna, cœnæ caput, seu pompa, & secundæ mensæ, seu bellaria.

Imago juvenis. LXII.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus, in hoc juvenem se videt ore senex.
1 *Ars utinam mores, animumque effingere posset:*
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

1 *Quod*

1 *Quod si oculis facies honesti cerneretur, mirificos sui amores excitaret.* Plato. Spectabile hoc & imitabile picturam laudandi exemplar.

In sordidum. LXIII.

1 *IMproba Massiliæ quidquid* 2 *fumaria cogunt,*
 3 *Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;*
A te, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
 Per freta, per longas 4 *toxica sæva vias:*
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
 Testa sit, aut cellis 5 *Setia cara suis.*
Non venias quare tam longo tempore Romam,
 Hæc puto causa tibi est; ne tua vina bibas.

1 Adulterantia vinum. 2 Loca colligendo fumo idonea. 3 Vina apothecis condita superponebantur fumariis ut præcocem maturitatem à fumi tenore traherent. Sed insaluberrima esse hæc vina testatur Plinius lib. 23. cap. 1. 4 Vina insaluberrima. 5 Vina Setina nobilia è Setia Campaniæ.

Epitaphium Scorpi. LXIV.

ILle ego sum Scorpus, clamosi gloria circi,
 Plausus, Roma, tui, deliciæque 1 *breves:*
Invida quem lachesis raptum 2 *trieteride nonâ,*
 3 *Dum numerat palmas, credidit esse senem.*

1 Prærept. morte immaturâ. 2 Annos natum 27. 3 Propter victoriarum Circensium numerum posset Scorpus videri senex.

Jocus

Jocus in Rhetorem ignobilem. LXV.

Jura trium petiit à Cæsare discipulorum,
Assuetus semper Munna docere duos.

In miserum literatorem, qui cum non haberet 3. discipulos, petiit à Cæsare jus trium discipulorum. Jocus petitus à jure trium liberorum.

Verba danti verba dantur. LXVI.

Si donare vocas promittere nec dare, Caje,
Vincam te donis, muneribusque meis.
Accipe 1 Callaicis quidquid fodit Astur in arvis,
Aurea quidquid habet 2 divitis unda Tagi;
Quidquid Erythræâ niger invenit Indus in algâ;
Quidquid & in nidis 3 unica servat avis;
Quidquid 4 Agenoreo Tyros 5 improbâ cogit aëno:
Quidquid habent omnes, accipe, 6 quomodo das.

1 Quicquid auri foditur in Hispaniâ. Gallæcia autem & Asturia Hispaniæ regiones sunt, aurifodinis quondam celebres. 2 Auri ramentis fluens Tagus fl. Hispaniæ. 3 Phœnix. 4 Tyrio, purpureo. Tyros enim & Sidon Agenori regna erant. 5 Inventrix purpuræ qua iterantur lanæ: vestes purpureas appellat Senec. epist. 115. *lacernas coloris improbi* Improbum laborem appellavit Virgilius assiduum & iteratum. Ita & vestes *improbi coloris* dibaphas & iteratas abeno purpureo. & huc facit Plin. l. 9. c. 41. *Non est satis abstulisse gemmæ nomen amethystum, rursus absolutus inebriatur Tyrio, ut sit ex utroque nomen improbum, simulque luxuria duplex.* 6 Promissis sc.

In

In delicatum lectorem. LXVII.

1 *Consumpta est uno si lemmate pagina, transis,*
Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives, & ex omni posita est instructa macello
Cœna tibi, sed te 2 mattea sola juvant.
3 Non opus est nobis nimium lectore guloso.
Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

1 Si unum epigramma tam longum sit, ut paginam totam impleat. 2 Cupediæ & dulciaria. Athenæo l. 14. c. 23. maza. 3 Nolo lectorem qui jocorum & acuminum cupediis saturari velit, sed qui solida expectat carmina & gravia, quasi caput convivii.

Laus Nervæ. LXVIII.

Frustra blandiciæ venitis ad me
1 Attritis miserabiles labellis:
2 Dicturus dominum, deumque non sum.
Jam non est locus hac in urbe vobis:
** Ad Parthos procul ite 3 pileatos,*
Et turpes humilesque supplicesque
*4 Pictorum 5 sola * basiate regum.*
Non est hic dominus, sed imperator,
Sed justissimus omnium senator:
Per quem de Stygiâ domo reducta est
6 Siccis rustica Veritas capillis.
Hoc sub principe, si sapis, caveto,
Verbis, Roma, 7 prioribus loquaris.

1 Blanditiisne, an adoratione? 2 Non blanditurus Trajano ut Domitiano quondam. * Parthi enim serviliter

regem adorant, pedes illius osculati. 3 Cum cæteræ gentes, pileis raro uterentur, Parthi & Persæ gestabant mitras, tiaras, cidares, seu pileos turbinatos, ut hodie Turcæ. 4 Picta veste seu soccis pictis utentium. 5 Soleas, calceos, soccos. 6 Inunctis & delibutis. 7 Servilibus, adulatoriis, quibus nuper sibi placebat Domitianus; quæ tamen non feret Trajanus.

Homines pueri mente. LXIX.

1 *PLorat Eros, quotiès maculosæ pocula murrhæ*
Inspicit, aut pueros, nobiliusve 2 citrum.
Et gemitus imo promit de pectore, quod non
3 Tota miser coëmat 3 septa, feratque domum.
Quam multi faciunt, quod Eros, sed 4 lumine sicco!
Pars major 5 lacrymas ridet, & intus habet.

1 Quod non habet, unde hæc omnia emat, quæ licitari gestiebat Mamurra. 2 Mensam citream. 3 Omnia quæ venalia exponunt in septi. 4 Sed tacitè, oculis, non lacrymantibus absque lacrymis. 5 Risu ficto coercet dissimulatque lacrymas, quas intus concepit.

Laus Scorpi aurigæ nobilissimi. LXX.

1 *FRangat 2 Idumæas tristis * Victoria 3 palmas:*
*4 Plange * Favor sævâ pectora nuda manu.*
*5 Mutet * Honor cultus, & iniquis 6 munera flammis:*
6 Mitte coronatas Gloria mœsta comas.
Heu facinus! 7 prima fraudatus, Scorpe, juventa
Occidis, & 8 nigros tam cito jungis equos.
9 Curribus illa tuis semper properata, brevisque:
Cur fuit & vitæ tam prope meta tuæ?

* Invitat

* Invitat ad luctus numina quondam Scorpo nobilissimo aurigatori faventia, Victoriam, Favorem, Honorem, Gloriam. 1 Respicit ad publicum luctum, quo *Consul init fractis mœrentem fascibus urbem.* Ovid. ad Liviam. 2 Idumæa extrema Judææ pars, palmæ ferax. *Arbusto palmarum dives Idume.* Lucan. 3 Signum victoriæ in certaminibus donabatur palma, quod depressa ea arbor non cedat, sed adversus pondus renitatur ac resurgat. Aristot. probl. Plutarch. Sympos. 4 Qui solebas plaudere, plausum in planctum converte. 5 Respicit morem publici luctus, quo patres Rom. depositis quæ ad ornatum pertinebant, atrati, sordidati, pullatique incedebant. 6 Quæ munera rogo imponantur. vide Sueton. Jul. c. 84. Dion. August. Et de more laniandi crines in funere, vide quæ nos ad Senecæ Hippol. v. 1181. 7 Anno ætatis 27. 8 Pro albis, quibus victor vehebaris, jam veheris Plutoniis equis, infernis, nigris. siquidem affectus & studia in morte & apud inferos manere fingunt poëtæ. 9 Ut semper victoriæ, ita & vitæ metam attingere properabas.

Laus vitæ rusticæ. LXXI.

SÆpe loquar nimium gentes quod, Avite, remotas
Miraris, Latiâ factus in urbe senex:
2 *Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonem,*
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in quâ res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hîc, ibi pascit ager: tepet 3 *igne maligno*
Hîc focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hîc 4 *pretiosa fames* 5 *conturbatorque macellus,*
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
Quatuor hîc æstate togæ, pluresve teruntur:
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges: quicquid non præstat amicus,
Cum præstare tibi possit, Avite, locus.

1 Hiſpanas, ad quas anhelare videar, cum eas uſque loquar, & tamen Romæ conſeneſcam. 2 Patriæ appetam fluvios & agros. 3 Lignis multo emptis. 4 Arida cœna & famelica magno empta pretio. 5 In quo decoctis opibus conturbantur rationes. Alii leg. *conturbaturque macellum.* Alii *conturbatrixque macelli, Menſa, ibi.*

In commiſcentem verſus operi ſuo. LXXII.

Quid, ſtulte, noſtris verſibus tuos miſces?
Cum 1 *litigante quid tibi, miſer, libro?*
2 *Quid congregare cum leonibus vulpes,*
Aquiliſque ſimiles facere noctuas quæris?
3 *Habeas licebit alterum pedem Ladæ,*
Inepte, fruſtra crure ligneo curres,

1 Qui tibi litem intendit, & contra te dicit, *Fur es.* 2 Quid nobilibus, claris, altiſque carminibus inſeris ignobiles, tenebroſos, & claudicantes verſus tuos? 3 Non magis convenit carminibus meis cum tuis, quam ſi quis haberet alterum pedem perniſſimi curſoris Ladæ, alterum ligneum. Ladæ velocitatem celebrant Pauſanias in Corinth. & Arcad.

Jocatur ne ſolvere cogatur. LXXIII.

Solvere, Pæte, decem tibi me ſeſtertia cogis:
Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: 1 *tu qui*
Bis centena potes perdere, perde decem.

1 A majori lepidè jocatus rogat ut jacturam 10. HS. ferat in se, qui tulit 200 in alio.

Vita quieta. LXXIV.

VItam quæ faciunt beatiorem,
Jucundissime Martialis, hæc sunt:
Res 1 non parta labore, sed 2 relicta;
4 Non ingratus ager; focus perennis;
Lis nunquam; 4 toga rara; mens quieta;
Vires ingenuæ; salubre corpus;
Prudens simplicitas; 5 pares amici;
6 Convictus facilis; sine arte mensa;
Nox non ebria sed 7 soluta curis;
8 Somnus qui faciat breves tenebras;
Quod sis, esse velis, nihilque malis,
9 Summum nec metuas diem, nec optes.

1 Parcè enim, duriter & anxiè quæsita, anxiè & non sine curis tenentur. 2 A patre seu majoribus. *Paterna rura bobus exercet suis.* vide & Senec. de beatâ vitâ. c. 23. 3 Qui semina reddit cum largo fœnore; qui spem non ementitur. 4 Officia togata, urbana, clientum ambitus, &c. nulla. 5 Convictores faciles & jucundi. 6 Conviva, vel ipse cibus parabilis, nec mari, terrâ & aëre exquisitus. gula non irritata. 7 *O quid solutis est beatius curis!* Catull. 8 Somnus facilis, suavis, brevis. 9 Mortis non libido, non fuga. Senec. epist. 24. 70. 78, de beatâ vitâ cap. 5. &c.

Laus à viro laudato. LXXV.

1 *LItera facundi gratum mihi pignus amici*
Pertulit, Ausoniæ dona severa togæ:

Quâ non Fabricius, sed vellet Apicius uti,
Vellet Mecœnas Cæsarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuisset :
2 Non quâcunque manu victima cæsa 2 litat.
A te missa venit : possem nisi munus amare,
Marce, tuum : poteram 3 nomen amare meum.
Munere sed plus est, & nomine gratius ipso,
Officium docti, judiciumque viri.

1 M. Antonius Tolosanus misit mihi literas & togam elegantiorem quam qua uti vellet Fabricius continens ille paupertatis cultor, imo qualem gestare voluisset luxuriosus Apicius, & ipse tener ac mollis Mecœnas. sic Juvenal. sat. 12. *vestem purpuream teneris quoque Mecœnatibus aptam.* 2 Non sacrificat, non impetrat. ita donum ab omni missum æquè non placet. 3 *Marci*, quod mihi tecum commune.

Epitaphium histrionis. LXXVI.

QUisquis Flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis deliciæ, salesque 1 Nili,
Ars & gratia, lusus & voluptas,
Romani 2 decus, & dolor theatri,
Hoc sunt condita, quo 3 Paris, sepulcro.

1 Ægypti. 2 Decus dum viveret, dolor ex morte ejus. 3 Histrio nobilis quem interfici jussit Domitianus, quòd eum deperiret Domitia Augusta. Sueton. c. 3. Domit.

Agellum extenuat. LXXVII.

DOnasti, Lupe, 1 rus sub urbe nobis:
Sed rus est mihi maius 2 in fenestrâ.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
3 In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit una,
Clausæ cui folium rosæ corona est:
In quo non magis invenitur herba,
Quam 4 costi folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec serpens habitare tota possit.
5 Erucam malè pascit hortus unam,
Consumpto moritur culex salicto,
Et talpa est mihi fossor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariscæ
Ridere, aut violæ patere possunt.
Fines mus populatur, & colono.
Tanquam sus Caledonius timetur,
6 Et sublata volantis ungue Procnes
In nido seges est hirundinino,
Non est dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta messis,
Et mustum nuce condimus 7 picatâ.
Errasti, Lupe, literâ sed unâ;
Num quo tempore prædium *dedisti,*
Mallem tu mihi prandium *dedisses.*

1 Prædiolum urbanum. 2 Plebs Romana in fenestris alebat ad speciem hortorum flores & frutices. quod videmus in Hispaniâ & Italiâ monachos facere in fenestris ostendentes

 arbus-

arbuſcula, malos citreas, hortulos penſiles, &c. 3 Quem hortum ruta unica tegit, obumbratque non ſecus ac ſi eſſet nemus Dianæ Aricinæ. *Hyperbolicè, ut cætera quæ ſeq.* 4 Quæ non naſcitur in Italiâ, uti nec piper. 5 Vermiculum qui olera depaſcitur. 6 Cujus ſegetem ſeu herbam uno impetu correptàm aufert hirundo ad nidum condendum. 7 Alluſum ad dolia & teſtas quæ picabantur ne vina expirarent animam.

Precatur deos pro Nerva Trajano. LXXVIII.

1 SAcra, 2 Lareſque Phrygum, quos 3 Trojæ maluit 3 hæres,
Quam rapere arſuras 4 Laomedontis opes:
5 Scriptus & æterno nunc primum Jupiter auro,
Et 6 ſoror, & ſummi 7 filia tota patris:
Et 8 qui purpureis jam tertia nomina faſtis
Jane refers Nervæ, vos precor ore pio:
Hunc omnes ſervate ducem, ſervate ſenatum:
Moribus 9 hic vivat principis, 10 ille ſuis.

1 Vitæ. Veſtæ ignis ἄσβεςε æterne, &c. Minerva, Jupiter, Juno. quos recenſet diſticho ſeq. qui tres aëris regiones referant, unde & *penates* dicti per quos penitus ſpiramus. vide Macr. Satur. l. 3. c. 4. 3 Æneas. vide Ælian. l. 3. Var. hiſt. c. 22. 4 Trojanæ, à Laomedonte Priami Patre. 5 Effictus, Inſcriptus aureâ imagine. 6 Juno. 7 Minerva ἀμήτωρ, è Jovis cerebro nata. patrima virgo. 8 Jane cuſtos Faſtorum in quos referuntur nomina conſulum, adeòque Nervæ, qui Imperii anno geſſit tertium conſulatum, cum Virgin. Rufo. Junius de tertio conſulatu Ulpian. Nervæ Trajani intelligit. 9 Senatus. 10 Nerva Imper.

Laus

Laus Nervæ. LXXIX.

Tanta tibi est recti reverentia, Cæsar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat: 1 *sed Numa pauper erat.*
Ardua res hæc est, 2 *opibus non tradere mores,*
Et cum tot 3 *Cræsos viceris, esse* 4 *Numam.*
5 *Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,*
Elysium liceat si vacuare nemus:
Te volet invictus 6 *pro libertate* 7 *Camillus,*
Aurum 8 *Fabricius, te tribuente, volet.*
Te duce gaudebit 9 *Brutus: tibi Sylla* 10 *cruentus*
11 *Imperium tradet, cum positurus erit.*
Et te 12 *privato cum Cæsare Magnus amabit:*
Donabit totas & tibi 13 *Crassus opes.*
Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si 14 *Cato reddatur, Cæsarianus erit.*

1 Non itaque tam miranda atque ardua res in paupertate erat pietas & sanctitas. 2 Non efferri & corrumpi à divitiis. 3 Divites reges, Decebalum Dacorum, & Armeniæ Parthiæque reges. Xiphilin. Trajàn. 4 Sanctum, æquum, continentem, qualis fuit Numa secundus Romanor. rex. 5 Si reviviscant ab inferis reversi antiqui illi clarique Romani. Atque hinc novum ordiuntur aliqui epigramm. à præcedenti tetrasticho divisum. 6 Lips. l. 1. Epist. quæst. 5. legit *præ libertate*, quasi dicat, Camillus te principem malit quam suam illam libertatem. 7 Qui Romam à Gallis occupatam Dictator absens creatus liberavit. 8 Qui continentissimè in paupertate vivens munera sibi à Pyrrho & aurum à Samnitibus missum repudiavit. 9 Juniusne qui reges ejecit? an Marcus Brutus unus è Julii Cæs. percussoribus? 10 C. M. hominum deleverat, senatores 90. consulares 15. equites 260. 11 Ut quondam dictaturam deposuit, secessitque Puteolos. 12 Non rerum summam affectante, idque civili bello. 13 Liciniusne Crassus, an Marcus qui periit apud Parthos? 14 Qui sibi mortem con-

sciscit

sciscivit Uticæ ne videret Cæsarem: tuâ tamen æquitate adductus à Cæsare stabit.

EPIGRAMMATUM Delectus Liber Quintus.

MARTIALIS.

Liber ad Lectorem. I.

SI nimius videor, seràque 1 coronide longus
Esse liber: legito pauca, libellus ero:
2 *Terque quaterque mihi finitur carmine parvo*
Pagina; fac tibi me quàm cupis esse brevem.

1 Signo absoluti operis in calce libri posito, hâc figurâ V. vel 7. alæ scilicet cornicis, translatione ab ædificio, cujus jam absoluti fastigio apponitur cornix.
2 Poteris singulo epigrammate præfinire tibi finem libri.

De

De mulione surdo. II.

MUlio viginti venit modo millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? 1 surdus erat.

1 Innuit flagitioso domino magis placere servos surdos quos nemo roget de rebus dominorum. Mulio *muletier.*

Amico crede. III.

CUm rogo te nummos 1 sine pignore, non habeo, inquis.
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis.
Ecce reum 2 Carus te detulit: 3 adsit agellus.
Exilii comitem quæris? 4 agellus eat.

1 Non vis mihi nummos mutuò dare nisi tibi agrum pignori opponam, *si mon champ ne vous en répond & ne vous est hypothequé.* 2 Causidicus & delator. de quo Plin. epist. 5. l. 1. & Juvenal. satyra 1. V. 36. 3 Tibi in judicio, causam tuam agat agellus meus, cui magis credis quàm mihi. *Scopticè.* 4 Non ego, vetus sodalis.

Vitia corporis. IV.

*CRine ruber, niger ore, brevis pede, lumine * læsus,*
Rem magnam præstas, Zoile, si bonus es.

Fronti magna fides, inquiunt Physiognomones, pronuncîantque cavendum ab iis quos signavit Deus.
* Sic MS. Bodleianus. Vulg. *luscus.*

Laus

Laus Silii Italici. V.

1 *Silius hæc magni celebrat monumenta 2 Maronis,*
Jugera facundi qui Ciceronis habet :
Hæredem, dominumque sui 2 tumulique, 3 Larisque ;
4 *Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.*

1 Silius Ciceronis atque Virgilii studiosissimus imitator. hujus aram religiosissimè coluit, illius villas comparavit. Plinius Secun. lib. 3. Epist. 7. 2 Virgilii. 3 Ciceronis ædium. 4 Erat enim orator & Poëta.

De Pileolo. VI.

1 *Hoedinâ tibi pelle contegenti*
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Festivè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput esse 2 calceatum.

1 Galericulo *calotte* ex hirsutâ hœdi pelle ad dissimulandam calvitiem. 2 Cum eâdem tegeretur materiâ, quâ pedes.

In habentem varios mores. VII.

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem :
Nec tecum possum vivere, nec sine te.

Amici ut amandi. VIII.

Triginta mihi, quatuorque messes
Tecum, si memini, fuêre Juli :
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed jucunda tamen fuêre plura.

Et

Et 1 si calculus omnis huc, & illuc
Diversus bicolorque digeratur :
2 Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et tristes animi cavere morsus,
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minus, & minus dolebis.

1 Si computemus felices nostros faustosque dies, quos more suo numerant Thraces nigris: albisque lapillis. 2 Plures apparebunt fuisse boni dies quam mali.

Vera Nervæ commendatio. IX.

Contigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerva : licet 1 toto nunc Helicone frui.
Recta fides, hilaris clementia, cauta potestas
Jam redeunt : longi terga dedêre metus.
2 Hoc populi, gentesque tuæ pia Roma precantur :
Dux tibi, sit semper talis, & iste diu.
3 Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
Quos Numa, 4 quos hilaris posset habere Cato.
Largiri, præstare, 5 breves extendere census,
Et dare quæ faciles vix tribuere dei,
6 Nunc licet, & fas est. 7 sed tu sub principe duro,
Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

1 Liberè vacare Musis, sub Imperatore qui Musis Poësique favet. 2 Quod habet versus insequens, *Dux tibi, &c.* 3 Magis auctus sis animo, qualem pauci habent. Hortandi formula re benè gesta sumpta à sacris. Quoties enim victimæ infundebatur thus aut vinum, dicebant, *Mactus est taurus.* h. e. cumulata est hostia & magis aucta. Isidor. lib. 10. c. 10. 4 Quos mores posset habere Cato, nisi quod magis tetri-

tetricus fuit quam Nerva. supra. *bilaris clementia.* 5 Civium paupertatem opibus sublevare. 6 Sub principe tam pio, clementi, æquo : quandoquidem ——7—— Tu ipse O Nerva sub Nerone & Temporibus illis malis non dubitabas esse bonus.

Anus tripilis. X.

*TOto verice * quot gerit capillos,*
Annos si tot habet Ligeia, trima est.

* Est itaque tripilis seu trifilis.

Semper avarus eget. XI.

HAbet Africanus millies, tamen vaptat.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

In habentem amœnas ædes. XII.

1 *DAphnonas, platanonas & aërias cyparissos,*
Et 2 *non unius balnea solus habes,*
Et tua cententis stat porticus alta columnis,
3 *Calcatusque tuo sub pede lucet onyx,*
Pulvereumque fugax 4 *hippodromon ungula plaudet,*
Et pereuntis 5 *aquæ fluctus ubique sonat.*
Atria longa patent : sed nec cœnantibus usquam,
Nec somno locus est. 6 *quam bene non habitas?*

1 Laureta. 2 Magis ampla quàm pro privato homine. 3 Pavimenta sternuntur Onychite lapide. 4 Spacium per quod currunt equi. ex ἵππ☉ δρόμ☉. 5 Fontium, scaturiginum in hortis diffluentium. 6 Cui inter hæc omnia cœnatio nulla, cubiculum nullum.

Promissor

Promiſſor bibax. XIII.

OMnia promittis, cum totâ nocte bibiſti:
Mane nihil præſtas: Poſtume, 1 manè bibe.

1 Ut eodem die præſtes, neque excidant tibi quæ promiſiſti ſobrio poſt ſomnum.

Divitum ſimulata offenſio. XIV.

1 *GEnus, Aucte, lucri divites habent iram.*
Odiſſe quàm donare vilius conſtat.

1 Divites iratos ſe ſimulant & offenſos, ut hominibus de ſe bene meritis pro mercede & muneribus odium rependant.

In hominem peſſimum. XV.

MEntitur, qui te vitioſum, Zoile, dixit:
*Non vitioſus homo es, Zoile, ſed * vitium.*

* In abſtracto & eminenter.

Honor mutat mores. XVI.

SÆpe rogare ſoles qualis ſim, Priſce, futurus,
Si fiam locuples, ſimque repentè potens.
Quemquam poſſe putas mores narrare futuros?
Dic mihi, ſi fias tu leo, qualis eris?

Multa vitia, quæ coërcet & ſupprimit tenuis fortuna, ampla & ſublimis manifeſtabit: *magiſtratus indicabit virum.*

Poëta æmulus. XVII.

Scribebamus 1 epos: cœpisti scribere cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad Tragicos se nostra Thalia cothurnos:
2 Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
3 Fila lyræ movi doctis exculta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione novâ.
Audemus satyras: 4 Lucilius esse laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem!
5 Quid minus esse potest, epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid nolis; quis enim pudor, omnia velle?
Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

1 Carmen Epicum seu heroicum. 2 Tu quoque contulisti te ad tragœdiam. Syrma autem tragicorum vestis est. 3 Scripsi lyrica. 4 Satyrographus. 5 Quam scribere epigrammata.

Qui omnes laudant. XVIII.

NE laudet dignos laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

Cui omnia alba, qui malos æquè ac bonos promiscuè laudat, arguit se judicii infirmi, & vel livore vel adulatione præpediri. vide quæ Chrysippus, referente A. Gellio. l.6. c.1.

De Ligurra. XIX.

VErsus, & breve 1 vividumque carmen
In te ne faciam, 2 times, Ligurra,

Et

Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed frustra metuis, cupisque frustra.
3 *In tauros Lybici ruunt leones;*
Non sunt papilionibus molesti.
Quærus censeo, si legi laboras,
4 *Nigri fornicis ebrium poëtam,*
5 *Qui carbone rudi, putrique creta*
Scribit carmina, 6 *quæ legunt canentes:*
7 *Frons hæc stigmate non meo notanda est.*

1 Acumen enim est è virtutibus epigrammatis. 2 Dicis subindè te timere. 3 Al. *fremunt.* 4 Obscuri loci, & vilis notæ versificatorem. 5 Qui levi carbone cretâve versus inscribit parieti à tergo ædium. 6 Quæ mandentur Deæ Cloacinæ. Qualia *Tanusii Annales* Senecæ: & Catullo, *Annales Volusi cacata charta.* 7 Servilis tua frons non digna est cui ego inuram mansura carminis mei puncta.

Vera fortitudo. XX.

QUod nimium laudas, Chæremon Stoice, mortem,
Vis animum mirer suspiciamque tuum.
1 *O quam magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,*
Et stipulâ, & nigro pane carere potes!
Rebus in angustis facile est contemnere vitam,
Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

1 Non hoc facis ex virtute & fortiter, sed ex inopia rerum & pusillanimitate.

Sera dona post mortem. XXI.

NIl mihi das vivus: dicis post fata daturum.
*Si non es stultus, scis Maro * quid cupiam.*

* Mortem tuam.

Magna pete. XXII.

PArva rogas magnos: sed non dant hæc quoque magni.
1 *Ut pudeat leviùs te, Matho, magna roga.*

1 Levior quippe ignominià ex repulsâ in magnis quàm parvis, & advertè Polyptoton in *magnos, magni, magna.*

Epitaphium canis Lydiæ. XXIII.

1 *AMphitheatrales inter nutrita magistros*
Venatrix, sylvis aspera, blanda domi,
Lydia 2 *dicebar,* 3 *domino fidissima dextra,*
Qui non Erigones mallet habere 4 *canem:*
5 *Nec qui, Dictæâ Cephalum de gente secutus,*
6 *Luciferæ pariter venit ad astra deæ.*
7 *Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,*
Qualia Dulichio fata fuere cani.
8 *Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,*
Quantus erat 9 *Calydon, aut,* 10 *Erymanthe, tuus.*
Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub umbras,
Non potui fato 1 *nobiliore mori.*

1 Inter Venatores qui curant venationes exhibendas in Amphitheatro nutrita. 2 *Prosopopœia canis.* 3 Domino meo æqua fida ac dextra propria, Alii leg. *Dextro*, ut sit κύριον. 4 Meram, Hymeram seu Nearam canem, quæ Erigione monstravit ubi pater Icarius à pastoribus Atticis occisus jaceret insepultus. Hygin. fab. 130. 5 Nec Lælaps canis à Jove custos Europæ appositus, quem à Minöe acceptum Procris conjugi suo Cephalo reliquit. Hygin. f. 188. & Ovid. 7. Metamorph.

Metamorph. 6 Ad Lunam, ſeu Dianam gaudentem venatione & canibus. *Vel*, inter aſtra relatus eſt à Jove. 7 Neque eram annoſa ut ille Ulyſſi canis Argus, qui reverſum poſt viginti annos agnovit herum. Odyſſ. 17. & Ariſtot. lib. 6. hiſtor. animal. 8 Obliquè ferienti inſtar fulminis, *vel* urenti: 9 Ineſſe enim aprorum dentibus igneam vim teſtatur Xenophon. 10 Sus Erymanthius, quem interemit Hercules. *Apoſtrophe.* 11 Quàm venatione & pugnâ in Amphitheatro.

In malum Poetam. XXIV.

1 UNcto Corduba lætior Venafro,
** Hiſtrâ 2 nec minus abſoluta teſtâ.*
Albi quæ ſuperas oves Galeſi,
3 Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo:
Dic veſtro, rogo, ſit pudor poëtæ,
Ne 4 gratis recitet meos libellos.
Ferrem, ſi faceret bonus poëta,
Cui poſſem dare mutuos honores.
Corrumpit 5 ſine talione 6 cœlebs,
7 Cæcus perdere non poteſt, quod aufert.
Nil eſt deterius latrone 8 nudo;
Nil ſecurius eſt 8 malo poëtâ.

1 Olearum gloriæ facilè principatum obtinuit Venafrum in Campania, ſecundas. * Hiſtria Italiæ peninſula. 2 Nec cedens teſtis olei ſeu olivarum Hiſtriæ. 3 Non muricis ſanguine ſeu ſucco purpureo tincta lana, ſed nativo rutilo imbuta. *Nec varios diſcet mentiri lana colores; Ipſe ſed in pratis aries jam ſuave rubenti Murice*, &c. Virgil. 4 Impunè cui nulla vel mala ſcribenti carmina non poſſum ego referre gratiam, illius recitans cum honore, ut ille mea. 5 Vindictâ parili. 6 *Metaph.* nihil ſcribens. 7 Non poſſis lege talionis agere cum cœco, qui alteri oculum eruerit. 8 Cui nihil eſt quod viciſſim auferas.

In detractorem. XXV.

1 N*Asutus sis usque licet, sis denique* 2 *nasus,*
Quantum noluerit ferre rogatus 3 *Atlas,*
Et possis 4 *ipsum tu deridere* 4 *Latinum,*
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dixi. 5 *quid dentem dente juvabit*
Rodere? 6 *carne opus est, si satur esse velis.*
Ne perdas operam: qui se mirentur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus esse nihil.
7 *Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,*
Nec matutinâ si mihi fronte venis.

1 Sis licet ingens irrisor. 2 Totus ex irrisione compositus & conflatus, *deos rogabis totum ut te faciant, Fabulle nasum*, dixit Catullus, sed sensu alio. 3 Hyperbolicè. 4 *Emphaticè.* Mimum, qui & alios imitatione deridet. 5 Quid limam rodis vipera? quid carmina mea reprehensoria, reprehensor? 6 Quæ cedat denti tuo mea reaget, ut loquuntur Physici, pete dente poëtas magna professos, in illos vel frange genuinum, in illos virus invidiæ tuæ & maledicentiæ evome. meæ istæ nugæ serpunt humi tutæ satis; & si opus sit, sui vindices. 7 Nec tamen planè nihil sunt mea hæc. excipientur candidis & festivis, si minùs placeant sobriis, severis, & impransis.

Pumilio. XXVI.

S*I solum spectes hominis caput* 1 *Hectora credes.*
Si stantem videas, 2 *Astyanacta putes.*

1 Pu milio *un nain.* 2 Virum. 3 Puerum. sic Juvenalis de fœmina caput ædificante: *Andromachen à fronte videbis, Post minor est* Pygmeâ Virgine, &c. satyrâ 6.

Canis

Canis vertagus. XXVII.

NOn sibi, sed domino venatur 1 *vertagus acer,*
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

1 Vertagus *un levrier.*

Notarius. XXVIII.

1 *CUrrant verba licet, manus est velocior illis:*
Nondum lingua suum, dextra peregit opus.

1 Utut volubili fluat linguâ, manus loquentem prævenit, vide Senec. epist. 91, & Auson. epigr. 138.

Persica, Nucipersica. XXIX.

1 *VIlia maternis fueramus præcoqua ramis:*
2 *Nunc in adoptivis Persica cara sumus.*

1 *Pesches, ou pesche-noix.* 2 An quia in nativâ stirpe villia; pruno insita fiunt nobilia? ut habet Pallad. lib. 4. de Insi. An quia in suâ Perside noxia & venenosa, sed translata, mutatoque cœlo & solo dulcia fiunt & salubria? ex opinione Columellæ. vide Alciat. emblem. 142 & Claud. Minoëm ad idem emblem.

Glires. XXX.

1 *TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo*
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

1 Plin. l. 8. c. 57. & l. 29. c. ult.

Cuniculus. XXXI.

GAudet in effoſſis habitare cuniculus antris:
Monſtravit 1 *tacitas hoſtibus ille vias.*

1 Subterraneas, ab hoc animali *cuniculos* dictos. Vegetius. l. 4. c. 24.

Olivæ. XXXII.

HÆc quæ 1 *Picenis venit* 2 *ſubducta tapetis,*
3 *Incboat, atque eadem* 4 *finit oliva dapes.*

1 Olivæ optimæ ex agro Piceno in Italiâ. 2 Subtracta, oleo non expreſſo integra. 3 Ad incitandum ſtomachum. 4 Ad tollendum faſtidium.

Lens. XXXIII.

ACcipe 1 *Niliacam, Peluſia munera, lentem:*
Vilior eſt alicâ, carior illa fabâ.

1 Lens enim optima naſcitur circa Peleuſium opp. Ægypti, vulgo *Damiata*, aliis *Roſeto* ad extremum Nili oſtium. *Nec Peluſiacæ curam aſpernabere lentis* Virgili Georg. 1.

Pavo. XXXIV.

MIraris quoties gemmantes explicat alas,
Et potes 1 *hunc ſævo tradere, dure, coco?*

1 Spectaculum pulchrius quam ferculum, avem oculis quam gulæ gratiorem.

Cycnus. XXXV.

1 *DUlcia defectâ modulatur carmina linguâ*
Cantator cynus funeris ipſe ſui.

1 Poëtis

1 Poëtis & quibusdam philosophis receptum, cycnum mortis præscium cum voluptate & cantu mori. Sed negant Plinius, Ælianus, Jul. Scaliger, aliique sanioris judicii.

Betæ. XXXVI.

1 *UT 2 sapiant fatuæ 3 fabrorum prandia betæ,*
O quàm sæpe petet vina, piperque cocus?

1 *Poirée.* 2 Insipidæ nisi condiantur. 3 Pauperum.

Lactuca. XXXVII.

1 *CLaudere quæ cœnas lactuca solebat avorum,*
Dic mihi, cur nostras inchoat illa 2 dapes?

1 Ut frigiditate suâ retunderet vini calorem. 2 Ad lubricandum ventrem, tollendum stomachi fastidium, & appetitum irritandum.

Phasianus. XXXVIII.

1 *ARgivâ primùm sum transportata 1 carinâ,*
Antè mihi notum nil, nisi 2 Phasis, erat.

1 Argo. 2 Fl. Colchorum, unde phasianos ab Argonautis transportatos arguit à nomine avis.

Corona rosea. XXXIX.

DAt festinatas 1 Cæsar, tibi brumo coronas:
2 Quondam veris erant, nunc tua facta rosa est.

1 Domitiane. 2 Naturâ suâ erant vernæ, in tuam gratiam hybernæ factæ sunt. *Adulatoriè.*

Murices. XL.

Sanguine de nostro tinctas, ingrate, lacernas
Induis, 1 &, non est hoc satis, esca sumus.

1 Namque inter conchylia mensis inferuntur murices.

Locellus. XLI.

1 *Si quid adhuc superest in nostri 2 fæce locelli,*
Munus erit: 3 nihil est; ipse locellus erit.

1 *Petite bourse.* 2 Fundo. 3 Si nihil reliqui sit, dabitur ipse locellus.

Tali eborei. XLII.

1 *Cum steterit nullus vultu tibi talus eodem,*
2 *Munera me dices magna dedisse tibi.*

1 Ludebatur talis quatuor, quandoque tribus. Talorum autem felicissimus jactus dicebatur Venus, ubi singuli tali diversam haberent faciem, comparentibus simul cane, ternario, quaternario & senione. 2 Grati erunt tibi tali isti quos tibi misi, per se quidem munus leve, sed propter ludi deposita magnum.

Turricula. XLIII.

Quæ scit compositos manus improba mittere talos,
Si per me misit, 1 nil nisi vota facit.

1 Fortunæ non arti locus est.

Lepus

Lepus. XLIV.

INter aves turdus, si quis me judice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Nuces. XLV.

ALea parva nuces, & non damnosa videntur:
Sæpe tamen pueris 1 *abstulit illa nates.*

1 Nudavit ad pœnas si ultra diem permissum luserint.

Follis. XLVI.

ITe procul juvenes: mitis mihi convenit ætas:
1 *Folle decet pueros ludere: folle senes.*

1 Sed minore, qui vento distentus agitatur facili manu.

Pica. XLVII.

PIca loquax certâ dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis avem.

Mensa citrea. XLVIII.

ACcipe felices 1 *Atlantica munera, sylvas:*
2 *Aurea qui dederit dona, minora dabit.*

1 Citreas mensas ex Atlante monte Mauritaniæ. 2 Si ex auro puro puto fieret mensa, minoris tamen esset pretii quam citrea.

* Canu-

* Canusinæ rufæ. XLIX.

1 ROma magis fuscis vestitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris, militibusque color.

* Lana è Canusinâ quæ subrufi coloris est.

1 Viri Romani utuntur vestibus fusci coloris, Galli rufis è lanâ Canusinâ. & tamen pueri nostri gaudent rufo hoc colore, ut & milites, ex instituto Laconum quibus hic color in bello placebat, ne per vulnera effluens sanguis in vestibus alterius coloris incuteret suis terrorem, hostibus adderet animum.

Nives. L.

1 NOn potare nivem, sed aquam potare rigentem
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

1 Non aquam nivium, sed decoctam nive reconditam ac refrigeratam.

Caprea. LI.

1 PEndentem summâ capream de rupe videbis,
Casuram speres, 2 decipit illa 3 canes.

1 Respicit ad Virgilii versum, *Dumosâ pendere procul de rupe videbo.* 2 Al. *despicit.* 3 Inter venandum.

Accipiter. LII.

PRædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem
Decipit, & 1 captas non sibi mœret aves.

1 Dolet sibi prædam ab aucupe, cui servit, ereptam. vide Lil. Gyrald. dialog. 6. lib. 1.

Fœ-

Fœnum. LIII.

1 F*Raudatâ 2 tumeat facilis tibi culcitra 3 plumâ.*
Non venit ad duros pallida cura toros.

1 In quâ non est pluma. Al. leg. *Frondata*, id est, frondibus. 2 Farciatur. 3 Alii *fœno*.

Persona Germanica. LIV.

1 S*Um figuli lusus rufi persona Batavi.*
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

1 Sum larva, persona seu vultus fictilis Batavi rufi. Pueris quippe terrori sunt larvati.

Hercules Corinthius. LV.

E*Lidit 2 geminos infans, nec respicit angues.*
Jam poterat teneras hydra timere manus.

1 Ex ære Corinthio. Plin. l. 35. c. 9. 2 Angues ab Herc. in cunis elisos, & Hydram devictam, vel infantes in fabulis audiverunt.

Livius in membranis. LVI.

P*Ellibus exiguis arctatur Livius 1 ingens,*
Quem mea non totum bibliotheca capit.

1 A styli insurgentis granditate, an ab operis magnitudine & librorum 140. multitudine? vide Juvenal. sat. 7. v.98.

Sal-

Sallustius. LVII.

HIc erit, ut perhibent 1 doctorum corda virorum,
Primus Romanâ Crispus in historiâ.

1 Quintiliani l. 2. c. 5. & l. 4. c. 2. Senecæ Rhet. l. 3. decl. & controvers. 25. l. 5. Corn. Tacit. 3. hist. Vell. Paterc. hist. 2. &c.

Mel Atticum. LVIII.

HOc tibi 1 Thesei populatrix misit 2 Hymetti
3 Pallados à sylvis nobile nectar apis.

1 Attici, à Theseo rege. 2 Montis Attici. 3 Præsidis Atticæ.

Favi Siculi. LIX.

CUm dederis Siculos mediis de collibus 1 Hyblæ,
2 Cecropios dicas tu licet esse favos.

1 Montis Siciliæ. 2 Atticos, à Cecrope rege.

Cocus. LX.

1 NOn satis est ars sola coco; servire palato,
Atque cocus domini debet habere gulam.

1 Turnebus interpungit. *Non satis est ars sola coco, servire palato, Atque cocus domini debet habere gulam.*

Lucanus. LXI.

1 SUnt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola, 2 putat.

1 Magis

1 Magis oratoribus quam Poëtis adnumerat eum Fabius c. 1. l. 10. historicis alii. 2 Tum quia versu scriptus sum, tum quia vendibilis.

Catullus. LXII.

1 *TAntum magna suo debet (·) Verona Catullo,*
1 Quantum parva suo ( ) Mantua Virgilio!

1 Elegantes Antitheseis.

Calices gemmati. LXIII.

GEmmatum 1 Scythicis ut luceat 1 ignibus 2 aurum,
Adspice: quot digitos exuit iste calix!

1 Smaragdis. 2 Poculum aureum. 3 *Eo processit luxus, ut multi gemmas digitis detractas poculis inserant.*

Cryſtallina. LXIV.

FRangere dum metuis, frangis cryſtallina: 1 peccant
Securæ nimiùm, ſolicitæque manus.

1 Al. *Peccat Securâ nimium, ſolicitâque manu.* per diligentiam & curam æquè ac per negligentiam.

Calices vitrei. LXV.

ADſpicis 1 ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties 2 perdidit auctor opus!

qui Babylona condiderunt, sive urbis hortorum pensilium, murorumque amplitudinem respicias, sive assiduitatem operum. namque & ipse murus, cujus ambitus 350 circiter stadiorum erat, intra annum absolutus est, cum diebus singulis singula perficerentur stadia. alii legunt *Assyrius*; minus rectè. 6 Dianæ Ephesiæ. Propter molles Jônas & Deam, festi summâ cum pompâ & mollitie celebratam. *Alii* propter signa affabre, & ad vivum efficta. Virgil. *Spirantia mollius æra* & Flaccus. *molles imitabitur ære capillos*. Verum locum hunc proculdubio corruptum luxatumque variæ Criticorum tentarunt manus, necdum saluti restituerunt. 8 Columnas, statuas, signa, &c. *aliis*, sacrificia. 9 Non usque adeò efferat, non tanquam divinum opus jactet, cum ab Amphitheatro mortali manu facto illam longè superatam videamus. 10 Non Jovis Hammonis apud Nasamonas, quæ nec opibus nec structura erat insignis: vide Plutarch. lib. de animalium solertiâ, & in vitâ Thesei. & Politian. 52. Miscellen. hujus meminit & Callimachus in hymno Apollinis. 11 Ad altitudinem 140 pedum sublata columnisque innixa, summoque cacumini impositam quadrigam cujus equi suspensis alis volare videbantur: suspensa autem dicebantur quæ suffulta erant.

12 Mausoli regis Cariæ tumulum, monumentum illi ab uxore Artemisiâ extructum. 12 Eleganter respicit ad τὸ *in aere pendentia*. 14 A Vespasiano auspicato inceptoque, à Tito F. perfecto & dedicato. 15 Opus speciosum. 16 In quo ederentur spectacula & venationes, absque scenâ, sedibus per gradus undequâque clauso, in quibus loca 87000, ovali formâ. ad cujus summitatem ægrè visio humana pertingeret. vide Vitruvium, Marlianum. Lips. de Amph. &c. 17. Sic & MS. Bodl. Alii *pro*. 18 Amphitheatrum Cæsaris.

In

In opera publica Cæſ. LXVII.

1 *HIc ubi* 2 *ſidereus* 3 *propiùs videt aſtra* 4 *coloſſus*
Et 5 *creſcunt mediâ* 6 *pegmata* 7 *celſa* 8 *viâ ;*
9 *Invidioſa feri* 10 *radiabant* 11 *atria* 12 *regis,*
13 *Unaque jam totâ ſtabat in urbe domus.*
14 *Hic ubi conſpicui venerabilis amphitheatri*
Erigitur moles ; 15 *ſtagna Neronis erant.*
16 *Hic ubi miramur* 17 *velocia munera thermas,*
18 *Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.*
19 *Claudia diffuſas ubi porticus explicat* 20 *umbras,*
21 *Ultima pars aulæ deficientis erat.*
Reddita Roma ſibi eſt ; & ſunt 22 *te præſide,Cæſar,*
23 *Deliciæ populi, quæ fuerant domini.*

1 In quartâ urbis regione. 2 Cui (dejecto Neronis capite) Veſpaſianus ſolis vultum, 12 radiis inſignem repoſuit dicavitque Soli Sidereo Deo. 3 Legitur & *propior*, eſtque *Pathos Metonymicon*. 4 Statua quam ſibi Nero conſtruxerat altam pedes circiter cxx. 5 Extruuntur vel ex ſe ſurgunt, erant enim——6——machinæ αὐτοκινητοὶ quæ ex ſe in ſublime creſcebant aut rurſus decreſcebant. 7 In tertium aut quartum tabulatum elata. 8 Sacra. 9 Odioſa, invîſa iis quorum ædes interceperat incendiarius Nero, ut in uſum ſuum converteret. 10 Auro gemmiſque. 11 Domus priùs *Tranſitoria*, mox incendio abſumpta reſtitutaque, *Aurea* nominata. Suet. Nero cap. 31. 12 Crudelis Tyranni Neronis. nomen autem regis ſemper Romanis inviſum. 13 Notum hoc è carmine illo, *Roma domus fiet, &c.* referente Suetonio Ner. cap. 39. Neronis enim domus à Palatio ad Eſquilias uſque pertinebat. 14 Inter Cœlium montem & Eſquilias. 15 Stagnum maris inſtar, circumſeptum ædificiis ad urbis ſpeciem. 16 In tertiâ urbis regione. 17 Celeriter extructa. 18 Incendio enim

enim & ruinis patriæ domum sibi extruxit, ad eamque arva, stagna, sylvas. prospectus, &c. Tacit. 15. Annal. 19 Quæ & Livia, aliis tamen à Liviâ diversâ. 20 Cum suas, tum vitis quæ subdiales inambulationes umbrosis pergulis opacabat. Plinius lib. 14. cap. 1. 21 Extrema pars domus Aureæ, id est, juxta Esquilias in quintâ urbis reg. 22 Te imperatore. 23 Postquam opera & munera publica facta sunt, quæ nuper in privatas delicias occupârat Nero.

De gentium confluxu & congratulatione. LXVIII.

Quæ tam seposita est, quæ gens tam 1 barbara, Cæsar
Ex qua spectator non sit in 2 urbe tuâ?
Venit ab 3 Orpheo 4 cultor Rodopeius 3 Hæmo,
Venit & epoto 5 Sarmata pastus equo;
Et qui 6 prima bibit deprensi flumina Nili,
7 Et quem supremæ 8 Tethyos unda ferit.
Festinavit 9 Arabs; festinavêre 10 Sabæi;
Et Cilices 11 nimbis hic maduere suis.
12 Crinibus in nodum tortis venere 12 Sicambri,
Atque 13 aliter tortis crinibus Æthiopes.
14 Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una
Cum verus patriæ diceris esse pater.

1 Ex Græcorum divisione mundi, quibus alii omnes Barbari dicti, imo ex suis qui non ἑλλάδα incolebant, quive non orerotundo, molliter & Atticè loquebantur. Ab asperâ enim & incultâ pronunciatione Barbaros dictos censet Strabo lib. 14. I. C. Scalig. à *Bar* quod Arabicè *Desertum* sonat; more Hebræo geminato ad intentionem. Exerc. & in Theophrast. de pl. 2 Sede imperiali. *vel*, à te restitutâ. 3 Ad montem Hæmum Orphei parentes habitârunt. 4 Thrax agriculturæ

studiosus. Rhodope enim mons Thraciæ. *quasi dicat, venere Boreales incolæ.* 5 *Tartari, Russi, Poloni.* 6 *A Meridie.* Ægyptii & Afri apud quos Nilus primum fluere deprehenditur. neque enim fons Nili tum repertus. 7 *Ab occidente*, qui ad Hesperium litus siti. *Aliis* Brittanni, quorum litora, ut & ultima Thule, maris fluctibus feriuntur. 8 Uxor Neptuni *Metonym.* maris. 9 *Ab Oriente*, è Nabathæâ, id est, Petreâ; & Sceniti, id est, deserta Arabia. 10 E Felici Arabiâ. 11 Κρόκε ῥαινομένε. croci aqua diluti aspersionibus, quæ in theatro & Amphith. fiebant. Cilicia vero croco nobilis. 12 *Gueldri, Synedoch.* Germanii quorum insigne obliquare crinem nodoque substringere. Tacit. de Germ. & Juven. 13 *Madido torquentes cornua cirro.* 13 A naturâ, vel solis ardore, cum Germani artificio cirrati sint. 14 Lingua varia, acclamatio vero & mens eadem. M S. Bodl. *Vox diversa sonat populorum: & vox tamen una est, Cum verus, &c.*

Ad Titum, quod expulerit delatores. LXIX.

1 *Turba gravis paci, placidæque inimica quieti,*
Quæ semper miseras solicitabat opes,
2 Tradita Getulis; 3 nec cepit arena nocentes;
Et delator 4 habet, quod dabat exsilium.
Exulat 5 Ausoniâ profugus delator ab 5 urbe:
6 Impensis vitam principis annumeres.

1 Delatores, calumniatores fiscales, qui, sub Nerone divitum opibus insidiati, eos quo jure, quâ injuriâ accusationibus vexârant. 2 Relegata est in arenosâ & desertâ Africæ loca. legunt alii *Traducta est Gyaris*, alii *Cybiris.* MS. Bodl. *Geticis.* Lipsius. cap. 11. lib. 2. de Cruce legit *Traducta est Titulus*: pro more noxiorum traducendi per forum seu Amphith. appensis collo titulis & inscriptionibus criminum. & Sueton. cap. 8. Titi-*delatores assidue* *in*

in foro fustibus & flagellis cæsos, novissime traductos per Amphitheatri arenam, partim subjici in servos aut venire, partim in asperrimas insularum auchi imperavit. Traditi sunt delatores Getulis, magistris scilicet leonum, ut eos ipsi suis leonibus laniandos objicerent: quos tamen quum Arena non caperet, pulsi sunt quidem in exilium. Scalig. & Scriu. 3 Tantus est delatorum numerus, ut vix capiat eos Amphith. imo vix insulæ. *Plinius in Panegyrico Trajani.* 4 E talionis pœnâ, quæ veteribus placuit. 5 Româ urbe Italiæ ab Ausone Ulyssis & Calypsus n. 6 Curis, beneficiis, muneribus.

Fœminæ in Amphitheatro cum Leone certamen. LXX.

Belliger 1 invictis quod 2 Mars tibi sævit in armis,
Non satis est, Cæsar; sævit & ipsa 3 Venus.
4 *Prostratum Nemees & vastâ in valle 5 leonem*
Nobile & Herculeum fama canebat opus,
6 *Prisca fides taceat: nam post tua 7 munera, Cæsar,*
Hæc jam 8 fœmineâ vidimus acta manu.

1 In quibus ipsi viri non victi, sed victores sunt virorum & bestiarum quibuscum committuntur. 2 Virilis sexus. alludit autem ad morem gladiatorum venatorumque habitu dei alicujus pugnantium; nec non ad Amphith. Marti dedicatum, ut & theatrum Veneri. 3 Muliebris sexus. ἀντίθετα Marti bellicoso mollis & imbellis dea. infra not. 8. 4 Alii leg. *Prostratum vastâ Nemees in valle leonem.* ne otiosè abundet, &c. 5 Quem confecit Hercules in sylvâ Nemeæ, inter Cleonas & Phliuntem. 6 Emphaticè, amplificatrix verè vetustas, quæ incerta in majus ferre solet. 7 Munera propriè ad gladiatorios ludos spectant: sed & includunt naumachias & venationes: quæ vel *pugnæ*, ejusque bestiarum inter se commissarum, aut bestiariorum;

riorum, θηριομάχων, qui cum feris congrediebantur, aut ubi vincti objectabantur feris capitis rei, malefici, & miselli Christiani: vel *direptionis* missilium per tesseras vel sine tesserâ. 8 Namque & in Romanam arenam descendere sustinuerunt fœminæ. Xiphilin. in Nerone & Tito. Suet. Ner. c. 11. Tacit. Annal. 15. Juvenal. sat. 1. V. 24.

Pœna Laureoli. LXXI.

Qualiter in 1 Scythicâ religatus 1 rupe Promotheus
2 Assiduam 3 nimio pectore pavit 4 avem:
*Nuda 5 Caledonio sic * pectora præbuit urso,*
6 Non falsâ pendens in cruce 7 Laureolus.
Vivebant laceri membris stillantibus artus,
8 Inque omni nusquam corpore corpus erat.
** Denique supplicium dederat necis ille paternæ,*
Vel domini jugulum foderat ense nocens;
Templa vel 9 arcano demens spoliaverat 9 auro;
Subdiderat sævas vel tibi Roma faces.
10 Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

1 Caucaso. 2 Interdiu vescentem —— 3 —— noctu in pœnas renascenti jecore ——4——Aquilam. 5 E Scotiâ, *Synecdoch.* in Septentrionalibus enim plagis ursi maximi & sævissimi. * *Viscera.* Bodl. MS. 6 Non ficto dramate, in quo quis ursi pelle tectus (uti Nero apud Suetonium cap. 29.) fictitium Laureolum dilaniare videretur; non in fictâ cruce, uti agebat Laureolum Lentulus (Juvenal. satyrâ 8. judice) dignus verâ cruce: sed verè totum corpus laceratus. 7 Damnatus iste Laureoli latronis urso expositi mimum verè agens. 8 Totus eviseratus, carne nudatus, nil nisi vultus. σῶμ' ἐξῄρημένον. * Versus insequentes quatuor tanquam spurii

spurii relegantur ad nescio quem Panormitanum. 9 Ornatu, statuis, vasis templorum aureis, ἀναθήμασι: vel etiam privato auro templis custodiæ causâ deposito. 10 Admiserat sanè aliquod crimen Laureoli illius latrocinio gravius.

De Dædalo. LXXII.

DÆdale, Lucano cum sic lacereris ab urso,
Quàm cuperes pennas tunc habuisse tuas!

Simile quid de Icaro juxta Neronis ἐν ἐχνίσκον decidente, vide apud Tranquill. Ner. cap. 12.

De Rhinocerote. LXXIII.

PRæstitit exhibitus totâ tibi, Cæsar, arenâ,
Quæ non 1 promisit, prælia 2 rhinoceros.
O quam terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

1 *Desperabantur promissi prælia Martis.* à Cæsare scilicet promissi vult Jos. Scalig. hic ergo legit *promisti.* Quod mihi durius videtur quàm noster dare aut etiam ferre potuerit. 2 Ingens bellua cui nomen dedit τὸ ἐπ' ἄκρᾳ τῇ ῥινὶ κέρας, καὶ ἄλλο ὑπὲρ αὐτὸ οὐ μέγα. Pausan. lib. 9. quamvis & hæc relatio de 2 cornibus non ita gravi fide constet.

De Leone qui gubernatorem offendit. LXXIV.

LÆserat 1 ingrato leo perfidus ore magistrum,
Ausus tam 2 notas contemerare manus:

Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas;
Et qui non tulerat verbera, 3 tela tulit.
4 *Quos decet esse hominum tali sub principe mores,*
Qui jubet 5 ingenium mitius esse feris?

1 In custodem, rectorem, mansuetarium. 2 Magistri coërcentis, vel fortè irritantis. 3 Venabula, jacula conficientium. 4 A minori. 5 Hemistichium ex Ovidiano illo, eleg. 10. lib. 1. *Turpe erit ingenium mitius esse feris.*

De sue quæ ex vulnere peperit. LXXV.

Icta gravi telo, confossaque vulnere, mater
Sus, 1 pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quàm certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego 2 Lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen moriens utriusque Dianæ,
Quâque soluta parens, quâque perempta fera est:

1 Suam amisit, suculo dedit. 2 Quæ certo jaculatur, errare nescit. εὐστοχωτάτης. 3 Venatricis & obstetricis.

De eâdem. LXXVI.

Sus fera 1 jam gravior, maturi 2 pignora ventris
Emisit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
3 *O quantum est subitis casibus ingenium!*

1 Partui proxima. 2 Rectius legas *pignore*, namque unicum peperit suculum, cæteri matris funere tumulati. 3 *Casus ubique valet.*

De

De Hercule insidente tauro ad cœlum rapto. LXXVII.

1 RAptus abit mediâ quòd ad æthera taurus arenâ;
2 Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen 3 fraterna per æquora taurus,
At nunc 4 Alciden 5 taurus in astra tulit.
6 Cæsaris, atque Jovis confer 7 nunc schema: juvenci
8 Par onus ut tulerint; 9 altius iste tulit.

1 Pegmate. γεράνῳ, machinâ quâ in sublime rapiebantur personæ scenâ in aera, ut à Boreâ Orythia, ab Aurorâ Memnon, ab anguibus Medea, &c. 2 Non tam machinamenti fuit artificium, quàm pii numinis aura, arti adspirans. 3 Neptunia regna, maria. 4 Domitianum (credo) vel Domitiani effigiem Herculis habitu, quem ipse affectavit, gentemque Flaviam referri voluit ad Reatinos & comitem Herculis. vide Sueton. Vespas. c. 12. 5 Tauro huic ligneo Imperatorem inclusum volunt nonnulli, ut quadret schema cum Jove sub specie tauri: verum nec placet, nec opus est: namque——6——A Cæsare exhibitus in spectaculo hic tantus. 7 Putat Rutgersius hoc epigramm. ad Aruntium Stellam, inter alia, scriptum fuisse, legendumque, *confer nunc, Stella, juvencos.* 8 Fac eos tulisse par onus, quod tamen non fuit. ille enim puellam, hic heröa, &c. 9 Ludit in ambiguitate vocis *alti*, quòd aliquando pro cœlo, quandoque pro mari sumitur. Jovis autem taurus Europam per mare, Cæsaris taurus Herculem per aëra (quod mari altius) tulit.

De supplice elephante. LXXVIII.

QUod pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat;
Hic modo qui tauro tam metuendus erat:

1 *Non facit hoc jussus, nulloque docente magistro*
Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

1 Facit hoc non à magistro jussus & edoctus ut alibi elephantes: docile animal elephas & religiosum: Solem enim & Lunam naturæ instinctu adorat.

De tigride quæ leonem laceravit. LXXIX.

LAmbere securi dextram consueta magistri,
Tigris ab Hircano gloria 1 rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, sylvis dum vixit in altis:
2 *Postquam inter nos est, plus feritatis habet.*

1 Non ita frequens huc adducta ex Hircaniis sylvis; videturque respicere ad morem surripiendi catulos Tigridis: cum enim fœtus insidiis ereptos videt, insequitur raptorem animal perniciossimum: ille unum abjicit è catulis, quem mater ad cubile reportat, rursusque raptorem insequenti alterum abjicit, mox tertium, &c. ita ille unicum vix nactus navim conscendit. Plin. l. 8. c. 18. Solin. c. 21. 2 Ad nos tralata fortior & animosior facta est.

Orpheus vere discerptus. LXXX.

QUidquid in 1 Orphèo Rhodope spectasse theatro
Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi,
2 *Repserunt scopuli, mirandaque 3 sylva cucurrit,*
Quale fuisse 3 nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum 4 pecudum & genus omne ferarum,
Et supra vatem 5 multa pependit 5 avis.
Ipse sed 6 ingrato jacuit laceratus ab urso.
Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

1 Thre-

1 Threiciis vallibus seu planicie ad Hœmum Rhodopenve, quæ ad similitudinem veri theatri refert poeta, ut Ovid. 11. Metamor. *Mænades Orphei titulum rapuere theatri.* 2 Hæc autem vel per machinamenta νευροσπαστικὰ; vel ab hominibus in truncis arborum scopulisque latitantibus movebantur. 3 Horti aureis pomis, id est, citriis (ut refert è Jubæ commentariis Æmylianus apud Athenæum lib. 3. c. 6.) insignes, quos habuêrunt in extremâ Æthiopiæ parte filiæ Hesperi fratris Atlantis. 4. Al. *Pecori.* alii *pecudum genus atque ferarum.* sed acutiori sensu retineatur vetus lectio. neque enim pecudes domesticæ, sed feræ Orpheum insecutæ, quas voce illius blandâ citharaque sono delinitas crederes pecudes. 5 Filo vel reti coërcitæ tenuissimo ne avolarent, aves multæ. 6 Malè vatis musicam compensanti.

De rhinocerote. LXXXI.

1 *SOlicitant* 2 *pavidi dum rhinocerota magistri,*
Seque diu magnæ colligit ira feræ,
Desperabantur promissi prælia Martis :
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
Namque 4 *gravem gemino cornu sic extulit ursum,*
Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

1 Feras ad pugnam irritare solebant stimulis, igne, flagellis, pilis, mappis. 2 Verentes ne in se bestiam moverent, *Vel* ne, si non moveretur in pugnam, populo displicerent qui lentas oderat pugnas. 4 Gemino cornu infestum urum. Ita legendum divinabat I. Dousa, assensit Jos. Scalig. exponit Pet. Scriv. non ut vulgo *ursum.*

De naumachiâ. LXXXII.

SI quis ades longis 1 serus spectator ab oris,
Cui lux prima 2 sacri muneris ista fuit:
Nè te decipiat ratibus 3 navalis Enyo,
Et par unda fretis; hîc modo terra fuit.
Non credis? 4 spectes, dum laxent æquora Martem;
Parva mora est; dices, hic modo pontus erat.

1 Per itineris longinquitatem. 2 Qui jam primum spectas Naumachiam, Neptuno sacram, vel à Divo Cæsare exhibitam. 3 Prælium navale. Est autem Bellona, bellorum dea, Martis soror. 4 Expectes modo dum certamini finem faciant æquora emissa.

Blanditur Cæsari. LXXXIII.

SEcula 1 Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
2 Jam nullum monstris orbe fuisset opus.
2 Non Marathon taurum, 3 Nemeë frondosa leonem,
Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus 4 hydræ mors una fuisset,
5 Huic percussa foret tota Chimæra semel.
6 Ignipides posset 7 sine Colchide vincere tauros:
Solvere & 8 Hesionem solus, & 9 Andromeden.
10 Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est
Bis denas pariter per domuisse feras.

1 Adolescentem Domitiano charum in θηριομαχίας amphitheatrales descendentem. 2 Nullum orbi à monstris fuisset negotium aut periculum. 2 Urbs illa Atticæ non timeret Cretæum taurum, ab Herc. cæsum, quod tamen Theseo adscribitur. 3 Non sylva Nemæa inter Cleonas & Phliuntem timuiss. leonem, non Arcadia aprum, quos confecit Her-

Hercules. 4 Repullulantibus capitibus crescens malum uno ictu simul interfecisset. 5 Idem M S. Bodl. habet. *Hinc*, id est, ab hâc manu, vel uno ictu periisset triforme illud monstrum. 6 Al. *Æripides*, melius legas *Ignivomes*. 7 Absque Medeæ ope & arte. 8 Laomedontis filiam ceto expositam quam asseruit Herc. 9 Cephei & Cassiopes filiam, quam ceto expositam liberavit Theseus. 10 Ite jam, subducite rationes, comperietis Herculis labores per omnem vitam non excessisse XII. numerum: Carpophorus uno spectaculo XX. stravit feras.

De Prisco & Vero gladiatoribus. LXXXIV.

CUm traheret Priscus, traheret certamina Verus,
Esset & æqualis Mars utriusque diu;
1 *Missio sæpe* 2 *viris magno clamore petita est:*
Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.
Lex erat 3 *ad digitum positâ concurrere palmâ:*
Quod licuit, 4 *lances, donaque sæpe dedit.*
Inventus tamen est finis discriminis æqui;
Pugnavêre pares, succubuêre pares.
Misit utrique 5 *rudes, &* 6 *palmas Cæsar utrique:*
7 *Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.*
Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar,
Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

1 Missio erat quoties lasus aut victus victori eripiebatur à principe vel munerario ex faventiâ populi, quam significabat presso pollice. 2 Gladiatoribus. 3 Concursu digitorum à dimicatione palmam inter se sortiti. Petr. Scriverius quem vide. *Alii* sublato digito se victum agnoscere. *exp.* 4 Obsonia in lancibus & dona, ut reficeret animumque adderet gladiatoribus, vel populo quo patientius ferret

longæ

longæ pugnæ moram. 5 Sciplones; quibus veterani gladiatore, donati in fignum magifterii, liberi ab arena in reliquam vitam pronunciabantur. 6 Præfentis certaminis præmia. 7 Miffionem, palmam, & rudem.

Carmen feftinatum. LXXXV.

*DA veniam fubitis: non difplicuiffe meretur,
Feftinat, Cæfar qui placuiffe tibi.*

* Hæc difticha, vel mutila funt & corrupta, vel Martialis non funt, ex fragmentis illi adfcribuntur.

EPI-

EPIGRAMMATUM Delectus Liber Sextus.

E Veteribus Poëtis.

CATULLUS.

Mittit libellum suum. I.

Qvoi dono 1 lepidum novum libellum
Aridâ modo 2 pumice expolitum?
3 Corneli, tibi. namque tu solebas
Meas 4 esse aliquid putare nugas,
Jam tum, cum ausus es 5 unus Italorum
Omne ævum tribus explicare chartis,
Doctis, 6 Jupiter, & laboriosis!
Quare 7 habe tibi quidquid hoc libelli est,
Qualecunque, quod 8 ô patrona virgo
Plus uno maneat perenne sæclo.

1 Genus Epigrammatum Catulli tenerum, molle, laxum, purum, delicatum, multis ita gratum, ut Catullum longè Martiali præferant. Cum his alii prorsus sentire non possunt. Ut enim, aiunt, in Catullo sit aliquid ex iis quas illi mirantur virtutibus, ea tamen plerumque rerum inani-

inanitas eſt, ut iſtis vitiis abundè compenſetur, illa qualiſcunque, quâ commendatur, elegantia. Itaque teneritudinem illam Catulli multo latinæ linguæ uſu exprimunt nonnulli: Martialis vim, acumen, ingenium pauciſſimi aut nulli adhuc expreſſerunt. 2 Hâc expoliebantur libri pellibus obducti. 3 Tranſpadanus ille & conterraneus Catulli, qui nobis ſcriptam reliquit Attici vitam. 4 Latina phraſis & Ciceroni uſurpata, ex Græco tamen ſumpta, τι εἶναι ſignificat autem verſus ſuos à Cornelio exiſtimari alicujus pretii. 5 Idem tamen fecerat Atticus, ut ſæpe Cicero teſtatur in Epiſtolis: niſi fortè plura ſit amplexus ille Nepos quàm Atticus, ut ſolus verè dici poſſit omnium temporum hiſtoriam in tres libros contuliſſe. 6 Exclamando lege. 7 Totum hunc libellum qualiſcunque ſit, à me tibi oblatum accipe. 8 Minerva Bibliothecarum cuſtos, & artium patrona.

Faſelli laus & dedicatio. II.

1 *Faſelus ille, quem videtis hoſpites,*
2 *Ait fuiſſe navium celerrimus*
Neque ullius natantis 3 *impetum trabis*
Nequiſſe præterire, ſive 4 *palmulis*
Opus foret volare, ſive 5 *linteo.*
Et hoc 6 *negat minacis Adriatici*
6 *Negare litus, inſulaſve Cycladas*
Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,
Propontida, trucemve Ponticum ſinum,
Ubi iſte, 7 *poſt faſelus, anteà fuit*
8 *Comata ſylva. Nam Cytorio in jugo*
9 *Loquente ſæpe ſibilum edidit* 9 *comâ:*
10 *Amaſtri Pontica, &* 11 *Cytore buxifer*
Tibi hæc fuiſſe, & eſſe cognitiſſima
Ait faſelus: 12 *ultimâ ex origine*

Tuo

Tuo ſtetiſſe dicit in cacumine,
13 *Tuo imbuiſſe palmulas in æquore :*
Et inde tot per 14 *impotentia freta*
Herum tuliſſe, 15 *lævâ, ſive dexterâ*
Vocaret aura, ſive 16 *utrumque Juppiter*
Simul ſecundus incidiſſet 16 *in pedem ;*
Nec ulla vota litoralibus Diis
17 *Sibi eſſe facta, cum veniret à mare*
Noviſſimo hunc ad uſque limpidum lacum.
Sed hæc prius fuere ; nunc 18 *reconditâ*
19 *Senet quiete, ſeque dedicat tibi*
Gemelle Caſtor, & 20 gemelle Caſtoris.

1 Genus parvi navigii. 2 Scilicet facelus, quem loquentem inducit. 3 Omnibus ſe ait navibus curſu & celeritate præſtitiſſe. 4 Remis ; palmula *le bout large de la rame. Il ſe prend icy pour la rame.* 5 Velis. 6 Ait fore ut hoc verum eſſe fateatur Adriaticum mare. 7 Qui deinde in faſelum compactus eſt. 8 Frondifera. 9 Frondibus ſibilantibus. 10 In vocativo lege : eſt autem civitas Ponti. 11 Mons ibidem. 12 A principio. 13 Tuis primam in aquis palmulas tinxiſſe. 14 Ferocia, periculoſa, regi neſcia. 15 Sive ventus dextrâ, ſive lævâ aſpiraret. 16 Pes in navi, chorda quâ vela tenduntur. Itaque ſenſus eſt : ſive Jupiter propitius utrumque velum tetendiſſet. 17 Se feciſſe ; quo pateat integrum ſibi eſſe ut cui velit ſe dedicet. 18 Seneſcit. 19 In portum recepta. 20 Pollux.

Ad Marcum Tullium. III.

D*Iſertiſſime Romuli nepotum*
Quot ſunt, quotque fuere, Marce Tulli ;
Quotque poſt aliis erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus

Agit :

Agit: pessimus omnium Poëta:
Tantò pessimus omnium poëta;
Quantò tu optimus omnium patronus.

Linteum repetit furto surreptum. IV.

MArrucine Asini, 1 manu sinistrâ
Non bellè uteris in joco, atque vino:
Tollis lintea neglegentiorum.
Hoc falsum esse putas? Fugit te inepte.
Quamvis sordida res, & invenusta est.
Non credis mihi! Crede Pollioni
Fratri; qui tua furta vel talento
Mutari vellet: est enim 2 lepôrum
Disertus puer; ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte;
Quod me non movet 3 æstimatione,
Verum est 4 μνημόσυνον mei sodalis.
Nam sudaria 5 Setaba ex Iberis
Miserunt mihi muneri Fabullus
Et Veranius: hoc amem necesse est,
Ut Veraniolum meum & Fabullum:

1 Quia utebatur ad furandum, licet per jocum: simile exemplum refert Tacitus cujusdam Senatoris, qui cum à Claudio vocatus ad cœnam surriperet vasa aurea, jussu ejusdem Claudii fictilibus postea acceptus est. 2 Veræ urbanitatis gnarus. 3 Precio. 4 Monumentum. 5 Setabis fluvius Hispaniæ, hinc setaba lintea.

Mali

Mali ſcripti jocoſa deteſtatio. V.

1 *NI te plus oculis meis amarem,*
Jucundiſſime Calve, munere iſto
Odiſſem te 2 odio Vatiniano.
Nam quid feci ego, quidve ſum locutus,
Cur me tot malè perderes poëtis?
2 Iſti Dii mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi miſit impiorum!
Dii magni horribilem & ſacrum libellum!
Quem tu ſcilicet ad tuum Catullum
3 Miſti; continuò ut die 4 periret,
Saturnalibus, 5 optimo dierum
Non, non hoc tibi, falſe; ſic abibit.
Nam 6 ſi luxerit, ad librariorum
Curram ſcrinia. Cæſios, Aquinos,
Suffenûm omnia colligam 7 venena.
Ac te 8 his ſuppliciis remuner abor.
Vos hinc intereà, valete, abite
Illuc, unde 9 malum pedem tuliſtis,
Sæcli incommoda, peſſimi Poëtæ.

1 Epigramma facetè ſcriptum, & verè Catullianum; è quo quatuor reſecuimus verſus obſcuros, & cæterorum lumini officientes. 2 Quo Vatinium proſequor; quo Vatinius dignus. Vide ejus Nebulonis elogium in Ciceronis Oratione adverſus ipſum ſcripta. 2 Frequens execratio apud Comicos, preſertim Terentium; Qui illum omnes dii perduint. 3 Miſiſti. 4 Ut me eius lectio conficeret. 5 Jucundiſſimo & ad voluptatem comparato. 6 Ubi primum poſtera dies illuxerit. 7 Mala poemata. 8 Has à te pœnas exigam. 9 Potiùs exiſtimo *malum* legi per interjectionem, phraſi uſitatâ; vel apud Ciceronem: *Qui ſunt, malum, iſti pindeniſſæ*, Epigramma hoc cæteróquin elegans, cum in opti-

S mam

mam definat sententiam. Nonnihil tamen inquinatur humiliore proverbio; quod vitii genus non omninò satis veteribus cautum est. Sed fortè nec inter ipsos humile censebatur. Utut sit quisquis hoc ad nostram poesim transferet, non mediocriter aberrabit à pulchro.

Vitia sua nemo videt. VI.

Suffenus iste, Varre, quem probè nosti,
Homo est venustus, & dicax, & urbanus,
Idemque longè plurimos facit versus.
Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
Perscripta, nec sic, ut fit, in 2 *palimpsesto*
3 *Relata*; 4 *chartæ regiæ, novi libri,*
Novi 5 *umbilici, lora rubra,* 6 *membrana*
Directa plumbo, & 7 *pumice omnia æquata.*
Hæc cùm legas, 8 *tum bellus ille, & urbanus*
Suffenus, unus caprimulgus aut fossor
Rursus videtur: 9 *tantum abhorret ac* 10 *mutat.*
11 *Hoc quid putemus esse? qui modo* 12 *scurra,*
Aut si quid hac re 13 *tritius videbatur,*
Idem 14 *inficeto est inficetior rure,*
Simul poëmata attigit: 15 *neque idem unquam*
Æquè est beatus, ac poëma cùm scribit:
Tàm gaudet in se, tamque se ipse miratur.
Nimirum 16 *idem omnes fallimur; neque est quisquam*
Quem non in aliquâ re videre 17 *Suffenum*
Possis. 18 *Suus cuique attributus est error;*
Sed non videmus, manticæ quod in tergo est.

1 Multorum in hoc vana jactatio qui non bona sed plurima scribere gestiunt quos facetè Horatius passim illudit & præsertim Satyr. 4. de Lucilio loquens;

Nam

Nam fuit hoc vitiosus; in horâ sæpe ducentos,
Ut magnum, versus dictabat, stans pede in uno.

2 Tabellarum erat genus, in quibus, quod scriptum erat, deleri poterat, ut rursus in iisdem scribi posset, tabella deletitia, à πάλιν rursus & ψάω sive ψαίω deleo. 3 Relata, perscripta. 4 Alio nomine, macrocolon, genus membranæ nobilioris. 5 Genus ornamenti libris jam perfectis addi solitum ex ligno, cornu; auro, aut aliusmodi materiâ, hinc locutio, *ad umbilicum perducere*, id est ad absolutionem, perfectionem. 6 Membrana directa, *parchemin reglé*. 7 Pumice expoliebantur libri. 8 Tum ille qui modo videbatur elegans; nunc dum leguntur inepta planè & insulsa ejus carmina, caprimulgi aut fossoris officio dignior videtur quàm poetæ. 9 Tantum ille in versibus à consuetâ ipsi in sermone elegantiâ descisclt. 10 Mutatur, neutrum pro passivo. 11 Undenam oritur talis error. 12 Urbanus, dicax, facetus. 13 Exercitatiùs, magis in dicteriis jaciendis contritum, puto enim accipi in bonam partem. 14 Inficetus idem est quod infacetus, inurbanus, ut sit sensus; Suffenum qui modo videbatur urbanus, simul ac poemata attigit, ipso rure rusticiorem, minùs urbanum. 15 Et tamen ille nusquam sibi magis placet quàm cum versus pangit. 16 Eodem quo ille nos errore deludimus; in nostris vitiis dignoscendis cœci sumus. 17 Sua ineptè mirantem, nec propria vitia cognoscentem. 18 Nota fabula quam breviter Phœdrus l. 4. *Peras imposuit Jupiter nobis duas.*

Ineptus Risus. VII.

EGnatius quòd candidos habet dentes
1 Renidet usquequaque: 2 seu ad rei ventum est
Subsellium, cùm orator excitat fletum,
Renidet ille: 3 seu pii ad rogum filî
Lugetur, orba cum flet unicum mater,
Renidet ille: quicquid est, ubicunque est,

Quodcunque agit, renidet: Hunc habet morbum
Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum:
Nam risu inepto res ineptior nulla est.

1 Ut candorem dentium ostentet. 2 Cum in judicium venit ut advocati munere fungatur. 3 Major ex pil filii morte luctus, major etiam ex unici.

In maledicum. VIII.

QUænam te mala mens, misselle Ravide,
Agit præcipitem in meos jambos?
Quis Deus tibi 1 non bene advocatus
Vecordem parat excitare rixam?
2 An ut pervenias in ora vulgi?
Quid vis? Quâlubet esse notus optas?
3 Eris: quandoquidem meam superbè
Diu jam patientiam fatigas.

1 Non legitimo ritu placatus. 2 An avidus es famæ qualiscunque, etiam malæ. 3 Supple notus, & meâ quidem operâ, qui te per urbem insignem cantari faciam, ut ait Horatius.

Jocus in malum scriptum. IX.

1 *O Funde noster, 2 seu Sabine, seu Tiburs.*
Nam te esse Triburtem autumant, quibus non est
Cordi Catullum lædere: at, quibus cordi est,
3 Quovis Sabinum pignore esse contendunt.
Sed seu Sabine, sive veriùs Tiburs,
Fui libenter in tuâ suburbanâ
Villâ, malamque pectore expuli tussim:
4 Non immerenti quam mihi meus venter,

Dum

Dum sumptuosas appeto, dedit, cœnas.
Nam 5 Sextianus dum volo esse conviva,
Orationem in Attium petitorem
Plenam veneni, & pestilentiæ, legit.
Hic me 6 gravedo frigida, & frequens tussis
Quassavit, usque dum in tuum sinum fugi,
Et me recuravi 7 ocimóque & urticâ.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, quod non es ulta peccatum:
Nec jam recuso, si nefaria scripta
Sextî 8 recepso, quin gravedinem, & tussim,
9 Nôn mî, sed ipsi Sextio ferat frigus:
Qui tunc vocat me, cùm malum legit librum.

1 Quinque illi primi versus nihil ad rem prorsus, nec nostros ferremus ita nugantes; verum hæc venia antiquis concedatur. 2 Tiburtis agri amœnitas celebrata, Sabini non adeo. Et ob hanc causam fortè poëta mavult fundum suum esse Tiburtem quàm Sabinum. Vel etiam fortè quod Sabinus ager vectigalis vel militibus attributus. De amœnitate Tiburis vide Horat. od. l. 1. *Laudabunt alii claram Rhodon aut Mitylenen.* 3 Parati sunt quovis pignore opposito de hoc pugnare. 4 Quia dum voluptati & palato nimis consulo, valetudini atque auribus non peperci. 5 Sextii pro quo extat oratio Ciceronis. 6 Genus est catarrhi. 7 Farrago est diversarum herbarum quâ boves purgabantur. hinc vulgare nomen, *de la dragée aux chevaux.* 8 Recepero. 9 Putas hunc sibi imprecaturum mala; at elegantiùs imprecationem vertit in Sextium.

Ad seipsum de adventu veris. X.

Jam ver egelidos refert tepores,
Jam cœli furor æquinoctialis,

Jucundis Zephyri silescit auris.
Linquantur Phrygii, Catulle, campi,
Nicææque ager uber æstuosæ.
Ad claras Asiæ volemus urbes.
Jam mens prætrepidans avet vagari:
Jam læti studio pedes vigescunt.
O dulces Comitum valete cœtus
Longè quos simul à domo profectos,
Diversos variæ viæ reportant.

Epigramma versibus satis elegans, jejuno & exiguo sensu Hominis improborum felicitatem indignè ferentis brevem & jucundam imaginem continet.

Ad seipsum de strumâ & Vatinio. XI.

QUid est, Catulle, quid moraris emori?
1 Sella in curuli 2 Struma Nonius sedet:
3 Per consulatum pejerat Vatinius.
Quid, est, Catulle, quid moraris emori?

1 Quod insigne fuit nobilium magistratuum. 2 Prætor hoc nomine, verè struma civitatis & fœda cicatrix. 3 Vatinius operâ Pompeii Consul fuit. Hic ergo per suum consulatum pejerabat: nunquam enim verè jurabat.

De Arrio vocales asperante. XII.

COmmoda dicebat, si quando commoda vellet
Dicere, & hinsidias Arrius insidias:
Et tum mirificè sperabat se esse locutum,
Cùm quantum poterat dixerat hinsidias:
Credo sic mater, sic Liber avunculus ejus,
Sic maternus avus dixerat, atque avia

Hoc

Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures;
Audiebant eadem hæc leniter, & leviter:
Nec sibi post illa metuebant talia verba
Cum subito affertur nuntius horribilis,
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
Jam non Ionios esse, sed Hionios.

Multis Epigramma hoc valdè facetum, imò etiam Quintiliano nobile visum. Ego viros eruditissimos vidi qui illud infra mediocria dejicerent. Lusus enim tenuis in homine blæso vocales asperante; quod genus obvium & perfacile, nec valdè urbanum est.

Amantium furor. XIII.

1 *ODi & amo, quare id faciam fortasse requiris,*
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

1 Commentarii loco esse possunt Terentiani versus, ex quibus dysticon illud expressum est;

> *O indgnum facinus! Nunc ego*
> *Et illam scelestam esse & me miserum sentio,*
> *Et tædet & amore ardeo; & prudens, sciens*
> *Vivus, vidensque pereo; nec quid agam scio.*

In Cæsarem. XIV.

1 *NIl nimium studeo Cæsar, tibi velle placere,*
Nec scire utrum sis albus, an ater homo.

1 Contumeliarum maximâ scilicet contemptu: hic ulciscitur Cæsarem.

E variis Poëtis Antiquis.

CICERO.

Jocus in fundum Varronis. XV.

1 *FUndum Varro vocat quem possim mittere fundâ,*
Ni tamen exciderit quâ cava funda patet,
Extractam puteo 2 situlam cum ponit in horto
Ulterius standi non habet ille locum.

1 Epigramma ex genere hyperbolicorum, quod totum parùm elegans esse ostendimus in Præfatione; reliqum tamen ad exemplum eorum quæ sine causâ mirata est vetustas: laudatur enim à Quintiliano quasi facetum. Nisi forte ille Ciceroni parcere voluit. nam præclarè idem continuò admonet l. 8. c. ult. non alio genere dicendi magis in cacozeliam iri quam illo hyberbolico. 2 Situla genus vasis ad hauriendam aquam; *un sceau.*

Laureæ Tullii liberti Ciceronis, in fontes calidos salubres oculis, qui post obitum Ciceronis in ejus villa eruperunt. XVI.

1 *QUo tua, Romanæ vindex clarissime linguæ,*
Sylva loco meliùs surgere jussa viret,
Atque Academiæ celebratam nomine villam
Nunc reparat cultu sub potiore Vetus :
Hic etiam apparent lymphæ non ante repertæ.

Languida

Languida quæ infuso lumina rore levant.
Nimirùm locus ipse sui Ciceronis honori
Hoc dedit, hâc fontes cùm patefecit ope;
Ut, quoniàm totum legitur sine fine per orbem,
Sint plures, oculis quæ medeantur, aquæ.

1 Epigramma hoc ob ipsius celebritatem in hanc collectionem inseruimus. Est tamèn ex vitioso falsorum genere de quo multa in præfatione. Prorsùs enim de sanandis eorum qui Ciceronem legerent oculis, in patefaciendo illo fonte, natura cogitaverat, nunquàm, Repertum est in scriptis Plinii majoris lib. 31. c. 2.

VIRGILIUS.

Laus Augusti post victoriam Actiacam. XVII.

1 *NOcte pluit totâ, redeunt spectacula manè :*
Divisum imperium cum Jove, Cæsar habet.

1 Ne Virgilii Poetarum Principis nulla hic mentio fieret, visum est hoc epigramma referre ab Augusto quondàm totoque Romano Populo mirificè laudatum. Cujus autorem cùm requireret, Bathyllus quidam mediocris Poeta, tacente Virgilio, sibi illud adscripsit. Quamobrèm donatus honoratusque à Cæsare fuit. Quod æquo animo non ferens Virgilius, valvis Augusti affixit quatèr hoc principium: *Sic vos non vobis*.. Postulabat Augustus ut hi versus complerentur. Quod cùm frustrà cæteri conati essent, Virgilius præposito disticho subjunxit.

Hos ego versiculos feci, tulit alter honores :
Sic vos non vobis nidificatis aves.

Sic

Sic vos non vobis vellera fertis oves:
Sic vos non vobis mellificatis apes.
Sic vos non vobis fertis aratra boves.

SENECA.

De temporum mutabilitate. XVIII.

**OMnia tempus edax depascitur, omnia carpit:*
Omnia sede movet, nil sinit esse diu.
Flumina deficiunt, profugum mare littora siccat,
1 *Subsidunt montes, & juga celsa ruunt.*
Quid tam parva loquor? 2 moles pulcerrima cœli
Ardebit flammis tota repentè 3 suis.
Omnia mors poscit. 4 Lex est, non pœna, perire.
Hic, aliquo, mundus, tempore, nullus erit.

* Hoc Epigramma versibus nobile, materiâ excelsum, non tàm acumine quam perpetuâ quâdam majestate commendatur. 1 Aliquid ex hujus versus pulchritudine detrahit, quòd duo illius membra idem significare videantur. 2 Quædam apud Ethnicos mundi per conflagrationem dissolvendi opinio vigebat, à sacris fortè litteris hausta aut traditione propagata. 3 Suis, id est ex ipsius orbis incendio erumpentibus. 4 Falsum si de hominibus intelligas, quos non natura, sed peccatum morti mancipavit; sed ita ferebat gentilium cæcitas. Mira autem brevitas & vis in hac sententiâ. *Lex est non pœna perire.*

Magnatum consortia fugienda. XIX.

**INgentes dominos, & 1 famæ nomina claræ,*
Illustrique 2 graves nobilitate domos,
Devita, & longè cautus fuge. 3 contrahe vela,
Et te littoribus cymba propinqua vehat.

4 *In*

4 *In plano tua sit semper fortuna, 5 paresque*
Noveris. Ex alto magna ruina venit.
Non benè cum parvis junguntur grandia rebus.
Stantia namque 6 premunt, præcipitata 7 ruunt.
Mitte superba pati fastidia, spemque caducam
Despice; 8 vive tibi, nàm moriere tibi.

* Pulcherrimum Epigramma ex intimis hominum sensibus & affectibus ductum, innatæ omnibus superbiæ superiorum impatienti suavissimè blandiens, nobili, excelsâ & verâ sententiâ conclusum. 1 Homines famâ celebratos. 2 Onerosas, an potius amplas & magnas. 3 Cave nè totis velis ventus acceptus in altum te efferat, infra mediocritatis tuæ limites te cohibe. 4 Non in lubrico, non in prærupto loco undè timeatur casus. 5 Paribus te adjunge. 6 Oneri & molestiæ sunt. 7 In eandem ruinam secum te trahunt, obruunt. Activè dictum puto, *ruunt*, ut *& spumas salis ære ruebant*. Virg. 8 Expressit inde Tertullianus suum illud dictum; *Nemo alii nascitur, moriturus sibi.*

Seneca in Corsicâ exulans. XX.

B*Arbara præruptis inclusa est Corsica saxis,*
Horrida, desertis undique vasta locis.
Non poma Autumnus, segetes non educat æstas:
Canaque Palladio munere bruma caret:
Umbrarum nullo ver est lætabile fœtu,
Nullaque in infausto nascitur herba solo:
Non panis, non haustus aquæ, non ultimus ignis.
Hic sola hæc duo sunt, exul, & exilium.

Mediocre Epigramma quod excerpendum duximus ad ostendendam Senecæ exulantis mollitiem & infractionem.

Ejus-

Ejuſdem exulis quærela. XXI.

OCciſi jugulum quiſquis ſcrutaris amici
Tu, necdùm miſerum me ſatis eſſe putas:
Deſere confoſſum. victori vulnus iniquo
Mortiferum impreſſit mortua ſæpè manus.

Et hoc Epigramma eodem etiàm conſilio ſelectum.

Exulis Senecæ quærela. XXII.

QVisquis es,(& nomen dicam? dolor omnia cogit)
Qui noſtrum cinerem nunc, inimice, premis:
Et non contentus tantis, ſubitiſque ruinis
Stringis in extinctum tela cruenta caput:
Crede mihi, vires aliquas natura ſepulchris
Attribuit, tumulos vindicat umbra ſuos.
Ipſos, crede, Deos hoc nunc tibi dicere, 1 *Livor.*
Hoc tibi nunc, Manes dicere, crede, meos:
Res eſt ſacra, miſer, noli mea tangere fata,
2 *Sacrilegæ buſtis abſtinuere manus.*

In hoc Epigrammate præter magnificentiam quandam & incitationem, præcipuè afficit animos legentium hic verſus *Res eſt ſacra miſer.* Nam quià quiſque veretur fieri miſerum, ideò ſacrari miſerorum conditionem mirificè gaudet. Diſcant indè lectores illud quod in poematis vel tibis & ſcriptis vocant delectabile, nihil aliud eſſe, quàm verba & ſententias legentium affectibus attemperatas, quas qui ſolertiùs eruit & exhibet, hic potentiùs movet & validiùs delectat. 1 Livor, id eſt livide, ut ſcelus pro ſcelerato. 2 Etiàm ſacrilegi à violandis tumulis abſtinent.

In

In malignè jocantem. XXIII.

Carmina mortifero tua sunt suffusa veneno,
Et sunt carminibus pectora nigra magis:
Nemo tuos fugiat, non vir, non fœmina dentes,
Haud puer, haud ætas undique tuta senis.
Utque furens totas immittit saxa per urbes
In populum: sic tu verba maligna jacis.
Quarè tolle, jocos. non est jocus esse malignum:
Numquàm sunt grati, qui nocuere sales.

In hoc Epigrammate præcipuè notanda extrema sententia, de quâ diximus in præfatione, cùm totum genus malignorum Epigrammatum rejiceremus.

INCERTORUM AUTORUM.

Judicium de Virgilio. XXXIV.

De numero vatum si quis seponat Homerum,
Proximus à primo tùm Maro primus erit:
Et si post primum Maro seponantur Homerum:
Longè erit à primo, quisque secundus erit:

Vulgare dictum continet non inconcinè expressum, quod Quintilianus sic extulit L. 10. c. 1. Utar inquit, *iisdem verbis quæ ex Afro Domitio juvenis accepi, qui mihi interroganti quem Homero crederet maximè accedere: secundus, inquit, Virgilius est, proprior tamen primo quam tertio.* Is antiquorum fuit de Virgilio & Homero sensus, quorum hâc in parte judicium valdè requirit Scaliger, & cum Scaligero ferè omnes.

Illustres Græciæ ruinæ. XXV.

GRæcia bellorum longâ ſuccuſſa ruinâ
Concidit, 1 immodicè viribus uſa ſuis.
Fama monet; fortuna perit; cinis ipſe jacentis
Viſitur, & tumulo eſt nunc quoque ſacra ſuo.
Exigua ingentis retinet veſtigia famæ:
Et magnum infelix nil niſi nomen habet.

Epigramma grandi nec ambitioſo ornatu. Ex eorum genere quæ tota ſplendida acumen nec habent nec requirunt.
1 Id eſt malè uſa & ſine modo.

De eodem argumento. XXVI.

QViſquis 1 Cecropias hoſpes cognoſcis Athenas,
Quæ veteris famæ vix tibi ſigna dabunt:
Haſnè 2 Dei, dices, cœlo petiêre relicto?
Regiaque innumeris hæc fuit una deis?
Idem 3 Agamemnonias, dices, cùm videris arces:
Heu victrix 4 victâ vaſtior urbe jaces?
Hæc ſunt, quas meritò quondam eſt mirata vetuſtas.
Magnarum rerum magna ſepulcra vides.

Eodem argumento quo ſuperius eodem ferè ſtilo & ornatu: pungit aliquantò acriùs extremus verſus, non indecorum ex audaci metaphorâ leporem captans. Sed quid Poetam mirere? cum audaciùs adhùc in ſolutâ oratione Sulpitius ruinas, urbium, earum dixerit eſſe *cadavera.* Eodem quoque ſpiritu dixit Sannazarius, *de Part. Virg. Cùm regna palàm moriantur & urbes.*
1 Ita dictæ à Cecrope rege biformi. 2 Multis in cauſis ut cùm Neptunus & Minerva ut de imponendo illi nomine certarent; Mars ut in Areopago Judicaretur.

Mitto

Mitto alias fabellas quæ hic congeri possent. 3 Agamemnonias arces, id est Mycenas. 4 Victâ urbe Trojâ quam Rex Mycenarum Agamemnon expugnavit.

Boni infelices, impii felices. XXVII.

Marmoreo 1 Licinus tumulo jacet. at Cato parvo;
Pompeius nullo. 2 Credimus esse Deos?

2 In hunc sensum erumpebant obscurati Gentilium animi, quotiès improbos felices, probos autèm infelices animadverterent. Ad Christianis illustris urobique videtur Dei providentia, sive bonos temporariis flagellis probet, & ad contemptum terrenæ felicitatis erudiat; sive malorum quædam benefacta caducis beneficiis remuneretur, aut malas eorum cupiditates, concessâ ad tempus eorum quæ expetunt usurâ, ulciscatur.

In Cappadoces. XXVIII.

Vipera Cappadocem malè sana momordit: at ipsa
Gustato periit sanguine Cappadocis.

Aiunt viperis lethiferum esse Cappadocum sanguinem, quod brevitèr duobus versiculis expressum non piguit referre.

Decoctoris jocus. XXIX.

Cum sua decoctor subeuntem limina furem
Quærere speratas, nocte videret, opes:
Nocte quid in nostris circumspicis ædibus, inquit,
Hic ego nil mediâ cernere luce queo.

Epigramma satis facetum, nec longè accersito sale conditum.

De

De Acone & Leonilla. XXX.

1 LUmine Acon dextro; capta est Leonilla sinistro,
Et potis est formâ vincere uterque Deos.
Blande puer lumen quod habes, concede parenti:
Sic tu cœcus Amor; sic erit illa Venus.

1 Epigramma à multis celebratum, nec immeritò; Non enim sua elegantia, suo pretio caret.

Fratricida. XXXI.

MÆvius à castris miles melioribus, ausus
Hostilem saltu præcipitare ratem:
In damnum felix, & victor ut impius esset,
Nescius occiso fratre superbus erat.
Dùm legit exuvias, hostiliaque arma revellit,
Fraternos vultus oraque nota videt.
Ille ferox; quid lenta manus nunc denique cesses?
Justiùs hoste tibi, qui moriatur, adest.
Fraternam res nulla potest defendere cædem:
Mors tua sola potest, morte levanda tuâ est.
Viximus adversis, jaceamus partibus iisdem,
Dixit, & in dubio est utrius ense cadat.
Ense meo moriar maculato cæde nefandâ;
Cui moreris, ferrum quo moriare, dabit.
Dixit & in fratrem fraterno concidit ense;
Victorem & victum condidit una manus.

1 A partibus stans melioribus. 2 Saltu se in hostilem ratem injicere. 3 Damno suo fœlix, victoriâ impius. 4 Tumulo, neci dedit.

EX

EX ANTHOLOGIA GRECORUM POETARUM

Spartana fugacem filium interficiens. XXXII.

A Bello reducem natum Spartana, petentem
Cùm vidit celeri patria tecta pede,
Irruit, & nudi pectus transverberat hastâ,
Et super occiso mascula verba dedit;
Quin morere, ô Spartæ, dixit, non vera propago,
O mentite genus, & patris, & patriæ!

Ex genere historicorum est, in quibus utilitas magis quàm elegantia spectata est.

Ubique labor. XXXIII.

ECquam quisque viam vitæ secet? acria tantùm
Jurgiaque, & lites aggerit omne forum:
Cura domi est, & rure labor; maris æquor aranti
Horror adest; peregrè si quid habes, metus est;
Si nihil, hoc miserum; sequitur, connubia tristis
Anxietas; careas conjuge, solus eris:
Sollicitat soboles, orbatque carentia prolis:
Stulta juventa fere est, firma senecta parùm:
Alterutrum ergò optes, aut numquàm in luminis oras
Venisse; aut natum morte repente frui.

Satis elegantèr hoc epigramma humanæ vitæ miserias

 pingit,

pingit, nec alitèr sentire debuerunt qui nullo fidei lumine imbuti, cùm mala quibus hic premimur ignorare non possent, de felicitate alterius vitæ cogitare non potuerunt. Ausonius item hoc argumentum venustè quidèm, sed latiùs persecutus est, & ob eam causam locum hic habere non potuit.

Hercules custos fure non melior. XXXIV.

Optimus Alciden aries, vel pinguior agnus
Placat, & in toto victima lecta grege:
At fugat ille lupos: sed si custosve, lupusve
Custodita vorat, 1 quid pepulisse juvat?

1 Quid profuit lupos abegisse.

Avarus. XXXV.

Ditis opes retines, animum sed pauperis: ergò
Hæredi dives, pauper es ipse tibi.

Niobe. XXXVI.

Istud sepulchrum intus cadaver non habet:
Extrà, sepulchrum non habet cadaver hoc:
Imò sepulchrum ipsa, & cadaver est sui.

Cogita Nioben lapidem factam, nec te fallet hoc acumen, ex ipsâ quidem materiâ natum, non laboriosè quæsitum, nec tamèn exquisitum.

Alexandri statua. XXXVII.

Fortis Alexandri vultum Lysippus, & audax
Expressit pectus; vis, puto, in ære lates:

Æneus

Æneus ille Jovem sic compellare videtur;
Cessit terra mihi; Jupiter astra cole.

Aliquid habet magnifici, non assurgit tamèn ultra mediocria.

CLAUDIANUS.

In sphæram Archimedis. XXXVIII.

Jupiter in parvo cùm cerneret æthera vitro,
Risit, & ad superos talia dicta dedit:
Hùccine mortalis progressa potentia curæ?
Jam 1 *meus in* 2 *fragili luditur* 2 *orbe* 1 *labor.*
3 *Jura poli,* 4 *rerumque fidem,* 5 *legesque Deorum,*
Eccè Syracusius transtulit arte senex.
6 *Inclusus variis famulatur spiritus astris,*
Et 7 *vivum certis motibus* 8 *urget* 7 *opus.*
10 *Percurrit proprium* 9 *mentitus* 9 *signifer annum,*
Et simulata novo 11 *Cynthia mense redit;*
Jamque suum volvens audax industria mundum
Gaudet & humanâ sydera mente regit.
Quid falso 13 *insontem tonitru* 12 *Salmonea miror?*
Æmula naturæ parva reperta manus.

Sphæram vitream fabricârat Archimedes Mathematicorum princeps in quâ cœlestes motus cernebantur, cursûmque suum peragebant astra, tàm inerrantia quàm erratica. Hoc opus ità nobile habitum est, ut ejus imago Sepulchro Archimedis superposita sit. Quâ notâ Cicero ignoratum à popularibus Archimedis sepulchrum detexisse se gloriatur l. 5. Tuscul. *Ita,* inquit, *nobilissima Græciæ civitas quondàm, imò etiàm doctissima, sui civis unius*

unius acutissimi monumentum ignorasset, nisi ab homine Arpinate didicisset. 1 Mundi machina. 2 Sphærâ vitreâ. 3 Cœli motus rato ordine procedentes. 4 Naturæ constantiam & æqualitatem. 5 Leges à Deo mundo impositas, à quibus ille nunquàm discedit. 6 Diceres in hâc sphærâ quendam veluti animum & mentem esse. 7 Quod ex motu vivum esse possis putare. 8 Movet. 9 Zodiacus in sphærâ expressus. 10 Percurrere Zodiacum dixit, pro eo quod erat à planetis ipsum percurri. 11 Luna in hâc sphærâ singulis mensibus renovatur. 12 Regem Elidis qui cum Jovis tonitru, ære, & cornipedum cursu simularet equorum, à Jove ictus fulmine interiit, ità Poetæ fabulantur. 13 Qui præ Archimede insons fuit, cum ipse solum tonitru, hic totum mundum maximum Deo opificium simulaverat.

AUSONIUS.

Modestè fortunâ utere. XXXIX.

Fama est fictilibus cœnâsse Agathoclea regem,
Atque abacum Samio sæpè onerâsse luto.
Fercula gemmatis cùm poneret horrida vasis:
Et misceret opes, pauperiemque simùl:
Quærenti causam, respondit: Rex ego qui sum
Sicaniæ, figulo sum genitore satus.
Fortunam reverentèr habe, quicumque repentè
Dives, ab exili progrediere loco.

Historicum Epigramma satis utili sententia conclusum. Ne insolentèr fortunâ tuâ abutaris, sed modestè ac verecundè eâ fruere; Ità esto quod es, ut memineris qui fueris.

Venc-

Venenum veneno pulsum. XL.

*Toxica Zelotypo dedit uxor mœcha marito :
Nec satis ad mortem credidit esse datum :
Miscuit argenti lethalia pondera vivi :
Cogeret ut celerem vis geminata necem.
1 Dividat hæc si quis, faciunt discreta venenum,
Antidotum sumet, qui sociata bibet.
Ergò inter sese dùm noxia pocula certant
Cessit lethalis noxa salutiferæ.
Quàm pia cura Deûm ! prodest crudelior uxor.
Et cum fata volunt, bina venena juvant.*

* Historicum. 1 Si quis seorsim vel toxicum sumat, vel argentum vivum.

Echo ad pictorem. XLI.

*Vane, quid affectas faciem mihi 1 ponere, pictor,
2 Ignotamque oculis sollicitare deam ?
3 Aëris & linguæ sum filia, mater 4 inanis
Indicii, vocem quæ sine mente gero.
5 Extremos pereunte modos à fine reducens,
Ludificata sequor verba aliena, meis.
Auribus in vestris habito 6 penetrabilis echo :
Et si vis similem pingere, pinge sonum.*

1 Simulare & effingere. 2 Cur mihi oculis tuis molestiam facessis. Cùr me oculis tentas attingere, quæ oculis cerni non possum. 3 Echo enim est vox repercussa : vox aer à lingua ad palatum dentesque collisus. Eximiè Virg. Vocisque offensa resultat imago. 4 Inane In-

indicium dicit, quià mente carens; vox enim hominis hoc sensu inanis dici non potest, quià cum mente conjuncta est. Omnes quidèm syllabas repetit Echo, sed extremæ tantùm audiuntur, quià vox loquentis impeditne simul cùm illâ exilior sonus ab Echo repercussus audiatur. 6 Quæ penetrat & pervadit aures.

De varietate fortunæ. XLII.

Qui laqueum collo nectebat, repperit aurum;
Thesaurique loco deposuit laqueum.
At qui condiderat, postquàm non repperit aurum:
Aptavit collo, quem reperit laqueum.

Facetus eventus.

Sparthanarum mulierum fortitudo. XLIII.

Mater Lacœna clypeo obarmans filium,
1 *Cum hoc, inquit, aut* 2 *in hoc redi.*

1 Extremæ erat infamiæ clypeum abjicere. 2 Scilicèt mortuus: mortuos enim super clypeos referebant. De illâ matrum Lacænarum fortitudine vide August. Ep. 38.

Ad Philomusum Grammaticum. XLIV.

Emptis quòd libris tibi bibliotheca referta est:
Doctum, & Grammaticum te, Philomuse, putas?
Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita conde;
Mercator hodiè, cras citharœdus eris.

Ta-

Tabula Rufi. XLV.

HÆc Rufi tabula est. nil verius. ipse ubi Rufus?
In cathedrâ: quid agit? 1 Hoc, quod & in tabulâ:

1 Nempè tacet.

De Diogene Cynico Philosopho. XLVI.

PEra, polenta, tribon, baculus, scyphus, arcta supellex
Ista fuit Cynici: sed putat hanc nimiam.
Namque cavis manibus cernens potare bubulcum,
Cur, Scyphe, te, dixit, gesto supervacuum?

Historicum.

Ad Notarium velocissimè excipientem. XLVII.

**PUer notarum præpetum,*
Solers minister advola.
Bipatens pugillar expedi,
Cui multa fandi copia.
Punctis peracta singulis,
Ut una vox absolvitur.
Evolvo libros uberes
Instarque densæ grandinis,
Torrente linguâ perstrepo.
Tibi nec aures ambigunt,
Nec aucupatur pagina.
Et mota parcè dextera,
Volat per æquor cereum.

Quum maximè nunc proloquor;
Circumloquentis ambitu;
Tu sensa nostri pectoris,
Vix dicta jam ceris tenes.
1 *Sentire tam velox mihi*
Vellem dedisset mens mea:
Quam præpetis dextræ fugâ
Tu me loquentem prævenis.

* Non inscitè hoc epigrammate describitur ars nobilissima, & magnæ utilitatis, quæ temporum injuriâ, & hominum negligentiâ intercidit. 1 Utinàm tam celeritèr res mente perciperem, quam tu eas notis ex primis.

Epitaphium Didonis. XLVIII.

I*Nfelix Dido nulli benè nupta marito:*
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.

Julius Cæsar. XLIX.

I*Mperium, binis fuerat solem ne quod olim*
Consulibus, Cæsar Julias obtinuit.
Sed breve jus regni, solâ 1 *trieteride gestum,*
Perculit 2 *armatæ factio sæva togæ.*

Hæc Cæsarum elogia quatuor quæque versibus comprehensa licèt alioqui multis in locis inconcinna, tamèn ad juvandam puerorum memoriam selecta sunt; non enim Cæsarum modò nomina & seriem, sed quandam etiam cujusque morum effigiem continent. 1 Tribus annis, post quos in Senatu à Bruto & Cassio interfectus est. 2 Non in bello sed in pace. Tago pacis habitus.

Octa-

Octavianus Augustus. L.

Ultor, successorque dehinc Octavius, idem
Cæsar, & Augusti nomine nobilior.
Longæva, & numquàm 1 *dubiis violata potestas,*
In terris positum credidit esse deum.

1 Incertis & adversis. Quanquàm cruenta illius pax, tum multorum nobilium cædibus tùm cladibus Varianis & Lollianis. tamèn ista non fuerunt tanti, ut statum imperii labefactarent.

Tiberius Nero. LI.

Prænomen Tiberî 1 *nactus Nero, prima juventæ*
Tempora, laudato gessit in imperio.
Frustrà dehinc solo Caprearum clausus in antro;
Quæ prodit vitiis, credit operta locis.

Elegantèr Tacitus Tiberii vitam in varia tempora distinguit; *Morum*, inquit, *tempora illi diversa; egregium vitâ famâque quoàd privatus, vel in imperiis sub Augusto fuit: occultum ac subdolum fingendis virtutibus donec Germanicus ac Drusus superfuere: idem inter bona malaque mixtus incolumi matre: intestabilis sævitiâ, sed obtectis libidinibus, donec Sejanum dilexit timuitve: postremò in scelera simùl ac dedecora prorupit posquàm remoto pudore & metu suo tantùm ingenio utebatur.*

Caius Caligula. LII.

1 *Post hunc castrensis caligæ cognomine Cæsar*
Successit, 2 *sævo sævior ingenio:*
Cædibus, incestisque dehinc maculosus, & omni
Crimine pollutum, qui superavit, 3 *avum.*

1 Tac.

1 Tac. 1. Annal. *Infans in castris genitus, in contubernio legionum eductus, quem militari vocabulo Caligulam appellabant, quià plerumquè ad concilianda vulgi studia eo tegmine pedum induebatur.* 2 Hoc est Tiberio crudeli crudelior. 3 Antonium: Germanicus enim ex Antoniâ Antonii filiâ genitus. An Tiberium notat, qui Germanicum adoptaverat, & sic avus Caligulæ dici potest.

Claudius Cæsar. LIII.

Claudius 1 irrisæ privato in tempore vitæ,
2 In regno specimen prodidit ingenii.
3 Libertina tamen, 4 nuptarum & crimina passus,
5 Non faciendo nocens, sed patiendo fuit.

1 Ob stuporem; adeo ut mater Antonia siquem insigni tarditate vellet significare, ipso Claudio tardiorem & hebetiorem appellaret. 2 Cum de ridiculo fuisset privatus, Princeps tamen aliquod specimen edidit ingenii. 3 Libertorum, Pallantis, Narcissi, & Calisti, penes quos regnante Claudio imperium fuit. 4 Messalinæ scilicet & Agrippinæ, quarum illa impurior, hæc ambitiosior. 5 *Qui non vetat peccare cum possit, jubet.* Senec. Vide Cicer. 1. de Offic. de duplici injustitiæ genere præclare disserentem.

Nero. LIV.

Æneadum generis qui 1 sextus, & ultimus hæres,
Polluit & clausit 2 Julia sacra Nero.
2 Nomina quot pietas, tot habet quoque crimina vita;
Disce ex Tranquillo quæ meminisse piget.

1 Sextus à Julio Cæsare qui genus ad Æneam referebat. 2 Juliam familiam. singulis familiis sua sacra. V. Cicer. de Leg. 3 Matrem Agrippinam, uxorem Octa-

Octaviam, mox etiam Poppæam, fratrem Brittannicum, præceptorem Senecam interfecit; pessimus filius, pessimus maritus, pessimus frater, pessimusque discipulus.

Servius Galba. LV.

1 *Spem frustrate senex, privatus sceptra mereri*
Visus es, imperio proditus inferior.
Fama tibi melior juveni: sed justior ordo est,
Complacuisse dehinc, displicuisse priùs.

1 Secutus est Poeta Taciti sententiam; sed non est assecutus elegantiam. Ille enim sic in elogio Galbæ; *Quinque Principes prosperâ fortunâ emensus, & alieno imperio felicior quàm suo....Ipsi medium ingenium, magis extra vitia quàm cum virtutibus, famæ nec incuriosus, nec venditator, pecuniæ alienæ non appetens, suæ parcus, publicæ avarus. Major privato visus, dùm privatus fuit, & omnium consensu capax imperii, nisi imperasset* hist. l. 1.

Marcus Otho. LVI.

1 *Æmula polluto gesturus sceptra Neroni,*
Obruitur 2 celeri raptus Otho exitio.
Fine tamen laudandus erit: qui 3 morte decorâ
Hoc solum fecit nobile, quòd periit.

1 Hanc de futuro principatu Othonis suspicionem dabat vita ante principatum flagitiosissima, nomenque ipsius Neronis ab illo in militum gratiam assumptum. 2 Nam post imperii nonaginta dies sibi ipse vim attulit. 3 Hujus causas ipse expressit apud Tacitum, suos dimittens; *Hunc*, inquit, *animum, hanc virtutem vestram ultrà periculis objicer, nimis grande vitæ meæ pretium puto. Alii diutiùs imperium tenuerint, nemo tam fortiter reliquerit: An ego tantum Romanæ pubis, tot egregios exercitus, sterni rursus, & Reipub. eripi patior.* Ipse quoque Tacitus de illo; *Tantumdem apud posteros meruit bonæ famæ, quantum malæ.*

Aulus

Aulus Vitellius. LVII.

VItæ sors, 1 mors fœda tibi, nec digne Vitelli,
Qui fieres Cæsar : 2 sic tibi fata placent.
Umbra tamèn brevis imperii, quia præmia regni
Sæpè indignus adît : non nisi dignus habet.

1 Quippè à populo innumeris antè contumelis affectus tandèm in Gemoniis occ'sus est. 2 Adeò tibi fata indulgent. *Principatum ei detulere qui ipsum non noverant, inquit Tacitus.*

Divus Vespasianus. LVIII.

1 *QUærendi attentus, 2 moderato commodus usu,*
Auget, 3 nec reprimit Vespasianus opes.
4 Olìm qui dubiam privato in tempore famam,
5 Par aliis princeps, transtulit in melius.

1 Attentior enim ad rem fuisse traditur, & nullum turpe lucrum duxisse. *Antiquo cultu victuque,* inquit Tacitus, qui ejus parsimoniâ solutos Romanorum mores astrictos fuisse affirmat. 3 Opes suas rationis modo coercere non potest. 4 Acumen ex Tacito; *Ambigua,* inquit, *de Vespasiano fama, solusque omnium ante se principum, in melius mutatus est.* 5 Par vel optimis.

Titus Vespasianus. LIX.

1 *FElix imperio, 2 felix brevitate regendi,*
3 Expers civilis sanguinis, orbis amor;
4 Unum dixisti moriens te crimen habere.
5 Sed nulli de te, non tibi credidimus.

1 Habuit

1 Habuit enim flagrantissima populi Romani studia. 2 Metus enim erat ne in deterius, ut sæpè fit, prolaberetur. 3 Belli civilis contra Vitellianos nullam partem attigit Titus, & interim in Oriente mansit. 4 Notat hoc Dion,& variis suspicionibus indagat, l. 66. 5 Sed te alicujus esse criminis reum, nulli credidimus, ne tibi ipsi quidèm.

Domitianus. LX.

HActenùs edideras 1 dominos 2 gens Flavia, justos:
Cur duo quæ dederant, tertius eripuit?
3 *Vix tanti est habuisse illos, quià dona bonorum*
Sunt brevia. Æternùm, quæ nocuere, dolent.

1 Vespasianum & Titum. 2 Familia Vespasianorum, quam obscuram & sine ullis majorum imaginibus asserit Tranquillus. 3 Hos versus illustrat Epigramma Martialis.

Flavia gens quantum tibi tertius abstulit hæres?
Pænè fuit tanti non habuisse duos.

Nerva. LXI.

PRoximus extincto, moderatur sceptra, tyranno
Nerva senex, princeps nomine, 1 mente parens,
Nulla viro soboles; imitatur adoptio prolem;
Quam legisse juvat, quam genuisse velit.

1 Plinius in Panegyrico ad Trajanum; *Eodemque animo divus Nerva parens tuus factus est, quo erat omnium.*

Trajanus. LXII.

AGgreditur regimen 1 *viridi Trajanus in ævo,*
Belli laude prior, 2 *cætera patris habens.*
Hic quoquè prole carens, sociat sibi sorte legendi,
Quem fateare bonum, 3 *diffiteare parem.*

1 Annos enim natus 42. adoptione ad Imperium ascitus est. De eo Plinius; *Jam firmitas jam proceritas corporis, jam honor capitis & dignitas oris, ad hoc ætatis indeflexa maturitas, nec sine quodam munere Deum, festinatis senectutis insignibus ad augendam majestatem cæsaries, nonne longè latéque principem ostentant?* 2 *Uterque optimus erat,* inquit Plinius, *dignusque alter eligi, alter eligere.* 3 A Trajano ille tam longè abfuit, quàm longe ab illo mali.

Alius Hadrianus. LXIII.

AElius hinc subiit mediis præsignis in actis:
* *Principia, & finem fama notat gravior.*
Orbus & hic; sociatque virum documenta daturum,
Adsciti quantum præmineant genitis.

* Sub initia & finem principatus varios variis suspicionibus, Senatores morte mulctavit: hinc tanta in se Senatus odia concitavit, ut vix à rescindendis ejus actis, Antonini successoris lacrymæ precesque Senatum dimoverint.

Antoninus Pius. LXIV.

ANtoninus abhinc regimen capit: ille 1 *vocatu*
Consultisque pius, 2 *nomen habens meriti.*
Filius huic fato nullus: sed lege suorum
3 *A patriâ sumpsit, qui regeret patriam.*

1 Et nomine & prudentiâ. 2 Ex merito nomen habens. 3 *Imperaturus omnibus, elegi debet ex omnibus*, inquit Plinius.

Marcus Antoninus. LXV.

Post Marco tutela datur; qui 1 scita Platonis
Fecit; 2 ad imperium patre Pio melior.
Successore suo, moriens, sed principe pravo,
Hoc solo patriæ, quòd 3 genuit, nocuit.

1 Platonis dogmata factis in imperio executus est. 2 Ad imperium regendum optimo patre magis aptus & idoneus: ille enim solùm pacis artibus clarus, hic etiam bellicis. 3 Filium commodum sui dissimilem, & ipso Nerone multò pejorem habitum.

Commodus. LXVI.

Commodus insequitur, pugnis 1 maculosus arenæ,
2 Thrècidico princeps 3 bella movens gladio.
4 Eliso tandèm persolvens gutture pœnas,
Criminibus fassus 5 matris adulterium.

1 Infamis. 2 Thracico gladiatorio. 3 Qui nulla, nisi in arenâ bella gerebat. 4 Nam cùm venenum sibi à Martiâ pellice datum evomuisset, illa robustum adolescentem immisit, qui ipsi cervices frangeret. 5 Faustinæ de cujus integritate non bella fama. vitâ flagitiosissimâ ac degenere, se ab Aurelii sanguine alienum probavit.

Helvius Pertinax. LXVII.

Helvi, judicio, & consulto, lecte, 1 senatûs,
Princeps decretis prodite, non studiis.

Quod

Quod doluit 2 malefida cohors, 3 errore probato:
4 Curia quòd castris cesserat, imperio.

1 Helvii Pertinacis electio in Imperatorem à Senatu magno assensu confirmata, cùm ille hunc honorem præfractiùs recusaret, vide Herod. 2 Prætoriani milites. 3 Cùm imperatorem illum à Senatu potiùs quàm à se factum animadverterent. 4 Quià jus eligendi Imperatores à Senatu ad castra & milites transierat.

Didius Julianus. LXVIII.

DIi bene, quòd 1 spoliis Didius non gaudet opimis:
Et citò 2 perjuro præmia adempta seni.
Tuque, Severè pater, titulum nè horresce novantis.
Non rapit imperium vis tua, sed recipit.

1 Imperio quod à militibus emerat. 2 Qui nec ipsum militibus donativum reddidit, quod ipse promiserat.

Severus Pertinax. LXIX.

IMpiger 1 egelido movet arma Severus ab Histro,
Ut 2 parricidæ regna adimat Didio.
Punica origo illi: sed qui virtute probaret,
Non obstare locum, quum valet ingenium.

1 Glaciali, gelido. 2 In se enim cædis Pertinacianæ odium, Pictione cum militibus factâ, contraxit.

Bassianus Antoninus Caracalla. LXX.

DIssimilis virtute patri, & multò magis illi,
Cujus 1 adoptivo nomine, te perhibes.

2 Fra-

2 *Fratris morte nocens, punitus sine cruento,*
In risu populi tu 3 Caracalla magis.

1 Alexandri cujus sibi nomen assumebat. 2 Getæ quem in ipso matris gremio obtruncavit. 3 Caracalla dictus erat ob vestis cujusdam Punicæ usum. An ergò id dicit Ausonius, Caracallam suo sanguine cruentatum ridente populo magis fuisse Caracallam, id est non solum veste sed & corpore cruentum & puniceum?

Opilius Macrinus. LXXI.

PRincipis hic custos sumptum pro Cæsare ferrum,
Vertit in auctorem cæde, Macrinus iners.
Mox cùm prole ruit. gravibus pulsare querelis
Cesset perfidiam: quæ patitur, meruit.

1 Cum peractum sibi à Caracalla mortem comperisset Macrinus, imminens exitium interfecto insidiatore vitavit. Sed brevi desertus à suis, ab Heliogabali militibus, cum filio Diadumeno cæsus est.

Antoninus Heliogabalus. LXXII.

TUne etiàm augustæ sedis penetralia fœdas,
2 Antoninorum nomina falsa gerens?

1 Tune etiàm imperatorum sedem polluis. 2 Falsò enim jactabatur Caracallæ filius.

SEPTEM SAPIENTUM SENTENTIÆ;

Bias Prienæus. LXXIII.

Quænam summa boni? mens quæ sibi conscia recti.
1 Pernicies homini quæ maxima? solus homo alter.
Quis dives? qui nil cupiat. Quis pauper? avarus.
Quæ dos matronæ pulcherrima? Vita pudica:
Quæ casta est? De quâ mentiri fama veretur.
Quid Prudentis opus? Quùm possit, nolle nocere.
2 Quid stulti proprium? non posse, & velle nocere.

1 Cicero de Offic. l. 2. *Nullatam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur.* 2 Cicer. In Epist. ad Appium; *Quod si essem eâ perfidiâ, quâ sunt ii qui in nos hæc conferunt, tamen eâ stultitiâ certè non fuissem, ut aut in obscuro odio apertas inimicitias, aut in quo tibi nihil nocerem, ostenderem nocendi voluntatem.*

Pittacus Mitylenæus LXXIV.

Loqui ignorabit, qui tacere nesciet.
Bono probari malo, quàm multis malis.
Demens superbis invidet fœlicibus.
Demens dolorem ridet infelicium.
Pareto legi, quisque legem sanxeris.
Plures amicos re secundâ compara.
Paucos amicos rebus adversis proba.

Cleo-

Cleobulus Lindius. LXXV.

1 *QUanto plus liceat, tam libeat minùs.*
2 Fortunæ invidiæ est immeritus miser.
Fœlix criminibus nullus erit diù.
Ignoscas aliis multa ; nihil tibi.
Parcit quisque malis, perdere vult bonos.
Majorum meritis gloria non datur.
3 Turpis sæpè datur fama minoribus.

1 Senec. Troad.
Minimùm decet liberè, cui multùm licet.
2 In fortunæ odium cedit, siquis citra culpam sit miser, hinc illa vox impia Lucani de Pompeio ;
——Crimenque deûm crudele notavit.
3 Immerita.

Periander Corinthius. LXXVI.

NUmquàm discrepat utile à decoro.
Plus est sollicitus, magis 1 beatus.
Mortem optare malum, timere pejus.
Faxis, ut libeat, quod est, necesse.
Multis terribilis, caveto multos.
Si fortuna juvat, caveto 2 tolli.
Si fortuna tonat, caveto 3 mergi.

1 Beatum hic intellige opulentum, usu apud Latinos crebro. Horat.
——Puerisque beata creandis
Uxor.
id est locuples juxta multos. Expressit autèm hanc sententiam elegantèr idem. Horat.
Crescentem sequitur cura pecuniam
Majorumque fames.

2 Insolescere, extolli. 3 Quàsi à fluctu, sic à calamitatibus obrui, Horat. *Adversis rerum immersabilis undis.*

Solon Atheniensis. LXXVII.

1 *Dico tunc beatam vitam, cum peracta fata sint:*
2 Par pari jugator conjux. quicquid impar, 3 dissidet.
4 Non erunt honores unquàm fortuiti muneris.
Clàm coarguas propinquum, quem palàm laudaveris,
5 Pulcrius multò parari, quàm creari nobilem.
Certa si decreta sors est, quid cavere proderit?
Sive sint incerta cuncta, quid timere convenit?

1 Ovid. ——*Dicique beatus*
Ante obitum nemo supremaque funera debet.
2 Idem Ovid. *Si benè vis nubere, nube pari.*
Juvenalis enim.
Intolerabilius nihil est, quàm fœmina dives.
3 Non benè convenit. 4 Nunquàm fortuna tantùm valebit, ut verum honorem quasi suum munus cui velit, largiatur. 5 Nobilitatem factis consequi, quàm genere.

Chilo Lacedæmonius. LXXVIII.

Nolo, minor me timeat, despiciatque major:
Vive memor mortis, uti sis memor & salutis.
1 Tristia cuncta exuperans aut animo, aut amico,
2 Tu benè si quid facias, non meminisse fas est.
Quæ benè facta accipias, perpetuò memento.
Grata senectus homini, quæ parilis juventæ,
Illa juventa est gravior, quæ similis senectæ.

1 Aut propriâ fortitudine aut amici ſolatio. 2 Cicer. de Amic. *Beneficia meminiſſe debet in quem collata ſunt, non commemorare qui contulit.*

Thales Mileſius. LXXIX.

TUrpe quid auſurus, te ſine teſte time.
Vita perit, mortis gloria non moritur,
Quod facturus eris, dicere ſuſtuleris.
Crux eſt, ſi metuas, vincere quod nequeas.
Cùm verè objurgas, ſic inimice juvas:
Quum falsò laudas, tunc & amice noces.
Nil nimium ſatis eſt. ne ſit & hoc nimium.

Auſonii Villula. LXXX.

SAlve, herediolum, majorum regna meorum,
Quod proavus, quod avus, quod pater excoluit.
Quod mihi jàm ſenior, properat à morte, relinquit,
Eheu nolueram tàm citò poſſe frui.
Juſta quidem ſeries patri ſuccedere; verùm
* *Eſſe ſimul dominos, gratior ordo piis.*

* Cum patre ſimul poſſidere prædia piis magis in voto eſt.

Monoſticha de ærumnis Herculis. LXXXI.

PRima 1 *Cleonæi tolerata ærumna* 1 *leonis.*
Proxima Lernæam ferro, & face contudit hydram.
Mox Erymantheum vis tertia perculit aprum.

Æripedis quarto tulit aurea cornua cervi.
Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.
Threiciam sexto spoliavit Amazona balteo.
Septima in Augeis stabulis impensa laboris.
Octava expulso numeratur 2 adorea 3 tauro.
In Diomedeis victoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.
Undecimo mala Hesperidum 5 districta triumpho.
Cerberus extremi suprema est meta laboris.

* De his omnibus vide Diction. Poetic. 1 Quem occidit in Nemæâ silvâ juxta Cleonas, & cujus pellem postcà gessit pro insigni. 2 Gloria, ab adore frumenti genere pretiosissimo apud Romanos, ex quo libationes diis fiebant. *Adorea liba.* Virg.

3 Qui Cretam insulam devastabat. 4 Diomedis Thraciæ regis qui equos humanis carnibus pascebat. 5 Rapta, decerpta.

Ausonius Paulino. LXXXII.

Paulino Ausonius. 1 Metrum sic suasit, ut esses
Tu prior: & nomen prægrederere meum:
Quamquàm & 2 fastorum titulo prior, & tua Romæ
Præcessit nostrum sella curulis ebur.
Et quæ jamdudùm tibi palma poetica pollet,
3 Lemnisco ornata est: quo mea palma caret.
Longævæ tantùm superamus honore senectæ.
Quid refert? cornix non ideò ante 4 Cycnum.
Nec quià mille annos vivit 5 Gangeticus ales,
Vincit centum oculos, regie pavo, tuos:
Cedimus ingenio, quantùm precedimus ævo.
6 Assurgit musæ nostra camena tuæ.
Vive, vale: & totidem venturos congere 7 Janos,
Quot tuus, aut noster 8 conseruere patres.

Hono-

Honori Sancti Paulini datum est ut hoc Epigramma, cæteroqui valdè mediocre excerperetur. 1 Nequè enim constaret versus, si more Romano suum nomen præposuisset, scripsissetque Ausonius Paulino. 2 Uterque enim Consul fuit, sed ante Ausonium Paulinus. 3 Lemnisco ornatæ palmæ honorabiliores erant, hinc Cicero, *Lemniscata palma*, pro insigni. Lemniscus autem est tænia & vitta. 4 Græcâ libertate penultimam corripit satis durè. 5 Phœnix, ut opinor; 6 Cedit, & se inferiorem fatetur: vide quid discipulo tribuat præceptor. 7 Annos à Jano initium ducentes. 8 Simùl vixêre.

Theodosio Augusto Ausonius. LXXXIII.

SCribere me Augustus jubet, & mea carmina poscit,
Pœnè rogans: blando vis latet imperio.
Nil dubites authore bono. Mortalia quærunt
Consilium: 1 *certus jussa capesse Dei.*
2 *Non habeo ingenium: Cæsar sed jussit: habebo.*
Cur me posse negem, posse quod ille putat?
Invalidas vires ipse excitat; & juvat idem,
Qui jubet. 3 *obsequium sufficit esse meum.*

1 In rebus quæ prudentiâ humanâ administranda sunt, consilio locus est, non in iis quæ fiunt jussu divino. 2 Verba sunt segnitiei respondentis. 3 Ego partes obsequii tantùm mihi sumo; cætera ipse subministrabit.

Sixtus tertius Summus Pontifex.

Inſcriptio baptiſterii. LXXXIV.

GEns ſacranda polis hic ſemine naſcitur almo,
Quam fœcundatis Spiritus edit aquis.
Virgineo fœtu genitrix Eccleſia, natos
Quos ſpirante Deo concipit, amne parit.
Cœlorum regnum ſperate hôc fonte renati
Non recipit felix vita ſemel genitos.
Fons hic eſt vita, & qui totum diluit orbem,
Sumens de Chriſti vulnere principium.
Mergere peccator ſacro purgande fluento,
Quem veterem accipiet, proferet unda novum.
Inſons eſſe volens iſto mundare lavacro,
Seu patrio premeris crimine, ſeu proprio.
Nulla renaſcentum eſt diſtantia, quos facit unum
Vnus fons, unus ſpiritus, una fides.
Nec numerus quemquam ſcelerum, nec forma ſuorum
Terreat. Hoc natus flumine, ſanctus eris.

Sic D. Paulinus in idem argumentum.

HIc reparandarum generator fons animarum,
Vivum divino lumine flumen agit.
Sanctus in hunc cœlo deſcendit ſpiritus amnem.
Cœleſtique ſacras fonte maritat aquas;
Concipit unda Deum, ſanctamque liquoribus almis,
Edit ab æterno ſemine, progeniem.
Mira Dei pietas! Peccator mergitur undis:
Mox eadem emergit juſtificatus aquâ.

Sic

Sic homo, & occasu, felici functus, & ortu,
Terrenis moritur, perpetuis oritur.
Culpa perit, sed vita redit; vetus interit Adam,
Et novus æternis nascitur imperiis.

Magnus Felix Ennodius Episc. Ticinensis.

Ara victoriæ eversa. LXXXV.

Dicendi palmam 1 *Victoria tollit* 2 *amico,*
Transit ad 3 *Ambrosium,* 4 *plùs favet ira Deæ.*

Epigramma valdè mediocre; quod non rejiciendum eâ re duximus, quia rem celeberrimam in memoriam redigit. 1 Dea Victoria. 2 Symmacho ethnico qui cultum istius Deæ restaurari ab Imperatore postulabat. 3 Qui quod volebat obtinuit, ut ara, Victoriæ scilicèt, destrueretur. 4 Irata erat Dea Victoria, Ambrosio cultum ejus oppugnanti; propitia Symmacho defendenti; & tamèn victor Ambrosius extitit. Ergò plus prodest iratam habere Victoriam, quàm propitiam.

BOETIUS.

Inconstantia fortunæ. LXXXVI.

Carmina qui quondàm 1 *studio florente peregi,*
Flebilis, heu! mœstos cogor inire modos.
Eccè mihi 2 *laceræ dictant scribenda camœnæ,*
Et 3 *veris elegi fletibus ora rigant.*

4 *Has*

4 Has ſaltèm nullus potuit pervincere terror,
Ne noſtrum comites proſequerentur iter.
5 Gloria felicis quondam, viridiſque juventæ,
Solatur mæſti nunc mea fata ſenis.
Venit enim properata malis, inopina ſenectus,
Et dolor ætatem juſſit ineſſe 6 ſuam.
7 Intempeſtivi funduntur vertice cani,
Et tremit effœto corpore 8 laxa cutis.
Mors hominum felix, quæ nec ſe 9 dulcibus annis
Inſerit, & mœſtis ſæpè vocata venit.
Eheu! quam ſurdâ miſeros 10 avertitur aure,
Et flentes oculos claudere ſæva negat.
Dùm levibus malefida bonis fortuna faveret,
Penè caput triſtis merſerat hora meum;
11 Nunc quià fallacem mutavit nubila vultum,
Protrahit ingratas impia vita moras.
Quid me felicem totiès jactaſtis amici?
Qui cecidit, ſtabili non erat ille gradu.

Erunt, qui hoc metrum, Elegiam magis quàm Epigramma eſſe cauſentur: ſed nos Epigrammatis nomine latè uti maluimus; quàm nimiâ diligentiâ hos verſus elegantiſſimos excludere. Certè clauſula ejuſmodi eſt quæ etiàm aptè Epigramma concludat. Hos autèm verſus ut & totum de conſolatione Philoſophiæ opus aureolum, ſcripſit Boëthius in carcerem à Theodorico Rege Ariano, ob fidem catholicam conjectus, ubi & poſtea cæſus eſt. 1 Dùm florente fortunâ, muſarum ſtudia paritèr florerent. 2 Sciſſis præ luctu veſtibus & capillo. 3 Triſtia & luctuoſa propria elegorum materia. Hinc Ovid. in eleg. de morte Tibulli;

Flebilis heu mœſtos Elegeia ſolve capillos!
Heù nimis ex vero jam tibi nomen habes!

Pòſt tamèn variæ item materiæ elegis tractatæ, ἔλεγος Græ. luctus. 4 *Pernoctant enim nobiſcum, peregrinantur, ruſti-*

rusticantur, inquit Cicero. 5 Musæ quæ florenti ætati ornamento fuerant, nunc afflictæ senectuti solatio sunt. 6 Senectutem addictam doloribus ætatem; hic Terentius. *Senectus ipsa est morbus.* 7 Præcoces & immaturi, quià nondum ætate senex sum. 8 Laxa, id est, rugosa, macilenta. 9 Juventâ florenti. 10 Aversatur, se avertit, novè dictum. 11 Quasi diceret; juvenem penè mors oppressit, nunc à misero sene refugit.

Qui nil cupit, nil metuit. LXXXVII.

QUisquis composito serenus ævo,
Fatum sub pedibus dedit superbum,
Fortunamque tuens utramque 2 rectus,
Invictum potuit tenere vultum;
Non illum rabies, minæque ponti
Versum 3 funditùs excitantis æstum,
Nec ruptis quoties vagus caminis
Torquet fumificos 4 Vesevus ignes,
Aut celsas soliti ferire turres
Ardentis via fulminis movebit.
Quid tantum miseri feros tyrannos
Mirantur sine viribus furentes?
Nec speres aliquid, nec extimescas:
Exarmaveris impotentis iram:
At quisquis trepidus pavet, vel optat,
Quòd non sit stabilis, suique juris,
Abjecit clypeum, locoque motus
Nectit, quâ valeat trahi, catenam.

1 In vitâ undique ordinatâ, ut loquitur Junior Plinius, vel fortè placidâ, componere enim est sedare. *Non nostrum inter nos tantas componere lites.* Virg. 2 Non averso vultu sed oculis immotis & irretortis. 3 Eodem quo Virgilius sensu

sensu, & *imis stagna refusa vadis*, mari susque deque everso. 4 Mons in Italiâ non longè à Neapoli, de cujus tristi incendio vide insignem Plinii junioris Epistolam, ubi Plinii avunculi casum narrat, qui cùm curiosius inviseret recentem Vesevi conflagrationem, vapore sulphureo & cinere suffocatus est. 5 Metaphora à militibus qui gradu demoventur; de constantiâ mentis dejectus est.

Mundus archetypus. LXXXVIII.

O Qui perpetuâ mundum ratione gubernas,
Terrarum, cælique sator, qui tempus ab 1 *ævo*
Ire jubes, stabilisque manens 2 *das cuncta moveri;*
Quem non 3 *externæ pepulerunt fingere causæ*
Materiæ fluitantis opus; *verum* 4 *insita summi*
Forma boni, livore carens: 5 *tu cuncta superno*
Ducis ab exemplo, 6 *pulcrum pulcherrimus ipse*
Mundum mente gerens, similiq; 7 *in imagine formans:*
Tu 8 *numeris elementa ligas, ut frigora flammis,*
Arida conveniant liquidis, ne purior ignis
Evolet, aut 10 *mersas deducant pondera terras.*
Da pater augustam menti conscendere 11 *sedem,*
In te 12 *conspicuos animi desigere visus.*
Disjice terrenæ, 13 *nebulas, & pondera, molis,*
Atque tuo splendore 14 *mica:* *tu namque serenum,*
Tu requies tranquilla piis: te cernere finis:
Principium, vector, 15 *dux, semita, terminus idem.*

1 Ab initio temporum. 2 Immotus omnia moves. 3 Deus nullam habet causam extrà seipsum; universa enim propter semet ipsum operatus est dominus.
4 Idæa τοῦ ἀγαθοῦ quam in ipsa mente divinâ Plato constituebat, quamvis aliam præceptori mentem Aristoteles affinxerit. 5 Quæ nulli se invidet, & ideò se in operâ suâ effundit. 6 Immutabilibus rerum mutabilium rationibus,

quæ

quæ in mente divinâ æternùm vivunt. 7 Ad Archetypi illius mundi imaginem, mundum externum fingens, nisi fortè de ipso Dei filio meliùs intelligatur, qui est figura substantiæ ejus, ita ut similitudo non excludat τὸ ὁμούσιον. 8 Certâ temperatione, modo & mensurâ. 9 Ne imbecilliora à valentoribus destruantur. 10 Ne terra pondere suo infra locum suum deprimatur. 11 Scientiæ tuæ lumen inaccessum. 12 Perspicaces, lucidos. 13 Offusam menti à corpore caliginem. 14 In mentibus scilicet nostris. 15 Illustrantur hi versus eximio Sancti Prosperi loco, in Carmine de ingratis ;

Hæc (gratia) *ut cujusquam studio affectuque petatur,*
Ipsa agit, & cunctis lux est venientibus ad se :
Ergò ad iter per iter ferimur ; sine lumine lumen
Nemo videt : vitam sine vitâ acquirere mors est.

EPI-

EPIGRAMMATUM
Delectus Liber Sept.
E RECENTIORIBUS POETIS.

JACOBUS SANNAZARIUS.

De Poggio Florentino historico amantiore patriæ, & mendaciore. I.

Dum patriam laudat, damnat dùm Poggius hostem;
1 Nec malus est civis, 2 nec bonus historicus.

Jacobus Sannazarius qui sibi Actii sinceri nomen adoptavit, Neapoli equestri familiâ natus, vario Poëseos genere floruit, hetruscæ scilicet & latinæ, epicis, satyricis, & aliusmodi carminibus. Vixit annos 72. cujus tumulum Bembus ornavit hoc distycho :

Da sacro cineri flores; hîc ille Maroni
Syncerus musâ. proximus ut tumulo.

Poggius autem de quo hoc Epigramma, Theologiæ doctor, & Historicus, Laurentii Vallæ acerbissimus inimicus, interfuit Concilio Constantiensi, Quintilianum & Asconium orbi

orbi reddidit. Claruit anno 1420. Romæ sepultus. 1 Quià patriæ amans vel plùs satis. 2 Quia mendax, & ideo in primam illam historiæ legem peccat, ut *nequid falsi dicat, ne quid veri* non audeat.

* De mirabili urbe Venetiis. II.

* Nobilissimum Epigramma, & carè à Venetis emptum, qui pro singulis versibus magnum aureorum numerum Sannazario dederunt: non tamèn undique perfectum; est enim è genere fabulosorum, de quo diximus in præfatione.

Viderat Hadriacis Venetam Neptunus in undis
1 Stare urbem, & toto ponere jura mari:
Nunc mihi 2 Tarpejas quantumvis 3 Jupiter arces
Objice, & illa tui 4 mœnia Martis, ait.
Si pelago Tibrim præfers, urbem aspice utramque;
5 Illam homines dices, hanc 7 posuisse Deos.

1 Immotam manere; magna vis in hoc verbo. 2 Romanas, Capitolinas; à rupe Tarpeïâ, cui nomen inditum à Tarpeïâ virgine à Sabinis obrutâ clypeorum congestu. Vide Plut. in Rom. 3 Jovi sacrum Capitolium fuit. 4 A Romulo Martis filio extructa. 5 Romam. 6 Venetias. 7 Fundasse. Uno versu Virgilius hoc verbo in utroque sensu utitur;

——*moresque viris & mœnia ponet.*

Quemadmodum hic noster jura ponere, supra dixit, hic urbem posuisse.

De Cæsare Borgiâ. III.

Aut nihil, aut Cæsar vult dici Borgia: 1 quidni?
Cùm simùl, & Cæsar possit, & esse nihil?

1 Quid-

1 Quidni alterutrum velit, cum utrumque assequi possit, ut Cæsar fit nomine, & re nihil? utrumque reverâ assecutus est; nam post mortuum patrem omni ditione spoliatus, atque in carcerem conjectus ab Hispanis, cùm hinc ægrè evasisset, non ita multò post in Navarrâ militans miserè interiit. Is est Alexandri 6. Supremi Pontificis filius, vir projectæ, & omnibus notæ audaciæ, crudelitatis, & perfidiæ.

De patria Homeri. IV.

SMyrna, Rhodos, Colophon, Salamis, Chios, Argos, Athenæ,
1 *Cedite jam: Cœlum patria Mæonidæ est.*

Non poterant pueri breviùs hoc discere, quam illo distycho, quod eâ tantùm gratiâ excerptum est. 1 Ne disceptetis amplius de patriâ Homeri.

POETÆ ITALI.

ANDREAS NAUGERIUS.

De Pythagoræ simulachro. V.

QUem totiès vixisse, animâ redeunte, renatum
Mutato, fama, est, corpore Pythagoram:
Cerne iterum ut docti 2 cœlo generatus Asylæ
Vivat: ut antiquum servet in ore decus.
3 *Dignum aliquid certè voluit; sic fronte severâ est.*
4 *Sic in se magno pectore totus abit.*
5 *Posset & ille altos animi depromere sensus:*
Sed veteri obstrictus 6 religione silet.

Nau-

Naugerius patricius Venetus, erat orator, historicus, poëta, Ciceronis æmulus & Catulli. Martiali sic infensus, ut quotannis stato die musis dicato (vide hominis ineptiam) ejus libros cremaret. 1 Astruebat enim metempsychosin, & se in bello Trojano Panthoïdem Euphorbum fuisse fingebat. Vide Ovid. 15. Metamor. 2 Sculptus instrumento Asylæ sculptoris; hic ergò cœlum accipe pro eo quod vernaculè dicimus *un ciseau*, alias, *un burin*. 3 Magnum aliquid in mente agitat. 4 Cogitabundus videtur; & ut Græci loquuntur σύννους. Pers. de Philos. *Obstipo capite, & figentes lumine terram.* 5 Quòd silet, proposito & religione fieri divisim videtur, non necessitate. Sic enim scitè sculptus est, ut loqui posse videatur, si voluerit. 6 Nota Pythagorici silentii in quinquennium indicti religiosa observatio; hanc Pythagoras servat in statuâ. falsum acumen.

ANTONIUS TEBALDEUS.

Victo parcere, quàm vincere gloriosius. VI.

1 *Gloria vincendi juncta est cum militè, Cæsar;*
Cæsar, parcendi gloria sola tua est.

1 Sumpta est sententia ex Marcellianâ; *Nihil sibi ex istâ laude centurio, nihil præfectus, nihil cohors, nihil turma decerpit.* Vide totum locum præclarissimum. Floruit Tebaldeus Carolo V. Imperatore.

THOMAS PORCATIUS.

In Christum crucifixum. VII.

Pro servis dominus moritur, pro sontibus insons,
Pro ægroto medicus, pro grege pastor obit.

Pro populo rex mactatur, pro milite ductor,
Proque opere ipse opifex, proque homine ipse Deus.
Quid servus, sons, ægrotus, quid grex, populusque,
Quid miles, quid opus, quidve homo solvit? Amet.

Epigramma versibus durius, & generis non admodùm elegantis, cùm ille vocum ad unum aliquid relatarum congestus abhorreat à naturâ, sed tamen in hoc genere laudandum.

JANUS VITALIS.

Antiquæ Romæ ruinæ illustres. VIII.

QUid Romam in mediâ quæris novus advena Româ,
Et Romæ in Româ nil reperis mediâ:
Aspice murorum moles, præruptaque saxa,
Obrutaque horrenti vasta theatra situ:
Hæc sunt Roma: 1 *viden velùt ipsa cadavera tantæ*
Urbis adhùc spirent imperiosa minas?
2 *Vicit ut hæc mundum, nisa est se vincere: vicit,*
A se non victum nequid in orbe foret.
Nunc victâ in Româ, victrix Roma illa sepulta est,
Atque eadem victrix victaque Roma fuit.
3 *Albula Romani restat nunc nominis index,*
Qui quoque nunc rapidis fertur 4 *in æquor aquis.*
Disce hinc quid possit fortuna, immota labascunt,
5 *Et quæ perpetuò sunt agitata manent.*

De hoc Epigrammate vide præfationem. 1 Audax metaphora; sed quâ usus, ut diximus, Sulpitius, in epist. ad Ciceron. *Cum uno*, inquit, *loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant.* 2 Orbe devicto in se arma verterunt Romani, quod furoris proprium. In eandem sententiam Seneca in Hercule

cule furente; *Quæris Alcidæ parem? Nemo est nisi ipse; bella jam secum gerat*, Horat. Luc. Initio lib 1. *Populumque potentem in sua victrici conversum viscera dextrâ.* & idem elegantèr & gravitèr; *Quid in arma furentem Impulerit populum, qui pacem excusserit orbi. Invida fatorum series, summisque negatum Stare diu; nimiumque graves sub pendere lapsus.* 3 Tibris olim sic dictus. 4 Mare inferum. 5 Flumina quæ in motu ac fluxu perpetuo.

ANGELUS COLOTIUS.

Epitaphium Lascharis. IX.

DIlectus musis, 1 & rebus natus agendis,
Quem 2 gravida imperiis protulit alta domus.
3 Tot freta dum curris, totque invia regna pererras,
Ausoniâ tandem, Lascharis, urbe jaces.
4 Sed situs in patriâ es, Graio licèt orbe remotus;
Nulla est virtuti terra aliena suæ.

1 Carolo enim & Ludovico Galliæ regibus operam in legationibus navavit. 2 Erat ille è familâ Paleologorum, quæ Constantinopolitanum Imperium diù tenuit. 3 Totum enim orientem lustrarat, jussu Laurentii Medicei, ad conficiendam illam insignem bibliothecam Florentinam. 4 Romæ quidem & longè à patriâ; sed ut ait Ovid. *Omne solum forti patria est.*

POMPONIUS GAURICUS.

De statua Medeæ. X.

QVod natos feritura ferox Medea 1 moratur,
Præstitit hoc magni dextera Timomachi.

Tardat amor facinus, strictum dolor incitat ensem,
Vult, non vult natos perdere & ipsa suos.

P. Gauricus Italus Poëta, scriptor indiligens, sed curiosus etiàm in metallicis, insano captus amore nusquàm comparuit, in mare proculdubiò projectus, aut aliâ ratione è medio sublatus. 1 In tabellâ videlicèt in quâ sculptor æstum illum & dubitationem Medeæ de filiis interficiendis deliberantis expresserat.

HERCULES STROZA.

De Callirhoë quæ viva sepulta est. XI.

BIs vixit semel orta, bis hôc composta sepulcro est,
Post sua Callirhoë funera, facta parens.
Fœta erat: exanimis tumulatur: at excita partu
Poscit opem: eruitur: mox parit, atque perit.

Mirabilis eventus breviter & eleganter expressus.

Epitaphium pro Joanne Pico Mirandulâ. XII.

JOannes jacet hîc Mirandula, cœtera norunt
Et Tagus, & Ganges, forsan & Antipodes.

Picus Mirandulanus nobili & principali familiâ, sed nobiliori ingenio, & cui nihil defuerit nisi maturitas,& meliorum studiorum delectus: magnam enim ætatis partem in Philosophiæ cabalæ, scholasticæ etiam Theologiæ arcanis perscrutandis consumpsit. O si ille hoc totum in scripturis & Patribus impendisset! Mira tamèn in illo indoles, imò eloquentia, & ubertas,quam satis indicat epistola ex tempore conscripta ad Hermolaum; inter epistolas virûm illustrium. Obiit Floren-

rentiæ anno ætatis 33 eo ipso die quo Florentiam ingressus est Carolus octavus in nobili illâ expeditione Italicâ.

Epitaphium boni & periti procuratoris. XIII.

Procuratori fido inprimis, & bono,
Quibus 1 parentes lacrymis, non te fugit,
Viator, usquàm si lites nosti & forum;
Sin minimè nosti, nosse tu nusquàm velis:

1 Supremos honores habeas.

THOMAS MUSCONIUS.

In Victoriam Columnam uxorem Davali Marchionis de Pescaire. XIV.

Non vivam sine te, mì Brute, exterrita dixit
Porcia, & ardentes sorbuit ore faces.
Te, Davale, extincto, dixit, Victoria, vivam
Perpetuò mœstos sic dolitura dies.
Utraque Romana est; sed in hòc Victoria victrix,
Perpetuò hæc luctus sustinet, illa semèl.

Victoria illa uxor Davali à multis scriptoribus celebrata est, ob singularem virtutem & eruditionem, quæ tanta in eâ fuit, ut res gestas mariti hetruscis versibus prosecuta sit, quos aiunt soli demùm Petrarchæ concedere. Davali res præclare gestas multis libris pertexuit Jovius, quos consule. Occidit autem Ticini in eâ pugnâ in quâ captus est Franciscus primus. Hujus scriptoris Epigrammata gravitatem & ornatum non habent, sed acumine & indole non carent, meritoque inter mediocria recensentur.

JOANNES AUDOENUS.

Ad Medicos & Jurisconsultos. XV.

ULceribus, Galene, vales tantummodo nostris:
Stultitiâ nostrâ, Justiniane, sapis.

Ad quemdam pauperem medicum. XVI.

PHarmaca das ægroto: aurum tibi porrigit æger.
Tu morbum curas illius, ille tuum.

In ædificatores sepulchrorum. XVII.

NE pereat tua fama, struis tibi, Paule, sepulchrum;
Tamquàm non possint ipsa sepulchra mori.

Mentiris. XVIII.

MEntiris! cave militibus ne dixeris unquàm:
Majus eo nullum dedecus esse putant:
Mentiris, tantum qui dedecus esse putatis,
Mentiri quarè creditis esse decus!

Vir bonus. XIX.

SI quicquid rarum carum est, pretiumque meretur,
Crede mihi, res est, vir, pretiosa, bonus.

Ad

Ad Principem. XX.

SI non audires, ô princeps, falsa loquentem,
Auderet falsum dicere nemo tibi.

In Battum. XXI.

BAtte, tacenda ultrò loqueris, veniamque precaris;
Visne tibi veniâ nil opus esse? tace.

Battus quemvis loquacem notat, quia Battus in lapidem versus ob loquacitatem. vid. Metamor.

Nec temerè, nec timidè. XXII.

OMnia despera prudentèr: & omnia spera
Fortitèr: ut caveas omnia, nil metuas.

In doctum insipientem. XXIII.

PLurima degustat stomachus, nil concoquit æger,
Sic tu scis, fateor, multa; nihilque sapis.

Bombix. XXIV.

ARte meâ pereo, tumulum mihi fabricor ipse,
Fila mei fati duco, necemque neo.

Speculum. XXV.

FIngere non Phidias, nec Apelles pingere motum
Novit: tu Phidiâ plus, & Apelle facis.

Via lata & angusta. XXVI.

IN latum te, angusta, locum, nisi semita ducat,
Ducet in angustum, te via lata, locum.

Mortificatio. XXVII.

MOrtuus ut vivas, vivus moriaris oportet:
Assuesce ergò prius, quàm moriare, mori.

Philautia. XXVIII.

CRimina qui cernunt aliorum, nec sua cernunt;
Hi sapiunt aliis, desipiuntque sibi.

De variis in Angliâ fidei architectis. XXIX.

SOrtitur sibi quisque fidem, sibi quisque magistrum:
Numquam plus fidei perfidiæque fuit.

Prudens simplicitas. XXX.

UT nulli nocuisse velis, imitare columbam;
Serpentem, ut possit nemo nocere tibi.

Credulitas. XXXI.

QUi cuivis quidvis credit, malè creditur illi:
Quo mihi plus credis: hôc tibi credo minùs.

Poëta mittit ſeipſum. XXXII.

QUid mittam? Mihi me præter nil ſuppetit: ergò
Me tibi do; magnum me tibi munus habe.

Reſponſio ad ſuperius. XXXIII.

QUòd mihi miſiſti nihil eſt; nihil ergò remitto:
Te mihi donaſti, 1 te tibi reddo, vale.

1 Acutum, at malignius Epigramma.

In Ponticum ſexagenarium. XXXIV.

QUi, dum vixiſti, nulli beneſeceris unquàm,
Incipies fieri, Pontice, quandò pius?
Omnia pauperibus, dicis poſt fata relinquam:
Qui poſt fata ſapit, Pontice, ſerò ſapit.

In Philautum. XXXV.

SE ſolum Labienus amat, miratur, adorat:
Non modò ſe ſolum, ſe quoquè ſolus amat.

Deus. XXXVI.

OMnia cum videat, nulli Deus ipſe videtur.
Solus ubiquè patet, ſolus ubiquè latet.

Sententia ex Auguſtino ſumpta: Deus ubiquè ſecretus, & ubiquè notus eſt, quem nulli licet, ut eſt, cognoſcere, quem nulli permittitur ignorare.

Con-

Contemptus mundi. XXXVII.

FOelicem vitam vis vivere? Spernito vitam.
Vivit enim miserè, cui sua vita placet.

Cui nemo placet, nulli placet. XXXVIII.

LAudas, Gaure, nihil; reprehendis cuncta; videto
Ne placeas nulli, dùm tibi nemo placet.

Cibis pauperes, divites egent fame. XXXIX.

GAllinas pingues, perdices, & phasianos,
Divitibus mittis, pauperibusque nihil.
Mittere personæ vis convenientia cuique?
Mitte cibos miseris, divitibusque famem.

In hôc epigrammate illud incommodum, quòd in redditione numeret ea, quorum antè non meminerat: nihil enim pauperibus missum dixerat: undè alternantem sententiam claudere debuerat hoc modo; divitibusque nihil. Sed quià hoc frigidum, maluit dicere famem, cujus ante mentio nulla.

THEODORUS BEZA.

Epitaphium Francisci Valesii Galliarum Delphini. XL.

HUnc etiàm juvenem extinctum, rogo, cerne, viator,
Hei mihi, cur vivum dicere fata vetant!

Hic

Hic est, quo niti regnum debebat avitum,
Spes patriæ nuper, spes quoque prima patris.
Pro quibus intrepidus fortem dùm fertur in hostem,
Ipse illum Mavors vidit, & obstupuit.
Aggressusque dolo, & crudelis fraude veneni
Sustulit; heu magnis fraus benè nota viris!
Macte tamen Princeps: nam te mors ipsa fatetur,
Non alitèr vinci quàm potuisse dolo;
Nempè erat hoc reliquum, 2 Pellæi ut Principis acta
Æquares, simili te quoque fraude mori.

1 Erat hic filiorum Francisci I. Galliæ Regis natu maximus, florente juventâ veneno interceptus; cujus criminis suspicione aspersus est Carolus V. ex indicio venefici; meritone an secus, divisim alii judicent. 2 Alexandri è Pellâ Macedoniæ opido oriundi veneno itèm sublati cùm Babylonem esset ingressus.

Epitaphium Guilielmi Langæi Insubriæ Proregis. XLI.

Langæus ille magnus hîc jacet lector,
Unus Minervam colere doctus & Martem,
Quo nemo melior pace vixit, aut bello.
Vitæ genus habes: mortis en genus disce:
Ætate consumptâ laboribus multis;
Suis suorumque omnium ferè exhaustis
Bonis in usum Galliæ suæ, tandem,
1 *Quàm plus Milone aut Curione deberet,*
Interiit. Ergò pauper occidit, dices:
Imò locuples cui patria debuit tantùm.

Simi-

Similia de hoc Langæo omnes historici, de quo hæc Caroli V. Imperatoris vox memoriæ prodita: *plura illum Regi suo verbis, quàm cæteros duces armis conficere*; Ea erat in ejus verbis autoritas & pondus. 1 Ciceronis amicis multo ære alieno oppressis.

Francisci Borbonii, Ducis Anguiennensis. Epitaphium. XLIII.

1 QUum nupèr gladios, & fortem evaseris 2 hostem,
Hîc, Francisce, jaces, nec tamèn ense jaces.
Sed nec in hostili potuisti occumbere campo,
Nec fortis forti victus ab hoste cadis.
Sedibus at patriis, belli simulacra cientem
Missa infelici sustulit arca manu.
Arca olìm, ut credo, stygiâ compacta cupressu,
Arca eheû quantâ 3 nobilitata nece!
Arca, in quâ 4 Parcam Mavors absconderat ipse,
Audiit ut factis 5 æmula facta suis.
Sic igitur, miserande, cadis, nec cernere longum
Illa tuâ licuit parta trophæa manu!
At si nobiscum vis, ô fortuna, jocari;
Cur istis mors est seria mixta jocis?

1 En tristis illius eventus brevem historiam. Cum ludibundi juvenes globis ex nive compactis, domum hinc oppugnarent, indè defenderent, deficiente nive unus ex obsessis arcam temerè dejecit, quæ subjecti fortè fortunâ Borbonii caput fregit; sic ille graves improvidi lusus pœnas persolvit. 2 Insignem ille apud Cerisolas victoriam de Hispanis retulerat. 3 Celebrata; sed in malam partem accipe. 4 Mortem durè fabulosè. 5 Suis æqualia.

BUCHANANUS.

Amator sui sine rivali. XLIV.

1 *NEscio an inspêxti Narcissi, Posthume, fontem,*
Hoc scio, deliras, Posthume, amore tui.
Ille tamèn meritò: 2 nam quod malè sanus amabat,
Antè quidèm id multis causa 3 furoris erat.
At tua non paulò est major vesania, qui te,
4 Sed sine rivali, Posthume, solus ames.

Buchananus Scotus, Poëta elegantissimus, variis casibus jactatûs, inopem ferè & erraticam vitam duxit in Scotiâ, in Angliâ, in Galliâ, in Lusitaniâ. Hujus Epigrammatis vulgare argumentum, vulgare acumen, commodè tamen tractatum. 1 Nescio an inspexeris. 2 Nam Narcissus meritò se amabat cùm tam multi ipsius amore arderent. 3 Insaniæ, vel simplicitèr amoris; quo sensu sæpè furor usurpatur apud poëtas, ut apud Virg. in Eclog. *Seu quicumque furor.* 4 Cic. de Hirtio; *Quàm seipse amans sine rivali!*

Ad amicum difficilem. XLV.

ODisti Selium: teneris mihi sempèr ab annis
Charus, & illæsâ perstitit ille fide.
Hìc mihi tu 1 Pyladen, & 2 inanem mentis Orestem,
3 Et Samiæ jactas pectora fida scholæ:
Meque vocas ficti 4 fucatum nomen amici,
5 Quòd nec amemus idem, nec fugiamus idem.
Ergò tibi jus est nostros odisse sodales,
Nec mihi fas, hostem, fiet, amare tuum?

Sci-

Scilicèt haud æqua jamdudum lege coimus,
6 Nec ferimus parili conditione jugum :
7 Cùm per me tibi sint vel iniqui fræna doloris
Libera, tu noster, 8 vis famuletur amor.
Nil igitur, dices, veteri tribuetur amico ?
Do : sed amicitiæ jure reposco vicem.
Odero, si jubeas, Selium tibi scilicèt hostem,
Si, mihi, tu Selium, quòd sit amicus, ames.

In hoc Epigrammate cæteroquen eleganti nimiam viri eruditi loquacitatem quidam notavêre. 1 Pilades & Orestes nobile par amicorum. 2 Furiosum & emotæ mentis, ob interfectam matrem furiis agitatam. 3 Damonem & Pythiam Pythagoreos, quorum alter vadem se mortis pro altero præstitit Dionysio tyranno, alter autem die dictâ se sistens amicum liberavit, imò & seipsum ; miratus enim illorum amorem Dionysius, offensione depositâ, rogavit, ut tertium se in amicitiam adscriberent. Vide Cicer. 3. de Officiis. Pythagoras autem ex Samo oriundus, unde Samia schola pro ejus sectâ. 4 Vocas me fucatum amicum. 5 Quam unam certissimam esse amoris notam docet Aristoteles in Rhetoricis ; undè hoc effatum ; *Eadem velle & eadem nolle ea demùm vera amicitia est.* 6 Iniquis conditionibus nostra amicitia constituta est. 7 Cùm per me tibi liceat amicis meis vel iniquè succensere. 8 Vis serviat iracundiæ tuæ, & illius arbitrio abjiciatur.

In Zoilum. XLVI.

FRustrà ego te laudo, frustrà me, Zoile, lædis.
Nemo mihi credit ; Zoile, nemo tibi.

Præ-

Præpostera pietas. XLVII.

Cum patre nil vivo tibi conveniebat: iniquis
Litibus 1 *extinxti, dissidiisque senem.*
Defunctum nunc thure colis, tumulumque coronas
Floribus, & 2 *magnâ mole sepulcra locas.*
Quamlibèt his tumeas, pietas præpostera certè est,
In patre nil præter 3 *funus amare patris.*

1 Extinxisti. 2 Magnâ mole sepulchra locas facienda; & secanda marmora locas sub ipsum funus. Hor. 3 Ovid. *Filius ante diem patrios inquirit in annos.*

In Budæum. XLVIII.

Gallia quòd Græca est, quod Græcia barbara non est,
Utraque Budæo debet utrumque suo.

Guillielmus Budæus vir de litteris optimè meritus incredibili labore, stylo durior & horridior; ideoque Erasmo posthabitus à Francisco I. Et certe viro tanto ars & dispositio nonnihil defuit, ut testatur docta commentariorum ejus in linguam Græcam, sed rudis & indigesta moles.

Henrico Borbonio. XLIX.

Borboniæ spes illa domûs, patriæque patrisque,
Nunc patris & patriæ, Borbonidumque dolor:
Hic situs Henricus; violas asperge viator.
Neu, bona quæ fuerit vita, reare brevem.
1 *Sat vixit, benè qui vixit; spatium brevis ævi*
Ignavi numerent tempore, laude boni.

Epita-

Epitaphium jurè laudandum brevitate, gravitate, ornatu. Sententiâ quidèm vulgari conclusum, sed non vulgari nitore expressa. Is est, ut arbitror, Henricus Borbonius Marchio de Beaupreau, qui annos natus quatuordecim, equo inter currendum excussus, succedentis alterius equi pedibus obtritus est. Cum hoc extinctus est regiæ stirpis ramus. Vide Sammarthanum in ejus elogio. 1 Senec. *Actu illam metiamur non tempore. Nam licèt ætas imperfecta sit, vita perfecta est. Non ut diu vivamus curandum est, sed ut satis.*

Carolo Cossæo Brixiaci Comiti. L.

Carolus hîc situs est modicâ Cossæus in urna,
Pyramidum dignus cui tegat ossa labor.
Patria Brixiacum, genus alto è sanguine Cossi,
Nec proavûm inferior nobilitate 1 torus.
Ingenium felix, facies gratissima, vicit
2 Nemo manu juvenem, consilioque senem.
Quæcumque armiferis inimica est natio Francis,
Auxit eum titulis Marte coacta novis.
Cum Batavo Germanus, Iber, Ligur, Insuber, Anglus,
Laudavere fidem, ceu tremuere manum.
Quod mortale fuit, rapuit mors: fama virescit,
Dùm domus Hectoridum regia sceptra geret.

Cossæus ille sub Francisco primo, & Henrico secundo multis bellicis facinoribus inclaruit. A Cambrensi pacificatione regem Henricum, quoàd potuit, dehortari conatus est. Et dûm vixit militaris virtutis effigis fuit. 1 Uxor tori particeps. 2 Hasta juvenum, consilium senum. Clausula nimis vulgaris, nonnihil hoc Epitaphium dedecorat: de clausulis autèm vulgaribus vide præfationem.

Chry-

Chryfalus. LI.

1 D*Ives opum, pauperque animi plus poſſidet auri*
2 Chryſalus, in 3 fulvâ quàm vehit 4 Hermus aquâ.
Poſſidet 5 incluſum ſic cœci carceris umbris:
Nec procul infernis, ut reor, à tenebris.
6 Et decies unâ, vel ſæpiùs, inſpicit horâ:
Et numerans miſeras uſque fatigat opes.
Nec ſatis hoc, centum ferratis limina portis
Addita, centenis ferrea clauſtra feris.
Cuſtodeſque canes, atque horridus ære ſatelles
Excubat ad clauſas pervigilatque fores.
Non miſer uxori, non audet credere natis:
7 Frigida, non pictis, quos habet ara, deis:
Formidat ſi vermis humo, mus exeat antro,
Si luteum 8 Progne ſub trabe figat opus.
Si trabibus laxum ſuſpendit aranea caſſem,
Eſſe putat nummis retia tenſa ſuis.
Si ſol 9 ſemotas penetret, vel luna feneſtras,
Et tenuem fudit lux inopina diem;
Oblinit extemplò rimas, ne ſcilicet auro
10 Inficiat radios 11 ille vel illa ſuos.
Nec minùs obſcuras formidat luce tenebras,
Et latebras, promptas ad ſcelus omne duces:
Ipſe ſuum veluti furem luctatur in umbram,
12 Gypſatas metuunt 13 credula corda manus:
Hùc labor, hùc miſeri ſpectat veſania voti,
Et trepidi ſemper corde 14 micante metus.
Poſt inopis curas, & inania tædia vitæ,
Dives ut ad Stygias iſſe feratur aquas.

Tardat amor facinus, strictum dolor incitat ensem,
Vult, non vult natos perdere & ipsa suos.

P. Gauricus Italus Poëta, scriptor indiligens, sed curiosus etiàm in metallicis, insano captus amore nusquàm comparuit, in mare proculdubiò projectus, aut aliâ ratione è medio sublatus. 1 In tabellâ videlicèt in quâ sculptor æstum illum & dubitationem Medeæ de filiis interficiendis deliberantis expresserat.

HERCULES STROZA.

De Callirhoë quæ viva sepulta est. XI.

BIs vixit semel orta, bis hôc composta sepulcro est,
Post sua Callirhoë funera, facta parens.
Fœta erat: exanimis tumulatur: at excita partu
Poscit opem: eruitur: mox parit, atque perit.

Mirabilis eventus brevitèr & elegantèr expressus.

Epitaphium pro Joanne Pico Mirandulâ. XII.

JOannes jacet hîc Mirandula, cætera norunt
Et Tagus, & Ganges, forsan & Antipodes.

Picus Mirandulanus nobili & principali familiâ, sed nobiliori ingenio, & cui nihil defuerit nisi maturitas,& meliorum studiorum delectus: magnam enim ætatis partem in Philosophiæ cabalæ, scholasticæ etiam Theologiæ arcanis perscrutandis consumpsit. O si ille hoc totum in scripturis & Patribus impendisset! Mira tamèn in illo indoles, imò eloquentia, & ubertas,quam satis indicat epistola ex tempore conscripta ad Hermolaum; inter epistolas virûm illustrium. Obiit Floren-

rentiæ anno ætatis 33 eo ipſo die quo Florentiam ingreſſus eſt Carolus octavus in nobili illâ expeditione Italicâ.

Epitaphium boni & periti procuratoris. XIII.

PRocuratori fido inprimis, & bono,
Quibus 1 *parentes lacrymis, non te fugit,*
Viator, uſquàm ſi lites noſti & forum;
Sin minimè noſti, noſſe tu nuſquàm velis:

1 Supremos honores habeas.

THOMAS MUSCONIUS.

In Victoriam Columnam uxorem Davali Marchionis de Peſcaire. XIV.

NOn vivam ſine te, mi Brute, exterrita dixit
Porcia, & ardentes ſorbuit ore faces.
Te, Davale, extincto, dixit, Victoria, vivam
Perpetuò mœſtos ſic dolitura dies.
Utraque Romana eſt; ſed in hôc Victoria victrix,
Perpetuò hæc luctus ſuſtinet, illa ſemèl.

Victoria illa uxor Davali à multis ſcriptoribus celebrata eſt, ob ſingularem virtutem & eruditionem, quæ tanta in eâ fuit, ut res geſtas mariti hetruſcis verſibus proſecuta ſit, quos aiunt ſoli demùm Petrarchæ concedere. Davali res præclare geſtas multis libris pertexuit Jovius, quos conſule. Occidit autem Ticini in eâ pugnâ in quâ captus eſt Franciſcus primus. Hujus ſcriptoris Epigrammata gravitatem & ornatum non habent, ſed acumine & indole non carent, meritoque inter mediocria recenſentur.

JOANNES AUDOENUS.

Ad Medicos & Jurisconsultos. XV.

ULceribus, Galene, vales tantummodo nostris:
Stultitiâ nostrâ, Justiniane, sapis.

Ad quemdam pauperem medicum. XVI.

PHarmaca das ægroto; aurum tibi porrigit æger.
Tu morbum curas illius, ille tuum.

In ædificatores sepulchrorum. XVII.

NE pereat tua fama, struis tibi, Paule, sepulchrum;
Tamquàm non possint ipsa sepulchra mori.

Mentiris. XVIII.

MEntiris! cave militibus ne dixeris unquàm:
Majus eo nullum dedecus esse putant:
Mentiris, tantum qui dedecus esse putatis,
Mentiri quarè creditis esse decus!

Vir bonus. XIX.

SI quicquid rarum carum est, pretiumque meretur,
Crede mihi, res est, vir, pretiosa, bonus.

Ad

Ad Principem. XX.

SI *non audires, ô princeps, falsa loquentem,*
Auderet falsum dicere nemo tibi.

In Battum. XXI.

B*Atte, tacenda ultrò loqueris, veniamque precaris;*
Visne tibi veniâ nil opus esse? tace.

Battus quemvis loquacem notat, quia Battus in lapidem versus ob loquacitatem. vid. Metamor.

Nec temerè, nec timidè. XXII.

O*Mnia desp̄era prudentèr: & omnia spera*
Fortitèr: ut caveas omnia, nil metuas.

In doctum insipientem. XXIII.

P*Lurima degustat stomachus, nil concoquit æger,*
Sic tu scis, fateor, multa; nihilque sapis.

Bombix. XXIV.

A*Rte meâ pereo, tumulum mihi fabricor ipse,*
Fila mei fati duco, necemque neo.

Speculum. XXV.

F*Ingere non Phidias, nec Apelles pingere motum*
Novit: tu Phidiâ plus, & Apelle facis.

Via lata & angusta. XXVI.

IN latum te, angusta, locum, nisi semita ducat,
Ducet in angustum, te via lata, locum.

Mortificatio. XXVII.

MOrtuus ut vivas, vivus moriaris oportet:
Assuesce ergò prius, quàm moriare, mori.

Philautia. XXVIII.

CRimina qui cernunt aliorum, nec sua cernunt;
Hi sapiunt aliis, desipiuntque sibi.

De variis in Angliâ fidei architectis. XXIX.

SOrtitur sibi quisque fidem, sibi quisque magistrum:
Numquam plus fidei perfidiæque fuit.

Prudens simplicitas. XXX.

UT nulli nocuisse velis, imitare columbam;
Serpentem, ut possit nemo nocere tibi.

Credulitas. XXXI.

QVi cuivis quidvis credit, malè creditur illi:
Quo mihi plus credis: hòc tibi credo minùs.

Poëta

Poëta mittit ſeipſum. XXXII.

QUid mittam? Mihi me præter nil ſuppetit: ergò
Me tibi do; magnum me tibi munus habe.

Reſponſio ad ſuperius. XXXIII.

QUòd mihi miſiſti nihil eſt; nihil ergò remitto:
Te mihi donaſti, 1 te tibi reddo, vale.

1 Acutum, at malignius Epigramma.

In Ponticum ſexagenarium. XXXIV.

QUi, dum vixiſti, nulli beneſeceris unquàm,
Incipies fieri, Pontice, quandò pius?
Omnia pauperibus, dicis poſt fata relinquam:
Qui poſt fata ſapit, Pontice, ſerò ſapit.

In Philautum. XXXV.

SE ſolum Labienus amat, miratur, adorat:
Non modò ſe ſolum, ſe quoquè ſolus amat.

Deus. XXXVI.

OMnia cum videat, nulli Deus ipſe videtur.
Solus ubiquè patet, ſolus ubiquè latet.

Sententia ex Auguſtino ſumpta: Deus ubiquè ſecretus, & ubiquè notus eſt, quem nulli licet, ut eſt, cognoſcere, quem nulli permittitur ignorare.

Con-

Contemptus mundi. XXXVII.

FOelicem vitam vis vivere? spernito vitam.
Vivit enim miserè, cui sua vita placet.

Cui nemo placet, nulli placet. XXXVIII.

LAudas, Gaure, nihil; reprehendis cuncta; videto
Ne placeas nulli, dum tibi nemo placet.

Cibis pauperes, divites egent fame. XXXIX.

GAllinas pingues, perdices, & phasianos,
Divitibus mittis, pauperibusque nihil.
Mittere personæ vis convenientia cuique?
Mitte cibos miseris, divitibusque famem.

In hôc epigrammate illud incommodum, quòd in redditione numeret ea, quorum antè non meminerat: nihil enim pauperibus missum dixerat: undè alternantem sententiam claudere debuerat hoc modo; divitibusque nihil. Sed quià hoc frigidum, maluit dicere famem, cujus ante mentio nulla.

THEODORUS BEZA.

Epitaphium Francisci Valesii Galliarum Delphini. XL.

HUnc etiàm juvenem extinctum, rogo, cerne, viator,
Hei mihi, cur vivum dicere fata vetant!

Hic

Hic eſt, quo niti regnum debebat avitum,
Spes patriæ nuper, ſpes quoque prima patris.
Pro quibus intrepidus fortem dùm fertur in hoſtem,
Ipſe illum Mavors vidit, & obſtupuit.
Aggreſſuſque dolo, & crudelis fraude veneni
Suſtulit; heu magnis fraus benè nota viris!
Macte tamen Princeps: nam te mors ipſa fatetur,
Non alitèr vinci quàm potuiſſe dolo;
Nempè erat hoc reliquum, 2 Pellæi ut Principis acta
Æquares, ſimili te quoque fraude mori.

1 Erat hic filiorum Franciſci I. Galliæ Regis natu maximus, florente juventâ veneno interceptus; cujus criminis ſuſpicione aſperſus eſt Carolus V. ex indicio venefici; meritone an ſecus, diviſim alii judicent. 2 Alexandri è Pellâ Macedoniæ opido oriundi veneno itèm ſublati cùm Babylonem eſſet ingreſſus.

Epitaphium Guilielmi Langæi Inſubriæ Proregis. XLI.

Langæus ille magnus hic jacet lector,
Unus Minervam colere doctus & Martem,
Quo nemo melior pace vixit, aut bello.
Vitæ genus habes: mortis en genus diſce:
Ætate conſumptâ laboribus multis;
Suis ſuorumque omnium ferè exhauſtis
Bonis in uſum Galliæ ſuæ, tandem,
1 Quàm plus Milone aut Curione deberet,
Interiit. Ergò pauper occidit, dices:
Imò locuples cui patria debuit tantùm.

Simi-

Similia de hoc Langæo omnes historici, de quo hæc Caroli V. Imperatoris vox memoriæ prodita; *plura illum Regi suo verbis, quàm cæteros duces armis conficere*; Ea erat in ejus verbis autoritas & pondus. 1 Ciceronis amicis multo ære alieno oppressis.

Francisci Borbonii, Ducis Anguiennensis Epitaphium. XLIII.

1 *QUum nupèr gladios, & fortem evaseris* 2 *hostem,*
Hîc, Francisce, jaces, nec tamèn ense jaces.
Sed nec in hostili potuisti occumbere campo,
Nec fortis forti victus ab hostè cadis.
Sedibus at patriis, belli simulacra cientem
Missa infelici sustulit arca manu.
Arca olìm, ut credo, stygiâ compacta cupressu,
Arca eheû quantâ 3 *nobilitata nece!*
Arca, in quâ 4 *Parcam Mavors absconderat ipse,*
Audiit ut factis 5 *æmula facta suis.*
Sic igitur, miserande, cadis, nec cernere longum
Illa tuâ licuit parta trophæa manu!
At si nobiscum vis, ô fortuna, jocari;
Cur istis mors est seria mixta jocis?

1 En tristis illius eventus brevem historiam. Cum ludibundi juvenes globis ex nive compactis, domum hinc oppugnarent, indè defenderent, deficiente nive unus ex obsessis arcam temerè dejecit, quæ subjecti fortè fortunâ Borbonii caput fregit; sic ille graves improvidi lusus pœnas persolvit. 2 Insignem ille apud Cerisolas victoriam de Hispanis retulerat. 3 Celebrata; sed in malam partem accipe. 4 Mortem durè fabulosè. 5 Suis æqualia.

BUCHANANUS.

Amator sui sine rivali. XLIV.

1 *NEscio an inspêxti Narcissi, Posthume, fontem,*
Hoc scio, deliras, Posthume, amore tui.
Ille tamèn meritò: 2 nam quod malè sanus amabat,
Antè quidèm id multis causa 3 furoris erat.
At tua non paulò est major vesania, qui te,
4 Sed sine rivali, Posthume, solus ames.

Buchananus Scotus, Poëta elegantissimus, variis casibus jactatûs, inopem ferè & erraticam vitam duxit in Scotiâ, in Angliâ, in Galliâ, in Lusitaniâ. Hujus Epigrammatis vulgare argumentum, vulgare acumen, commodè tamen tractatum. 1 Nescio an inspexeris. 2 Nam Narcissus meritò se amabat cùm tam multi ipsius amore arderent. 3 Insaniæ, vel simplicitèr amoris; quo sensu sæpè furor usurpatur apud poëtas, ut apud Virg. in Eclog. *Seu quicumque furor.* 4 Cic. de Hirtio; *Quàm seipse amans sine rivali!*

Ad amicum difficilem. XLV.

ODisti Selium: teneris mihi sempèr ab annis
Charus, & illæsâ perstitit ille fide.
Hîc mihi tu 1 Pyladen, & 2 inanem mentis Orestem,
3 Et Samiæ jactas pectora fida scholæ:
Meque vocas ficti 4 fucatum nomen amici,
5 Quòd nec amemus idem, nec fugiamus idem.
Ergò tibi jus est nostros odîsse sodales,
Nec mihi fas, hostem, fiet, amare tuum?

Sci-

Scilicèt haud æqua jamdudum lege coimus,
6 Nec ferimus parili conditione jugum :
7 Cùm per me tibi ſint vel iniqui fræna doloris
Libera, tu noſter, 8 vis famuletur amor.
Nil igitur, dices, veteri tribuetur amico ?
Do : ſed amicitiæ jure repoſco vicem.
Odero, ſi jubeas, Selium tibi ſcilicèt hoſtem,
Si, mihi, tu Selium, quòd ſit amicus, ames.

In hoc Epigrammate cæteroquen eleganti nimiam viri eruditi loquacitatem quidam notavêre. 1 Pilades & Oreſtes nobile par amicorum. 2 Furioſum & emotæ mentis, ob interfectam matrem furiis agitatam. 3 Damonem & Pythiam Pythagoreos, quorum alter vadem ſe mortis pro altero præſtitit Dionyſio tyranno, alter autem die dictâ ſe ſiſtens amicum liberavit, imò & ſeipſum ; miratus enim illorum amorem Dionyſius, offenſione depoſitâ, rogavit, ut tertium ſe in amicitiam adſcriberent. Vide Cicer. 3. de Officiis. Pythagoras autem ex Samo oriundus, unde Samia ſchola pro ejus ſectâ. 4 Vocas me fucatum amicum. 5 Quam unam certiſſimam eſſe amoris notam docet Ariſtoteles in Rhetoricis ; undè hoc effatum ; *Eadem velle & eadem nolle ea demùm vera amicitia eſt.* 6 Iniquis conditionibus noſtra amicitia conſtituta eſt. 7 Cùm per me tibi liceat amicis meis vel inique ſuccenſere. 8 Vis ſerviat iracundiæ tuæ, & illius arbitrio abjiciatur.

In Zoilum. XLVI.

FRuſtrà ego te laudo, fruſtrà me, Zoile, lædis.
Nemo mihi credit ; Zoile, nemo tibi.

Præ-

Præpostera pietas. XLVII.

CUm patre nil vivo tibi conveniebat : iniquis
Litibus 1 *extinxti, diffidiisque senem.*
Defunctum nunc thure colis, tumulumque coronas
Floribus, & 2 *magnâ mole sepulcra locas.*
Quamlibèt his tumeas, pietas præpostera certè est,
In patre nil præter 3 *funus amare patris.*

1 Extinxisti. 2 Magnâ mole sepulchra locas facienda ; & secanda marmora locas sub ipsum funus. Hor. 3 Ovid. *Filius ante diem patrios inquirit in annos.*

In Budæum. XLVIII.

GAllia quòd Græca est,quod Græcia barbara non est,
Utraque Budæo debet utrumque suo.

Guilielmus Budæus vir de litteris optimè meritus incredibili labore, stylo durior & horridior ; ideoque Erasmo posthabitus à Francisco I. Et certe viro tanto ars & dispositio nonnihil defuit, ut testatur docta commentariorum ejus in linguam Græcam, sed rudis & indigesta moles.

Henrico Borbonio. XLIX.

BOrboniæ spes illa domûs, patriæque patrisque,
Nunc patris & patriæ, Borbonidumque dolor :
Hîc situs Henricus ; violas asperge viator.
Neu, bona quæ fuerit vita, reare brevem.
1 *Sat vixit, benè qui vixit ; spatium brevis ævi*
Ignavi numerent tempore, laude boni.

Epita-

Chrysalus. LI.

1 D*Ives opum, pauperque animi plus possidet auri*
2 Chrysalus, in 3 fulvâ quàm vehit 4 Hermus aquâ.
Possidet 5 inclusum sic cœci carceris umbris:
Nec procul infernis, ut reor, à tenebris.
6 Et decies unâ, vel sæpiùs, inspicit horâ:
Et numerans miseras usque fatigat opes.
Nec satis hoc, centum ferratis limina portis
Addita, centenis ferrea claustra seris.
Custodesque canes, atque horridus ore satelles
Excubat ad clausas pervigilatque fores.
Non miser uxori, non audet credere natis:
7 Frigida, non pictis, quos habet ara, deis.
Formidat si vermis humo, mus exeat antro,
Si luteum 8 Progne sub trabe figat opus.
Si trabibus laxum suspendit aranea cassem,
Esse putat nummis retia tensa suis.
Si sol 9 semotas penetret, vel luna fenestras,
Et tenuem fudit lux inopina diem;
Oblinit extemplò rimas, ne scilicet auro
10 Inficiat radios 11 ille vel illa suos.
Nec minùs obscuras formidat luce tenebras,
Et latebras, promptas ad scelus omne duces:
Ipse suum veluti furem luctatur in umbram,
12 Gypsatas metuunt 13 credula corda manus:
Hùc labor, hùc miseri spectat vesania voti,
Et trepidi semper corde 14 micante metus.
Post inopis curas, & inania tædia vitæ,
Dives ut ad Stygias ipse feratur aquas.

Atque opibus mortem ceû placaturus 15 avaram,
Semper inops vivit, ne moriatur inops.

Epigramma elegantiſſimis verſibus contextum, ſed nimiis hyperbolis vitiatum, ideoque tantùm ad exemplum appoſitum generis hujus nec probandi, nec imitandi. 1. Horat. *Magnas inter opes inops.* 2. Auri amore captum, avarum intellige. 3. Propter arenas aureas. 4. Minoris Aſiæ fluvius juxta Dorilaum, qui Pactolo auctus Smyrnam alluit, & aureas arenas devolvere dicitur. 5. Aurum. Sed quomodo non procul ab inferno, ſi ſol radios imittere in latebras illas poterat, ut infra dicit. 6 Feſtive hoc Euclione expreſſit Comicus, qui videndus. 7 Quia raro adolet thura, ne ſumptum faciat. 8 Hirundo. Nam in domus penetrâlibus opes abdidit. 10 Tingat. Aliquid abradat ex auro. 11 Sol aut Luna. 12 Apparentem credo in gypſato, parie te umbram; vel manus quomodocumque ex gypſo, aut in gypſo ſculptas, obſcurius dictum quàm decebat in tam illuſtri epigrammate; forte commodius ſcripſiſſet, & pictas, i. umbram manuum ſuarum in pariete depictam. 13 Propter timorem. Sic Seneca; *Prona eſt timori ſemper in pejus fides.* 14 Micare, proprie dicitur de venarum & arteriarum pulſu. 15 Avaram dicit mortem, quia rapit omnia.

Ad Mariam illuſtriſſimam Scotorum Reginam. LII.

NYmpha, 1 Caledoniæ quæ nunc feliciter oræ
2 Miſſa per innumeros ſceptra tueris avos:
Quæ 3 ſortem antevenis meritis, vertutibus annos
Sexum animis, morum nolilitate genus:
Accipe (ſed 4 faciles) 5 cultu donata latino
Carmina, fatidici nobile regis opus,
Illa quidem 6 Cyrrha procul & 6 Permeſſide lympha,

7. *Penè sub Arctoi sidere nata poli.*
Non tamen ausus eram 8 *malè natum exponere fœtum,*
9. *Ne mihi displiceant, quæ placuere tibi.*
Sed quod ab ingenio domini sperate nequibant,
Debebunt genio forsitàn illa tuo.

1 Antiquum id Scotiæ nomen. 2 Longâ majorum serie ad se transmissa. 3 Fortunam regiam. 4 Benignè, eleganter. 5 In latinos versus translata, quod opus nunc in omnium est manibus. 6 Loca musis sacra, Poetarum ineptiis celebrata. 7 In septentrione facta carmina. 8 Non ausus essem in publicum edere fœtum non faventibus Musis editum. Equidem præter psalmos nonnullos magis elaboratos, solitus Buchanani nitor in iis desideratur. 9 Ne improbare necesse haberem, quæ tu probâsses.

AD eandem. LIII.

1 *DO quod adest; opto* 2 *quod abest; tibi dona darentur*
Aurea, sors animo si foret æqua meo.
Hoc leve si credis, paribus me ulciscere donis:
3 *Et quod abest, opta tu mihi,* 4 *da quod adest.*

i Elegans & faceta argutia. 1 Versus. 2 Omnium bonorum affluentem copiam, quâ careo. 3 Tibi scilicet. 4 Opes quibus abundas.

BIBERMANUS.

S. Kunigunda inter ignes illæſa. LIV.

Teſtatura viro ſalvum Kunigunda pudorem,
In candente libens vomere fecit iter:
Exploratorem ſed ubi pede contigit ignem,
Non fuit in plantâ ſenſus, in igne fuit.

Comitis Palatini filia, Henrico ſecundo Imperatori nupta, virginitatem in matrimonio ſervavit, & falſâ criminatione appetita, caſtitatem ſuam probavit eo modo qui in epigrammate, refertur. Hæc ratio probandæ caſtitatis à multis poſtea Conciliis prohibita eſt.

De Viatore Hierichuntino. LV.

Ambulat incauto dum per loca devia paſſu,
Fertur in hoſtiles inſcius erro globos:
Hi captum ſternuntque ſolo, crebriſque laceſſunt
Tuberibuſque caput, vulneribuſque latus.
Ille ſed exanimi miſerandus voce laborat
Inclamare piam prætereuntis opem.
Audiit hinc myſtes clamantem, hinc aſſecla myſtæ;
Auxiliaturos hos ratus æger erat.
Verùm myſta fugit, myſtæ fugit aſſecla. Quicquid
Latro facit ſicâ, fecit uterque fugâ.

Relictum hoc Epigramma uti ſequens, quod ſatis aptè alicui picturæ inſcribi poſſit.

De-

. De eodem. LVI.

SEmi[illegible]num vidit Samarita jacere cadaver,
Festinamque tulit, quam dare quivit, opem.
Nam postquàm ingentes plagarum advertit hiatus,
Admovit medicâ sedulus arte manus.
Excepitque sinu, lenique perunxit olivo,
Et calido fovit vulnera lota mero.
Mox ubi manantes repressit sindone rivos,
Membra laboratis intulit ægra toris.
I levis, ægèr ait, meque aspernare sacerdos,
Profuit auxilio nunc caruisse tuo.

JANUS DOUZA.

Barbâ sapiens, moribus insipiens. LVII.

QUòd sapiens vulgò, quod vir, Mariane, videris,
Acceptum barbæ fer, Mariane, tuæ;
Quòd mihi nec sapiens, nec vir, Mariane, videris,
Moribus acceptum fer, Mariane, tuis.

Joannes Douza nobili familiâ, Orator item & Poëta. Notas in Salustium edidit & varia Poëmata, vixit anno 1604. Extat illius Epigrammatis unum hoc selectum, & quidèm valdè mediocre. 1 Ascribe, assigna. Multos ad sapientiæ famam barba commendat; hinc festivè Horatius:

Jussit sapientem pascere barbam.

BARLÆUS.

Amſtelodamum. LVIII.

URbs ſpatioſa, potens opibus, tectiſque ſuperba,
Viribus invidiam, crimina lege domat.
Civibus aucta novis, nunquam ſtat finibus îſdem,
Latiùs expanſis mœnibus hoſpes abit.
Quicquid mortalis fingit ſolertia curæ,
Vel natura ſuo parturit alma ſinu.
Illa dabit, totoque parans commercia mundo.
Nunc emere, & totam vendere ſemet amat.
Moſchus, Arabs, Perſæ, Maurus, Judæus, uterque,
Quod ferat, hûc, rurſuſque auferat, Indus habet.
Hanc dum mundus adit, mundumque hæc ipſa pererrat,
Non urbs fixa loco, ſed vagus orbis erit.

Suæ potentiæ æmulos viribus frænat. Uterque Indus vel in Oriente vel in Occidente poſitus.

In ſcriptorem ineptum. LIX.

NUlla tuis quare reddatur epiſtola chartis,
Quæris? Ne poſthâc ſcribere ſæpe velis.

PAS-

PASCHASIUS.

Tardi Clientis tardus Patronus. LX.

Arnus nupèr adit novus cliens me,
Ut patrocinium suum subirem:
Suscepi fateor lubens volensque,
At nil obtulit Arnus advocato.
Paucis post rediit diebus Arnus,
Ut causam peragam rogat molestus,
Sed arno mihi non datur vacare.
Idem postea tertiò atque quartò
Et quintò vacuus domum revisit,
Meque solicitè angit, urget, instat,
Sed nil proficit ille plùs apud me.
Hinc cœlum variis ciens querelis,
Accusat malè, meque seque damnat,
Quòd talem sibi nactus est patronum:
In summâ nihil Arnus ipse credit,
Suo vivere tardius patrono:
Et est tam tamen hic cliens supinus;
Ut se non putet esse tardiorem.

Ad solvendum scilicet.

Officiis nonnunquam emuntur inimicitiæ. LXI.

Mutua cùm centum sestertia, Marce, rogares,
Per sanctum obtestan nomen amicitiæ,

Non habeo, dixi, & si forsitàn arca recondat,
Hæc tibi habe paucis, hoc tibi non habeam.
Protinùs exclamas, cœlumque ululatibus implens,
Officio quereris me cecidisse meo.
Siccinè amicitiam nostram, inquies, perdis? at inquam,
Tanti 1 *inimicitias non emo, Marce, tuas.*

1 Quia dum reposcerem, inimicum me tibi fieri necesse esset.

Nimius contator. LXII.

DUm dubius fluit hâc aut illâc, dum timet anceps;
Ne malè quid faciat, nil benè Quintus agit.

Scitè & sapienter dictum.

Philippus. LXIII.

NIl non Asper agit, pro me si fortè rogetur,
Quicquam agere: at nusquam commodat Asper equum.
Quæro operam aut studium; studium mihi protinùs Asper
Non negat: at nusquam commodat asper equum.
1 *It, redit, & currit pro me, si fortè rogetur*
Currere: sed nusquam commodat Asper equum.
Quàm sapis, ô Asper, quàm te benè noscis, amice,
Pluris quàm teipsum qui facis; Asper, equum.

Acutum Epigramma; ut aliquanto malignius.
1 Imitatione ductum ex Horatio. *It redit, & narrat.*

In Judicem. LXIV.

Mille mihi nummos ſubtraxerat Heliodorus,
In quem bella fori litigioſa paro.
Cauſam agit in vinclis, longoque examine utrimque
Res trahitur, negat is, contra ego teſte probo.
Convictus tandem furti damnatur, eidem
Pœna & perpetui ſcribitur exilii.
Reſtitui argentum decernitur : at priùs à me
Mercedem judex exigit ipſe ſuam.
Sic qui judicio mihi reddi mille putabam,
Exhauſtis primis, altera mille dedi.
In jus ô iterum judex veterator eamus,
Mille ego perdideram, millia bina rapis.

Ad Achillem Harlæum Baumontium in Pariſienſi Senatu Præſidem. LXV.

Quod nullam judex ſectaris principis aulam,
Integer & vitæ, propoſitique tenax,
Et rigidus juſti cuſtos, pietatis, honeſti,
Temporibuſque iſtis non potes eſſe malus :
Hæc ſuperis primò, tum debes omnia patri,
Quem tu juſtitiâ, quem pietate refers.

IN POSTHUMIUM.

Miſer ſuo judicio verè miſer. LXVI.

Errat Poſthumium fœlicem qui putat : ipſe
Poſthumius miſerum ſe putat, & miſer eſt.

Plo-

Ploratur lacrymis amissa pecunia veris.
LXVII.

Omnia pauperibus moriens dedit Harpalus, hæres
Ut se non fictas exprimat in lacbrymas.

Inconstans. LXVIII.

Diruis, ædificas, mutas quadrata rotundis,
Præcipitique ruunt omnia consilio.
Tum quod consuluit levitas, ratione tueris:
Ni caveas, fies cum ratione miser.

Francisci primi Galliarum regis morientis ad Erricum filium verba. LXIX.

Nato hæc Franciscus dixisse novissima verba
Fertur, & in gemitus prosiluisse pios.
In primis venerare Deum, charissime fili,
Mox tibi sit populi cura suprema tui.
Dixit, & occubuit. Duo ne præcepta putat:
Alterutri si quis desit, utrique deest.
Nam cui nulla Dei cura est, nec cura suorum est;
Et cui non populi cura, nec ulla Dei.

Epitaphium Justiniani Imperatoris. LXX.

Flavius, Augustus, fœlix, pius, inclytus, Afri,
Vandalici, Alani victor & Imperii,
Francicus, Anticus, & Goticus, Germanicus, idem
Alamannicus, hoc marm[illegible] contegitur.

Quis

Quis docet hæc ? lapis unus ; at,ô spes vana potentum!
Tot titulos, mutum non nisi marmor habet.

Non quicquid cum antiquis convenit,ex antiquis ſumptum. LXXI.

PLurima me veterum ſenſa expreſſiſſe fatebor,
Ni fatear, fur ſim, vel furioſius ego.
Multa ſed ex aliis falsò ſumpſiſſe putabis,
Quæ mea percupiam dicier, & mea ſunt,
Conveniunt tamen hæc antiquis: Dii male perdant
Antiquos, mea qui præripuère mihi.

Jugum conjugii. LXXII.

NUlla dies nobis, non horula præterit una,
Non punctum, nullus temporis articulus ;
Quo non (væ !) miſeris ſervis ſuccenſeat uxor ;
Succenſetque mihi nî ſimul ipſe querar.
Illius ad nutum totus componor, & idem
Pacificus cum ſim, triſtia bella gero.
Sic mihi pax bello, ſic bellum pace paratur,
Et placidè ut poſſim vivere, vivo miſer.
Sic vel cum ſervis, vel conjuge litigo ; ſic eſt
Hei mihi ! conjugium litigioſus amor,

NICOLAUS FABER.
Ex Græco Nazianzeni in tetraſticis. LXXIII.

NEmo ſuo damno, tibi ſit quam magna poteſtas,
Sentiat officiis plurima poſſe proba.

Quan-

Quantula enim laus est, vel multum posse nocere?
Frigidus hoc serpens, hocque ficuta potest.

Mediocre ac utile epigramma. Theodorus. inquit Cicero Tuscul. 5. Lysimacho mortem minitanti. *Magnum vero, inquit, effecisti, si cantharidis vim consecutus es.*

SCÆVOLA SAMMARTHANUS.

Ad amplissimum virum Philippum Huraltum Chevernium Franciæ Cancellarium. LXXIV.

Clare senex, veteri cui ductus origine sanguis
Armoricos longo stemmate jactat avos.
Cujus, & in dubiis, Regi prudentia, rebus,
Cognita, & adverso tempore certa fides,
Supremum hoc meruêre decus, regnique labantis
Molem ingentem humeris imposuêre tuis.
Si vacat, & gravium magna inter pondera rerum
Aonii memorem non piget esse chori,
Hoc etiam tenui quos edimus arte libellos
Sume lubens, vatis dulce jocantis opus.
Quid vetat ingenuis post seria lusibus uti,
Ingratasque hilari pellere fronte minas?
Dura tot humanam vexent cum tædia vitam,
Tristia qui lætis temperat; ille sapit.

Hujus elogium habes apud Sammarthanum lib. 3. elogiorum his verbis. Philippum Huraltum Chevernii Comitem ex Britannicâ nobilitate oriundum, Belnea ma-

ter fœmina quoque nobilis ultimo partu Posthumum edidit, cum Rodolphus pater aliquot antè mensibus Neapolitano bello periisset. Adolescentem excepit Academia Pictaviensis, legum studio celeberrima; cui tamen ita se dedit, ut historiarum interim & earum artium quæ ad Imperii gubernacula pertinerent, aliquanto curiosior, unum ferè Tacitum aut Cominium, & alios ejusdem notæ scriptores haberet in manibus, eorumque diligenti & quotidianâ lectione mirificè delectaretur. Scilicet generosi adolescentis egregia jam tum indoles viam sibi ad intima Principum consilia, tanquam naturâ duce, per hæc studia parabat, ac muniebat. Nec tantæ spei postea defuit ad facilem eventum præsens, & opportuna sortis occasio. Duxit enim uxorem Philippus Christophori Thuani Senatûs Principis filiam, qui vir clarissimus, & in assiduâ tanti muneris functione occupatus, cum ab Henrico Regis fratre ad Cancellarii dignitatem invitaretur, maluit eam ad generum suum deferri; unde præcipuus illi deinceps patuit ad Regem futurum authoritatis & gratiæ locus. Cui demum absenti, & è Sarmatiâ redditum in Galliam, audito fratris funere, mollienti sic adfuit, ejusque rationibus adeo cautè, fideliterque prospexit, ut nunquam ingratus Princeps matris quidem authoritate, sed salutaribus Huralti consiliis assertum sibi, & servatum fuisse Imperium non obscurè profiteretur, neque porrò conquiesceret, donec eum in supremo Togatæ militiæ gradu collocaret: lubrico illo quidem & ancipiti, sed in quo tamen vir incomparabili prudentiâ vel inter medios aulæ fluctus, & latentes æmulorum insidias perstitit incolumis, & in perpetuo prosperitatis tenore diu permansit; nullam instabilis & iniquæ fortunæ vicem experturus, nisi optimus Princeps qui detectâ multorum perfidiâ desertum se turpiter à suis & proditum sentiret, suspicionum ideò plenus, omnes quantumvis probatos, & fideles ministros, atque in iis Huraltum ipsum Regiâ pepulisset ac summovisset. Verum altero post anno revocavit eum novus Regni successor Henricus IV. & pristinæ dignitati restituit.

Scilicèt haud æqua jamdudum lege coimus,
6 Nec ferimus parili conditione jugum :
7 Cùm per me tibi ſint vel iniqui fræna doloris
Libera, tu noſter, 8 vis ſamuletur amor.
Nil igitur, dices, veteri tribuetur amico ?
Do : ſed amicitiæ jure repoſco vicem.
Odero, ſi jubeas, Selium tibi ſcilicèt hoſtem,
Si, mihi, tu Selium, quòd ſit amicus, ames.

In hoc Epigrammate cæteroquen eleganti nimiam viri eruditi loquacitatem quidam notavêre. 1 Pilades & Oreſtes nobile par amicorum. 2 Furioſum & emotæ mentis, ob interfectam matrem furiis agitatam. 3 Damonem & Pythiam Pythagoreos, quorum alter vadem ſe mortis pro altero præſtitit Dionyſio tyranno, alter autem die dictâ ſe ſiſtens amicum liberavit, imò & ſeipſum ; miratus enim illorum amorem Dionyſius, offenſione depoſitâ, rogavit, ut tertium ſe in amicitiam adſcriberent. Vide Cicer. 3. de Officiis. Pythagoras autem ex Samo oriundus, unde Samia ſchola pro ejus ſectâ. 4 Vocas me fucatum amicum. 5 Quam unam certiſſimam eſſe amoris notam docet Ariſtoteles in Rhetoricis ; undè hoc effatum ; *Eadem velle & eadem nolle ea demùm vera amicitia eſt.* 6 Iniquis conditionibus noſtra amicitia conſtituta eſt. 7 Cùm per me tibi liceat amicis meis vel inique ſuccenſere. 8 Vis ſerviat iracundiæ tuæ, & illius arbitrio abjiciatur.

In Zoilum. XLVI.

FRuſtrà ego te laudo, fruſtrà me, Zoile, lædis.
Nemo mihi credit ; Zoile, nemo tibi.

Præ-

Præpostera pietas. XLVII.

Cum patre nil vivo tibi conveniebat : iniquis
Litibus 1 *extinxti, diffidiisque senem.*
Defunctum nunc thure colis, tumulumque coronas
Floribus, & 2 *magnâ mole sepulcra locas.*
Quamlibèt his tumeas, pietas præpostera certè est,
In patre nil præter 3 *funus amare patris.*

1 Extinxisti. 2 Magnâ mole sepulchra locas facienda ; & secanda marmora locas sub ipsum funus. Hor. 3 Ovid. *Filius ante diem patrios inquirit in annos.*

In Budæum. XLVIII.

Gallia quòd Græca est, quod Græcia barbara non est,
Utraque Budæo debet utrumque suo.

Gulielmus Budæus vir de litteris optimè meritus incredibili labore, stylo durior & horridior ; ideoque Erasmo posthabitus à Francisco I. Et certe viro tanto ars & dispositio nonnihil defuit, ut testatur docta commentariorum ejus in linguam Græcam, sed rudis & indigesta moles.

Henrico Borbonio. XLIX.

Borboniæ spes illa domûs, patriæque patrisque,
Nunc patris & patriæ, Borbonidumque dolor :
Hîc situs Henricus ; violas asperge viator.
Neu, bona quæ fuerit vita, reare brevem.
1 *Sat vixit, benè qui vixit ; spatium brevis ævi*
Ignavi numerent tempore, laude boni.

Epita-

Chryſalus. LI.

1 D*Ives opum, pauperque animi plus poſſidet auri*
2 Chryſalus, in 3 fulvâ quàm vehit 4 Hermus aquâ.
Poſſidet 5 incluſum ſic cœci carceris umbris:
Nec procul infernis, ut reor, à tenebris.
6 Et decies unâ, vel ſæpiùs, inſpicit horâ;
Et numerans miſeras uſque fatigat opes.
Nec ſatis hoc, centum ferratis limina portis
Addita, centenis ferrea clauſtra ſeris.
Cuſtodeſque canes, atque horridus ære ſatelles
Excubat ad clauſas pervigilatque fores.
Non miſer uxori, non audet credere natis:
7 Frigida, non pictis, quos habet ara, deis.
Formidat ſi vermis humo, mus exeat antro,
Si luteum 8 Progne ſub trabe figat opus.
Si trabibus laxum ſuſpendit aranea caſſem,
Eſſe putat nummis retia tenſa ſuis.
Si ſol 9 ſemotas penetret, vel luna feneſtras,
Et tenuem fudit lux inopina diem;
Oblinit extemplò rimas, ne ſcilicet auro
10 Inficiat radios 11 ille vel illa ſuos.
Nec minùs obſcuras formidat luce tenebras,
Et latebras, promptas ad ſcelus omne duces:
Ipſe ſuum veluti furem luctatur in umbram,
12 Gypſatas metuunt 13 credula corda manus:
Hùc labor, hùc miſeri ſpectat veſania voti,
Et trepidi ſemper corde 14 micante metus.
Poſt inopis curas, & inania tædia vitæ,
Dives ut ad Stygias ipſe feratur aquas.

Atque opibus mortem ceû placaturus 15 avaram,
Semper inops vivit, ne moriatur inops.

Epigramma elegantissimis versibus contextum, sed nimiis hyperbolis vitiatum, ideoque tantùm ad exemplum appositum generis hujus nec probandi, nec imitandi. 1. Horat. *Magnas inter opes inops.* 2. Auri amore captum, avarum intellige. 3. Propter arenas aureas. 4. Minoris Asiæ fluvius juxta Dorilaum, qui Pactolo auctus Smyrnam alluit, & aureas arenas devolvere dicitur. 5. Aurum: Sed quomodo non procul ab inferno, si sol radios imittere in latebras illas poterat, ut infra dicit. 6 Festive hoc Euclione expressit Comicus, qui videndus. 7 Quia raro adolet thura, ne sumptum faciat. 8 Hirundo. Nam in domus penetralibus opes abdidit. 10 Tingat. Aliquid abradat ex auro. 11 Sol aut Luna. 12 Apparentem credo in gypsato, parie te umbram; vel manus quomodocumque ex gypso, aut in gypso sculptas, obscurius dictum quàm decebat in tam illustri epigrammate; forte commodius scripsisset, & pictas, i. umbram manuum suarum in pariete depictam. 13 Propter timorem. Sic Seneca; *Prona est timori semper in pejus fides.* 14 Micare, proprie dicitur de venarum & arteriarum pulsu. 15 Avaram dicit mortem, quia rapit omnia.

Ad Mariam illustrissimam Scotorum Reginam. LII.

Nympha, 1 Caledoniæ quæ nunc feliciter oræ
2 Missa per innumeros sceptra tueris avos:
Quæ 3 sortem antevenis meritis, vertutibus annos
Sexum animis, morum nolilitate genus:
Accipe (sed 4 faciles) 5 cultu donata latino
Carmina, fatidici nobile regis opus,
Illa quidem 6 Cyrrha procul & 6 Permesside lympha,

7. *Penè sub Arctoi sidere nata poli.*
Non tamen ausus eram 8 *malè natum exponere fœtum,*
9. *Ne mihi displiceant, quæ placuere tibi.*
Sed quod ab ingenio domini sperate nequibant,
Debebunt genio forsitàn illa tuo.

1 Antiquum id Scotiæ nomen. 2 Longâ majorum serie ad se transmissa. 3 Fortunam regiam. 4 Benignè, eleganter. 5 In latinos versus translata, quod opus nunc in omnium est manibus. 6 Loca musis sacra, Poetarum ineptiis celebrata. 7 In septentrione facta carmina. 8 Non ausus essem in publicum edere fœtum non faventibus Musis editum. Equidem præter psalmos nonnullos magis elaboratos, solitus Buchanani nitor in iis desideratur. 9 Ne improbare necesse haberem, quæ tu probâsses.

AD eandem. LIII.

1 *DO quod adest; opto 2 quod abest; tibi dona darentur*
Aurea, sors animo si foret æqua meo.
Hoc leve si credis, paribus me ulciscere donis:
3 *Et quod abest, opta tu mihi,* 4 *da quod adest.*

1 Elegans & faceta argutia. 1 Versus. 2 Omnium bonorum affluentem copiam, quâ careo. 3 Tibi scilicet. 4 Opes quibus abundas.

BIBERMANUS.

S. Kunigunda inter ignes illæſa. LIV.

Teſtatura viro ſalvum Kunigunda pudorem,
In candente libens vomere fecit iter:
Exploratorem ſed ubi pede contigit ignem,
Non fuit in plantâ ſenſus, in igne fuit.

Comitis Palatini filia, Henrico ſecundo Imperatori nupta, virginitatem in matrimonio ſervavit, & falſâ criminatione appetita, caſtitatem ſuam probavit eo modo qui in epigrammate, refertur. Hæc ratio probandæ caſtitatis à multis poſtea Conciliis prohibita eſt.

De Viatore Hierichuntino. LV.

Ambulat incauto dum per loca devia paſſu,
Fertur in hoſtiles inſcius erro globos:
Hi captum ſternuntque ſolo, crebriſque laceſſunt
Tuberibuſque caput, vulneribuſque latus.
Ille ſed exanimi miſerandus voce laborat
Inclamare piam prætereuntis opem.
Audiît hinc myſtes clamantem, hinc aſſecla myſtæ;
Auxiliaturos hos ratus æger erat.
Verùm myſta fugit, myſtæ fugit aſſecla. Quicquid
Latro facit ſicâ, fecit uterque fugâ.

Relictum hoc Epigramma uti ſequens, quod ſatis aptè alicui picturæ inſcribi poſſit.

De-

De eodem. LVI.

SEmi[illegible]num vidit Samarita jacere cadaver,
Festinamque tulit, quam dare quivit, opem.
Nam postquàm ingentes plagarum advertit hiatus,
Admovit medicâ sedulus arte manus.
Excepitque sinu, lenique perunxit olivo,
Et calido fovit vulnera lota mero.
Mox ubi manantes repressit sindone rivos,
Membra laboratis intulit ægra toris.
I levis, æger ait, meque aspernare sacerdos,
Profuit auxilio nunc caruisse tuo.

JANUS DOUZA.

Barbâ sapiens, moribus insipiens. LVII.

QVòd sapiens vulgò, quod vir, Mariane, videris,
Acceptum barbæ fer, Mariane, tuæ;
Quòd mihi nec sapiens, nec vir, Mariane, videris,
Moribus acceptum fer, Mariane, tuis.

Joannes Douza nobili familiâ, Orator item & Poëta. Notas in Salustium edidit & varia Poëmata, vixit anno 1604. Extat illius Epigrammatis unum hoc selectum, & quidèm valdè mediocre. 1 Ascribe, assigna. Multos ad sapientiæ famam barba commendat; hinc festivè Horatius:

Jussit sapientem pascere barbam.

BARLÆUS.

Amſtelodamum. LVIII.

URbs ſpatioſa, potens opibus, tectiſque ſuperba,
Viribus invidiam, crimina lege domat.
Civibus aucta novis, nunquam ſtat finibus iſdem,
Latiùs expanſis mœnibus hoſpes abit.
Quicquid mortalis fingit ſolertia curæ,
Vel natura ſuo parturit alma ſinu,
Illa dabit, totoque parans commercia mundo,
Nunc emere, & totam vendere ſemet amat.
Moſchus, Arabs, Perſæ, Maurus, Judæus, uterque,
Quod ferat, hûc, rurſuſque auferat, Indus habet.
Hanc dum mundus adit, mundumque hæc ipſa pererrat,
Non urbs fixa loco, ſed vagus orbis erit.

Suæ potentiæ æmulos viribus frænat. Uterque Indus vel in Oriente vel in Occidente poſitus.

In ſcriptorem ineptum. LIX.

NUlla tuis quare reddatur epiſtola chartis,
Quæris? Ne poſthâc ſcribere ſæpe velis.

PAS-

PASCHASIUS.

Tardi Clientis tardus Patronus. LX.

Arnus nupèr adit novus cliens me,
Ut patrocinium suum subirem :
Suscepi fateor lubens volensque,
At nil obtulit Arnus advocato.
Paucis post rediit diebus Arnus,
Ut causam peragam rogat molestus,
Sed arno mihi non datur vacare.
Idem postea tertiò atque quartò
Et quintò vacuus domum revisit,
Meque solicitè angit, urget, instat,
Sed nil proficit ille plùs apud me.
Hinc cœlum variis ciens querelis,
Accusat malè, meque seque damnat,
Quòd talem sibi nactus est patronum :
In summâ nihil Arnus ipse credit,
Suo vivere tardius patrono :
Et est tam tamen hic cliens supinus ;
Ut se non putet esse tardiorem.

Ad solvendum scilicet.

Officiis nonnunquam emuntur inimicitiæ. LXI.

Mutua cùm centum sestertia, Marce, rogares,
Per sanctum obtestan nomen amicitiæ,

Non habeo, dixi, & si forsitàn arca recondat,
Hæc tibi habe paucis, hoc tibi non habeam.
Protinùs exclamas, cœlumque ululatibus implens,
Officio quereris me cecidisse meo.
Siccinè amicitiam nostram, inquies, perdis? at inquam,
Tanti 1 *inimicitias non emo, Marce, tuas.*

1 Quia dum reposcerem, inimicum me tibi fieri necesse esset.

Nimius contator. LXII.

DUm dubius fluit hâc aut illâc, dum timet anceps;
Ne malè quid faciat, nil benè Quintus agit.

Scitè & sapienter dictum.

Philippus. LXIII.

NIl non Asper agit, pro me si fortè rogetur,
Quicquam agere: at nusquam commodat Asper equum.
Quæro operam aut studium; studium mihi protinùs Asper
Non negat: at nusquam commodat asper equum.
1 *It, redit, & currit pro me, si fortè rogetur*
Currere: sed nusquam commodat Asper equum.
Quàm sapis, ô Asper, quàm te benè noscis, amice,
Pluris quàm teipsum qui facis, Asper, equum.

Aquinii Epigramma; ut aliquanto malignius.
1 Imitatione ductum ex Horatio. *It redit, & narrat.*

In Judicem. LXIV.

MIlle mihi nummos subtraxerat Heliodorus,
In quem bella fori litigiosa paro.
Causam agit in vinclis, longoque examine utrimque
Res trahitur, negat is, contra ego teste probo.
Convictus tandem furti damnatur, eidem
Pœna & perpetui scribitur exilii.
Restitui argentum decernitur : at priùs à me
Mercedem judex exigit ipse suam.
Sic qui judicio mihi reddi mille putabam,
Exhaustis primis, altera mille dedi.
In jus ô iterum judex veterator eamus,
Mille ego perdideram, millia bina rapis.

Ad Achillem Harlæum Baumontium in Parisiensi Senatu Præsidem. LXV.

QUod nullam judex sectaris principis aulam,
Integer & vitæ, propositique tenax,
Et rigidus justi custos, pietatis, honesti,
Temporibusque istis non potes esse malus :
Hæc superis primò, tum debes omnia patri,
Quem tu justitiâ, quem pietate refers.

IN POSTHUMIUM.

Miser suo judicio verè miser. LXVI.

ERrat Posthumium fœlicem qui putat : ipse
Posthumius miser[illegible]se putat, & miser est.

Plo-

Quis docet hæc? lapis unus; at, ô spes vana potentum!
Tot titulos, mutum non nisi marmor habet.

Non quicquid cum antiquis convenit, ex antiquis sumptum. LXXI.

Plurima me veterum sensa expressisse fatebor,
Ni fatear, fur sim, vel furiosius ego.
Multa sed ex aliis falsò sumpsisse putabis,
Quæ mea percupiam dicier, & mea sunt,
Conveniunt tamen hæc antiquis: Dii male perdant
Antiquos, mea qui præripuère mihi.

Jugum conjugii. LXXII.

Nulla dies nobis, non horula præterit una,
Non punctum, nullus temporis articulus;
Quo non (væ!) miseris servis succenseat uxor;
Succensetque mihi ni simul ipse querar.
Illius ad nutum totus componor, & idem
Pacificus cum sim, tristia bella gero.
Sic mihi pax bello, sic bellum pace paratur,
Et placidè ut possim vivere, vivo miser.
Sic vel cum servis, vel conjuge litigo; sic est
Hei mihi! conjugium litigiosus amor.

NICOLAUS FABER.

Ex Græco Nazianzeni in tetrasticis. LXXIII.

Nemo suo damno, tibi sit quam magna potestas,
Sentiat officiis plurima posse proba.

Quan-

ter fœmina quoque nobilis ultimo partu Posthumum edidit, cum Rodolphus pater aliquot antè mensibus Neapolitano bello periisset. Adolescentem excepit Academia Pictaviensis, legum studio celeberrima; cui tamen ita se dedit, ut historiarum interim & earum artium quæ ad Imperii gubernacula pertinerent, aliquanto curiosior, unum ferè Tacitum aut Cominium, & alios ejusdem notæ scriptores haberet in manibus, eorumque diligenti & quotidianâ lectione mirificè delectaretur. Scilicet generosi adolescentis egregia jam tum indoles viam sibi ad intima Principum consilia, tanquam naturâ duce, per hæc studia parabat, ac muniebat. Nec tantæ spei postee defuit ad facilem eventum præsens, & opportuna sortis occasio. Duxit enim uxorem Philippus Christophori Thuani Senatûs Principis filiam, qui vir clarissimus, & in assiduâ tanti muneris functione occupatus, cum ab Henrico Regis fratre ad Cancellarii dignitatem invitaretur, maluit eam ad generum suum deferri; unde præcipuus illi deinceps patuit ad Regem futurum authoritatis & gratiæ locus. Cui demum absenti, & è Sarmatiâ reditum in Galliam, audito fratris funere, mollienti sic adfuit, ejusque rationibus adeo cautè, fideliterque prospexit, ut nunquam ingratus Princeps matris quidem authoritate, sed salutaribus Huralti consiliis assertum sibi, & servatum fuisse Imperium non obscurè profiteretur, neque porrò conquiesceret, donec eum in supremo Togatæ militiæ gradu collocaret: lubrico illo quidem & ancipiti, sed in quo tamen vir incomparabili prudentiâ vel inter medios aulæ fluctus, & latentes æmulorum insidias perstitit incolumis, & in perpetuo prosperitatis tenore diu permansit; nullam instabilis & iniquæ fortunæ vicem experturus, nisi optimus Princeps qui detectâ multorum perfidiâ desertum se turpiter à suis & proditum sentiret, suspicionum ideò plenus, omnes quantumvis probatos, & fideles ministros, atque in iis Huraltum ipsum Regiâ pepulisset ac summovisset. Verum altero post anno revocavit eum novus Regni successor Henricus IV. & pristinæ dignitati restituit,

restituit. Erat statura mediocri, specie decorâ, moribusque suavissimis: nulli se in accessu difficilem aut asperum, nulli morosum ostendebat, eâ comitate vultus, eâque blandi sermonis efficaciâ, ut etiam eos qui repulsam paterentur, nunquam nisi lætos, ac benè sperantes à se dimitteret. Nec eò minus gravitatem in consiliis, & insignem totius rei Gallicæ peritiam, quodque miremur in tantâ negotiorum multitudine & varietate paratam semper, & expeditam acerrimi judicii vim præferebat. Sane constat ejus interitum Regi maximo, & omnibus aulicis valde fuisse tristem, & acerbum. Longè tamen acerbiorem futurum, nisi amplissimi viri Pomponii Belleuræi successoris eo loco dignissimi admirabilis integritas cum singulari doctrinâ & longissimo rerum usu conjuncta, huic facilè desiderio modum adferrent. Vixit ad septuaginta duos annos, vivido semper ingenio, & sensibus integerrimis; annoque tandem supra mille & quingentos undecentesimo, sextili mense apud Chevernium suum, ubi natus erat, mortuus est, ac ibidem in majorum conditorio juxta parentis ossa; quæ Capuâ jusserat in Galliam asportari, tumulatus.

Ad Franciscum Sanlucium Picardiæ Proregem. LXXV.

NE tibi quid desit, referas 1 ut totius Achillem,
Dum pia pro patria fortiter arma geris.
2 Quondam etiam dulces Musæ digressus in hortos
Aonium 3 patrio pectine tangis 4 ebur.
Nec placidam tractare 4 Chelyn post horrida bella
Negligit hostili sanguine tincta manus.
Quos titulos, quæ non meruit præconia laudum,
6 Quique canenda gerit, quique gerenda canit?

1 Arma cantibus socia̧ntem. 2 Aliquando. 3 Versibus gallicis ludis. 4 Citharam eburneam. 5 Lyram pacis

pacis animam. Lusus in verbo de quo diximus in præfatione.

In quosdam hujus ætatis scriptores. LXXVI.

QUid juvat obscuris involvere scripta latebris?
Ne pateant animi sensa, tacere potes.

Ad Petrum Ronsardum. LXXVII.

ÆMula dum Latiis Ronsardi Gallica nostri
Conor ego in Latios vertere scripta modos:
Me vis agit major solito, ignotasque per auras
Abripit hinc tanti spiritus ille viri.
Quique olim proprio cum plectra furore moverem,
Vix bene sum notæ serpere visus humi,
Summa feror super astra: juvat quoscunque poetas
Despicere, & sacri pectinis esse patrem.
Sic olim ætheriis aquilæ dum regulus alis
Suscipitur, reliquas despicit altus aves.

Quanto olim in prætio Ronsardus extiterit, & omnium illius ætatis in eum congestæ laudes, hoc unum Epigramma satis testatur. Sed ipsum nunc negligi non mirabitur quisquis fucatam & temporariam pulchritudinem à verâ & perenni novit internoscere. Scilicet rudes ad huc Gallicæ Poëseos populorum aures facile fuit Ronsardo qualibuscunque versibus detinere. At postquam acrioribus studiis vera nostra Poëseos elegantia cœpit inquiri, Ronsardi illicò vitia patuerunt, admiratio concidit. Quod totum contra Virgilio accidit ob eam quam diximus in præfatione causam. 1 Latinorum carminum dignitatem assequentia. Olim, id est aliquando.

5 *Nunc conjux vidua, & vani cum nomine regni,*
6 *Rupibus è nudis, longique è carcere montis*
Excedo. Sed & hic causas infesta dolendi
Disponit fortuna mihi, 7 monstratque colendam
Quæ mihi successit, 8 quique, ah, de corpore nostro
Debuit esse puer. Nec jam contendere promtum
Damnavit dudum miseram fecitque nocentem
9 *Cum tali certâsse viro. Jam cedere divis,*
Felicesque sequi juvat, & subscribere fato.
O dolor! an potui victos inflectere vultus,
10 *Despectosque orâsse viros? Ne credite, vivam,*
Jamdudum perii, jamdudum extincta supersum;
Et vivo, & morior toties; Me funere longo
Nempe mori decuit, quæ tot per secula clarum
Induco tumulis suprema Valesia nomen.

1 Franciscus primus. 2 Henricus secundus. 3 Franciscus 2. Carolus 9. & Henricus tertius. 4 Henrici Guisii, & Henrici Navarræ regis. 5 Quia ab Henrico 4. repudium ipsi missum est. 6 Ubi diu in quodam velut exilio degere coacta est. 7 Reginam Mariam Mediceam quæ in ejus thorum successerat. 8 Rex Galliæ Ludovicus 13. 9 Cum Henrico 4. simultates exercuisse. 10 Olim illa Henricum despectui habuerat multò in Guisium propensior.

NICOLAUS BORBONIUS.

In depictam Carthusiæ majoris vasti montis solitudinem. LXXX.

Has sterilis saltûs rupes, & inhospita saxa
Ne deserta voces: omnia plena Deo.

Hâc 1 *pater angustis in cœlum callibus ibat*
Noster, inaccessas impiger ire vias:
Quemque nec in mediis invenerat urbibus unum
Quærebat cupidus colle silente Deum.
Credo equidem sancto Brunonis pectore, & istic
Nomen in ardenti ceu latuisse rubo.

Clausula hujus Epigrammatis non satis belle è superioribus versibus fluit, reliqua ornatissima sunt. 1 Bruno Majoris Carthusiæ totiusque Ordinis conditor.

In opera Philosophica Crassotii eximii Philosophi. LXXXI.

Post cineres authoris, abi, securus edacis
Invidiæ, meritâ luce, libelle, frui:
Fixerit hæc vivo dentem: fortuna negarit
Quæ bene pro meritis, non satis æqua, solet
Omnis eò sortis vis est consumpta malignæ,
Et nasci fato jam meliore potes.
Alterum, in excusis sera amplexabitur ætas,
Quem seu spreverunt sæcula, Aristotelem.

Viventi enim Crassotio non satis æqua hominum judicia fuerunt: credo illius incultâ & horridâ specie alienata: at posthumis ejus operibus quæ debebatur existimatio reddita est. Aristotelicæ Philosophiæ peritissimum fuisse Crassotium omnes fatentur, imò ipso Aristotele in plerisque subtiliorem: nusquam enim ille major quàm cum ab Aristotele discedit.

Hugo

HUGO GROTIUS.

Erudita ignorantia. LXXXII.

Qui curiosus postulat 1 totum suæ
Patere menti, ferre qui non 2 sufficit
Mediocritatis conscientiam suæ,
Judex iniquus, æstimator est malus
Suique, naturæque: nam rerum parens,
3 Libanda tantum quæ venit mortalibus,
Nos scire pauca, multa mirari jubet.
Hic primus error author est pejoribus:
Nam qui fateri nil potest incognitum,
4 Falso necesse est placet ignorantiam.
Magis quiescet animus, errabit minus
Contentus eruditione 5 parabili;
Nec quæret illam, si qua quærentem fugit:
Nescire quædam magna pars sapientiæ est.

Epigramma egregium pulchris, & gravibus sententiis eleganter expressis refertum. 1 Totum posuit pro eo quod est omnia. 2 Non potest, non valet, qui se tam exigua rerum scientiâ præditum ægrè fert. 3 Non intus scrutanda, sed strictim tantùm, & leviter attingenda. 4 Subtilius & ideò obscuriùs dictum; hoc tamen credo sensu, necesse est ut multis falsis assentiatur, dum nihil sibi incognitum fateri vult. 5 Quæ facile parari potest.

Ostenda loquitur. LXXXIII.

Area parva 1 ducum, 2 totus quam respicit orbis,
3 Celsior una malis, & 4 quam damnare ruinæ,

Nunc quoque fata timent, 5 alieno in littore recto.
Tertius annus abit: 6 toties mutavimus hostem,
Sævit hyems pelago, morbisque furentibus æstas,
Et minimum est quod fecit Iber; crudelior armis
In nos orta lues, 7 nullum est sine funere funus,
Nec perimit mors 8 una semel. Fortuna quid hæres?
Quâ mercede tenes mixtos in sanguine 9 manes?
Quis 10 tumulos moriens hoc occupet hoste perempto
Quæritur, & sterili tantum de pulvere pugna est?

Hoc Epigramma proculdubio nobile Gallicis versibus reddidit Malherbius in poëmatis, notum est Ostendæ obsidionem per tres annos durâsse, obsessis novos semper aggeres, nova propugnacula struentibus, in quæ prioribus depulsi sese recipiebant, ut ad extremum exigua tantum area superesset. 1 Quam Duces tum Batavi, tum Hispani, certaminis campum delegerant. 2 In quam arrecti sunt omnium animi. 3 Calamitatibus nacta celebritatem. 4 Nondum audent fata decernere ut ab Hispanis capiatur. 5 Hispanorum ditione undique circumcessâ. 6 Dum novi subinde milites obsidioni succedrent. 7 Singulæ mortes alias item mortes contagione accersunt. 8 Plures in quemque confluunt causæ, moriendi fames, frigus, lues, &c. 7 Non jam homines vivos, sed meras umbras sanguine concretas. 10 Tumulos vocat quia exigua illa area mortuorum corporibus tumulandis vix satis erat.

In Obitum I. Lipsii. LXXXIV.

HOc quoque fer totum, sed tristis, fama per orbem:
1 Ille diu plausus, deliciæque tuæ,
Quem populis unum cunctis narrare solebas,
Occidit, & tantùm vivit in ore tuo.
Omnis ad exequias, quà sol oriturque, caditque,
Hac est, quâ legitur Lipsius, orbis eat.

Præ-

Præcipue aspicies 2 domini cum Tibridis arces,
Fac septem resonet vox lacrymosa 3 jugis:
Lipsius occubuit, 4 cui quantum defuit ævi,
Tantum nescitur maxima Roma tui.

1 Lipsius. 2 Quod urbem Romam olim terrarum dominam præterfluat. 3 Septem collibus urbis Romæ. 4. Miram enim curam Lipsius posuit in veteris Romæ monumentis eruendis & illustrandis.

In mortem Scaligeri. LXXXV.

Unica lux sæcli, 1 genitoris gloria, nemo
Quem 2 puerum, nemo credidit esse 3 senem:
Tam sibi par semper, quam 4 cunctis celsior unus,
Et qui se 5 totum debuit ipse sibi:
Exuperans famâ quos æquat sanguine 6 reges,
Sceptrigeris majus nomen adeptus avis,
Hic jacet ille capax immensi Scaliger ævi,
Nec sibi mors unquam plus licuisse putet.
Quid querimur raptum? mens est quâ vivitur: annos
Ille tot 7 exegit mente, quot orbis habet,
Omnia dum retrò mundi vestigia quærit,
Quærentem retrò destituère dies.
Emensus populos, & 8 dissona gentibus ora,
Ambierat quantum lumine Phœbus obit.
9 Testamur natura tibi non defuit ille:
Tu gentes alias sæcula plura dares.
Ultrà Scaligerum nihil est: nec Scaliger ultrà:
Ille tui finem repperit, ille sui.

Josephi Scaligeri elogium in quo multas fuisse litteras fatentur omnes. 1 Julii Scaligeri. 2 Ob adultam

& præcocem maturitatem. 3 Ob vividum,& nulla ex parte debilitatum ingenium. 4 In humanioribus literis vel chronologicis rebus? 5 Eruditionem suam non aliunde mutuatus est. 6 Ortos se sanguine principum semper Scaligeri venditârunt. 7 Præclarum certè inventum Julianæ periodi illi debetur; sed utrum in reliquis ea diligentia fuerit, lege Petavium. 8 Fuit in Scaligero magna variarum linguarum notitia. 9 Non dubito quin his Grotii hyperbolis aliquantùm lector succenseat.

In effigiem Scaligeri in Bibliothecâ servatam. LXXXVI.

Inter mille libros (nec sedes dignior ulla)
Quæ tulit immensus Scaliger, ora vides:
Mille libros hospes nimium ne respice, major
Hic, tibi quem monstro, bibliotheca fuit.

Aliud. LXXXVII.

Cum 1 plutei doctis turgerent undique chartis,
Quas velit æterno fama fovere sinu,
Exhæredavit moriturus Scaliger orbem,
Et vetuit post se scripta videre diem.
Heu nimiùm duras è miti pectore leges,
Pro quibus impietas magna sit esse pium!
Digna sit hâc pœnâ præsens quæ vivitur ætas,
2 Nempe hæc quæ Titios, Scoppiadasque tulit.
Sed quò posteritas meruit non posse doceri?
Aut quid fecerunt tam bona scripta mali?
Parce pater, si nos rectè tibi cuncta monenti,
Credere in hoc uno credimus esse nefas.

Publi-

Publica sunt isthæc; semel ut te fata dederunt
Omnibus, inde potest jam nihil esse tuum.
Sit tamen, ut mandas: nequeunt vel pressa latere,
Quæ tantum ex tanto nomine lucis habent.
Quicquid nescitur, foliis quæretur in istis,
Hinc sibi responsum maxima turba petet,
Quanta nec Euboicæ celebravit virginis antrum,
Nec tripodes medio quos habet ore locus.
Quid juvat in populos has non dimittere chartas?
Scaligeri circum scrinia mundus erit.

1 Armaria Bibliothecarum. 2 Obtrectatores Scaligeri.

In Meursii lexicon græcobarbarum. LXXXVIII.

Accipe quem tibi dat, lector studiose, laborem
Meursius, hâc chartâ Græcia tota patet.
Non quæ Socratico quondam sermone locuta est,
Quæ Macetûm linguæ fulmine fregit opes:
Sed qualis moriens in regni sede superbi,
Singultus olim, mœstaque verba dedit,
Cum Byzantinos habuit nova Roma Quirites,
Heu malè vicinis præda futura Getis!
Doctrinæ, cultusque parens (quis credere possit?)
Græcia, quâ demptâ barbarus orbis erat.
Huc cecidit: Græcos velit ut qui discere libros,
Debeat hinc Græcam discere barbariem.

1 Multas Philippi Macedonum molitiones orationibus suis disturbavit Demosthenes, irrito tamen ad ultimum eventu.

In Effigiem Henrici magni Regis Galliarum. LXXXIX.

QUantum aliis reges, hic tantum regibus extat,
In bello, & belli victor, & ipse sui.
Hic ille Henricus, quô, Gallia, dante recepit
Fracta decus, mores barbara, pauper opes.

In orationes Danielis Heynsii. XC.

JAm Demosthenicæ 1 citior undæ
Linquis 2 Pegaseos, amice, fontes,
Regnans eloquio solutiore:
Dum nunc ingenii fluentis æstum
Libertas tibi Tulliana 3 laxat:
Nunc facundia Plinium secuta
Constringi studet 4 arctiore gyro:
Nunc docti Senecæ refert acumen
Densis pagina seminata gemmis,
Heynsi, vive diu, diùque de te
Certent Suada potens, novemque musæ.
Quicquid 5 nominibus prioris ævi
Æternam potuit parare famam,
Hoc in te liceat stupere solo,
Millenis facibus superba nox est,
Astrum sufficit unicum diei.

Epigramma comptis & elegantibus versibus, vulgaribus sententiis. 1 Qui sitis. 2 Poëticam relinquis ut ad solutam orationem te transferas. 3 Qui amplioribus periodis explicandi ingenii copiam præbet. 4 Quia Plinius numeris ad strictior. 5 Celebratis prioris ævi scriptoribus.

In Illuſtriſſimi Principis currus veliferos. XCI.

HActenus immenſum Batavi decurrimus æquor,
Oceani nobis invia nulla via eſt.
Vidêre Amſtelias vada Calpetana carinas,
Vidit in oppoſito littore fuſcus Arabs :
Quâque Magellanum cohibent freta fervida mundum,
Quâque procelloſas Iava colorat aquas ;
1 *Quâque ruit Ganges cognato turbidus auro*
In mare, & Arctoo quâ riget unda gelu ;
Nerea Cattorum ſoboles conſumſimus omnem
Jam nihil eſt ultrà ; velificatur humus.

1 Nimiam in enumerando diligentiam non ſatîs vitaviſſe Grotium cenſuerunt viris acuti qui propterea duos illos verſus reſecandos exiſtimabant.

FAMIANUS STRADA.
Fidicinis & Philomelæ certamen.
XCII.

JAm ſôl à medio pronus deflexerat orbe
Mitius è radiis vibrans crinalibus ignem
Cum fidicen propter Tiberina fluenta, ſonanti
Lenibat plectro curas, æſtumque levabat
Ilice defenſus nigrâ ſcenâque virenti.
Audiit hunc hoſpes ſylvæ Philomela propinquæ,
Muſa loci, nemoris Siren, innoxia Siren,

Et

Et prope succedens stetit abdita frondibus, altè
Accipiens sonitum, secumque remurmurat, & quos
Ille modos variat digitis, hæc gutture reddit.
Sensit se fidicen, Philomelâ imitante, referri,
Et placuit ludum volucri dare; plenius ergo
Explorat citharam, tentamentumque futuræ
Præbeat ut pugnæ, percurrit protinus omnes
Impulsu pernice fides. Nec segnius illa
Mille per excurrens variæ discrimina vocis
Venturi specimen præfert argutula cantûs.
Tunc fidicen per fila movens trepidantia dextram,
Nunc contemnenti similis diverberat ungue,
Depectitque pari chordas & simplice ductu:
Nunc carptim replicat, digitisque micantibus urget,
Fila minutatim, celerique repercutit ictu.
Mox silet. Illa modis totidem respondet, & artem
Arte refert. Nunc ceu rudis, aut incerta canendi
Projicit in longum, nulloque plicatile flexu
Carmen init, simili serie, jugique tenore
Præbet iter liquidum labenti in pectore voci:
Nunc cæsim variat, modulisque canora minutis
Delibrat vocem, tremuloque reciprocat ore.
Miratur fidicen parvis è faucibus ire
Tam varium, tam dulce melos: majoraque tentans
Alternat mirâ arte fides: dum torquet acutas,
Incîditque graves operoso verbere pulsat,
Permiscetque simul certantia rauca sonoris,
Ceu resides in bella viros clangore lacessat.
Hoc etiam Philomela canit: dumque ore liquenti
Vibrat acuta sonum, modulisque interplicat æquis;
Ex inopinato gravis intonat, & leve murmur

Tur-

Turbinat introrſus, alternantique ſonore
Clarat & infuſcat, ceu Martia claſſica pulſet.
Scilicet erubuit fidicen, irâque calente,
Aut non hoc, inquit, referes Cithariſtia ſilva,
Aut fractâ cedam citharâ. Nec plura locutus,
Non imitabilibus plectrum concentibus urget.
Namque manu per fila volat, ſimul hos, ſimul illos
Explorat numeros, chordâque laborat in omni,
Et ſtrepit, & tinnit, creſcitque ſuperbiùs, & ſe
Multiplicat relegens, plenoque choreumate plaudit.
Tum ſtetit expectans, ſi quid paret æmula contrà.
Illa autem, quamquam vox dudum exercita fauces
Aſperat, impatiens vinci ſimul advocat omnes
Nequicquam vires; nam dum diſcrimina tanta
Reddere tot fidium nativâ & ſimplice tentat
Voce, canaliculiſque imitari grandia parvis;
Impar magnanimis auſis, imparque dolori
Deficit, & vitam ſummo in certamine linquens
Victoris cadit in plectrum, par nacta ſepulchrum:
Uſque adeò, & tenues animas ferit æmula virtus!

Hic eſt ille Strada quem ſcripta Belgicarum turbarum hiſtoria ſatis nobilem fecit: ſcripſit idem proluſiones quaſdam, ſive orationes initio prælectionum à ſe recitatas, in quarum unâ non infeliciter varios Poëtarum characteres imitatur: ex eâ ſumptum eſt illud carmen in quo Claudianum ſibi propoſuit effingendum, an belle ipſi ceſſerit imitatio alii judicent: ipſum certè carmen per ſe elegans & dignum quod in ſimilibus argumentis alii imitentur.

VIN-

VINCENTIUS GUINISIUS.

De sanctâ Felicitate filios ad mortem exhortante. XCIII.

ITe mea, ô quondam, nunc Christi pignora, dixit,
Dum natos mortem vidit adire parens.
Ite & magnanimo testetur sanguine virtus,
Non vos feminei germinis esse genus.
Vos ego ponè sequar; quæ vestra credita vitæ
Mater eram, vestræ filia mortis ero,
O plusquam mater! his prolem enixa! nec illud
Extinxisse genus, sed peperisse fuit.

De sacro jejunio. XCIV.

DEsinite in medio jejunia quærere luxu.
Atque inopem victum dicere mille dapes:
Ingluvies est & rabies fœdissima ventris,
Sive sit hæc cælo, seu saturata mari.
Jejunum non esca facit quæsita sub undis.
Mutant delicias æquora, non prohibent.

De eodem argumento. XCV.

QUid juvat exiguis jejunia ponere mensis,
Et sese tenui debilitare cibo?
Si gravis est vitiis animus, si pectus onustum
Criminibus, saties si tibi nulla mali est:
Non domat is corpus, dapibus, qui parcit opimis:
Qui vitiis animum non alit, ille domat.

IN-

INCERTORUM AUTORUM.

De 1 Matilde Imperatrice. XCVI.

ORtu magna, viro major, sed 2 maxima prole,
Hic jacet Henrici filia, sponsa, parens.

1 Hæc patrem habuit Henricum I. Regem Angliæ, virum Henricum IV. Germaniæ Imperatorem, filiumque Henricum II. ejusdem Angliæ Regem. 2. Et prole quidem illa maxima & longè felicissima fuit. Henricus enim II. ejus filius, ut scripsit, qui tum vixit Ivo Præsul Carnotensis; *Rex optimus apud Britannias, Normannorum, & Aquitanorum Dux felicissimus, & primus tam amplitudine rerum, quam splendore virtutum. Quam strenuus, quam magnificas, quam prudens, & modestus ab ipsâ, ut dicam, infantiâ, nec ipse livor silere, nec dissimulare potest, cum opera recentia & manifesta sint, & à Britanniarum finibus ad Hispania limites virtutis suæ protenderit, & continuaverit titulos.* De hoc autem Epigrammate sic in suâ Britanniâ Camdenus, cui vulgatum debetur; *Accipe,* inquit, *distichum tumulto Mathildis inscriptum, & illud meo sanè judicio Musis faventibus natum.*

In statuam equestrem Ludovici XIII. positam Parisiis in circo regali. XCVII.

QVod bellator hydros pacem spirare rebelles,
Deplumes trepidare aquilas, mitescere pardos,
Et depressa jugo submittere colla leones
Despectat LODOICVS *equo sublimis aheno,*
Non digiti, non artifices finxêre camini,
Sed virtus, & plena Deo fortuna peregit;

Ar-

Armandus fidei vindex, pacisque sequester,
Augustum curavit opus, populisque verendam
Regali voluit statuam consurgere circo;
Ut post civilis depulsa pericula belli,
Et circum domitos armis felicibus hostes,
Æternum dominâ Lodoicus in urbe triumphet.

Inscriptio armamentarii Regii Parisiensis vulgò dicti Arsenal. XCVIII.

AEtna hæc Henrico vulcania tela ministrat;
Tela giganteos debellatura furores.

SEN-

SENTENTIÆ ILLUSTRIORES Ex antiquorum Poetarum Principibus selectæ.

PLAUTUS.

I.

SAt habet 1 *favitorum semper qui rectè facit.*

1 Favitorum pro fautorum antiquè dictum.

II.

Opulento homini hoc servitus dura est:
Magis miser est 2 *divitis servus.*

2 Id est, hoc ipso dura est servitus quo opulento homini servitur.

III.

Satin parva res est voluptatum in vitâ atque in ætate Agunda, 3 *præ quàm quod molestum est.*

3 Si cum molestiis conferas.

IV.

Semper oculatæ sunt nostræ manus, credunt quod vident.

V

4 *Necesse est facere sumptum, qui quærit lucrum.*

4 Ita Terentius: *Pecuniam in loco negligere maximum interdum est lucrum.*

Non

VI.

Non decet superbum esse hominem servum.

Homines omnes servi erga Deum : nemo Ergo superbiat.

VII.

5. *Verisimile non est hominem pauperem*
Pauxillum parvi facere quin nummum petat
Dummodo morata veniat, dotata est satis.

5 Exemplum est conjecturæ, quæ tamen sæpè fallit.

VIII.

Festo die si quid prodegeris
6 *Profesto egere liceat nisi peperceris.*

6 Non festo.

IX.

Nam quæ indotata est, ea in potestate est viri :
Dotatæ mactant, & malo, & damno viros.

X.

Enimverò Dii nos, 7 quasi pilas, homines habent.

7 Hominum vitam ac fortunas parvi æstimant.

XI.

Tum denique omnes nostra intelligimus bona,
Quum quæ in potestate habuimus ea amisimus.

XII.

Ut sæpe summa ingenia in occulto latent.

XIII.

Nam doli non doli sunt, 8 nisi astu colas.

8 Nisi astu tractes & gubernes.

Nam

XIV.

Nam ferè maxima pars morem hunc homines habent;
Dum id impetrant boni sunt, sed ubi jam penes se habent,
Ex bonis pessumi, & fraudulentissimi sunt.

XV.

Fortuna 9 humana fingit artatque, ut lubet.

9 Humanas res pro libito componit, solvit, adstringit.

XVI.

Est profectò Deus qui quæ nos gerimus auditque, & videt.

XVII.

Meus mihi, suus cuique est charus.

XVIII.

Est miserorum ut malevolentes sint, atque invideant bonis.

XIX.

Cur ego te non novi? R. Quia mos obviliscі hominibus,
Neque novisse 10 quovis nihili sit faciunda gratia.

A quo nihil amplius speres.

XX.

Noli amabò verberare lapidem, ne perdas manum.

XXI.

Plerique homines quos cum nihil refert pudet,
Ubi pudendum est, ibi deserit eos pudor,
Quum magis usus est ut pudeat.

XXII.

Pol quidem meo animo ingrato homine nihil 11 *impensius.*

11 Id est perniciosius, gravius, molestius.

XXIII

Malefactorem amitti satius, quam relinqui beneficum.

XXIV.

Nimio præstat 12 *impendiosum te quàm ingratum dicier :*
Illum laudabunt boni, hunc etiam ipsi culpabunt mali :

12 Id est prodigum & effusum in sumptus.

XXV.

Unum hoc scito, nimio celerius
Venire quod molestum est, quam id quod cupidè petas.

XXVI.

Hospes nullus, tam in amici hospitium 13 *divorti potest,*
Quin ubi triduum continuum fecerit, jam odiosus fiet ;
Tametsi dominus non invitus patitur, servi murmurant.

13 Pro divertere.

XXVII.

14 *Quod eorum causâ obsonatum est culpant, sed comedunt tamen.*

14 De iis facete dictum qui nimio apparatu excipi se queruntur.

XXVIII.

Nemo 15 *solus sapit.*
16 *Feliciter is sapit qui periculo alieno sapit.*

15 Sine consilio. 16 Scitum est ; periculum ex aliis facere.

In

XXIX.

In pertusum ingerimus dicta dolium.

XXX.

Omnes res perinde sunt ut agas, ut eas magni facies.

XXXI.

Benè 17 *ubi quid discimus consilium accidisse, hominem cautum eum*
Esse declaramus; stultum autem illum cui vortit malè.

17 Ex eventis homines judicamus, sed nonnunquam malè.

XXXII.

Magnum hoc vitium vino est, pedes captat primum,
Luctator dolosus est.

XXXIII.

18 *Viam qui nescit quà deveniat ad mare,*
Eum oportet amnem quærere comitem sibi.

18 Longiorem quidem amnis & certam demonstrat viam ad mare.

XXXIV.

Pluris est oculatus testis unus, quam auriti decem.

TERENTIUS.

I.

1 F*Aciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant.*

1 Rectè hoc dicitur in anxiam & morosam diligentiam.

2 *Sic vita erat ; facile omnes perferre, ac pati*
Cum quibus erat cumque unâ, his se dedere,
Eorum obsequi studiis, advorsus nemini,
Nunquam præponens se illis ; ita facillimè
Sine invidiâ laudem invenias, & amicos pares.

2 Egregia imago compositi adolescentis, imò viri aulici.

III.

3 *Obsequium amicos, veritas odium parit.*

3 Obsequium hoc sensu primus Terentius dixit.

IV.

Id arbitror appriinè in vitâ utile, ut ne quid nimis.

V

Dum in dubio est animus paulo momento hûc illûc impellitur.

VI.

Quoniam id fieri quod vis non potest, velis id quod possis.

VII.

Facilè omnes cum valemus, recta consilia ægrotis damus,
Tu si hîc sis aliter sentias.

VIII.

Neutiquam officium liberi esse hominis puto,
Cum is nihil promereat postulare id gratiæ apponi sibi.

IX.

Verum illud verbum est vulgo quod dici solet,
Omnes sibi malle melius esse, quàm alteri.

X.

X.

Amantium iræ amoris integratio est.

XI.

Scio, coactus tuâ voluntate es.

XII.

4 *Nihil ne esse proprium cuiquam !*

4 Nihil ne ab ullo perpetuo constanterque possideri ; id enim est proprium apud latinos. Virg. *Propria hæc si dona fuissent.*

XIII.

Fallacia alia aliam trudit.

XIV.

Paulûm interesse censes ex animo omnia
Ut fert natura facias, an de industriâ ?

XV.

Here quæ res in se neque consilium, neque modum
Habet ullum, eam consilio regere non potes :
In amore hæc omnia insunt vitia ; injuriæ,
Suspiciones, inimicitiæ, induciæ,
Bellum, pax rursus, incerta hæc si tu postules
Ratione certa facere, nihilo plus agas
Quam si des operam, ut cum ratione insanias.

XVI.

Dî immortales ! homini homo quid præstat : stulto intelligens
Quid interest !

XVII.

5 *Imperavi egomet mihi,*
Omnia assentari. Is quæstus est multo uberrimus.

5 Assentationis effigies.

XVIII.

6 *Omnium rerum, heus vicissitudo est!*

6 Guisiana Sententia.

XIX.

7 *Tacent, satis laudant.*

7 Eo ipso quo rem sibi invisam vituperare non audent? extra reprensionem esse confitentur.

XX.

Quod cavere possit, stultum admittere est;
Malo ego nos prospicere, quàm hunc ulcisci acceptâ Injriâ.

XXI.

Omnia priùs experiri, quam armis, sapientem decet.

XXII.

Novi ingenium mulierum.
Nolunt ubi velis, ubi nolis cupiunt ultrò.

XXIII.

Nullum est jam dictum, quod non dictum sit prius.

XXIV.

8 *Primum ego vos credere ambos hoc mihi vehementer velim.*
Me hujus quidquid facio id facere maximè causâ meâ
Verùm si idem vobis prodest, vos non facere, inscitia est.

8 Multum habet elegantiæ sic simpliciter cupiditatem confiteri satis suâpte vi apparentem, nec dissimulare frustrà quod tegi non potest.

XXV.

Homo sum, humani à me nil alienum puto.

Quem

XXVI.

Quem ferret si parentem non ferret suum?

XXVII.

Bona fortunæ perinde sunt ut illius animus qui ea possidet.
Qui uti scit, ei bona: qui non utiter rectè, mala.

XXVIII.

Verùm ubi animus semel se cupiditate devinxit malâ,
Necesse est consilia consequi consimilia.

XXIX.

Scitum est periculum ex aliis facere, tibi quod ex usu siet.

XXX.

Quam 9 iniqui sunt patres in omnes adolescentes judices,
Qui æquum esse censent nos jam à pueris ilico nasci senes,
Ex suâ libidine moderantur, nunc quæ est, non quæ olim fuit.

9 Veritatem aliquam habet sententia in patres quosdam nimio plus rigidos, nec satis ætati puerorum indulgentes.

XXXI.

Ea res dedit tum existimandi copiam,
Cotidianæ vitæ consuetudinem
Quò cujusque ingenium ut sit declarat maximè.

XXXII.

——— 10 *Haud stultè sapis*
Siquidem id sapere est velle te id, quod non potest contingere,

Aut hæc cum illis sunt habenda, aut illa cum his amittenda sunt.

1 In eos dictum qui mala & bona invicem nexa volunt dissociare, & secretis malis bonis frui contra naturam.

XXXIII.

Dies adimit ægritudinem hominibus.

XXXIV.

Vehemens in utramque partem Menedeme es nimis.

XXXV.

Nam deteriores omnes sumus licentiâ.

XXXVI.

Ita comparatam esse naturam omnium,
Aliena ut melius videant & dijudicent,
Quam sua. An eò fit, quia in re nostrâ aut gaudio
Sumus præpediti nimio, aut ægritudine ?

XXXVII.

Næ ista herclè magno conatu magnas nugas dixerit.

XXXVIII.

Jus summum sæpè summa est malitia.

XXXIX.

Nulla est tam facilis res quin difficilis siet,
Quam invitus facias.

XL.

Nonne id flagitium est, te aliis consilium dare,
Foris sapere, tibi non posse auxiliarier ?

XLI.

Nam qui mentiri aut fallere insuèrit patrem ;
Tantò magis audebit cæteros.

XLII.

XLII.

Pudore & liberalitate liberos
Retinere satius esse duco quàm metu.

XLIII.

Et errat longe meâ quidem sententiâ,
Qui imperium credat gravius esse aut stabilius,
Vi quod fit, quàm illud quod amicitiâ adjungitur.

XLIV.

Malo coactus qui suum officium facit,
Dum id resciri posse credit, tantisper cavet;
Si sperat fore clàm, rursus ad ingenium redit:
Ille quem ex beneficio adjungas ex animo facit;
Studet par referre, præsens absensque idem erit.

XLV.

Hoc patrium est, potius consuefacere filium
Suâ sponte rectè facere, quàm alieno metu.
Hoc pater ac Dominus interest; hoc qui nequit,
Fateatur se nescire imperare liberis.

XLVI.

Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. R. Ego spem pretio non emo.

XLVII.

Quid facias, ut homo es, ita morem geras.

XLVIII.

Omnes quibus res sunt minus secundæ, magis sunt nescio quo modo
Suspiciosi, ad contumeliam omnia accipiunt magis,
Propter suam impotentiam, se semper credunt negligi.

XLIX.

Ita vita est hominum quasi cum ludas tesseris,

Si illud quod maximè opus est jactu non cadit ;
Illud quod cecidit fortè, id arte ut corrigas.

L.

——— ——— Multa in homine
Signa insunt, ex quibus conjectura facilè fit,
Duo cum idem faciunt, sæpè ut possis dicere,
Hoc licet impune facere huic, illi non licet ;
Non quò dissimilis res sit, sed quod qui facit.

LI.

Ad omnia alia ætate sapimus rectiùs ;
Solum unum hoc vitium affert senectus hominibus,
Attentiores sumus omnes ad rem, quàm par est.

LII.

Nunquam ita quisquam benè subductâ ratione ad vitam fuit,
Quin res, ætas, usus, semper aliquid apportet novi,
Aliquid moneat ; ut ea quæ te scire credas, nescias,
Et quæ tibi putâris prima, in experiundo ut repudies.

Nunquam ita quisquam rectè de vitâ agendâ deliberavit, &c.

LIII.

Proh Deum atque hominum fidem ! Quod hoc genus est, quæve est hæc conjuratio,
Ut omnes mulieres eadem æquè studeant, nolintque omnia,
Neque declinatam quidquam ab aliarum ingenio ullam reperias ?
In eodem omnes mihi videntur ludo doctæ ad malitiam.

Non

LIV.

Non maxumas, quæ maxumæ sunt interdum iræ, injurias
Faciunt: nam sæpè est quibus in rebus alius ne iratus quidem est.
Cum de eâdem causâ est iracundus factus inimicissimus.
Pueri inter se quàm pro levibus noxiis iras gerunt,
Qua propter quia enim qui eos gubernat animus infirmum gerunt.
Itidem illæ mulieres sunt fermè ut pueri, levi sententiâ.

LV.

II. Qui amat cui odio ipsus est, bis facere stultè duco:
Laborem inanem ipsus capit, & illi molestiam affert.

II Sententia hæc etsi primâ fronte videatur mansuetudini christianæ adversa, tamen bene intellecta cum eâ facilè conciliatur: non enim de ipso amore interiore loquitur, sed de externis amoris officiis quæ inimicis adhibere tum non necesse est, cum illis ipsi magis ab alienantur & exasperantur.

LVI.

Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus.
O fortuna ut nunquam perpetuò es bona!

LVII.

Homine imperito nunquam quidquam injustius,
Qui nisi quod ipse facit, nîl rectum putat.

Vir-

VIRGILIUS.

I.

1 *Trahit sua quemque voluptas.*

1 Necesse est secundùm id operari quod magis delectat.

II.

2 *Quis enim modus adsit amori ?*

2 Nullus ; quia cupiditate suâ res non veritate metitur.

III.

———*Non omnia possumus omnes.*

IV.

An qui amant ipsi sibi somnia fingunt ?

V.

Omnia 3 *fert ætas, animum quoque.*

3 Aufert.

VI.

Omnia vincit amor.

VII.

———4 *Labor omnia vincit*

5 *Improbus, & duris urgens in rebus egestas.*

4 Industria. 5 Assiduus.

VIII.

———6 *Sic omnia fatis*

In pejus ruere, ac retrò sublapsa referri.

6 Omnia fato defluunt & collabuntur.

IX.

7 *Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt.*

7 Non omnia ingenia iisdem rebus apta.

X.

——*Adeo in teneris consuescere multum est!*

XI.

———— 8 *Laudato ingentia rura,*
Exiguum colito.

8 πολλὰ χαίρειν φράζε Multam salutem dic ingentibus ruribus. Est enim hic ea vis verbi *laudare*, quemadmodum & ἐπαινεῖν apud græcos, ut notat Plutarch. tract. de leg. poëtis.

XII.

O fortunatos nimium bona si sua nôrint
Agricolas, quibus ipsa procul discordibus armis
Fundit humo facilem victum 9 *justissima tellus.*

9 Tellus non ingrata laboribus.

XIII.

10 *Felix qui potuit rerum cognoscere causas,*
Atque metus omnes, & inexorabile fatum
Subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari.

10 Stultus qui hoc speret in hâc mortali vitâ.

XIV.

Optima quæque dies miseris mortalibus ævi
Prima fugit, subeunt morbi, tristisque senectus
Et labor, & duræ rapit inclementia mortis.

XV.

Præcipuum jam inde à teneris impende laborem.

XVI.

Tantus amor laudum, tantæ est victoria curæ!

XVII.

—— *Viamque insiste domandi,*
Dum faciles animi juvenum, dum mobilis ætas.

XVIII.

Sed fugit intereà, fugit irreparabile tempus.

XIX.

———*Alitur vitium, vivitque* 11 *tegendo.*

11 Tegendo, id est dum tegitur: passivè sumptum.

XX.

Continuo culpam ferro compesce, priusquam
Dira per incautum serpant contagia vulgus.

XXI.

In tenui labor, 12 *at tenuis non gloria.*

12 Enitescit enim non minus in levibus ars & industria, quam in gravibus.

XXII.

Ingentes animos angusto in pectore versant.

XXIII.

—— *Si parva licet componere magnis.*

XXIV.

——— *Rege incolumi mens omnibus una est;*
Amisso rupêre fidem.

XXV.

——*Tantæne animis cœlestibus iræ?*

XXVI.

—— *Sævitque animis ignobile vulgus.*

Fu-

XXVII.

———*Furor arma miniſtrat.*

XXVIII.

——— *Dabit Deus his quoque finem.*

XXIX.

———*Forſan & hæc olim meminiſſe juvabit :*
Durate , & vosmet rebus ſervate ſecundis.

XXX.

———*Ponuntque ferocia Pœni*
Corda, volente Deo.

XXXI.

Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco.

XXXII.

Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.

XXXIII.

———*Timeo Danaos, & dona ferentes.*

XXXIV.

———*Et quæ ſibi quiſque timebat.*
Unius in miſeri exitium converſa tulêre,

XXXV.

Una ſalus victis nullam ſperare ſalutem.

XXXVI.

———*Dolus an virtus, quis in hoſte requirat ?*

XXXVII.

Heu nihil invitis fas quemquam fidere divis !

XXXVIII.

Non tibi Tyndaridis facies inviſa Lacænæ,
Culpatuſve Paris, verùm inclementia Divûm
Has evertit opes.

Faci-

XXXIX.

—— *Facilis jactura sepulchri est.*

XL.

Dis aliter visum.

XLI.

——— *Quid non mortalia pectora cogis*
Auri sacra fames!

XLII.

Vivite felices quibus est fortuna peracta
Jam sua.

XLIII.

Degeneres animos timor arguit.

XLIV.

Heu vatum ignaræ mentes! Quid vota furentem,
Quid delubra juvant?

XLV.

——— *Tacitum vivit sub pectore vulnus.*

XLVI.

——— *Quis fallere possit amantem?*

XLVII.

Omnia tuta timens.

XLVIII.

Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis?

XLIX.

Fata obstant, placidasque viri Deus obstruit aures,

L.

——— *Varium & mutabile semper*
Femina.

LI.

Littus ama —— *Altum alii teneant:*

Pos-

LII.

——— *Possunt, quia posse videntur.*

LIII.

Tutatur favor Euryalum, lachrymæque decoræ:
Gratior ac pulchro veniens de corpore virtus.

LIV.

Non vires alias, conversaque numina sentis?
Cede Deo.

LV.

—— *Deus ipse faces animumque ministrat.*

LVI.

——— *Quò fata trahunt retrahuntque sequamur:*
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

LVII.

Exigui numero, sed bello vivida virtus.

LVIII.

Mene salis placida vultum, fluctusque quietos
Ignorare jubes? Mene huic confidere monstro?

LIX.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito.

LX.

Desine fata Deum flecti sperare precando.

LXI.

Quisque suos patimur manes.

LXII.

Parcere subjectis, & debellare superbos.

LXIII.

Sævit amor ferri, & scelerata insania belli.

LXIV.

Aude, hospes, contemnere opes, & te quoque dignum
Finge Deo, rebusque veni non asper egenis.

LXV.

———*Sua cuique Deus fit dira cupido.*

LXVI.

———*Speravimus ista,*
Dum fortuna fuit.

LXVII.

———*Spes addita suscitat iras.*

LXVIII.

Audentes fortuna juvat.

LXIX.

Numina nulla premunt; mortali urgemur ab hoste,
Mortales; totidem nobis animæque, manusque.

LXX.

Stat sua cuique dies; breve & irreparabile tempus
Omnibus est vitæ; sed famam extendere factis,
Hoc virtutis opus.

LXXI.

Nescia mens hominum fati sortisque futuræ,
Et servare modum rebus sublata secundis.
Turno tempus erit, magno cum optaverit emptum
Intactum Pallanta.

LXXII.

Rebe diu, res si qua diu mortalibus ulla est.

LXXIII.

———*Experto credite.*

LXXIV.

———*Cuncti se scire fatentur,*
Quid fortuna ferat populi, sed dicere mussant.

LXXIV.

Nulla salus bello.

Cur

LXXVI.

Cur ante tubam tremor occupat artus?

LXXVII.

Multa dies, variusque labor mutabilis ævi
Rëtulit in melius, multos alterna revisens
Lusit, & in solido rursus fortuna locavit.

LXXVIII.

———*Vocat labor ultimus omnes.*

LXXIX.

———*Pulchramque petunt per vulnera mortem.*

LXXX.

———*Forsan miseros meliora sequentur.*

LXXXI.

Usque adeone mori miserum est?

LXXXII.

——— *Nec me tua fervida terrent*
Dicta, ferox; Dii me terrent, & Jupiter hostis:
Ulterius ne tende odiis.

HORATIUS.

I.

NIl mortalibus arduum est.

II.

1 *Pallida mors æquo pulsat pede*
Pauperum tabernas, Regumque turres.

1 *Le pauvre en sa cabane où le chaume le couvre Est sujet a ses loix.*
Et la garde qui veille aux barrieres du Louvre
N'en deffend pas nos Rois.

III.

Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longam.

IV.

2 *Quid sit futurum cras, fuge quærere;*
Quem sors dierum cumque dabit, lucro
Appone.

2 Epicurea sententia, sed quam non ægrè feceris Christianam. Vetat enim Christus sollicitam de crastino curam.

V.

———*Spatio brevi*
Spem longam reseces, dum loquimur fugerit invida
Ætas, carpe diem quàm minimùm credula postero.

VI.

Durum; sed levius fit patientiâ,
Quicquid corrigere est nefas.

VII.

3 *Valet ima summis*
Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens.

3 Sumptum è Græco ταδὲ ὑπέρτερα νέρτερα θήσει Ζεὺς ὑψιβρεμέτης.

VIII.

—— *Quid nos dura refugimus*
Ætas? Quid intactum nefasti liquimus?

IX.

Latius regnes avidum domando
Spiritum, quàm si Libyam remotis.

Ga-

Gadibus jungas; & 5 uterque Pœnus
Serviat uni.

4 Tyrii & Carthaginenses.

X.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitem pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus 5 albo
Corpore languor.

5 Pallido.

XI.

Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus in bonis,
Ab insolenti temperatam
Lætitiâ, moriture Deci.

XII.

Omnes eodem cogimur; omnium
Versatur urna; seriùs, ociùs
Sors exitura.

XIII.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidendâ
Sobrius aulâ.

XIV.

Sæpiùs ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulgura montes.

XV.

Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem, benè præparatum
Pectus.

XVI.

Rebus angustis animosus, atque
Fortis appare, sapienter idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

XVII.

Quid æternis minorem
Consiliis animum fatigas?

XVIII.

6 *Quod quisque vitet, nunquam homini satis*
Cautum est in horas.

6 Nemo satis prospexit quid sibi in singulas horas vitandum sit.

XIX.

Eheu fugaces Posthume, Posthume,
Labuntur anni, nec pietas moram
Rugis, & instanti senectæ
Afferet, indomitæque morti.

XX.

Privatus illis census erat brevis;
Commune, magnum.

XXI.

Non enim gazæ, neque consularis
Summovet lictor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.

Quid

XXII.

Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? Quid terras alio calentes
Sole mutamus? Patriæ quis exul
Se quoque fugit?

XXIII.

Truditur dies die,
Novæque pergunt interire lunæ.

XXIV.

——— *Æqua tellus*
Pauperi recluditur, 7 *Regumque pueris.*

7 Id est Regibus. Phrasis Græca.

XXV.

——— *Æquâ lege necessitas*
8 *Sortitur insignes, & imos:*
Omne capax movet urna nomen.

8 Sortes educit tum nobilium, tum plebeiorum.

XXVI.

——— *Sed timor & minæ*
Scandunt eodem quo dominus, neque
Decedit ærata triremi, &
Post equitem sedet atra cura.

XXVII.

Dulce & decorum est pro patriâ mori.

XXVIII.

Justum & tenacem propositi virum,
Non civium ardor prava jubentium,
Non vultus instantis Tyranni.

9 Mente quatit solidâ, neque Auster
Dux inquieti turbidus Adriæ.
Si fractus illabatur orbis
Impavidum ferient ruinæ.

XXIX.

Vis consilî expers mole ruit suâ.

XXX.

Fœcunda culpæ secula nuptias
Primum inquinavêre & genus & domos:
Hoc fonte derivata clades
In patriam, populumque fluxit.

XXXI.

Damnosa quid non imminuit dies!
Ætas parentum pejor avis, tulit
Nos nequiores mox daturos
Progeniem vitiosiorem.

XXXII.

Aurum per medios ire satellites,
Et perrumpere amat saxa.

XXXIII.

Quantò sibi quisque plura negaverit,
A Diis plura feret.

XXXIV.

Magnas inter opes inops.

XXXV.

Crescentem sequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. Multa petentibus
Desunt multa. Bene est cui Deus obtulit
Parcâ, quod satis est, manu.

XXXVI.

Virtutem incolumem odimus.
Sublatam ex oculis quærimus invidi.

XXXVII.

Quid tristes querimoniæ
Si non supplicio culpa reciditur?
Quid leges sine moribus
Vanæ proficiunt!
Magnum pauperies opprobium jubet,
Quidvis & facere & pati.

XXIX.

Plerumque gratæ divitibus vices,
Mundæque parvo sub lare pauperum
Cœnæ, sine aulæis & ostro
Sollicitam explicuêre frontem.

XL.

Prudens futuri temporis exitum
Caliginosâ nocte premit Deus,
Ridetque, si mortalis ultrà
Fas trepidet. Quod adest memento
Componere æquus.

XLI.

——— Ille potens sui
Lætusque deget, cui licet in diem
Dixisse, vixi.

XLII.

Fortuna sævo læta negotio,
Ludum insolentem ludere pertinax
Transmutat incertos honores,

Nunc

Nunc mihi, nunc alii benigna.
Laudo manentem ; si celeres quatit
Pennas, resigno quæ dedit, & meâ
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem sine dote quæro.

XLIII.

Fortes creantur fortibus & bonis :
Est in juvencis, est in equis patrum
Virtus nec imbellem feroces,
Progenerant aquilæ aquilæ columbam.

XLIV.

Doctrina sed vim promovet insitam :
Paulùm sepultæ distat inertiæ
Celata virtus.

XLV.

Quî fit Mecænas, ut nemo quam sibi sortem,
Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illâ
Contentus vivat, laudet diversa sequentes !

XLVI.

———Ridentem dicere verum,
Quid vetat !

XLVII.

At bona pars hominum decepta cupidine cæcâ,
Nil satis est, inquit, quia tanti quantum habeas sis.

XLVIII.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

XLIX.

Neglectis urenda filix inascitur agris,

Eheu

L.

——— ——— ——— *Eheu*
Quàm temerè in nosmet legem sancimus iniquam?
Nam vitiis nemo sine nascitur. Optimus ille est,
Qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut æquum est
Cum mea compenset vitiis mala, pluribus hisce
(Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
Si volet, hâc lege in trutinâ ponetur eâdem.
——— ——— ——— ——— ——— *æquum est*
Peccatis veniam poscenti reddere rursus.

LI.

——— ——— ——— *Avidos vicinum funus ut ægros*
Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit;
Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
Absterrent vitiis.

LII.

Judice quo? Nôsti populo, qui stultus honores
Sæpe dat indignis, & famæ servit ineptus,
Qui stupet in titulis & imaginibus.

LIII.

——— ——— *Nil sine magno*
Vita labore dedit mortalibus.

LIV.

——— ——— *Ridiculum acri*
Fortius & melius magnas plerumque secat res.

LV.

Est brevitate opus ut currat sententia, neu se
Impediat verbis lassas onerantibus aures.

LVI.

Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint.
Scrip-

Scripturus; neque te ut miretur turba labores,
Contentus paucis lectoribus.

LVII.

—— — *Malè verum examinat omnis*
Corruptus judex.

LVIII.

Jejunus raro stomachus vulgaria temnit.

LIX.

————*Corpus onustum*
Externis vitiis animum quoque prægravat unà.

LX.

Ad casus dubios fidet sibi certiùs, hic qui
Pluribus assuêrit mentem corpusque superbum,
An qui contentus parvo, metuensque futuri
In pace ut sapiens aptârit idonea bello?

LXI,

————*Quoad vixit, credidit ingens*
Pauperiem vitium.

LXII.

Si quis emat cytharas, emptas comportet in unum
Nec cytharæ studiis, nec musæ deditus ulli:
Si scalpra & formas non sutor; nautica vela
Adversus mercaturis, delirus, & amens
undique dicatur meritò. Qui discrepat istis,
Qui nummos aurumque recondit, nescius uti
Compositis, metuensque velut contingere sacrum?
Nimirum insanus paucis videatur, eò quod
Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.

LXIII.

O major tandem parcas insane minori,

Nil

LXIV.

Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.

LXV.

Et genus & virtus nisi cum re, vilior algâ est.

LXVI.

Pars hominum gaudet vitiis constanter, & urget
Propositum; pars multa natat, modò recta capessens,
Interdum pravis obnoxia.

LXVII.

——————— *Laudas*
Fortunam & mores antiquæ plebis, & idem
Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
Aut quia non sentis quod clamas rectius esse,
Aut quia non firmus rectum defendis & hæres,
Ne quicquam cœno cupiens evellere plantam.

LXVIII.

Quisnam igitur liber? sapiens, sibique imperiosus:
Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula terrent.
Responsare cupidinibus, contemnere honores
Fortis, & in seipso totus teres atque rotundus.

LXIX.

——————— *Ingenium res*
Adversæ nudare solent, celare secundæ.

LXX.

Et mihi res, non me rebus submittere conor.

LXXI.

Est aliquo prodire tenus, si non datur ultrà.

Virtus

LXXII.

Virtus est vitium fugere, & sapientia prima,
Stultitiâ caruisse.

LXXIII.

——— ——— ———Hic murus aëneus esto,
Nil conscire sibi, nullâ pallescere culpâ.

LXXIV.

Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.

LXXV.

———Vivendi rectè qui prorogat horam,
Rusticus expectat dum defluat amnis, at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.

LXXVI.

Quod satis est cui contingit, nil amplius optet.
Non domus aut fundus, non æris acervus & auri
Ægroto domini deduxit corpore febres,
Non animo curas. Valeat possessor oportet,
Si comportatis rebus benè cogitat uti.

LXXVII.

Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit.

LXXVIII.

Omnem crede diem tibi diluxisse supremum:
Grata superveniet quæ non sperabitur hora.

LXXIX.

Ira furor brevis est: animum rege; qui nisi paret
Imperat, hunc frœnis, hunc tu compesce catenâ.

LXXX.

Quo semel est imbuta recens servabit odorem,
Testa diu.

Nil

LXXXI.

Nil admirari, propè res est una, Numici,
Solaque, que possit facere & servare beatum.

LXXXII.

Naturam expellas furcâ, tamen usque recurret,
Et mala perrumpet furtim fastidia victrix.

LXXXIII.

Quem res plus nimio delectavere secundæ,
Mutatæ quatient. Sed quid mirabere, pones
Invitus.

LXXXIV.

Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.

LXXXV.

Strenua nos exercet inertia; Navibus atque
Quadrigis petimus benè vivere. Quod petis hinc est,
Est Volubris, animus si te non deficit æquus.

LXXVI.

Pauper enim non est cui rerum suppetit usus:
Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis, nîl
Divitiæ poterunt regales addere majus.

LXXXVII.

Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum,
Cui placet alterius. sua nimirum est odio fors.
Stultus uterque locum immeritum causatur iniquè,
In culpa est animus qui se non effugit unquam.

LXXXVIII.

Stultorum incurata malus pudor ulcera celat.

LXXXIX.

Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat

Ser-

Servus; habes pretium, loris non ureris, aio.
Non hominem occîdi; non pasces in cruce corvos.

XC.

Virtus est medium vitiorum utrinque reductum.

XCI.

——— *Qui cupiet, metuet quoque.*

XCII.

Percunctatorem fugito, nam garrulus idem est,
Nec retinent patulæ commissa fideliter aures.

XCIII.

Qualem commendes etiam atque etiam inspice, ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.

XCIV.

Urit enim splendore suo qui prægravat artes
Infra se positas: extinctus amabitur idem.

XCV.

Discit enim citiùs, meminitque libentiùs illud
Quod quis deridet, quam quod probat, & veneratur.

XCVI.

Multa fidem promissa levant, ubi pleniùs æquo
Laudat venales qui vult extrudere merces.

XCVII.

Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ
Narrares medicis; quod quanto plura parasti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?

XCVIII.

——— *Pictoribus, atque poëtis*
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas:

Sed

Sed non ut placidis coeant immitia, non ut
Serpentes avibus 1 *geminentur, tygribus agni.*

1 Copulentur & ſub uno jugo exhibeantur.

XCIX.

In vitium ducit culpæ fuga.

C.

Sumite materiam veſtris qui ſcribitis æquam
Viribus; & verſate diu quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri; cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deſeret hunc, nec lucidus ordo.

CI.

Multa renaſcentur quæ jam cecidere, cadentque
Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet uſus
Quem penes arbitrium eſt & vis, & norma loquendi.

CII.

————*Si vis me flere, dolendum eſt*
Primum ipſi tibi.

CIII.

Reddere qui voces jam ſcit puer, & pede certo
Signat humum, geſtit paribus colludere, & iram
Colligit, ac ponit temerè, & mutatur in horas.

CIV.

Imberbis juvenis tandem cuſtode remoto
Gaudet equis, canibuſque, & aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus aſper,
Utilium tardus proviſor, prodigus æris,
Sublimis cupiduſque, & amata relinquere pernix.

CV.

Converſis ſtudiis ætas animuſque virilis

Quærit opes & amicitias, inservit honori,
Commisisse cavet quæ mox mutare laboret.

CVI.

Multa senem circumveniunt incommoda, vel quod
Quærit, & inventis miser abstinet, ac timet uti;
Vel quod res omnes timidè, gelidèque ministrat,
Dilator, spe longus, iners avidusque futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero; censor, castigatorque minorum.

CVII.

——*Carmen reprehendite, quod non*
Multa dies & multa litura coercuit, atque
Perfectum decies non castigavit ad unguem.

CVIII.

Verbaque provisam rem non invita sequentur.

CIX.

Respicere exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum imitatorem, 1 et vivas hinc ducere voces.

1 Non mortuas, ut è libris.

CX.

Vir bonus & prudens versus reprehendet inertes,
Culpabit duros, incomptis illinet atrum
Transverso calamo signum, ambitiosa recîdet
Ornamenta, parum claris lucem dare coget.

CXI.

—*Versus inopes rerum nugæque canoræ.*

CXII.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.

Quic-

CXIII.

Quicquid præcipies, esto brevis.

CXIV.

——2 *Mediocribus esse poetis*
Non homines, non Di, non concessere columnæ.

2 Rationem reddit Horatius: quia in necessariis est mediocribus locus: at in voluptuariis non nisi eximia probantur. Idem habet Crassotius.

LUCRETIUS.

Lucretium, quia in ordine suo prætermissus est, maluimus tamen hoc in loco reponere, quam omnino omittere, ne id quod ex operibus ejus excerpsimus, quantulumcumque sit, hoc in libro desideraretur.

I.

——— ——— Olim
Religio peperit scelerosa, atque impia facta.

II.

Sed veluti pueris absinthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt mellis dulci, flavo que liquore,
Ut puerorum ætas improvida ludificetur
Labrorum tenus, interea perpotet amarum
Absinthi laticem: volui sic suave loquenti
Carmine Pierio rationem exponere nostram.

III.

Suave mari magno turbantibus æquora ventis,
E terrâ magnum alterius spectare laborem;

Non quia vexari quemquam est jucunda voluptas,
Sed quibus ipse malis careas quia cernere suave est.
Suave etiam belli certamina magna tueri,
Per campos instructa, tuâ sine parte perîcli :
Sed nîl dulcius est benè quàm munita tenere
Edita doctrinâ sapientum templa serenâ :
Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam palantes quærere vitæ.

IV.

Nam veluti pueri trepidant, atque omnia cæcis
In tenebris metuunt : sic nos in luce timemus
Interdum nihilo quæ sunt metuenda magis, quàm
Quæ pueri in tenebris pavitant, metuuntque futura.

V.

Quo magis in dubiis hominem spectare perîclis
Convenit, adversisque in rebus noscere qui sit :
Nam veræ voces tum demum pectore ab imo
Ejiciuntur, & eripitur persona, manet res.

VI.

O miseras hominum mentes ! ô pectora cæca !
Qualibus in tenebris vitæ, quantisque perîclis
Degitur hoc ævi quodcumque est !

VII.

Porro puer, ut sævis projectus ab undis
Navita, nudus humi jacet infans indigus omni
Vitali auxilio, cum primum in luminis oras
Nixibus ex alvo matris natura profudit,
Vagituque locum lugubri complevit, ut æquum est,
Cui tantum in vitâ restet transire malorum.
At variæ crescunt pecudes, armenta feræque.

Nec

Nec crepitacillis opus est, nec cuiquam adhibenda est
Almæ nutricis blanda, atque infracta loquela,
Nec varias quærunt vestes pro tempore cæli.
Denique non armis opus est non mœnibus altis
Queis sua tutentur; quando omnibus omnia largè
Tellus ipsa parit, naturaque Dædala rerum.

Pulcherrimè idem solutâ oratione Plinius Historicus persequutus est in Præfatione lib. 7. *Cæteris variè, inquit, tegumenta natura tribuit, testas, cortices, coria, spinas, villos, setas pilos, plumas, pennas, squammas, vellera; hominem tantum nudum & in nuda humo natali die abjicit, ad vagitus statim & ploratum. Ab hoc lucis rudimento jacet manibus pedibusque revinctis flens animal cæteris imperaturum & à suppliciis vitam auspicatur, unam tantùm ob culpam, quia natum est. Heu dementiam, ab his initiis existimantium ad superbiam se genitos.* Nec inelegantur Cicero in libris de repub. ab Augustino laudatus. 14. contra Julianum. *Idem Tullius,* inquit, *hominem dicit* non ut à matre sed ut à novercâ naturâ editum in vitam, corpore & nudo, & fragili & infirmo; animo autem anxio ad molestias, humili ad timores, molli ad labores, prono ad libidines, in quo tamen inesset tamquam obrutus quidam divinus ignis ingenii, & mentis

---

MANILIUS.

I.

PEr varios usus artem experientia fecit,
Exemplo monstrante viam, speculataque longè
Deprendit tacitis dominantia legibus astra.

II.

Sed cum longa dies acuit mortalia corda,

Et labor ingenium miseris dedit, & sua quemque
Advigilare sibi jussit fortuna premendo.
Seducta in varias certârunt pectora curas,
Et quæcunque sagax tentando reperit usus,
In commune bonum commentum læta dedêre,
Omnia conando docilis solertia vicit.

III.

Quis credat tantas operum sine numine moles,
Ex minimis 1 *cæcoque creatum fœdere mundum?*
2 *Si sors ista dedit nobis sors ipsa gubernet.*

1 Sine intelligentiâ & ratione. 2 Ostendit mundum à fortuito coalescere non potuisse, quià certâ ratione gubernatur.

IV.

Ornari res ipsa negat, contenta doceri.

V.

Quid tam sollicitis vitam consumimus annis,
Torquemurque metu, cæcâque cupidine rerum,
Æternisque senes curis dum quærimus ævum
Perdimus, & nullo votorum fine beati,
Victuros agimus semper, nec vivimus unquam,
Pauperiorque bonis quisque est qui plura requirit,
Nec quod habet numerat, tantum quod non habet optat;
Cumque sui parvos usus natura reposcat,
Materiam struimus magnæ per vota ruinæ,
Luxuriamque lucris emimus, luxuque rapinas,
Est summum census pretium est, effundere censum.

VI.

Solvite mortales animos curamque levate,

Totque

Totque supervacuis vitam deflere querelis;
Fata regunt orbem, certâ stant omnia lege.

VII.

Nascentes morimur, finisque ab origine pendet.

VIII.

—Quid mirum, noscere mundum
Si possunt homines, quibus est & mundus in ipsis,
Exemplumque Dei quisque est in imagine parvâ?

OVIDIUS.

I.

Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum,
Tempore sic duro est inspicienda fides.
Si non Eurylaus Rutulos cecidisset in hostes
Hyrtacidæ, Nisi gloria nulla foret.

II.

In pretio pretium nunc est, dat census honores,
Census amicitias; pauper ubique jacet.

III.

Omne solum forti patria est, ut piscibus æquor,
Ut volucri vacuo quicquid in orbe patet.

IV.

Fertilis assiduo si non renovetur aratro
Nil nisi cum spinis, gramen habebit ager.

V.

Nescio qua natale solum dulcedine cunctos
Ducit, & immemores non sinit esse sui.

VI.

——intra
Fortunam debet quisque manere suam.

VII.

Eximia est virtus præstare silentiô rebus:
At contrà gravis est culpa tacenda loqui.

VIII.

Terra salutiferas herbas eademque nocentes
Nutrit, & urticæ proxima sæpè rosa est.

IX.

Tempore ducetur longo fortasse cicatrix,
Horrent admotas vulnera cruda manus.

X.

Tempore crevit amor, qui nunc est summus, habendi:
Vix ultrà quo jam progrediatur habet.
Creverunt & opes, & opum furiosa cupido,
Et cum possideant plurima, plura petunt.
Sic quibus intumuit suffusâ venter ab undâ,
Quo plus sunt potæ plus sitiuntur aquæ.

XI.

Interdum lacrymæ pondera vocis habent.

XII.

Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas,
Hàc ego contentos auguror esse Deos.
Hæc facit ut veniat gratus quoque pauper ad aras,
Et placeat cæso non minus agna bove.

XIII.

Conscia mens recti famæ mendacia ridet,
At nos in vitium credula turba sumus.

XIV.

Quo quisque est major, magis est placabilis iræ.
Et faciles motus mens generosa capit.
Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni,
Pugna suum finem, cum jacet hostis habet.
At lupus, & turpes instant morientibus ursi,
Et quæcunque minor nobilitate fera est.

XV.

Terretur minimo pennæ stridore columba,
Unguibus, accipiter, saucia facta tuis.
Haud procul à stabulis audet discedere, siqua
Excussa est avidi dentibus agna lupi.

XVI.

Laudamus veteres, sed nostris utimur annis.

XVII.

Æra nitent usu, vestis bona quærit haberi :
Canescunt turpi tecta relicta situ.

XVIII.

Luxuriant animi rebus plerumque secundis,
Nec facile est æquâ commoda mente capi.

XIX.

Sit piger ad pœnas Princeps, ad præmia velox,
Et doleat quoties cogitur esse ferox.

XX.

Non est in medico semper relevetur ut æger,
Interdùm doctâ plus valet arte malum.

XXI.

Est Deus in nobis, agitante calescimus illo
Impetus hic sacræ semina mentis habet.

Leni-

XXII.

Leniter ex merito quidquid patiare, ferendum est :
Quæ venit indignè pœna dolenda venit.

XXIII.

Pascitur in vivis livor, post fata quiescit,
Tunc suus ex merito quemque tuetur honor.

XXIV.

Serò respicitur tellus, ubi fune soluto
Currit in immensum panda carina salum.

XXV.

Cui peccare licet peccat minus ; ipsa potestas
Semina nequitiæ languidiora facit.
Nitimur in vetitum semper cupimusque negata,
Sic interdictis imminet æger aquis.

XXVI.

Si non peccassem, quid tu concedere posses ?
Materiam veniæ sors tibi nostra dedit.

XXVII.

In causâ facili quemvis licet esse disertum.

XXVIII,

Non facilè invenies multis in millibus unum
Virtutem pretii qui putet esse sui.
Ipse decor recti facti si præmia desint,
Non movet, & gratis penitet esse probum.

XXIX.

Ludit in humanis divina potentia rebus,
Et certam præsens vix habet hora fidem.

XXX.

Crede mihi, miseros prudentia prima relinquit,
Et sensus cum re consiliumque fugit.

XXXI.

Ne quoddam officiis odium quæratur in ipsis:
Sit suus in blandâ sedulitate modus.

XXXII.

Principiis obsta, serò medicina paratur,
Cum mala per longas convaluêre moras.

XXXIII.

Jam propera, nec te venturas differ in horas,
Qui non est hodie, cras minùs aptus erit.

XXXIV.

Otia si tollas, periêre cupidinis arcus,
Contemptæque jacent, & sine luce faces.
Quæritur Ægistus, quare sit factus adulter?
In promptu causa est, desidiosus erat.

XXXV.

Ut corpus redimas ferrum patieris & ignes,
Arida nec sitiens ora levabis aquâ.
Ut valeas animo, quidquam tolerare negabis:
At pretium pars hæc corpore majus habet.

XXXVI.

Livor iners vitium mores non exit in altos,
Utque latens imâ vipera serpit humo.

XXXVII.

Res est solliciti plena timoris Amor.

XXXVIII.

——*Tardè quæ credita lædunt,*
Credimus.

Et-

XXXIX.

Errat,
Quisquis ab eventu facta notanda putat.

XL.

Credula res amor est.

XLI.

Acceptissima semper
Munera sunt, author quæ pretiosa facit.

XLII.

Tarda solet magnis rebus inesse fides.

XLIII.

Meminerunt omnia amantes.

XLIV.

Leve fit, quod bene fertur onus.

XLV.

Qui dabit, is magno fiet mihi major Homero.
Crede mihi res est ingeniosa dare.

XLVI.

Qui non vult fieri desidiosus, 1 *amet.*

1 Vera enim charitas, ut ait toties Divus Augustinus, vacare non potest.

XLVII.

Ut ameris, amabilis esto.

XLVIII.

Dos est uxoria lites.

XLIX.

Secum habet ingenium, qui cum libet, accipe dicit.

L.

Cede repugnanti, cedendo victor abibis.

LI.

Quod malè fers, assuesce, feres benè.

LII.

Quæ non prosunt singula, multa juvant.

LIII.

Enervant animos cytharæ, cantusque, Lyræque.

LIV.

Heu quàm difficile est crimen non prodere vultu!

LV.

Nulla est sincera voluptas,
Sollicitumque aliquid lætis intervenit.

LVI.

Medio tutissimus ibis.

LVII.

Invia virtuti nulla est via.

LVIII.

In audaces non est audacia tuta.

LIX.

Ultima semper
Expectanda dies homini est, dicique beatus
Ante obitum nemo supremaque funera debet.

LUCANUS.

I.

——— —— [1] *Scelera ipsa, nefasque*
Hâc mercede placent.

1 Pessimè hâc sententiâ Lucanus utitur, qui id de Nerone dicit, cui bella civilia Cæsaris & Pompeii aditum ad imperium paraverunt: at non inscitè idem accommodari potest quibusdâm culpis & peccatis, è quibus Deus pro suâ sapientiâ magna nonnunquam bona, magnam utilitatem elicit.

II.

II.

——— ———2 *Summisque negatum*
Stare diu; nimioque graves sub pondere lapsus,
Nec se Roma ferens.

2 Causas illas affert Lucanus eversæ Reipublicæ.

III.

In se magna ruunt: lætis hunc numina rebus
Crescendi posuêre modum.

IV.

Nulla fides regni sociis, omnisque potestas
Impatiens consortis erit: nec gentibus ullis
Credite, nec longè fatorum exempla petantur;
Fraterno primi maduerunt sanguine muri.
Nec pretium tanti tellus, pontusque furoris
Tunc erat, exiguum dominos commisit asylum.

3 Muri sive potius ager quo primùm Roma septa est. Nota Romuli & Remi historia de quâ vide Livium lib. 1.

V.

Quæ mare, quæ terras, quæ totum possidet orbem:
Non cepit fortuna duos.

VI.

Nec quemquam jam ferre potest, Cæsarve priorem
Pompeiusve parem. Quis justius induit arma,
Scire nefas; magno se judice quisque tuetur:
Victrix causa Diis placuit, sed victa 4 *Catoni.*

4 Nobilis at horribilis impietas ex quâ cognosci potest, quàm Deos suos Ethnici parvi fecerunt.

S

VII.

——5 *Stat magni nominis umbra:*

5 Hoc de Pompeio Lucanus, quod commodè in eos transtuleris, qui viribus defecti ante partâ se famâ sustentant.

VIII.

—— 6 *Gaudetque viam fecisse ruinâ.*

6 Cæsar.

IX.

——7 *Mensuraque juris*
Vis erat.

7 Tantum sibi quisque licere putabat, quantum poterat.

X.

——8 *Partiri non potes orbem,*
Solus habere potes.

8 Curionis ad Cæsarem verba sunt.

XI.

——9 *Arma tenenti*
Omnia dat, qui justa negat.

9 Hoc Cæsaris verbum inscripsit statuæ suæ Annas Memorantius Franciæ Connestabilis.

XII.

10 *Solis nosse Deos, & cœli numina vobis,*
Aut solis nescire datum.
——*Certe populi quos despicit Arctos,*
Felices errore suo; quos ille timorum
Maximus, haud urget leti metus, inde ruendi
In ferrum, mens prona viris, animæque capaces
Mortis, & ignarum rediture parcere vitæ.

10

10 De Druidis hoc dictum, quibus religio à cæteris Ethnicis planè diversa. Erant enim in eâ opinione, cujus author Pythagoras, animas è corpore exeuntes in alia migrare corpora, quam Metempsychosim vocant. Sed si stulta illa persuasio, tantum in illis poterat ad amovendam formidinem, quanto plus in Christianis valere debet felicis immortalitatis & certæ resurrectionis expectatio ?

XIII.

——— ——— ———Sic quisque pavendo
Dat vires famæ; nulloque authore malorum
Quæ finxêre, timent.

XIV.

O faciles dare summa Deos, eademque tueri
Difficiles !

XV.

——— ——— 11 Nunc flere potestas
Dum pendet fortuna ducum, cum vicerit alter
Gaudendum est.

11 Simulanda lætitia.

XVI.

——— ———Trahit ipse furoris
Impetus, & visum est lenti, 12 quæsisse nocentem.

12 Tardi sibi viderentur illi carnifices, si nocentes ab innocentibus secernere curavissent.

XVII.

Ille fuit vitæ Mario modus, omnia passo
Quæ pejor fortuna potest, atque omnibus usu
Quæ melior.——

XVIII.

Invenit insomni volventem publica curâ.

Fa-

Fata virum, casusque urbis, cunctisque timentem,
Securumque sui.

XIX.

13 *Accipient alios, facient te bella nocentem.*

13 Bruti ad Catonem verba.

XX.

Lege Deûm, minimas rerum discordia turbat:
Pacem summa tenent.

XXI.

Sed quò fata trahunt, virtus secura sequetur:
14 *Crimen erit superis & me fecisse nocentem.*

14 En illius sapientis pietatem.

XXII.

15 *Uni quippe vacat studiisque odiisque carenti,*
Humanum lugere genus.

15 Catoni.

XXIII.

——*Hi mores, hæc duri immota Catonis*
Secta fuit; servare modum, finemque tenere,
Naturamque sequi, patriæque impendere vitam;
Nec sibi, sed toti genitum se credere mundo.
Huic epulæ, vicisse famem: magnique Penates,
Submovisse hyemem tecto.————
————*Urbi pater est urbique maritus;*
Justitiæ cultor, rigidi servator honesti,
In commune bonus: nullosque Catonis in actus
Subrepsit partemque tulit sibi nata voluptas. 16.

16 Sibi nata, id est, propter se expetita voluptas, non utilitati serviens, falsò tamen hoc de Catone dictum,

 quem

quem aiunt sæpè crapulæ & ebritati operam dedisse. Unde Horatius de illo.

Narratur & Prisci Catonis,
Sæpè mero caluisse virtus.

Sed tamèn ipsa sententia per se præclara longèque hâc in parte severior Stoicorum Philosophia quam nostratium Casuistarum, qui voluptates sensuum per se expeti posse impudentèr affirmant.

XXIV.

———17 *Tot rebus iniquis*
Paruimus victi: venia est hæc sola pudoris,
Degenerisque metus, nil jam potuisse negari.

17 Solita eorum excusatio qui nolunt brachia tendere contra torrentem, & vitam impendere vero.

XXV.

Audendo magnus tegitur timor.

XXVI.

—*Quidquid multis peccatur, inultum est.*

XXVII.

—*Rheni mihi Cæsar in undis*
Dux erat, hîc socius. Facinus quos inquinat, æquat.

XXVIII.

—18 *Quidquid gerimus fortuna vocatur.*
Nos fatum sciat esse suum: licet omne Deorum
Obsequium speres, irato milite, Cæsar,
Pax erit.

18 Cæsarianorum militum in seditione oratio.

XXIX.

———19 *Stetit aggere fultus,*
Cespitis, intrepidus vultu, meruitque timeri
Non metuens.

19 Cæsar.

An

XXX.

— *An vos momenta putatis*
Ulla dedisse mihi? Nunquam sic cura Deorum
20 *Se premit, ut vestræ morti, vestræque saluti*
Fata vacent: Procerum motus hæc cuncta sequuntur.

20 Se premit & dijicit in rem tam humilem.

XXXI.

21 *Infelix, quantâ Dominum virtute parasti!*

21 De Scæva milite Cæsariano qui solus penè totam Pompeianam aciem sustinuit.

XXXII.

22 *Hoc placet, ô superi, cùm vobis vertere cuncta*
Propositum, nostris erroribus addere crimen.
Cladibus irruimus, nocituraque poscimus arma.

22 Indè sumpta est celebrata Patereuli sententia lib. 2. cujuscumque Deus fortunam mutare constituit, Consilia corrumpit: & Ammiani, manum incijientibus fatis hebetari sensus hominum, & obtundi.

XXXIII.

— 23 *Multos in summa pericula misit*
Venturi timor ipse mali.

23 Fugiendo inquit Livius in media sæpè ruitur fata: & Seneca, Multi ad fatum venêre suum, dum fata timent.

XXXIV.

— — *Vivit post funera magnus*
Sed fortuna perit: quod defles illud amasti.

XXXV.

— — — *Exeat Aulâ.*

Qui volet esse pius: virtus & summa potestas
Non coëunt.

XXXVI.

——*Serpens, sitis, ardor, arenæ*
Dulcia virtuti: gaudet patientia duris.
Lætius est, quoties magno sibi constat honestum.

XXXVII.

——*Sic concitus irâ*
Excussit galeam suffecitque omnibus unda.

XXXVIII.

Estne Dei sedes, nisi terra & pontus, & aër,
Et cœlum & virtus? Superos quid quærimus ultra?
Jupiter est quodcumque vides, quocumque moveris.

XXXIX.

Illic Pellæi proles Vesana Philippi
Fœlix prædo jacet.
Terrarum fatale malum, fulmenque quod omnes
Percuteret patitèr populos, & sidus iniquum
Gentibus.

XL.

Nulla fides pietasque viris qui castra sequuntur,
Venalesque manus ibi fas, ubi maxima merces.

SENECA.

I.

——*Ira quæ tegitur nocet.*
Professa perdunt odia vindictæ locum.

II.

Levis est dolor, qui capere consilium post. *For-*

III.

Fortuna fortes metuit, ignavos premit.

IV.

Nunquam potest non esse virtuti locus.

V.

Fortuna opes auferre, non animum potest.

VI.

Si judicas, cognosce; si regnas, jube.

VII.

Iniqua nunquam regna perpetuò manent.

VIII.

Qui statuit aliquid parte inauditâ alterâ,
Æquum licet statuerit, haud æquus fuit.

IX.

Confide regnis, cum levis magnas opes
Huc illuc ferat casus. Hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiet dies,
Prodesse miseris.

X.

Nullum ad nocendum tempus angustum est malis.

XI.

Amor timere neminem verus potest.

XII.

Gravis ira regum est semper.

XIII.

——————Cui prodest scelus
Is fecit.

XIV.

Tibi innocens sit, quisquis est pro te nocens.

XV.

——— Quisquis in primo obstitit
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit;
Qui blandiendo dulce nutrivit malum,
Serò recusat ferre, quod subiit jugum.

XVI.

* *Fortem facit vicina libertas senem.*

* Tacitus eodem sensu. Præter ferociam animi extremâ senectâ liber.

XVII.

Quid pœna præsens consciæ mentis pavor
Animusque culpâ plenus, & semet timens?
Scelus aliqua tutum, nulla securum tulit.

XVIII.

Quod non potest, vult posse, qui nimium potest.

XIX.

Pars sanitatis velle sanari fuit.

XX.

Alium silere quod voles, primus sile.

XXI.

Cur omnium fit culpa, paucorum scelus?

XXII.

——— Qui timidè rogat,
Docet negare.

XXIII.

Honesta quædam scelera successus facit.

XXIV.

Curæ leves loquuntur, ingentes stupent.

XXV.

———*Scelere velandum est scelus.*

XXVI.

1 *Tutissimum est inferre, cum timeas, gradum.*

1 Eodem sensu Lucanus, Audendo magnus tegitur timor.

XXVII.

O vita fallax! abditos sensus geris,
Animisque pulchram turpibus faciem induis:
Pudor impudentem, celat audacem quies,
Pietas nefandum.

XXVIII.

——— *O, nimium potens*
Quanto parentes sanguinis vinclo tenes,
Natura! quàm te colimus, inviti quoque!

XXIX.

Haud quisquam honestè flere, quod voluit, potest.

XXX.

Quanti casus humana rotant!

XXXI.

Minùs, in parvis fortuna furit,
Leviusque ferit leviora Deus.

XXXII.

——— *Non capit unquam*
Magnos motus humilis tecti
Plebeïa domus,
Circa regna tonat.

Volat ambiguis
Mobilis alis hora, nec ulli
Præstat velox fortuna fidem.

XXXIII.

——— *Regium hoc ipsum reor*
Adversa capere.

XXXIV.

——— *Qui pavet vanos metus,*
Veros fatetur.

XXXV.

——— *Odia qui nimium timet,*
Regnare nescit.

XXXVI.

Qui sceptra duro sævus imperio regit;
Timet timentes, metus in authorem redit.

XXXVII.

Quidquid excessit modum
Pendet instabili loco

XXXVIII.

Fatis agimur, cedite fatis,
Non sollicitæ possunt curæ
Mutare rati stamina fusi.
Quidquid patimur mortale genus,
Quidquid facimus venit ex alto.
It cuique ratus, prece non ullâ
Mobilis, ordo; Multis ipsum
Timuisse nocet; multi ad fatum
Venêre suum, dum fata timent.

XXXIX.

Juvenile vitium est regere non posse impetum.

XL.

Quo plura possis, plura patienter feras.

XLI.

Violenta nemo imperia continuit diu.
Moderata durant.

XLII.

——Quoque fortuna altiùs
Evexit ac levavit humanas opes;
Hoc se magis supprimere felicem decet,
Variosque casus tremere, metuentem Deos
Nimium faventes. Magna momento obrui
Vincendo didici.
* *Tu me superbum, Priame, tu timidum facis.*

* Tua clades, ô Priame, & me superbum facit, quia te vici, & timidum, quia cessa ruere posse demonstrat.

XLIII.

Qui non vetat peccare cum possit, jubet.

XLIV.

Est regis alti spiritum regi dare.

XLV.

Præferre patriam liberis regem decet.

XLVI.

Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.

XLVII.

Minimum decet libere, cui multum licet.

XLVIII.

——Levia perpessi simus
Si flenda patimur.

Hic

XLIX.

Hic mihi malorum maximum fructum abstulit
Nihil timere.

L.

Miserrimum est timere cum speres nihil.

LI.

Grave pondus illum, magna nobilitas premit.

LII.

Miser occupet præsidia, securus legat.

LIII.

Leviùs solet timere, qui propiùs timet.

LIV.

Generosa in ortus semina exurgunt suos.

LV.

Dediscit animus serò quod didicit diu.

LVI.

——— —— Domini pudet,
Non servitutis.

LVII.

Dulce mœrenti populus dolentum,
Leniùs luctus lacrymæque mordent,
Turba quas fletu simili frequentat:
Ferre, quam sortem patiuntur omnes,
Nemo recusat.

LVIII.

Sidunt ipso pondere magna,
Ceditque oneri fortuna suo.

LIX.

——Quicquid in altum.

For-

Fortuna tulit, rnitura levat.

LX.

——Redire cum perit, nescit pudor.

LXI.

Per scelera semper sceleribus certum est iter.

LXII.

Quod ratio nequiit, sæpe sanavit mora.

LXIII.

Nec regna socium ferre, nec tædæ sciunt.

LXIV.

Det ille viam facilè, cui veniâ est opus.

LXV.

Id esse regni maximum pignus putant.
Si quidquid aliis non licet, solis liceat.

LXVI.

Pretia comparata vincitur pretio fides.

LXVII.

O quàm miserum est nescire mori.

LXVIII.

Mortem aliquid ultra est? Vita si cupias mori.

LXIX.

——Novit paucos
Secura quies, qui velocis
Memores ævi, tempora numquam
Reditura tenent; dum fata sinunt
Vivite læti, properat cursu
Vita citato, volucrique die
Rota præcipitis vertitur anni.
At gens hominum fertur rapidis

Ob-

Obvia fatis, incerta sui.
Stygias ultrò quærimus undas.

LXX.

Altè virtus animosa cadit.

LXXI.

——— *Finis alterius mali,*
Gradus est futuri.

LXXII.

——*Prosperum ac fœlix scelus,*
Virtus vocatur.

LXXIII.

———*Quod nimis miseri volunt,*
Hoc facilè credunt.

LXXIV.

———*Imo quod metuunt nimis*
Nunquam amoveri posse nec tolli putant.
Prona est timori semper in pejus fides.

LXXV.

Quem sæpe transit casus aliquando invenit.

LXXVI.

———*Qui genus jactat suum,*
Aliena laudat.

LXXVII.

———*Alieno in loco*
Haud stabile regnum est.

LXXVIII.

Ars prima regni est posse te invidiam pati.

LXXIX.

Sequitur superbos ultor à tergo Deus.

LXXX.

Cogi qui potest, nescit mori.

LXXXI.

Imperia dura tolle, quid virtus erit?

LXXXII.

Non est ad astra mollis è terris via.

LXXXIII.

Quemcumque miserum videris, hominem scias.

LXXXIV.

Quemcumque fortem videris, miserum neges.

LXXXV.

O Fortuna viris invida fortibus,
Quam non æqua bonis præmia dividis!

LXXXVI.

——Quæ fuit durum pati,
Meminisse dulce est.

LXXXVII.

——Quos cogit metus
Laudare, eosdem reddit inimicos metus.

LXXXVIII.

Rex velit honesta, nemo non eadem volet.

LXXXIX.

——ubi non est pudor
Nec cura juris, sanctitas, pietas, fides,
Instabile regnum est.

XC.

Nefas nocere vel malo fratri puta.

XCI.

Sæpè in magistrum scelera redierunt sua.

XCII.

Ut nemo doceat fraudis & scelerum vias,
Regnum docebit.

XCIII.

—— Magna nolentem quoque
Consilia produnt.

XCIV.

Regem non faciunt opes :
Rex est qui posuit metus
Et diri mala pectoris
Mens regnum bona possidet.
Rex est qui metuit nihil :
Rex est quique cupit nihil.

XCV.

Illi mors gravis incubat,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur sibi.

XCVI.

Est miser nemo, nisi comparatus.

XCVII.

Cum quid datur spectabis, & dantem aspice.

XCVIII.

Venenum in auro bibitur.

XCIX.

Serum est cavendi templus in mediis malis.

C.

Pejor est bello timor ipse belli.

CI.

Vos, Quibus rector maris atque terræ

Jus

Jus dedit magnum necis atque vitæ,
Ponite inflatos, tumidosque vultus.
Quicquid à vobis minor extimescit,
Major hoc vobis Dominus minatur.
Omne sub regno graviore regnum est.

CII.

Quem dies vidit veniens superbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem.
Nemo confidat nimium secundis,
Nemo desperet meliora lapsis.

CIII.

Nemo tam divos habuit faventes
Crastinum ut possit sibi polliceri,
Res deus nostras celeri citatas
Turbine versat.

CIV.

Proprium hoc miseros sequitur vitium,
Numquam rebus credere lætis,
Redeat felix fortuna licet,
Tamen afflictos gaudere piget.

CV.

———*Tantis in malis vinci malum est.*

CVI.

Eripere vitam nemo non homini potest,
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.

CVII.

——*Non est virtus ut putas.*
Timere vitam, sed malis ingentibus
Obstare, nec se vertere, ac retro dare.

CVIII.

Invisa nunquam imperia retinentur diù.

CIX.

Contempsit omnes ille, qui mortem priùs.

CX.

Pauci reges non regna colunt,
Plures fulgor convocat aulæ.

CXI.

Id facere laus est quod decet, non quod licet.

PERSIUS.

I.

1 *QUis expedivit psittaco suum χαῖρε,*
Picasque docuit nostra verba conari?
Magister artis ingeniique largitor
Venter, 2 negatas artifex sequi voces.

1 Quis docuit psittacum expeditè suum χαῖρε pronunciare?
2 Qui callet imitari voces à naturâ sibi non concessas.

II.

O curas hominum! ô quantum est in rebus inane!

III.

——— 3 Usque adeone
Scire tuum nihil est, nisi te scire id sciat alter?

3 Vulgaris sententia & ipso usu sordida.

IV.

——4 *Nec nocte paratum*
Plorabit, qui me volet incurvasse querelâ.

4 Lacrymas nocte paratas profundet.

V.

5 *Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues.*

5 In indiligentia poëmata.

VI.

O curvæ in terras animæ, & cœlestium inanes!
Quid juvat hoc templis nostros immittere mores?

VII.

Dicite Pontifices, in sacro quid facit aurum?

VIII.

6 *Udum & molle lutum es; nunc nunc properandus, & acri*
Fingendus sine fine rotâ.

6 In juvenum ætatem convenit.

IX.

7 *Ad populum phaleras; ego te intus & in cute novi.*

7 Ad populum ablega vanum illum ornatum, quo te jactas.

X.

Magne pater Divûm, sævo punire Tyrannos
Haud aliâ ratione velis, cum dira libido
Moverit ingenium ferventi tincta veneno;
8 *Virtutem ut videant, intabescantque relictâ.*

8 Erit etiam hæc damnatorum maxima pœna.

XI.

9 *Est aliquid quò tendis & in quod dirigis arcum*
An passim sequeris corvos testâque lutoque,
Securus quò pes ferat ; atque ex tempore vivis ?

9 In eos qui in diem vivunt.

XXII.

10 *Discite ô miseri, & causas cognoscte rerum ;*
Quid sumus, aut Quidnam victuri gignimur ; ordo
Quis datus ? —Quem te Deus esse
Jussit, & humanâ qua parte locatus es in re.

10 Horum nihil sciebat ipse, qui hæc dixit.

XIII.

Tange miser venas, & pone in pectore dextram.

XIV.

Respice quod non es ; tollat sua munera cerdo,
Tecum habita, & noris quàm sit tibi curta supellex.

XV.

Ut nemô in sese tentat descendere, nemo
Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

XVI.

11 *Cædimus, inque vicem præbemus crura flagellis.*
Vivitur hoc pacto.

11 Aliis obtrectamus ; alii nobis obtrectant.

XVII.

12 *Non equidem hoc studeo bullatis ut mihi nugis*
Pagina turgescat, dare Pondus idonea fumo.

12 In tumidos scriptores.

XVIII.

Mille hominum ſpecies & vitæ diſcolor uſus,
Velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno.

XIX.

13 *Cras hoc fiet, idem cras fiet. Quid quaſi magnum*
Nempe diem, donas. Sed cum lux altera venit
Jam cras heſternum conſumpſimus. Ecce aliud cras
Egerit hos annos, & ſemper paulum erit ultra.

13 In dilatores.

XX.

Vive memor lethi, fugit hora: hoc, quod loquor, inde eſt.

STATIUS.

I.

——— —— ——— *Nos, vilis turba caducis*
Diſervire bonis, ſemperque optare parati,
Spargimur in caſus. Celsâ tu mentis ab arce
Deſpicis errantes, humanaque gaudia rides.

II.

————*O cæca nocentum*
Conſilia! ô ſemper timidum ſcelus!

III.

Dulce loqui miſeris, vetereſque reducere queſtus

IV.

Da ſpatium tenuemque moram; male cuncta miniſtrat
Impetus.

JUVENALIS.

I.

AUde aliquid brevibus 1 *gyaris & carcere dignum*
Si vis esse aliquid; probitas laudatur & alget.

1 Gyare maris Ægei insula, in quam exules deportabantur.

II.

2 *Quandoquidem inter nos sanctissima divitiarum*
Majestas.

2 Nihil tam sanctè colimus, quàm divitias.

III.

3 *Nil erit ulterius, quod nostris moribus addat*
Posteritas; eadem cupient facientque minores,
Omne in præcipiti vitium stetit.

3 Vitia ad summum pervenêre.

IV.

4 *Fronti nulla fides.*

4 Oculi, vultus, frons persæpè mentiuntur.

V.

Dat veniam corvis, vexat censura columbas.

VI.

5 *Nemo repente fuit turpissimus.*

5 Quibusdam quasi gradibus ad summam turpitudinem ascenditur.

6

VII.

6 *Quid Romæ faciam? mentiri nescio.*

6 Commodè hoc ad aulam transtuleris, de quâ Lucanus *Exeat aulâ qui volet esse pius.*

VIII.

Quis nunc diligitur nisi conscius, & cui fervens
Æstuat occultis animus semperque tacendis?

IX.

7 *Græculus esuriens in cœlum jusseris ibit.*

7 De Assentatoribus rectè dicitur.

X.

Quantum quisque suâ nummorum condit in arcâ,
Tantum habet & fidei; jure licet & Samothracam
Atque Deos omnes; Contemnere fulmina pauper
Creditur atque Deos, Diis ignoscentibus ipsis.

XI.

8 *Nil habet infelix paupertas durius in se*
Quàm quod ridiculos homines facit.

8 Digna Ethnicis sententia, qui nulla exempla beati pauperis esse putaverunt. Aliter pii & verè Christiani sentiunt, quibus contra nihil videtur in paupertate felicius, quam quod homines abjectos atque adeò humiles facit.

XII.

Haud facilè 9 emergunt, quorum virtutibus obstat
Res angusta domi.

9 Ad altiorem statum ascendunt.

XIX.

—16 *Tollas licet omne quod usquam est*
Auri atque argenti ; spoliatis arma supersunt.

16 In eos qui dum populum nimiis onerant tributis, sic ipsos ad rebellionem compellunt.

XX.

17 *Omne animi vitium tanto conspectius in se*
Crimen habet, quanto major qui peccat habetur.

17 Pulcherrima sententia, sed paulò communior.

XXI.

—*Nam lingua mali pars pessima servi.*

XXII.

—*Quid enim ratione timemus ?*
Aut cupimus ?

XXIII.

18 *Cantabit vacuus coram latrone viator.*

18 Tria sententia.

XXIV.

—19 *Sed nulla aconita bibuntur*
Fictilibus.

19 Quia venenis magnæ hæreditates petuntur.

XXV.

—*Et qui nolunt occidere quemquam,*
Posse volunt.

XXVI.

—20 *Nam qui nimios poscebat honores*
Et nimias poscebat opes, numerosa parabat

 Ex-

Excelsæ turris tabulata, unde altior esset
Casus, & impulsæ princeps immane ruinæ.

20 De Sejano hoc dicitur; sed commodè de omnibus dici potest qui Sejanum imitantur.

XXVII.

—21 *Quis enim virtutem amplectitur ipsam*
Præmia si tollas?

Ut 21 pateat eos non virtutem sequi, sed præmia.

XXVIII.

——22 *Mors sola fatetur*
Quantula sint hominum corpuscula.

22 Quia vivis nihil satis amplum est, sed cupiditate omnia amplectuntur.

XXIX.

Nil ergo optabunt homines? Si consilium vis
Permittes ipsis expendere numinibus quid
Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris.
Nam pro jucundis aptissima quæque dabunt Dii,
Carior est illis homo, quàm sibi.

XXX.

Interea gustus elementa per omnia quærunt.
Nunquam animo pretiis obstantibus. 23 *Interius si*
Attendas, magis illa juvant, quæ pluris emuntur.

23 Plus enim illos in luxu suo juvat ambitio, quàm gulæ voluptas

XXXI.

Exemplo quodcumque malo committitur, ipsi

Dis-

Displicet autori. 24 *Primo est hæc ultio, quod, se Judice, nemo nocens absolvitur,* 25 *improba quamvis Gratia fallaci Prætoris vicerit urnâ.*

24 Ob morsus conscientiæ, quos sedare non potest.
25 Quamvis judices gratia corruperit.

XXXII.

———— *Ducimus autem*
Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitæ,
26 *Nec jactare jugum vitâ didicêre magistrâ.*

26 Et humanæ conditioni sponte se submittere multo rerum humanarum usu didicerunt.

XXXIII.

Committunt eadem diverso crimina fato,
Ille crucem sceleris pretium tulit, hic Diadema.

XXXIV.

———— *Majore tumultu*
Planguntur nummi, quam funera. Nemo dolorem
Fingit in hoc casu - - -
Ploratur lacrymis amissa pecunia 27 *veris.*

27 Non fictis, ut in luctu propinquorum.

XXXV.

At vindicta bonum vita jucundius ipsa:
Nempe hoc indocti, quorum præcordia nullis
Interdum, aut levibus videas flagrantia causis.
Chrysipus non dicet idem, nec mite Thaletis
Ingenium, 28 *dulcique senex vicinus Hymetto,*
Qui partem acceptæ sævâ inter vincla cicutæ
Accusatori nollet dare.

28 Socrates.

XXXVI.

XXXVI.

——————*Minuti*
Semper & infirmi est animi, exiguique voluptas
Ultio.

XXXVII.

——————*Cur tamen illos*
Evasisse putes, 29 quos diri conscia facti
Mens habet attonitos, & surdo verbere cædit,
Occultum quatiente animo tortore flagellum?

29 Pulchrè conscientiæ laniatus effingit.

XXXVIII.

30 *Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum,*
Facti crimen habet.

30 Notanda sententia, quâ damnatur Pharisaïcà virtus, manum tantùm â flagitio cohibens, non animum.

XXXIX.

Mobilis & varia est fermè natura 31 malorum,
Cum scelus admittunt, 32 superest constantia; 33 quod fas
Atque nefas tandem incipiunt sentire, peractis
Criminibus.

31 Improborum. 32 Firmi & constantes sunt. 33 Transactâ voluptate flagitii quâ cæcabantur, accedente fastidio, & conscientiæ morsu.

XL.

——————*Dociles imitandis*
Turpibus & pravis omnes sumus.

XLI.

Sic natura jubet, velocius & citius nos
Corrumpunt vitiorum exempla domestica, magnis
Cum subeunt animos autoribus.

Nil

XLII.

Nil dictu fœdum visuqu hæc limina tangant,
Intra quæ puer est.

XLIII.

34 *Undè tibi frontem libertatemque parentis,*
Cum facias pejora senex ?

34 Quo jure tibi sumis paterno in castigando severitatem ?

XLIV.

Sponte tamen juvenes imitantur cætera ; solam
Inviti quoque avaritiam exercere jubentur :
35 *Fallit enim vitium specie virtutis & umbrâ,*
Cum sit triste habitu, vultuque, & veste severum.

35 Vitium enim avaritiæ, parimoniæ & prudentiæ nomine pretexitur.

XLV.

Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit ;
Et minus hanc optat, qui non habet.

XLVI.

—— 36 *Nam dives qui fieri vult ;*
Et cito vult fieri.

36 Convenit in nostros publicanos...

XLVII.

—— 37 *Lucri bonus est odor ex re*
Quâlibet.

37 Sententia Vespasiani.

XLVIII.

38 *Unde habeas quærit nemo ; sed oportet habere.*

38 Exprimit hic improborum vocem.

Sensit

II.

Desinat elatis quisquam confidere rebus;
Omnia mors æquat.

III.

Semper inops, quicumque cupit.

IV.

Vivitur exiguo meliùs; natura beatis
Omnibus esse dedit, si quis cognoverit uti.

V.

Eheu quàm brevibus pereunt ingentia causis!

VI.

Si metuis, si prava cupis, si duceris irâ,
Servitii patiêre jugum, tolerabis iniquas
Interiùs leges. Tunc omnia jure tenebis,
Cùm poteris rex esse tui.

VII.

Nec tibi quid liceat; sed quid fecisse decebit
Occurrat, mentemque domet respectus honesti.

VIII.

Qui terret, plus ipse timet.

IX.

Tu civem, patremque geras; tu consule cunctis;
Nec tibi; nec tua te moveant, sed publica vota.

X.

————————Componitur orbis
Regis ad exemplum; nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quàm vita regentis.

XI.

Inquinat egregios adjuncta superbia mores.

Sola

XII.

—— *Sola Deos equat clementia nobis.*

XIII.

Quàm benè depositum terris, ut dignus iniqui
Fructus consilii primis autoribus instet!

XIV.

Asperius nihil est humili, cum surgit in altum,
Cuncta ferit, dum cuncta timet desævit in omnes,
Ut se posse putent.

XV.

Sed quàm cæcus inest vitiis amor omne futurum
Despicitur, suadentque brevem præsentia fructum;
Et ruit in vetitum damni secura libido:
Dum mora supplicii lucro, serumque quod instat,
Creditur.

XVI.

Damna minùs consueta movent.

XVII.

Ipsa quidem virtus pretium sibi, solaque latè
Fortunæ secura nitet, nec fascibus ullis
Erigitur, plausuve cupit clarescere vulgi,
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis;
Divitiis animosa suis, immotaque cunctis
Casibus, ex altâ mortalia despicit arce.

XVIII.

Qui fruiter pœnâ, fervet, legumque videtur
Vindictam præstare sibi.

XIX.

——————*Dis proximus ille est,*

Quem

Quem ratio, non ira movet; qui facta rependens
Consilio punire potest.

XX.

———Peragit tranquilla potestas,
Quod violenta nequit, mandataque fortius urget
Imperiosa quies.

XXI.

Est aliquid meriti spatium, quod nulla furentis
Invidiæ mensura capit.

XXII.

Fallitur egregio quisquis sub principe, credit
Servitium; numquam libertas gratior extat,
Quàm sub rege pio.

XXIII.

Publicus hinc ardescit amor, cum moribus æquis
Inclinat populo regale modestia culmen.

XXIV.

Mars gravior sub pace latet.

D. LABERII, P. SYRI, & aliorum veterum Sententiæ, Jambicis versibus singulis comprehensæ, ordine alphabetico.

A.

I.

AB alio expectes, alteri quod feceris.

II:

Animus, vereri qui scit, scit tuto ingredi.

III.

Auxilia humilia firma consensus facit.

IV.

Aut amat, aut odit mulier: nil est tertium.

V.

Ad tristem partem strenua est suspicio.

VI.

Ames parentem, si æquus est: si alter, feras.

VII.

Amici vitium ni feras, prodis tuum.

VIII.

Absentem lædit, cùm æbrio qui litigat.

IX.

Amans quod suspicatur, vigilans somniat.

X.

Ad calamitatem quilibet rumor valet.

XI.

Amici mores noveris, non oderis.

XII.

Ægrè reprendas, quod sinis consuescere.

XIII.

Amicum ita habeas, posse ut fieri hunc inimicum scias.

XIV.

Amare, & sapere, vix à Deo conceditur.

XV.

Apertè mala cùm est mulier, tum demùm est bona.

XVI.

Avarus, nisi cùm moritur, nil rectè facit.

XVII.

Avaro quid mali optes, ni ut vivat diu?

Ali-

XVIII.

Aliena nobis, nostra plus aliis placent.

XIX.

Ad pœnitendum properat, citò qui judicat.

XX.

Aleator quantum in arte est, tanto est nequior.

XXI.

Alterius damnum gaudium haud facias tuum.

XXII.

Avarum irritat, non satiat pecunia.

XXIII.

Amicos res opimæ pariunt, adversæ probant.

XXIV.

Audendo virtus crescit, tardando timor.

XXV.

Arcum intensio frangit, animum remissio.

XXVI.

Amicitia sempèr prodest, amor & nocet.

XXVII.

Amicum lædere ne joco quidèm licet.

XXVIII.

Amicitia pares aut accipit, aut facit.

XXIX.

A morte sempèr homines tantumdem absumus.

XXX.

Amicum perdere, est damnorum maximum.

XXXI.

Amor misceri cum timore non potest.

XXXII.

Æs debitorem leve, grave inimicum facit.

XLVII.

Bis vincit, qui se vincit in victoriâ.

XLVIII.

Benignus etiam dandi causam cogitat.

XLIX.

Bis interimitur, qui suis armis perit.

L.

Benè dormit, qui non sentit, quàm malè dormiat.

LI.

Bonorum crimen est officiosus miser.

LII.

Beneficium ubi des dignis, omnes obliges.

LIV.

Bonis nocet, quisquis perpercerit malis.

C.

LV.

Cuivis potest accidere, quod cuiquam potest.

LVI.

Consueta vitia ferrimus, non reprehendimus.

LVII.

Crudelis in re adversa est objurgatio.

LVIII.

Cui sempèr dederis; ubi negas, rapere imperas.

LIX.

Crudelem medicum intemperans æger facit.

LX.

Cum inimico nemo in gratiam tutò redit.

LXI.

Citiùs venit periculum, cùm contemnitur.

LXII.

Casta ad virum matrona parendo imperat.

LXIII.

Cito ignominia fit superbi gloria.

LXIV.

Consilio meliùs vincas, quàm iracundiâ.

LXV.

Cuivis dolori remedium est patientia.

LXVI.

Cotidiè damnatur, qui semper timet.

LXVII.

Comes facundus, in viâ pro vehiculo est.

LXVIII.

Citò improborum læta ad perniciem cadunt.

LXIX.

Contemni est graviùs stultitiæ, quàm percuti.

LXX.

Cotidie est deterior posterior dies.

LXXI.

Cupiditate tarda est ipsa celeritas.

LXXII.

Conjunctio animi maxima est cognatio.

LXXIII.

Cui plus licet, quam par est, plus vult, quàm licet.

Caret

LXXIV.

Caret periculo, qui etiam tutus cavet.

LXXV.

Casus quem sæpè transit, aliquando invenit.

D.

LXXVI.

Discipulus est prioris, posterior dies.

LXXVII.

Dolor decrescet, ubi quo crescat, non habet.

LXXVIII.

Desunt inopiæ multa, avaritiæ omnia.

LXXIX.

Dari bonum quod potuit, auferri potest.

LXXX.

Discordia fit carior concordiâ.

LXXXI.

Deliberandum est diu, quod statuendum est semel.

LXXXII.

Difficilem oportet aurum habere ad crimina.

LXXXIII.

Damnum appellandum est cum malâ famâ lucrum.

LXXXIV.

Ducis in consilio posita est virtus militum.

LXXXV.

Despicere oportet quod possis deperdere.

E.

LXXXVI.

Etiam innocentes cogit mentiri dolor.

LXXXVII.

Ex vitio alterius ſapiens emendat ſuum.

LXXXVIII.

Etiam oblivisci quod ſis, interdum expedit.

LXXXIX.

Ex hominum quæſtu facta fortuna eſt dea.

XC.

Etiam qui faciunt, odio habent injuriam.

XCI.

Eripere telum, non dare irato, decet.

XCII.

Etiam capillus unus habet umbram ſuam.

XCIII.

Eheu quàm miſerum eſt fieri metuendo ſenem !

XCIV.

Excelſis multò faciliùs caſus nocet.

XCV.

Eget minùs mortalis, quo minùs cupit.

XCVI.

Exeritur opere nequitia, non incipit.

XCVII.

Etiam ſanato vulnere cicatrix manet.

XCVIII.

Fortuna cum blanditur, captatum venit.

For-

XCIX.

Fortunam citiùs rapias, quàm retineas.

C.

Formosa facies muta commendatio est.

CI.

Fortuna nimiùm quem fovet, stultum facit.

CII.

Fatetur facinus is, qui judicium fugit.

CIII.

Felix improbitas optimorum est calamitas.

CIV.

Feras, non culpes, quod vitari non potest.

CV.

Furor fit læsa sæpiùs patientia.

CVI.

Fidem qui perdit, perdere ultrà nil potest.

CVII.

Fides unanima undè abit, eò nunquam redit.

CVIII.

Fulmen est, ubi cum potestate habitat iracundia.

CIX.

Frustrà cum ad senectam ventum est, repetas adolescentiam.

CX.

Fer difficilia, ut & facilia perferas.

CXI.

Fortuna vitrea est: tùm cùm splendet, frangitur.

CXII.

Feras quod lædit, ut, quod & prodest, feras.

CXIII.

Fortuna quò se, eòdem & inclinat favor.

CXIV.

Factum tacendo crimen facias acrius.

CXV.

Felicitas nutrix est iracundiæ.

CXVI.

Frequens vindicta paucorum odium reprimit.

CXVII.

Fortuna usu dat multa, mancipio nihil.

CXVIII.

Fortuna magna, magna domino est servitus.

CXIX.

Faciliùs crescit, quàm inchoatur, dignitas.

CXX.

Fortuna multis dat nimis, nulli satis.

G.

CXXI.

Gravius nocet, quodcumque inexpertum accidit.

CXXII.

Gravior est inimicus, qui latet in pectore.

CXXIII.

Gravissimum est imperium consuetudinis.

CXXIV.

Geminat peccatum, quem delicti non pudet.

CXXV.

Graviora quædam ſunt remedia periculis.

H

CXXVI.

Heu quàm difficilis gloriæ cuſtodia eſt.

CXXVII.

Heu quàm eſt timendus qui mori tutum putat !

CXXVIII.

Homo qui in homine calamitoſo eſt miſericors, meminit ſui.

CXXIX.

Honeſta turpitudo eſt pro bonâ cauſâ mori.

CXXX.

Habet in adverſis auxilia, qui in ſecundis commodat.

CXXXI.

Heu quàm miſerum eſt ab eo lædi, de quo non poſſis queri !

CXXXII.

Hominem experiri multa, paupertas jubet.

CXXXIII.

Heu dolor quàm miſer eſt qui in tormento vocem non habet !

CXXXIV.

Habet ſuum venenum blanda oratio.

CXXXV.

Homo totiens moritur, quotiens amittit ſuos.

CXXXVI.

Honeſtus rumor alterum eſt patrimonium.

CXXXVII.

Homo vitæ commodatus, non donatus eſt.

CXXXVII.

Huic quàm multa pœnitenda incurrunt viventi diu?

CXXXVIII.

Hæredis fletus, sub personâ risus est.

CXXXIX.

Hæredem ferre utilius est, quàm quærere.

CXL.

Habent locum maledicti crebræ nuptiæ.

I.

CXLI.

Inferior nescit, quicquid peccat superior.

CXLII.

Inimicum ulcisci, vitam accipere est alteram.

CXLIII.

Invitum cùm retineas, exire incitas.

CXLIV.

Ingenuitatem lædis, cùm indignum rogas.

CXLV.

In nullum avarus bonus est, in se pessimus.

CXLVI.

Inopi beneficium bis dat, qui dat celeritèr.

CXLVII.

Instructa inopia est in divitiis cupiditas.

CXLVIII.

Invitat culpam, qui peccatum prætèrit.

CXLIX.

Jucundum nihil est, nisi quod reficit varietas.

Irritare.

CL.

Irritare eſt calamitatem, cum te felicem vocaveris.

CLI.

Ingratus unus miſeris omnibus nocet.

CLII.

In amore ſempèr mendax iracundia eſt.

CLIII.

Invidia tacitè ſed inimicè iraſcitur.

CLIV.

Iratum brevitèr vites, inimicum diù.

CLV.

Injuriarum remedium eſt oblivio.

CLVI.

Iram qui vincit, hoſtem ſuperat maximum.

CLVII.

In malis ſperare benè, niſi, innocens, nemo ſolet.

CLVIII.

In vindicando criminoſa eſt celeritas.

CLIX.

Inimicum, quamvis humilem, docti eſt metuere.

CLX.

In calamitoſo riſus etiam injuria eſt.

CLXI.

Judex damnatur, cùm nocens abſolvitur.

CLXII.

In rebus dubiis plurima eſt audacia.

CLXIII

Ità crede amico, ne ſit inimico locus.

Iratus

CLXIV.

Iratus etiam facinus consilium putat.

CLXV.

Id agas, ne quis tuopse te merito oderit.

CLXVI.

Improbè Neptunum accusat, qui iterùm naufragium facit.

CLXVII.

Ignoscito sæpè alteri, numquam tibi.

CLXVIII.

Insanus omnis furere Credit cæteros.

L

CLXIX.

Loco ignominiæ est apud indignum dignitas.

CLXX.

Laus nova nisi oritur, etiam vetus amittitur.

CLXXI.

Levis est fortuna: cito reposcit, quod dedit.

CLXXII.

Lex universa est, quæ jubet nasci & mori.

CLXXIII.

Lucrum sine damno alterius fieri non potest.

CLXXIV.

Lingua est mali loquax mentis indicium malæ.

M

CLXXV.

Malignos fieri maximè ingrati docent.

CLXXVI,

Multis minatur, qui facit uni injuriam.

Mora

CLXXVII.

Mora omnis odio est; sed facit sapientiam.

CLXXVIII.

Mala causa est, quæ requirit misericordiam.

CLXXIX.

Miserrima fortuna est, quæ inimico caret,

CLXXX.

Malus est vocandus, qui suâ causâ est bonus.

CLXXXI.

Malus bonum ubi se simulat, tunc est pessimus.

CLXXXII.

Mortuo qui mittit munus, nil dat illi, adimit sibi.

CLXXXIII.

Minor est quàm servus, dominus, qui servos timet.

CLXXXIV.

Magis hæres fidus nascitur, quàm scribitur.

CLXXXV.

Magno perîclo custoditur quod multis placet.

CLXXXVI.

Malè vivunt, qui se semper victuros putant.

CLXXXVII.

Maledictum interpretando facias acrius.

CLXXXVIII.

Malè secum agit æger, medicum qui hæredem facit.

CLXXXIX.

Mens incorrupta miseriâ corrumpitur.

CXC.

Minùs decipitur, cui negatur celeritèr.

Mutat

CXCI.

Mutat se bonitas irritata injuriâ.

CXCII.

Mulier quæ sola cogitat, malè cogitat.

CXCIII.

Malefacere qui vult, nusquàm non causam invenit.

CXCIV.

Malè, imperando, summum imperium amittitur.

CXCV.

Malum consilium consultori pessimum est.

CXCVI.

Magnanimo injuriæ remedium oblivio est.

CXCVII.

Miser dici bonus vir esse non potest.

CXCVIII.

Mortem timere crudelius est quàm mori.

CXCIX.

Magister infidelis est recti metus.

N.

CC.

Non peccant oculi, si animus oculis imperet.

CCI.

Nil proprium ducas, quod mutarier potest.

CCII.

Non citò perit ruinâ, qui primùm timet.

CCIII.

Nullus tantus quæstus, quàm quod habes parcere.

Nunquam

CCIV.

Nunquam periclum sine periclo vincitur.

CCV.

Nulla est tam bona fortuna de quâ nil possis queri.

CCVI.

Negandi causa avaro nunquàm deficit.

CCVII.

Nil eripit fortuna, nisi quod & dedit.

CCVIII.

Non est tuum, fortuna quod fecit tuum.

CCIX.

Non est beatus, ipse qui se nesciat.

CCX.

Nimium altercando veritas amittitur.

CCXI.

Necessitatis est remedium parcitas.

CCXII.

Nulli imponas quod ipse non possis pati.

CCXIII.

Nil turpius, quàm vivere incipiens senex.

CCXIV.

Non est bonitas esse bonitas esse meliorem pessimo.

CCXV.

Nunquam satis est, quod improbæ spei datur.

CCXVI.

Non est pusillum si quid maximo est minus.

CCXVII.

Nunquam secura est prava conscientia.

CCXVIII.

Negata est magnis sceleribus semper fides.

CCXIX.

Necesse est multos timeat, quem multi timent.

P.

CCXX.

Perpetuò vincit, qui utitur clementiâ.

CCXXI.

Pars beneficii est, quod petitur, si cito neges.

CCXXII.

Parere scire, par imperio gloria est.

CCXXIII.

Puras Deus, non plenas, adspicit manus.

CCXXIV.

Pati necesse est multa mortalem mala.

Q.

CCXXV.

Quàm sæpè veniam, qui negaverat, petit!

CCXXVI.

Quàm pœnitenda incurrunt vivendo diu!

CCXXVII.

Quod facere turpe est, dicere ne honestum puta.

CCXXVIII.

Quid quisque possit, nisi tentato, nescit.

CCXXIX.

Quod nescias, damnare summa est temeritas.

CCXXX.

Quod vult habet, qui velle quod satis est potest.

Ridiculum

R

CCXXXI.

Ridiculum est nocentis odio perdere innocentiam.

CCXXXII.

Repentè dives nemo factus est bonus.

CCXXXIII.

Res inquieta est in seipsam felicitas.

S

CCXXXIV.

Sæpè dissimulare, quàm ulcisci satius fuit.

CCXXXV.

Semper redundat ipse in auctores timor.

CCXXXVI.

Secretè amicos admone, lauda palàm.

CCXXXVII.

Spes præmii, laboris est solatium.

CCXXXVIII.

Stultum est timere, quod vitare non potes.

CCXXXIX.

Stultum imperare reliquis, qui nescit sibi.

CCXL.

Sæpè oculi & aures vulgi testes sunt mali.

CCXLI.

Suspecta sempèr ornamenta ementibus.

T

CCXLII.

Tam deest avaro quod habet, quàm quod non habet.

CCXLIII.

Timidus vocat se cautum, parcum sordidus.

8. *Aliorum medicus, ipse ulceribus scates.* Plutarchus.

Ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων.

9. *Haudquaquàm difficile, Atheniensem Athenis laudare.* Aristoteles.

Οὐ χαλεπὸν Ἀθηναίους ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινεῖν.

Dictum est propter encomia orationesque panegyricas, quæ Athenis ex more exhibebantur iis, qui fortitèr oppetiissent in bello; in quibus, quia plurima dicebantur in laudem populi Atheniensis, pronis auribus audiebantur.

10. *In re malâ, animo si bono utare, adjuvat.* Plautus.

Fortitèr ferendo vincitur malum, quod evitari non potest.

11. *Magistratum gerens audi & justè & injustè.* Solon.

Ἄρχων ἄκουε καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως.

Sumptum aiunt ex Solonis elogiis. Admonet, ut qui, in tractandis Reip. muneribus versatur, patientissimis sit auribus.

12. *Asinus asino, & sus sui pulcher.* Alcim.

Ὄνος τῷ ὄνῳ κάλλιστος, ὗς δὲ τῷ ὑΐ.

13. *Non luctu, sed remedio opus in malis.* Homer.

14. *Ne depugnes in alieno negotio.* Homer.

15. *Quæ supra nos, nihil ad nos.*

Τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

Dictum Socraticum in Astrologos. Torqueri potest in illos qui de negotiis Principum aut Theologiæ mysteriis temerè loquuntur. Vertere licebit & in contrarium; *Quæ infra nos, nihil ad nos.*

16. *Mores amici noveris, non oderis.* Porphyr.
Φίλε τρόπες γίνωσκε, μισήσης δὲ μή.

17. *Novos amicos dum paras, veteres cole.* Hermol.

18. *Neque nulli sis amicus, neque multis.* Hesiod.

19. *Amicorum omnia communia.* Pythagor.

20. *Vultu sæpè læditur pietas.* Cicero.

21. *Amicus magis necessarius, quàm ignis & aqua.* Plutarch.

22. *Intempestiva benevolentia nihil à simultate differt.* Suidas.

23. *Multas amicitias silentium diremit.* Aristot.
Πολλὰς φιλίας ἀπροσηγορία διέλυσεν.

24. *Amicus usque ad aras.* Aulus Gell.

25. *Animo ægrotanti medicus est oratio.* Plutarch.
Ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.

26. *Conciliant homines mala.* Aristot.

27. *Queruli ad amicitiam parùm apti.* Herodot.
Οἱ φιλομεμφέες εἰς φιλίην ἐκ εὐφυέες.

28. *Felicitas multos habet amicos.* Theogn.
Εὐτυχία πολύφιλος.

29. *Amicus certus in re incertâ cernitur.* Ennius.

30. *Viri infelicis procul amici.* Aristides.
Ἀνδρὸς κακῶς πράσσοντος ἐκποδὼν φίλοι.

31. *Sapientes principes sapientium congressu.* Plato.
Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνεσίᾳ.

32. Ami-

32. *Amicitias immortales esse oportet.* Cicero.

33. *Qui non Zelat, non amat.* August.

34. *Magister artis amor.* August.

35. *Vel capillus habet umbram suam.* Publius.

36. *Ut possumus, quando ut volumus, non licet.* Terent.

37. *Mortuo leoni & lepores insultant.* Homerus.

Vulgare Philonis Elogium, quod nosse expedit.

38. *Assidua stilla saxum excavat.* Homerus.
Ῥανὶς ἐνδελεχοῦσα κοιλαίνει πέτραν.

39. *Dicendo dicere discunt.* Zenod.
Ἐκ τοῦ λέγειν τὸ λέγειν ποιεῖζεται.

40. *Exercitatio potest omnia.* Perian.
Μελέτη πάντα δύναται,

41. *Hoc age.* Homer.

Cum aliquem Jubemus esse attentum, dicimus, Hic esto, aut hoc age.

42. *Consulendum & consiliis parendum.* Homer.

43. *Fortes fortuna adjuvat.* Tullius. Terentius.

44. *In discrimine apparet qui vir.* Aristot.

45. *Sapiens sua bona Secum fert.* Suidas.
Ὁ σοφὸς ἐν αὐτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.

46. *Tranquillo quilibet gubernator est.* Seneca.

47. *Gratia brevitatis comes.*
Χάρις βαιοῖσιν ὀπαδεῖ.

48. *Pauciloquus, sed eruditus.* Varro.

49. *Neque cæcum ducem, neque amentem consultorem.* Aristoph.

50. *Unus vir, nullus vir.* Plato.
Εἷς ἀνὴρ, οὐδεὶς ἀνήρ.

Sensus est nihil egregium præstari posse ab uno homine.

51. *Sine ope divinâ nihil valemus.* Homerus.
Πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.

52. *Ne gladium tollas mulier.* Homerus.

Ne suscipias negocii molem, cùm nequeas auxiliari.

53. *In magnis voluisse sat est.* Tibull.

54. *De alieno liberalis.*

55. *Ut sementem feceris, ita & metes.* Cicero.

56. *Qualis vir, talis oratio.* Seneca.

57. *Protinus apparet quæ plantæ frugiferæ futuræ.* Seneca.

58. *Consilium res sacra.* Zenod.

59. *E flammâ cibum petere.* Terent.

Hoc est, quidvis cibi causâ pati & facere.

60. *Corrumpunt bonos mores colloquia prava.* Paulus.
Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.

Menan-

Menander ſenarius, quem Divus Paulus haudquaquam gravatus eſt, in 1. Corinthiorum epiſtola citare. Celebratur & hic ſenarius à Græcis;

Κακοῖς ὁμιλῶν κ' αὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.

Malus ipſe fies, ſi malis convixeris.

61. *A bonis bona diſce.* Theogn.

62. *Nihil eſt inanius, quàm multa ſcire.*

Πολυμαθημοσύνης ἐ κενεώτερον ἄλλο.

63. *Multæ regum aures atque oculi.* Lucianus.

64. *Bis dat, qui citò dat.*

65. *Heroum filii noxæ.*

Ἀνδρῶν ἡρώων τέκνα πήματα.

Manet & hodie vulgatus jocus; Ex ſapientiſſimis patribus ſtultiſſimos propagari liberos.

66. *Difficilia quæ pulchra.* Solon.

67. *Quot ſervi, tot hoſtes.* Seneca.

68. *Hoſtium munera, non munera.*

69. *Homo homini lupus.*

70. *Homini diligenti ſempèr aliquid ſupereſt.* Chryſ.

Qui verè diligens in negocio nunquàm ſibi ſatiſfacit.

71. *Flamma fumo proxima eſt.* Plautus.

72. *Ne puero gladium.* Suidas.

Subaudiendum, commiſeris.

73. *Quid cæco cum ſpeculo?* Stobæus.

74. *Asinus portans mysteria.* Aristoph.

In eum dicebatur, qui præter dignitatem in munere quopiam versabatur.

75. *In eburnâ vaginâ plumbeus gladius.* Diogen.

76. *Dives aut iniquus est aut iniqui hæres.* Hieron.

77. *Satietas ferociam parit.* Theogn.

78. *Vestis virum facit.*

Εἵματα ἀνήρ.

79. *Nemo benè imperat nisi qui paruerit imperio.* Aristot.

Οὐκ ἔστιν εὖ ἄρξειν μὴ ἀρχθέντα.

80. *Boni ducis bonus comes.*

81. *Arbore dejectâ quivis ligna colligit.* Juvenal.

Δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.

82. *Solus sapit.* Homerus.

83. *Si tanti vitrum quanti margaritum.* Tertull.

84. *Mali principii malus finis.* Aeolus.

85. *Respublica virum docet.* Plutarch.

86. *Post malam segetem serendum est.* Seneca.

87. *Tunc canent cygni, cùm tacebunt gracculi.* Greg. Nazianzenus.

88. *Odi puerulos præcoci sapientiâ.* Apuleius.

89. *Festina lentè.*

90. *Priscis*

90. *Priſcis credendum.* Tullius.

91. *Ignis, mare, mulier, tria mala.* Homer.

92. *Optimum obſonium labor.*

93. *Qui non litigat, cælebs eſt.* Hieron.

Quia conjugati ſemper rixas habent.

94. *Simia eſt ſimia, etſi aurea geſtet inſignia.* Lucian.

95. *Simiarum pulcherrima deformis eſt.* Plato.

96. *Nemo mortalium omnibus horis ſapit.* Plinius.

97. *Malum vas non frangitur.* Sophocl.

98. *Ne quære mollia ne tibi contingant dura.* Phurn.

99. *Duos qui ſequitur lepores, neutrum capit.*

100. *Spem pretio emere.* Terent.

101. *Semper agricola in novum annum dives.*

Ἀεὶ γεωργὸς εἰς νέωτα πλέσιος.

102. *Scipioni arundineo inniti.* Iſaias.

103. *Non eſt ejuſdem multa & opportuna dicere.* Menand.

Χωρὶς τότ᾽ εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.

104. *Leviſſima res oratio.* Synefius.

105. *Ignavis ſemper feriæ ſunt.*

106. *Fontes ipſi ſitiunt.* Cicero.

107. *Dulce bellum inexperto.* Veget.

108. *Com-*

108. *Compendiaria res improbitas, virtusque tarda.*

Σύντομος ἡ πονηρία, βραδεῖα ἡ ἀρετή.

109. *Insania non omnibus eadem.*

110. *Canes timidi vehementiùs latrant.*

111. *Leonem larvâ terres.* Diogen.

112. *Mortuo verba facis.* Plautus.

113. *Reti ventos venaris.* Lucianus.

114. *Aranearum telas texere.* Basilius.

115. *Cum diis pugnare.* Cicero.

Θεομαχεῖν.

116. *In cœlum jaculari.* Zenod.

117. *Contra stimulum calces.* Hieron. Terent.

118. *Ver ex anno tollere.* Herodot.

119. *Umbra pro corpore.*

120. *Lachrymâ nihil citiùs arescit.* Tullius.

121. *Multa noris oportet quibus Deum fallas.*

122. *A fonte puro pura defluit aqua.* Theogn.

123. *E se finxit velut araneus.*

124. *Tempus omnia revelat.* Tertull.

125. *Neque mel neque apes.* Tryph.

Μήτε μέλι μήτε μέλισσας.

1 In eos dici solitum qui recusant incommodum ferre, quod sit cum commodo quopiam conjunctum.

126. *Serere*

126. *Serere ne dubites.* Columell.

Ne pigeat ejusmodi rerum aliquid moliri, è quibus parum dispendii, sed plurimum emolumenti possit proficisci.

127. *Proba est materia, si probum adhibeas artificem.* Plaut.

Egregia quidem indoles si recte instituatur.

128. *Obedientia felicitatis mater.* Æschines.
Πειθαρχία γὰρ ἐστι τῆς εὐπραξίας μήτηρ.

129. *Lupus pilum mutat non mentem.*

130. *Senectus ipsa morbus est.* Terent.

131. *Corpus sine pectore.* Horat.

132. *Rosam quæ præteriit ne quæras iterum.* Aristoph.

133. *Molestum sapientem apud stultos loqui.* Diogen.
Ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν.

134. *In pace leones, in prælio cervi.*

135. *Esurienti ne occurras.* Theocr.

Fames enim exasperat iracundiam.

136. *Figulus figulo invidet. Faber fabro.* Hesiod.
Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων.

137. *Inimicus & invidus vicinorum oculus.* Alcipp.

138. *Expertes invidentiæ Musarum fores.*
Ἄφθονοι Μουσῶν θύραι.

139. *Jactantiæ comes invidia.* Homerus.

140. *Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.* Horatius.

141. *Fertilior seges est alieno semper in agro.* Ovid.

142. *Non licet in bello bis peccare.*

143. *Quod index auro, id aurum homini.*

144. *Justitia virtutem in se complectitur omnem.* Aristot.

Ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ᾽ ἀρετ᾽ ἐστίν.

145. *Ad amussim applica lapidem, non ad lapidem amussim.* Plutarchus.

146. *Nemo quemquam ire prohibet publicâ viâ.* Plautus.

147. *Quod aliis vitio vertas ipse ne feceris.* Homerus.

148. *Unguis in ulcere.* Cicero.

Cicero in Clodium qui populum fame jam exasperatam concionibus insuper seditiosis in rabiem agebat: *Ut tu,* inquit, *in hoc ulcere tanquam unguis existeres.*

149. *Veritas simplex oratio.* Diogen.

150. *Maturè fias senex.* Cicero.

Maturè fias senex, si diu velis esse senex.

151. *Venter auribus caret.* Plutarch.

152. *Qui quæ vult dicit, quæ non vult audiet.* Terent.

153. *Ignis non extinguitur igni.*

154. *Oleo incendium restinguere.* Plato.

155. *Nota*

155. *Nota res mala, optima.* Plautus.

Dictum est apud Plautum sub personâ senis, suadere conantis amico ne uxorem malam repudiaret,aliam ducturus, propterea quod plerumque fit, ut qui commutat primum. pro malo pejus accipiat, tum ignotum pro noto, insuetum pro familiari.

156. *Sibi parat malum qui alteri parat.* Aristot.

157. *Colubrum in sinu fovere.* Æsop.

158. *Nemo læditur nisi à seipso.* Diogen.

159. *Malum benè conditum ne moveris.* Virgil.

160. *Fæcem bibat, qui vinum bibit.* Aristoph.

161. *Fumum fugiens in ignem incidi.*

162. *Jucundi acti labores.* Cicero.

163. *ubi quis dolet, ibidem & manum habet.* Plut.
Ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὴν χεῖρ' ἔχει.

Plutarchus huc torquet, ubi quid sive dolet,sive delectat, ibi quisque linguam habet

164. *Meminisse gaudet laborum qui servatus est.*
Ἀλλ' ἡδύ τοι σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων.

165. *Conscientia mille testes.* Quintil.

Heu quàm difficile est crimen non prodere vultu.

166. *Nosce teipsum.* Plato.

Juvenalis : *E cœlo descendit,*

Γνῶθι σεαυτόν.

167. *Secum vivere.*

Confine eſt cum illo : *Tecum habita.*

168. *Ne vities muſicam.* Plutarch.
Μὴ κακεργεῖ τὴν μεσικὴν.

Ne loquaris diſcrepantia, ne nova moliaris.

169. *Ubi paveris impera.*
170. *Jucunda rerum viciſſitudo.* Ariſtot.
Μεταβολὴ πάντων γλυκύ.
171. *Iniquum petendum ut æquum feras.* Quintil.
172. *Summum cape, & modicum habebis.* Zenod.
173. *Donum quodcunque aliquis dat, proba.* Strabo.
174. *Ingens telum neceſſitas.*
175. *Feras non culpes quod vitari non poteſt.* Gellius.
176. *Deum ſequere.*
177. *Mortuis non convitiandum.* Homerus.
178. *Jugulare mortuos.*
179. *Carpet citiùs aliquis quàm imitabitur.* Diogen.
Μωμήσεταί τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται.
180. *Tollenda mali occaſio.* Homerus.
181. *Non ſemper erit æſtas.* Heſiod.
182. *Cum licet fugere, ne quære litem.* Alcibiad.
183. *Oderint dum metuant.* Cicero.
184. *Bonæ leges malis ex moribus procreantur.* Macrob.

185. *Multa*

185. *Multa docet fames.*

Πολλῶν ὁ λιμὸς γίγνεται διδάσκαλος.

186. *Quærendæ facultates, deinde virtus.* Diogen.

187. *Mendico ne parentes quidem amici sunt.*

188. *Lunæ radiis non maturescit botrus.* Plutarch.

Convenit in eos qui conantur quod ob defectum virium non queunt perficere.

189. *Quod volumus sanctum est.* Augustinus.

190. *Patriæ fumus igne alieno luculentior.* Lucianus.

201. *Multi te oderint, si teipsum ames.*

202. *Sine rivali diligere.* Auson.

203. *Preces armatæ.*

M. Tullius πειθανάγκην appellat suasionem cum necessitate vique conjunctam; quales sunt Principum preces: Tacitus; *Preces erant quibus contradici non posset.*

204. *Pinguis venter sensum non gignit tenuem.* Hier.

Παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον.

205. *Homo homini Deus.*

206. *Ex otio negotium.* Lucian.

207. *Nequicquam sapit qui sibi non sapit.* Plautus.

208. *Quod adest boni consule.* Homer.

209. *Senesco semper multa addiscens.* Solon.

Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

210. *Nec*

210. *Nec passim, nec omnia, nec ab omnibus.* Ulpian.

Nam inhumanum à nemine accipere: sed passim vilissimum est, & omnia avarissimum.

211. *Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere.* Sueton.

Hodie vulgò celebratum durat, ubi quis est exactat durior atque instantior.

212. *Summum jus summa injuria.* Cicero.

213. *Destitutus ventis remos adhibe.* Hermol.

Cum res non succedit ut volumus, ad alia præsidia confugiendum est.

214. *Optimum alienâ insaniâ frui.* Plinius.

215. *Satius est initiis mederi quam fini.* Suidas.

216. *Post bellum auxilium.* Suidas.

217. *Ægroto dum anima est, spes est.* Cicero.

218. *Spes alunt exules.* Euripid.

219. *In beato omnia beata.* Horat.

A divitibus omnia magnificé fiunt.

220. *Mulierem ornat silentium.* Cophos.

221. *Quam quisque novit artem in hac se exerceat.* Cicero.

222. *Inscitia confidentiam parit.* Thucidid.

223. *Aliam ætatem alia decent.*

224. *Emere malo, quàm rogare.* Suidas.

225. *Ante tubam trepias.* Zenod.

226. *Mulier imperator & mulier miles.* Plutarch.

Quoties totum negotium ignavis commissum est.

227. *Vir fugiens & denuò pugnabit.* Plutarch.
Ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται.

228. *Initio confidens in facto timidus.* Eustath.

229. *Lingua bellare.* Aristoph.

230. *Cum adsit via, semitam quæris.* Homer.

231. *Fumos vendere.* Martial.

Principum benevolentiam simulato commendationis officio per occasionem familiaritatis pretio vendere.

232. *Leonis catulum ne alas.*

Admonet adagium non esse fovendam potentiam quæ leges possit opprimere.

233. *Leonina societas.*

Cum omne commodum ad unum aliquem redit, reliquis vi fraudatis.

234. *Dimidio vitæ nihil differunt felices ab infelicibus* Plutarch.

Somno qui velut fœnerator dimidium vitæ aufert.

235. *Vita hominis peregrinatio.* Plato.

236. *Longæ regum manus.* Ovidius.

237. *Inest & formicæ bilis.* Lucianus.

Ἔνεστι κᾂν μύρμηκι χολὴ

238. *Malè parta malè dilabuntur.* Plautus.

239. *Malis ter mala.* Stobæus.

Τοῖς κακοῖς τρία κακά

240. *Si cuique mores fingunt fortunam.* Cornelius Nepos.

241. *Vindicta tarda sed gravis.* Homer.

242. *Adoraturi sedeant.* Plutarch.

243. *Præterita semper meliora.* Diogenes.

Ἀεὶ τὰ πέρυσι βελτίω.

244. *Felix qui nihil debet.*

245. *Bos lassus fortius figit pedem.* Hieron.

SENTENTIÆ BREVES, è solis Græcis excerptæ.

1. *Præstat principio mederi, quàm fini.*

Ἀρχὴν ἰᾶσθαι πολὺ λῷον ἢ τελευτήν.

2. *Tutius est tacere quàm loqui.*

Ἀσφαλέστερον τοῦ λέγειν τὸ σιγᾷν.

3. *Sponte*

3. *Sponte Deus bona emittit.*

Αὐτομάτως ὁ θεὸς ἀνίησι τ' ἀγαθά.

4. *Vir sapiens forti melior.*

Βέλτερος ἀλκήεντος ἔφυ σεσοφισμένος ἀνήρ.

5. *Brevis voluptas mox doloris est parens.*

Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς τίκτει λύπην.

6. *Vetulus simius non capitur laqueo.*

Γέρων πίθηκος οὐχ ἁλίσκεται πάγῃ.

7. *Frustra senem lapsum in juventa corrigas.*

Γέροντα δ' ὀρθοῦν φλαῦρον, ὃς νέος πέσοι.

8. *Senectus omnimoda mutilatio; omnia habet, & omnium indiget.*

Γῆρας ὁλόκληρός ἐστι πήρωσις, πάντα ἔχει, καὶ πᾶσιν ἐνδεῖ.

9. *Senectus atque paupertas duo sunt vulnera immedicabilia.*

Γῆρας καὶ πενία δύο τραύματα δυσθεράπευτα.

10. *Lingua maledica improbæ mentis argumentum.*

Γλῶσσα βλάσφημος διανοίας κακῆς ἔλεγχος.

11. *Lingua demens pœnæ conciliatrix..*

Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται.

12. *Lingua quo vadis urbem instaurans, & rursum illam subvertens?*

Γλῶσσα ποῦ πορεύῃ, πόλιν ἀνορθώσασα, καὶ πάλιν καταστρέψασα.

47. *Gratia brevitatis comes.*
Χάρις βαιοῖσιν ὀπαδεῖ.

48. *Pauciloquus, ſed eruditus.* Varro.

49. *Neque cæcum ducem, neque amentem conſultorem.* Ariſtoph.

50. *Unus vir, nullus vir.* Plato.
Εἷς ἀνὴρ, οὐδεὶς ἀνήρ.

Senſus eſt nihil egregium præſtari poſſe ab uno homine.

51. *Sine ope divinâ nihil valemus.* Homerus.
Πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.

52. *Ne gladium tollas mulier.* Homerus.

Ne ſuſcipias negocii molem, cùm nequeas auxiliari.

53. *In magnis voluiſſe ſat eſt.* Tibull.

54. *De alieno liberalis.*

55. *Ut ſementem feceris, ita & metes.* Cicero.

56. *Qualis vir, talis oratio.* Seneca.

57. *Protinus apparet quæ plantæ frugiferæ futuræ.* Seneca.

58. *Conſilium res ſacra.* Zenod.

59. *E flammâ cibum petere.* Terent.

Hoc eſt, quidvis cibi cauſâ pati & facere.

60. *Corrumpunt bonos mores colloquia prava.* Paulus.
Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.

Menan-

Menander senarius, quem Divus Paulus haudquaquam gravatus est, in 1. Corinthiorum epistola citare. Celebratur & hic senarius à Græcis;

Κακοῖς ὁμιλῶν κ' αὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.

Malus ipse fies, si malis convixeris.

61. *A bonis bona disce.* Theogn.

62. *Nihil est inanius, quàm multa scire.*

Πολυμαθημοσύνης ἐ κενεώτερον ἄλλο.

63. *Multæ regum aures atque oculi.* Lucianus.

64. *Bis dat, qui citò dat.*

65. *Heroum filii noxæ.*

Ἀνδρῶν ἡρώων τέκνα πήματα.

Manet & hodie vulgatus jocus; Ex sapientissimis patribus stultissimos propagari liberos.

66. *Difficilia quæ pulchra.* Solon.

67. *Quot servi, tot hostes.* Seneca.

68. *Hostium munera, non munera.*

69. *Homo homini lupus.*

70. *Homini diligenti sempèr aliquid superest.* Chrys.

Qui verè diligens in negocio nunquàm sibi satisfacit.

71. *Flamma fumo proxima est.* Plautus.

72. *Ne puero gladium.* Suidas.

Subaudiendum, commiseris.

73. *Quid cæco cum speculo?* Stobæus.

74. *Asinus portans mysteria.* Aristoph.

In eum dicebatur, qui præter dignitatem in munere quopiam versabatur.

75. *In eburnâ vaginâ plumbeus gladius.* Diogen.

76. *Dives aut iniquus est aut iniqui hæres.* Hieron.

77. *Satietas ferociam parit.* Theogn.

78. *Vestis virum facit.*

Εἵματα ἀνήρ.

79. *Nemo benè imperat nisi qui paruerit imperio.* Aristot.

Οὐκ ἔστιν εὖ ἄρξειν μὴ ἀρχθέντα.

80. *Boni ducis bonus comes.*

81. *Arbore dejectâ quivis ligna colligit.* Juvenal.

Δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.

82. *Solus sapit.* Homerus.

83. *Si tanti vitrum quanti margaritum.* Tertull.

84. *Mali principii malus finis.* Aeolus.

85. *Respublica virum docet.* Plutarch.

86. *Post malam segetem serendum est.* Seneca.

87. *Tunc canent cygni, cùm tacebunt gracculi.* Greg. Nazianzenus.

88. *Odi puerulos præcoci sapientiâ.* Apuleius.

89. *Festina lentè.*

90. *Priscis*

90. *Priscis credendum.* Tullius.

91. *Ignis, mare, mulier, tria mala.* Homer.

92. *Optimum obsonium labor.*

93. *Qui non litigat, cœlebs est.* Hieron.

Quia conjugati semper rixas habent.

94. *Simia est simia, etsi aurea gestet insignia.* Lucian.

95. *Simiarum pulcherrima deformis est.* Plato.

96. *Nemo mortalium omnibus horis sapit.* Plinius.

97. *Malum vas non frangitur.* Sophocl.

98. *Ne quære mollia ne tibi contingant dura.* Phurn.

99. *Duos qui sequitur lepores, neutrum capit.*

100. *Spem pretio emere.* Terent.

101. *Semper agricola in novum annum dives.*

Ἀεὶ γεωργὸς εἰς νέωτα πλέσιος.

102. *Scipioni arundineo inniti.* Isaias.

103. *Non est ejusdem multa & opportuna dicere.* Menand.

Χωεὶς τότ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.

104. *Levissima res oratio.* Synesius.

105. *Ignavis semper feriæ sunt.*

106. *Fontes ipsi sitiunt.* Cicero.

107. *Dulce bellum inexperto.* Veget.

108. Com-

108. *Compendiaria res improbitas, virtusque tarda.*
Σύντομος ἡ πονηρία, βραδεῖα ἡ ἀρετή.
109. *Insania non omnibus eadem.*
110. *Canes timidi vehementiùs latrant.*
111. *Leonem larvâ terres.* Diogen.
112. *Mortuo verba facis.* Plautus.
113. *Reti ventos venaris.* Lucianus.
114. *Aranearum telas texere.* Basilius.
115. *Cum diis pugnare.* Cicero.
Θεομαχεῖν.
116. *In cœlum jaculari.* Zenod.
117. *Contra stimulum calces.* Hieron. Terent.
118. *Ver ex anno tollere.* Herodot.
119. *Umbra pro corpore.*
120. *Lachrymâ nihil citiùs arescit.* Tullius.
121. *Multa noris oportet quibus Deum fallas.*
122. *A fonte puro pura defluit aqua.* Theogn.
123. *E se finxit velut araneus.*
124. *Tempus omnia revelat.* Tertull.
125. *Neque mel neque apes.* Tryph.
Μήτε μέλι μήτε μελίσσας.

1 In eos dici solitum qui recusant incommodum ferre, quod sit cum commodo quopiam conjunctum.

126. *Serere ne dubites.* Columell.

Ne pigeat ejuſmodi rerum aliquid moliri, è quibus parum diſpendii, ſed plurimum emolumenti poſſit proficiſci.

127. *Proba eſt materia, ſi probum adhibeas artificem.* Plaut.

Egregia quidem indoles ſi recte inſtituatur.

128. *Obedientia felicitatis mater.* Æſchines.
Πειθαρχία γὰρ ἐστι τῆς εὐπραξίας μήτηρ.

129. *Lupus pilum mutat non mentem.*

130. *Senectus ipſa morbus eſt.* Terent.

131. *Corpus ſine pectore.* Horat.

132. *Roſam quæ præteriit ne quæras iterum.* Ariſtoph.

133. *Moleſtum ſapientem apud ſtultos loqui.* Diogen.
Ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν.

134. *In pace leones, in prælio cervi.*

135. *Eſurienti ne occurras.* Theocr.

Fames enim exaſperat iracundiam.

136. *Figulus figulo invidet. Faber fabro.* Heſiod.
Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων.

137. *Inimicus & invidus vicinorum oculus.* Alcipp.

138. *Expertes invidentiæ Muſarum fores.*
Ἄφθονοι Μουσῶν θύραι.

139. *Jactantiæ comes invidia.* Homerus.

140. *Optat*

155. *Nota res mala, optima.* Plautus.

Dictum est apud Plautum sub personâ senis, suadere conantis amico ne uxorem malam repudiaret, aliam ducturus, propterea quod plerumque fit, ut qui commutat primum, pro malo pejus accipiat, tum ignotum pro noto, insuetum pro familiari.

156. *Sibi parat malum qui alteri parat.* Aristot.

157. *Colubrum in sinu fovere.* Æsop.

158. *Nemo læditur nisi à seipso.* Diogen.

159. *Malum benè conditum ne moveris.* Virgil.

160. *Fæcem bibat, qui vinum bibit.* Aristoph.

161. *Fumum fugiens in ignem incidi.*

162. *Jucundi acti labores.* Cicero.

163. *Ubi quis dolet, ibidem & manum habet.* Plut.
Ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὴν χεῖρ' ἔχει.

Plutarchus huc torquet, ubi quid sive dolet, sive delectat, ibi quisque linguam habet

164. *Meminisse gaudet laborum qui servatus est.*
Ἀλλ' ἡδὺ τὸν σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων.

165. *Conscientia mille testes.* Quintil.

Heu quàm difficile est crimen non prodere vultu.

166. *Nosce teipsum.* Plato.

Juvenalis : *E cælo descendit,*

Γνῶθι σεαυτόν.

167. *Se-*

167. *Secum vivere.*

Confine est cum illo: *Tecum habita.*

168. *Ne vities musicam.* Plutarch.
Μὴ κακουργεῖ τὴν μουσικήν.

Ne loquaris discrepantia, ne nova moliaris.

169. *Ubi paveris impera.*

170. *Jucunda rerum vicissitudo.* Aristot.
Μεταβολὴ πάντων γλυκύ.

171. *Iniquum petendum ut æquum feras.* Quintil.

172. *Summum cape, & modicum habebis.* Zenod.

173. *Donum quodcunque aliquis dat, proba.* Strabo.

174. *Ingens telum necessitas.*

175. *Feras non culpes quod vitari non potest.* Gellius.

176. *Deum sequere.*

177. *Mortuis non convitiandum.* Homerus.

178. *Jugulare mortuos.*

179. *Carpet citius aliquis quàm imitabitur.* Diogen.
Μωμήσεταί τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται.

180. *Tollenda mali occasio.* Homerus.

181. *Non semper erit æstas.* Hesiod.

182. *Cum licet fugere, ne quære litem.* Alcibiad.

183. *Oderint dum metuant.* Cicero.

184. *Bonæ leges malis ex moribus procreantur.* Macrob.

185. *Multa*

185. *Multa docet fames.*

Πολλῶν ὁ λιμὸς γίγνεται διδάσκαλος.

186. *Quærendæ facultates, deinde virtus.* Diogen.

187. *Mendico ne parentes quidem amici sunt.*

188. *Lunæ radiis non maturescit botrus.* Plutarch.

Convenit in eos qui conantur quod ob defectum virium non queunt perficere.

189. *Quod volumus sanctum est.* Augustinus.

190. *Patriæ fumus igne alieno luculentior.* Lucianus.

201. *Multi te oderint, si teipsum ames.*

202. *Sine rivali diligere.* Auson.

203. *Preces armatæ.*

M. Tullius πειθανάγκην appellat suasionem cum necessitate vique conjunctam; quales sunt Principum preces: Tacitus; *Preces erant quibus contradici non posset.*

204. *Pinguis venter sensum non gignit tenuem.* Hier.

Παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον.

205. *Homo homini Deus.*

206. *Ex otio negotium.* Lucian.

207. *Nequicquam sapit qui sibi non sapit.* Plautus.

208. *Quod adest boni consule.* Homer.

209. *Senesco semper multa addiscens.* Solon.

Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

210. *Nec*

210. *Nec passim, nec omnia, nec ab omnibus.* Ulpian.

Nam inhumanum à nemine accipere: sed passim vilissimum est, & omnia avarissimum.

211. *Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere.* Sueton.

Hodie vulgò celebratum durat, ubi quis est exactat durior atque instantior.

212. *Summum jus summa injuria.* Cicero.

213. *Destitutus ventis remos adhibe.* Hermol.

Cum res non succedit ut volumus, ad alia præsidia confugiendum est.

214. *Optimum alienâ insaniâ frui.* Plinius.

215. *Satius est initiis mederi quam fini.* Suidas.

216. *Post bellum auxilium.* Suidas.

217. *Ægroto dum anima est, spes est.* Cicero.

218. *Spes alunt exules.* Euripid.

219. *In beato omnia beata.* Horat.

A divitibus omnia magnificé fiunt.

220. *Mulierem ornat silentium.* Cophos.

221. *Quam quisque novit artem in hac se exerceat.* Cicero.

222. *Inscitia confidentiam parit.* Thucidid.

223. *Aliam ætatem alia decent.*

224. *Emere*

224. *Emere malo, quàm rogare.* Suidas.

225. *Ante tubam trepias.* Zenod.

226. *Mulier imperator & mulier miles.* Plutarch.

Quoties totum negotium ignavis commissum est.

227. *Vir fugiens & denuò pugnabit.* Plutarch.
Ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται.

228. *Initio confidens in facto timidus.* Eustath.

229. *Lingua bellare.* Aristoph.

230. *Cum adsit via, semitam quæris.* Homer.

231. *Fumos vendere.* Martial.

Principum benevolentiam simulato commendationis officio per occasionem familiaritatis pretio vendere.

232. *Leonis catulum ne alas.*

Admonet adagium non esse fovendam potentiam quæ leges possit opprimere.

233. *Leonina societas.*

Cum omne commodum ad unum aliquem redit, reliquis vi fraudatis.

234. *Dimidio vitæ nihil differunt felices ab infelicibus* Plutarch.

Somno qui velut fœnerator dimidium vitæ aufert.

235. *Vita hominis peregrinatio.* Plato.

236. *Longæ regum manus.* Ovidius.

237. *Inest & formicæ bilis.* Lucianus.
Ἔνεστι κἂν μύρμηκι χολή.

238. *Malè parta malè dilabuntur.* Plautus.

239. *Malis ter mala.* Stobæus.
Τοῖς κακοῖς τρία κακά.

240. *Si cuique mores fingunt fortunam.* Cornelius Nepos.

241. *Vindicta tarda sed gravis.* Homer.

242. *Adoraturi sedeant.* Plutarch.

243. *Præterita semper meliora.* Diogenes.
Ἀεὶ τὰ πρῶτα βελτίω.

244. *Felix qui nihil debet.*

245. *Bos lassus fortius figit pedem.* Hieron.

SENTENTIÆ BREVES, è solis Græcis excerptæ.

1. *Præstat principio mederi, quàm fini.*
Ἀρχὴν ἰᾶσθαι πολὺ λῷον ἢ τελευτήν.

2. *Tutius est tacere quàm loqui.*
Ἀσφαλέστερον τοῦ λέγειν τὸ σιγᾶν.

3. *Sponte*

3. *Sponte Deus bona emittit.*

Αὐτομάτως ὁ θεὸς ἀνίησι τ' ἀγαθά.

4. *Vir sapiens forti melior.*

Βέλτερος ἀλκήεντος ἔφυ σεσοφισμένος ἀνήρ.

5. *Brevis voluptas mox doloris est parens.*

Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς τίκτει λύπην.

6. *Vetulus simius non capitur laqueo.*

Γέρων πίθηκος οὐχ ἁλίσκεται πάγῃ.

7. *Frustra senem lapsum in juventa corrigas.*

Γέροντα δ' ὀρθοῦν φλαῦρον, ὃς νέος πέσοι.

8. *Senectus omnimoda mutilatio; omnia habet, & omnium indiget.*

Γῆρας ὁλόκληρός ἐστι πήρωσις, πάντα ἔχει, καὶ πᾶσιν ἐνδεῖ.

9. *Senectus atque paupertas duo sunt vulnera immedicabilia.*

Γῆρας καὶ πενία δύο τραύματα δυσθεράπευτα.

10. *Lingua maledica improbæ mentis argumentum.*

Γλῶττα βλάσφημος διανοίας κακῆς ἔλεγχος.

11. *Lingua demens pœnæ conciliatrix.*

Γλῶσσα ματαία ζημία προστρίβεται.

12. *Lingua quo vadis urbem instaurans, & rursum illam subvertens?*

Γλῶσσα ποῦ πορεύῃ, πόλιν ἀνορθώσασα, καὶ πάλιν καταστρέψασα.

 13. *Silentium*

13. *Silentium & taciturnitas, ô mulier, vestrum decorat genus.*

Γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.

14. *Confide verum proloquens, nunquam cades.*
Θάρσει λέγων τ' ἀληθὲς, ἐ σφαλῆ ποτέ.

15. *Deo favente livor haud quicquam potest; at non favente nil potest ullus labor.*

Θεȣ̃ διδόντ⊙, ȣ̓δὲν ἰσχύει φθόν⊙ κ̀ μὴ διδόντος ȣ̓δὲν ἰσχύει κόπ⊙.

16. *Nempe otiosis nullus adsistit Deus.*
Θεὸς τε τοῖς ἀργȣ̃σιν ȣ̓ παρίςαται.

17. *Medela linguæ ventris abstinentia.*
Ἴαμα γλώττης ἐγκράτεια κοιλίας.

18. *Ubi enim timor, ibi & pudor.*
Ἵνα γδ δέ⊙, ἔνθα κ̀ αἰδώς.

19. *Æqualitas bellum non parit.*
Ἴσα πόλεμον ȣ̓ ποιεῖ.

20. *Tempus anima rei.*
Καιρὸς ψυχὴ πράγματ⊙.

21. *Audire nempe quàm loqui præstat malè.*
Κακῶς ἀκȣ́ειν κρεῖσσον ἢ λέγειν κακῶς.

22. *Honesta paupertas prior quàm opes malæ.*
Καλῶς πενεῖν, ἢ πλȣτεῖν κακῶς.

23. *Commune naufragium omnibus est consolatio.*
Κοινὸν ναυάγιον τοῖς πᾶσι παραμύθιον.

24. *Præ-*

24. *Præstat ipsum esse plurimi, quàm res plurimi possidere.*

Κρεῖσσον αὐτὸς εἶναι πολλοῦ ἄξιος, ἢ κεκτῆσθαι πολλοῦ ἄξια.

25. *Optima loquere, pulcherrima fac.*
Λέγειν μὲν τὰ ἄριστα, πράττειν δὲ τὰ κάλλιστα.
26. *Lapis qui volvitur algam non generat.*
Λίθος κυλινδόμενος, φῦκος οὐ ποιεῖ.
27. *Lupus pastor.*
Λύκος ποιμήν.
28. *Certamen non admittit causationes.*
Ἀγὼν οὐ δέχεται σκήψεις.
29. *Os ostio carens.*
Ἀθύρωτον στόμα.
30. *Infructuosus rebus in malis pudor.*
Αἰδὼς γὰρ ἐν κακοῖσιν οὐδὲν ὠφελεῖ.
31. *Audi quæ ex corde dicuntur.*
Ἄκουε τὰ ἀπὸ καρδίας.
32. *Non id quod magnum est, pulchrum est: sed id quod pulchrum, magnum.*
Ἀλλ᾽ οὐ τὸ μέγα εὖ ἐστι, τὸ δ᾽ εὖ μέγα.
33. *Delicti causa, melioris ignorantia.*
Ἁμαρτίης αἰτίη, ἡ ἀμαθίη τοῦ κρείσσονος.
34. *Simul da, & accipe.*
Ἅμα δίδου καὶ λάμβανε.

35. *Viri probi tyrannidem pulchrum est pati,*

Ἀνδρὸς ὑπ' ἐσθλοῦ καὶ τυραννεῖσθαι καλόν.

36. *Si amicos oderimus, quid faciemus iis qui nos oderunt.*

Ἂν τοὺς φίλους μισῶμεν τί ποιήσομεν τοὺς μισοῦντας.

37. *Nullum rebellione majus est malum.*

Ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν.

38. *Si claudo cohabites, subclaudicare disces.*

Ἂν χωλῷ παροικήσῃς ὑποσκάζειν μαθήσῃς.

39. *Omne solum viro forti patria est.*

Ἅπασα δὲ χθὼν ἀνδρὶ γενναίῳ πατρίς.

40. *Sermo simplex veritati convenit.*

Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

41. *Prudentiæ sunt universa subdita.*

Ἅπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίσταται.

42. *Trepidum opes, at gratum animo sunt malum.*

Δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

43. *Gladius calumniâ acutior, modo gladius calumniatorem antevertat.*

Διαβολῆς ὀξύτερον τὸ ξίφος, εἰ τὸ ξίφος προφθάσει τὸν διαβάλλοντα.

44. *Lis en parit lis, noxa item noxam parit.*

Δίκη δίκην ἔτικτε καὶ βλάβη βλάβην.

45. *Quærentibus bona vix obveniunt, mala autem etiam non quærentibus.*

Δίζημένοισι

Διζημένοισι τ' ἀγαθὰ μόλις παραγίνεται, τὰ δὲ κακὰ καὶ μὴ διζημένοισι.

46. *Bis pueri senes.*

Δὶς παῖδες οἱ γέροντες.

47. *Turpe est eundem bis ad lapidem impingere.*

Δὶς πρὸς τὸν αὐτὸν αἰσχρὸν προσκρούειν λίθον.

48. *Ad imbecilles imbecillis advenis.*

Εἰς ἀσθενοῦντας ἀσθενῶν ἐλήλυθας.

49. *Unus vir non omnia videt.*

Εἷς ἀνὴρ οὐ πάνθ' ὁρᾷ.

50. *Ex aspectu hominibus nascitur amor.*

Ἐκ τοῦ εἰσορᾷν γίνεται ἀνθρώποις ἐρᾷν.

51. *Ex unguibus leonem.*

Ἐκ τῶν ὀνύχων τὸν λέοντα.

52. *Me quidem si insaniant, te autem si sapiant.*

Ἐμὲ μὲν ἂν μανῶσι, σὲ δὲ ἂν σωφρονῶσι.

Phocionis responsio adversus nescio quem importune sibi occinentem te Phocion interficient Athenienses.

53. *Solertia capiuntur quae aliqui capi nequeunt.*

Ἐπινοίαις θηρεῦται τὰ ἀθήρατα.

54. *Res juvenum, consulta virum, sunt vota senectae.*

Ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ γερόντων.

55. *Aut opportunum silentium, aut sermonem utilem habe.*

Ἢ

Ἢ σιγὴν καίειον, ἢ λόγον ὠφέλιμον.

56. *Modestius de se sentire, aut plus virium habere oportet.*

Ἢ φρονεῖν ἔλασσον, ἢ δύνασθαι δεῖ μεῖζον.

57. *Ubi virtuti suus honos deest, improbitas licentius grassatur.*

Μὴ τιμωμένης ἀρετῆς, ἡ κακία παῤῥησιάζεται.

58. *Certamen exile haud decus magnum parit.*

Μικροῦ δ' ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

59. *Una hirundo non facit ver.*

Μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ.

60. *Odi sophistam quisquis haud sapit sibi.*

Μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός.

61. *Alii laboris nulla habetur gratia.*

Μόχθου γὰρ οὐδεὶς τοῦ παρεληλυθότος λόγος.

62. *Stultus tacere nescit.*

Μωρὸς σιωπᾶν οὐ δύναται.

63. *Mens videt, & mens audit.*

Νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει.

64. *Servare leges patrias pulchrum ac bonum.*

Νόμοις ἕπεσθαι τοῖς ἐγχωρίοις καλόν.

65. *Par cum Diis parentibus lege est honos.*

Νόμος γονεῦσιν ἰσοθέοις τιμὰς νέμει.

66. Mercre

66. *Mœrore morbum perpeti minus grave.*
Νόσον πολὺ κρεῖττόν ἐστι ἢ λύπην φέρειν.
67. *Morbus amicitiæ assentatio.*
Νόσος φιλίας ἡ κολακεία.
68. *Lignum curvum nunquam rectum.*
Ξύλον ἀγκύλον οὐδέποτ᾽ ὀρθόν.
69. *Deo volente ridet & flet quilibet.*
Σὺν τῷ θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ καὶ ὀδύρεται.
70. *Communis Mars perimentem sæpe perimit.*
Ξυνὸς Ἐνυάλιος καὶ τὸν κτανέοντα κατέκτα.
71. *Punit superbè se gerentes Jupiter.*
Ο᾽ Ζεὺς κολάζει τοὺς ἄγαν ὑπερφρονῶν.
72. *Domus amica, domus optima.*
Οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος.
73. *Domi manere convenit felicibus.*
Οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.
74. *Vinum & pueri veraces.*
Οἶνος καὶ παῖδες ἀληθεῖς.
75. *Iones liberi quidem mali, servi, autem probi.*
Οἱ Ἴωνες, ἐλεύθεροι, μὲν κακοὶ, δοῦλοι δὲ ἀγαθοί.
76. *Mundus scena, vita transitus, venisti, vidisti, abisti.*
Ο᾽ κόσμος σκηνὴ, ὁ βίος πάροδος· ἦλθες, εἶδες, ἀπῆλθες.

77. *Tem-*

77. *Tempus levabit ſoſpitator omnium.*

Ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει χρόνος.

78. *Oratio quidem admirabilis, ſed qui illam profert non credendus.*

Ὁ μὲν λόγος θαυμαστὸς, ὁ δὲ λέγων ἄπιστος.

79. *Quiſquis bis naufragium faciet, fruſtra Neptunum accuſat.*

Ὅστις δὶς ναυαγήσει μάτην μέμφεται Ποσειδῶνα.

80. *Non ſinit me dormire aut negligentius agere Miltiadæ trophæum.*

Οὐκ ἐᾷ με καθεύδειν οὐδὲ ῥαθυμεῖν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. Vox Themiſtoclis.

81. *Non potes Phocione amico & aſſentatore uti.*

Οὐκ δύνῃ Φωκίωνι φίλῳ χρῆσθαι καὶ κόλακι.

82. *In eo quod non neceſſarium eſt, neceſſario uteris.*

Οὐκ ἐν δέοντι χρῇ τῷ δέοντι.

83. *Nil prorſus æqui cogitat vir urbicus.*

Οὐδὲν φρονεῖ δίκαιον ἀστικὸς ἀνήρ.

84. *Homini cum Deo nefas contendere.*

Οὐκ ἔστι πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι.

85. *Non locus virum, ſed vir locum glorioſum facit.*

Οὐχ ὁ τόπος τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ αὐτὸν ἔντιμον ποιεῖ.

86. *Clavus*

86. *Clavus clavo pellitur.*

Πάτ7ολος πατ7άλῳ προσκρούεται.

87. *Paupertas sapientiam sortita est.*

Πενίη σοφίην ἔλαχεν.

88. *Multa cadunt inter calicem supremáque labra.*

Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου.

89. *Nempe, ut loquuntur, gloriæ est labor parens.*

Πόνος γὰρ ὡς λέγουσιν εὐκλείης πατήρ.

90. *Me copiosè multa ob invidiam doces, ut multa post audita, nil discam tamen.*

Πολλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον· Ὅπως ἀκούων πολλὰ μηδὲν ἓν μάθω.

91. *Sæpe etiam est stultus valde opportuna locutus.*

Πολλάκις καὶ μωρὸς ἀνὴρ κατὰ καίριον εἶπεν.

92. *Quæ manibus tenentur meliora sunt iis quæ expectantur.*

Τὰ ἐν χερσὶ κρατούμενα, μείζονά ἐστι τῶν προσδοκωμένων.

93. *Opes amicos comparant mortalibus.*

Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.

94. *Veritatem reticere, aurum est sepelire.*

Τὸ σιγᾶν τὴν ἀλήθειαν χρυσὸν ἐστι θάπτειν.

95. *Amans, circa rem amatam cæcus redditur.*

Τυφλοῦται περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν.

96. *Audere*

96. *Audere multa, ut multa peccentur facit.*

Τὸ πολλὰ τολμᾶν, πολλὰ ἁμαρτάνειν ποιεῖ.

97. *Quæ consequi non possis, ne aggrediaris.*

Τῶν ἀνεφίκτων μὴ ἐπιχείρει.

98. *Pulchrorum etiam autumnus pulchur est.*

Τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλὸν ἐστιν.

99. *Nam laborantem etiam Deus juvat simul.*

Τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

100. *Plurium calculus vincit.*

Τῶν πλειόνων ἡ ψῆφος νικᾷ.

101. *Ab æquitate vincier pulchrum ac bonum.*

Ὑπὸ τοῦ δικαίου δ' ἐστὶν ἡττᾶσθαι καλόν.

102. *Formidabilior cervorum exercitus duce leone, quam leonum cervo.*

Φοβερώτερόν ἐστιν ἐλάφων στρατόπεδον ἡγουμένου λέοντος, ἢ λεόντων ἐλάφου.

103. *Amare ineptè, nil ab odio discrepat.*

Φιλεῖν ἀκαίρως ἴσον ἐστὶ τῷ μισεῖν.

104. *Amans quæ non oportet, non amabis quæ oportet.*

Φιλῶν ἃ μὴ δεῖ, οὐ φιλήσεις ἃ δεῖ,

105. *Amat enim Deus omnia eminentia deprimere.*

Φιλέει γὰρ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν.

106. *Mortalem existentem non oportet altum sapere.*

Φρονεῖν δὲ θνητὸν ὄντ' οὐ χρὴ μέγα.

107. *Tuamet lyra utitor, non proximi.*

Χρῶ τῇ σεαυτοῦ λύρᾳ, μὴ τῇ τοῦ πέλας.

108. *Magistratus virum demonstrat.*

Ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι.

109. *Tacere oportet, aut silentio potiora loqui.*

Χρὴ σιγᾷν, ἢ κρείσσονα σιγῆς λέγειν.

110. *Auro loquente sermo inanis omnis est.*

Χρυσοῦ λαλοῦντος, πᾶς ἀπρακτεῖται λόγος.

111. *Persuadet naurum quidlibet, silens tamen.*

Πείθειν γὰρ οἶδε καὶ πέφυκε μὴ λέγειν.

112. *Probrum artis medicæ imperitorum, manifesta laus est medicorum.*

Ψόγος ἀνιάτρων ἔπαινος ἄντικρυς ἰατρῶν.

113. *Mons parturivit, deinde murem enixus est.*

Ὤδινεν ὄρος, εἶτα μῦν ἀπέτεκεν.

114. *Cui nihil satis, huic etiam nihil turpe.*

Ὧι ἱκανὸν οὐδὲν, τούτῳ γε αἰσχρὸν οὐδέν.

115. *Tace puer, multum boni in silentio.*

Ὦ παῖ, σιώπα, πόλλ' ἔχει σιωπὴ καλά.

FINIS.

SUBJUNGITUR

Alterius Delectus Specimen,

Ex nuperis, maxime,

POETIS

Ab Electoribus

PRÆTERMISSIS.

Londini, Anno 1686.

Præfatio.

DIvenditâ propè Editione Londinensi *Delectûs Epigrammatum*, cùm novam Bibliopola meditaretur cuperetq; ut ea Auctario aliquo Poeticò cumulatior prodiret, venit mihi in mentem (quod aliquot abhinc annis inaudiveram) ornatissimum virum *Ph. Fowke* M. D. nonnulla, haud indigna quæ gravissimo Delectui adjicerentur, ex multâ poetarum lectione annotâsse: Per litteras itaq; rogavi, ut si quando fructus otii daretur ab utilioribus artis suæ studiis & occupationibus ad politiorem literaturam imprimisq; Poeticen recolendam, excerpere ea & publici juris facienda communicare dignaretur; perbenignè adeò (ut est ad comitatem unicè factus) festinante calamo

 exscripsit

exſcripſit meoq; arbitrio permiſit, quæ Additamenti nomine habes, Lector, Epigrammata ſive mavis Poematia.

Monendus es autem hæc non ad Diſſertationis normam accuratè exigenda eſſe, neq; enim illud fuiſſe Electoris noſtri propoſitum videtur, ſed potius limites Poeſeos nimis anguſtè conſtitutos protendere, & patentiorem ingenio campum aperire, quo latiùs exſpatietur & liberiùs ſe exerceat.

Duo præcipuè in ſeligendis Epigrammatis graviſſimi Cenſores videntur ſpectâſſe, *morum integritatem* & *conjunctam naturæ veritatem*: alteri quidem optimè conſultum eſt rejectis quibus inerant *immunda ignominioſaq; dicta*, in alterâ verò ſeveram nimis (detur verbo venia) cenſuram egerunt: qui enim Fabulas rejiciunt propriam Poeſeos materiam qui Fictionem animam ipſam Poeſeos excludunt, nec illi liberum Poetices genium intra nimias anguſtias coercent: Quod nolumus dictum exiſtimari in invidiam doctiſſimorum Criticorum,

ticorum, quorum judicio plurimum tribuimus; ita tamen Epigrammata illorum regulis convenientia maximè probamus, ne quæcunq; iis minus respondeant continuò improbanda fateamur.

Duplici quippe Poeseos fine ab optimo Artifice proposito & *Prodesse* & *Delectare*, illum (utpote longè nobiliorem) ita sedulò spectabant, ut magnam hujus partem prætermitterent: quòd cùm varia delectatio è Poesi orta, sit humana admodum & liberalis animi remissio, & ad acuenda puerorum ingenia mirè efficax; visum est operæ pretium hujusmodi Amænitatum Poeticarum (inter quas aliquot Amatoriis locus est restitutus) specimen exhibere, in tenui plerumq; materiâ, nec tamen ideò minori cum laude; nam in lusibus hisce nugisq; non argumenti dignitas sed fælicitas inventi advertenda est.

In summâ cùm imagines ad veri imitationem effictæ gratâ jucunditate teneras mentes influunt, & insitam ingenii vim exsuscitant; fruatur ingenua

juventus utili oblectatione ex hoc posteriore Delectu Epigrammatum; quinetiam (hortante Quintiliano) *audeat hæc ætas plura & inveniat, & inventis gaudeat, sint licet illa non satis interim sicca & severa, facile remedium est ubertatis,* &c. Ne verò luxuriet nimiùm indoles læta, & libertas fingendi in licentiam excidat; sæpiùs obverſetur animo Poetica meditanti monitum illud summi Artificis,

Ficta voluptatis causâ sint proxima veris.

Johannis Lud. Balsacii Galli Vi. Cl. Epigramma in Epigramma.

Malim Elegos, malim longas componere sylvas :
Heu ! quàm difficilis res Epigramma mihi est!
Nempè illic possum spatioso currere campo.
Hîc angusto agilem flectere cogor equum.
Sat fuerit scripsisse alibi castè atque latinè,
Hic lepor & brevitas mixta lepore decet.
Ni lectum legisse juvet, ne pruriat auris ;
Judice me, Versus, non Epigramma leges.

Non inelegans, ut mihi videtur, & compendiosa descriptio genii & structuræ hujus Carminis: cæterùm ut accuratissimè innotescat Junioribus, quibus salivam movent istiusmodi deliciæ, diligentèr relegenda est pulcherima de Pulchritudine &c. Dissertatio.

Lis & Victoria mutua.

Bella inter geminos plusquam Civilia Fratres
Traxerat ambiguus Religionis apex :
Ille Reformatæ Fidei pro partibus instat,
Iste reformandam denegat esse fidem :
Propositis causæ rationibus, alterutrinque
Concurrêre pares, & cecidêre pares :

Quod fuit in votis, fratrem capit alter uterque,
Quod fuit in fatis, perdit uterque fidem:
Captivi Gemini nullos habuêre triumphos,
Sed Victor victi transfuga castra petit:
Quod genus hoc pugnæ est? ubi victus gaudet uterq;
Et tamen alteruter se superasse dolet.

Epigramma Doct Gulielm. Alabaster in Fratres Johan & Gulielm. Reynolds sese mutuò in diversam fidem pertrahentes.
Vide D. Foulii Histor. Conjurat. & Proditi Papis. p. 421. vel Heylynj Cosmograph. p. 303.

Κηριοκλέπτης ex Theocrit. Idyl. 19. Jul. Cæsaris Scaligeri Vi. Cla.

Dum cellas vexat digitis, furtimq; pusillâ
Surripit argutus mella Cupido manu:
Parca operis vindex securum & plura parantem
Verrere, sæva fero vulnere fixit apes.
Excutit ille hostem, ad terram pede pulsat, & udo
Ter quater incensam perflat ab ore manum.
Ignea tum lacrymans ostendit vulnera matri
Singultans pressis blæsa superciliis;
Quòdque adeo tenui sævisset barbara telo,
Tantula sit tanti vulneris auctor apes?
Cui ridens Genetrix: ne me his incesse querelis:
Tu quoque tam parvus vulnera quanta facis?

Idem

Idem argumentum interprete Jacobo Windet, M. D.

QUando Amor aërio manantes nectare ceras
Diripuit, digitos improba punxit apes;
Ille dolens sufflare manum, terrâq; recussâ
Exilit, & matri saucia membra refert.
Et conquestus, apes quod parvæ cuspidis ista
Quamlibet exiguæ, vulnera tanta darent:
Nonne & apum similis tu? rettulit illa renidens:
Quamlibet exiguus vulnera quanta facis!

Jacob. Windett, non ita pridem Coll. Regal. Med. Lond. Socius. Vir, tam in suâ arte, quam in omnis generis politioris litteraturæ scientiâ percelebris, quantum in poeticâ valuit, ostendunt, quæ extant specimina, in Immane illud Caroli Regis Parricidium χιλιαστικὸν cum ejus indignatione ad Augustiss. Carolum secundum Reducem, &c. Aurea carmina & Ære perenniora.

Ejusdem viri Clariss. In F. Petrarchæ poemata quibus Lauram suam prosequitur.

QUàm pulchrâ flammâ incaluit tibi vena, tepores
Quanti insunt numeris, dive Petrarcha, tuis?
Nec virgo abludit nec dives vena, videtur
Arsisse hic Daphnen alter Apollo suam.

Fabula Phæbi & Daphnes Edmundi Walleri Armig. Angli. magni nominis & meritò Poetæ apud nos in ſermone patrio.

Arcadiæ Juvenis Thyrſis, Phæbiq; ſacerdos
Ingenti fruſtra 1. *Sachariſſæ ardebat amore.*
Haud Deus ipſe olim Daphne majora canebat,
Nec fuit aſperior Daphne, nec pulchrior illâ.
Carminibus Phæbo dignis premit ille fugacem
Per rupes, per ſaxa volans, per florida vates
Paſcua, formoſam nunc his componere nympham;
Nunc illis crudelem inſanâ mente ſolebat.
Audiit illa procul miſerum, Citharamq; ſonantem
Audiit, at nullis reſpexit mota querelis.
Ne tamèn omnino caneret deſertus, ad alta
Sidera perculſi referunt nova carmina montes.
Sic non quæſitis cumulatus laudibus, olim
Elapſâ reperit. 2. *Daphne ſua laurea Phæbus.*

Nota eſt fabula Phæbi & Daphnes-Synonim. voc. gr. & Daphnes & Laurûs.

1. Sachariſſa nomen affictum Amaſiæ ſuæ.
2. Amaſiam ſuam perdidit, retulit tamèn doctarum præmia frontium, hederam vel Laurum tàm doctis quàm Imperatoribus dicatam magno cum acumine & elègantiâ in Idiomate noſtro.

Like Phæbus thus acquiring unſought praiſe,
He catch't at Love and fill'd his Arm with Bays.

R O-

RORELLA
Abrahami Couleii Angli.

Sol tibi se præbet nimium natura benignam,
Et vitæ tempus dapsile mollis habes.
Flos micat argento, *tegitur* lanugine *corpus*
Purpureâ, *& venis* aureus humor *inest.*
Nec non in calicem *folium tibi quodq; cavatum est,*
Et potu *nunquam non tumet ille* Calix.
Exsiccare illum non Commessator Apollo,
Non acris potor Syrius *ipse valet.*
Arentes circum despectos turgida campos
Fluminibusq; *ipsis invidiosa mades.*
Et bibis & rides sitibundos improba menses,
Hydra *rebullit aquæ prodigiosa novæ.*
Te tuus irrorat Nilus *de* fonte latenti,
Et jubet invito luxuriare Jove.

Hem! tibi unam aristam nedum spicilegium ex divite messe libri Plantarum, quem latine edidit Ab. Couleius noster Anglorum Pindarus Maro Flaccus, uti meritissimè in Cippo Marmoreo inscribitur, Poeta natus Divinus, supra omne præconium celebris, ad ipsum fontem harum amænitatum studiosa juventus releganda est. Rorella, Ros solis, Rorida & corruptè apud vulgus Rosa solis, Anglicè *Sun-dew*, quæ nomina sortita est, quòd magno naturæ miraculo, rore semper madescat, & tum maximè cum Sol ferventissimus est, quasi ab ipso Sole ros in eam dilaberetur. Itaq; meridie colligi jubent, veteribus nota non erat, itaq; Græcum nomen (misella) non habet, &c. idem.

Renati

Renati Rapin è Soc. Jes. Theologi. Poetæ Latini hujus sæculi longè celeberrimi.

Erramus & nos Belleurî, vanus tenet
Ac fascinat præpostera
Severitatis cultus : austeri palam
Volumus videri, nec sumus.
Loquimur severa, & delicatè vivimus :
Sic indoles est sæculi.
Crepare mores inverecundi bonos
Audemus, & nostri jacent.
Fadâq; molles diffluunt inertiâ
Ætatis hujus in probrum.
Longinqua velis navigamus æquora ;
Pontiq; ridemus minas.
Negotioso ut serviamus Luxui :
Quæcunq; naufragio venit.
Pretiosa res est : mensæ & abaci à finibus :
Mundi offeruntur ultimis.
Lignumq; fuco discolore patrium,
Maculisq; deformat faber,
Ut insolens quid atq; peregrinum exprimat.
Nostra palato desipit,
Vulgare quicquid atq; plebeium sapit.
Nivesq; 1. pænas montium
Laboriosas facere delicias gulæ
Studemus, per artes novas.

Partuq;

Partuq; fructus arbores 2. *Adultero*
Dum parere ferro cogimus.
Nil esurimus obvium & parabile,
Est vile quod pronum est nimis;
Regum illa vestis, Principumq; purpura
Nostros in usus viluit.
Spectatur altas Optimatum per domos
Jam 3. *purpurata servitus.*
Pro foribus ipsis turba famulantium fremit,
Longisq; oberrat atriis
Populo visenda, se sui ostentans heri
Coloribus sub splendidis.
Amnes regesto submoventur è solo,
Campi innatantur amnibus;
Et substruendis molibus terra intimis,
Perfossa visceribus gemit:
Fastu insolenti magna privatæ domus
Struuntur in Palatia.
Marmore superbum limen est, & grandibus
Addenda tectis porticus,
Aurisq; aperta perviis, longum explicat
Se per columnarum ordinem.
Opulenta splendant sumptuosa ædibus
Aulæa: Crystallus domum
Lucet per omnem multa: laqueare nitet
Auro nitenti perlitum:
Ferro vibratam, perq; nexus tortiles,
Pexam renodamus comam;
Trans mare petitis crinibus, quos nutriit
Et vendidit 4. Britannia.
Et per colores non suos nigrum caput
Mutare flavo discimus:

Ori

Ori paratur arte medicatus rubor,
Genasq; fucus inficit,
Manus olentes roribus Jasmineis,
Roseis capillos ungimus:
Pictamq; plumis addimus superbiam
Tumidum ut inumbremus caput:
Fastidiosus nomina exhaüsit novis
Antiqua luxus vestibus.
Monilibusq; colla torquata exteris,
Census maritæ conjugum
Dotesq; vendunt, ut novum formæ decus
Parent & exponant Procis.
Virgata vestis moris externi placet
Vestes supra jam patrias!
Sed latera amictu deprimunt arctissimo
5 *Undè gracilescant virgines.*
Comptumq; velo dum levi obnubunt caput
Ardent videri, dum latent:
Et dissolutis induuntur vestibus;
6. *Ut pateat insidiis pudor.*
Hoc mersa cæno Civitas non se amplius
Agnoscit, & sui pudet.
Morum hæc ruina dedecusq; seculi
Longa est querelarum seges.
Et digna, cur per insitam modestiam
Frugalitatem per tuam
Sanctosq; mores, temporis tam perditi
Hanc improbaturos luem,
Placandus ad te provocarem Belleuri
Et rumperem silentium.

1. Nives

1. Nives montes mole suâ prementes, & arcentes genialem solis fervorem in cryptis asservatas ad calices refrigerandos.

2. Non genuino sed adoptivo & insititio.

3. Vestis servilis locupletis Domini symbolum.

4. Britannia, Suecia, Dania, gentesq; versus Aquilonem capillos subflavos & candicantes (ut plurimum) habent frequentiùs quàm quæ ad Austrum. 5. Tametsi bona est natura, reddunt curaturâ junceas. *Terent*, in *Eunuch*.

6. Velamenta Diaphana, pellucida, Byssina vel Bombycina, multicia. *Juvenal. Sat.* 2.

Ejusdem ad Cicadam.

O *Quæ virenti graminis in toro*
Cicada, blandè sidis, & herbidos
Saltus oberras, otiosos
Ingeniosa ciere cantus:
Seu fortè adultis floribus incubas,
Cæli caducis ebria fletibus ;
Gaudesve persultare campi
Graminei virides *per* umbras:
Seu voce concors accinis æmulâ,
Pagi eruditas inter arundines ;
Aut provocatos cantilenis
Agricolas animosa vincis :
Seu per loquaces garrula rivulos,
Stridore rauco ludis agrestibus:
Lassis fatigatisq; bobus
In medio modulamen æstu,

Exagerati

Exaggerati seu tibi Nectaris
Rorem ministris perpluit imbribus
Cælum, coronatosque gemmis
Roriferis thalamos adornat.
Ades canenti; dùm tibi marmore
Vates perenni, carminibus bonus
Molitur immortale templum
Unde per ora virûm volabis.

——Ejusdem ad illustriss. Principem Senatus Lamonium in fontem Polycrenen

O fons, ocelle ruris atq; uber tui!
Heri o voluptas innocens!
Tuamne certem pauperis venâ ingeni
Æquare vates copiam?
Cui par nec ille fuerit Aonius liquor
Movere cantus efficax:
1. *Nec qui Sicano gurgite intactus fugit*
Amnem maritum respuens.
Non te superbo 2. *Parius hinc ambit lapis,*
Hinc concha dives margine.
Non alta regum tecta, picto in Alveo
Tumidus videri, perluis.
3. *Sed musco & udo gramine agrestem paras*
Tibi ipsi Thalamum rusticus:
Et inter umbras, atque aperta vallium
Vitreo fugax curris pede:
At ne pudori sit tamen, quod nil manus
Tibi fabra cultûs addidit;
Caduca dos est artis, æternus manet
Crescitque naturæ decor.

Sorte

Sorte o tuâ beate! Lamonidæ *places;*
Hunc nuda simplicitas capit.
Fuci animus expers scilicet, mores suos
In te intuetur & probat:
Ac nunc in undis lenè decurrentibus
Placidoque fusis agmine.
Siticulosis specimen eloquii exhibes
Blandè influentis auribus:
Nunc liberalem pingis, & avaras opes
Sibi retinere nescium;
Seu cùm ardet æstas, feras bonus violis opem
Herbisq; supplicantibus;
Seu vitæ egentes arbores felicibus
Rigando lymphis recreas.
Nec te rapacis more torrentis juvat
Latè ruinis crescere,
Corripere messes, nemora, cumq; ovilibus
Ipsas colonorum domos:
Herum æmularis nempe, quem nulli gravem
Cuncti benignum sentiunt:
Hunc ipse sentis, quando reclinans caput
Amatæ in oræ gramine
Æstum liquore temperat gelido, & suis
Te consecrat sudoribus;
Trepidæ laborant undæ, & alternis manus
Gaudent adorare osculis;
Justâ hinc tumentes se ferunt superbiâ
Dulcique plenæ imagine
Monti, obviisve vallibus Lamonium
Fluctu loquuntur garrulè.

Jure

Jure ergo, Fons venuste, delicias suas
Suosque amores te vocat :
Teq; Polycrenen jure dici vult, novo
Plaudente famâ nomini.
4. *Certè Hippocrenen occupatam Barbaris*
Meliore reddas omine ;
Phœbo & relicto, sacra Musarum Cohors
Unum colat Lamonium.

1. Nota est Historia Arethusæ & Alphei in Sicilia fluminum quæ aquas non intermiscent. Idem dicitur de torrente cum Lacu Lemano immiscibili.

2. Paros insula, Cycladum una, nobilis marmoris copiâ & elegantiâ. 3. Quanto præstantius esset Numen aquæ viridi, si margine clauderet undas Ripa, nec ingenuum violarent marmora tophum? *Juv. Sat.* 3. v. 18.

4. Hippocrene fons celebris Poetis, quem natum fabulantur ex ictu ungulæ Pegasi equi alati in Bæotiâ juxta Heliconem, jam à Turcis occupatum.

Fons Pamphilius Innocentii X. Pont. Max. opus admirabile in Circo Agonali Romæ.

Ferdinandus lib. Baron de Furstenberg.

ORbis quadrifidi simulachrum cernis in urbe
Flumina qui nostro fonte quaterna bibis:
Hic Ganges, hic qui dulces Argenteus amnis
In mare, perrupta, 1. *Doride, volvit aquas.*

Hic

Hic Ister pronâ recubat septemfluus urnâ,
Et totidem Nilus cornua fronte gerit.
2. *Omnes Roma parens gentes complexa, ministrat*
Omnibus ex uno fonte salutis aquam.

1. Doris nympha marina pro mari ipso. Amnis argenteus Hispanis dictus Rio de la Plata, *h. e.* ab argento, leucarum quadringinta ostio in mare fertur adeo violentus, ut indè nautæ dulces hauriant aquas, priusquam tellurem ex alto conspiciant. Maffæus. Hist. Ind. lib. 2.

2. Sic loqui amant Papicolæ: verum nos ex ipso fonte aquarum viventium, S. S. scripturâ, & Ecclesiâ verè primævâ salutares latices haurimus.

In Fontem in Vico Sancti Augustini Parisiis.

QUæ dat aquas, saxo latet hospita nympha sub imo,
Sic tu cùm dederis dona, latere velis.
Nesciat sinistra quid dextera porrigat.

Super Pontem Nostre-Dame Parisiis Subtercurrente Sequanâ.

SEquana cum primùm Reginæ allabitur urbi
Tardat præcipites ambitiosus aquas;
Captus amore loci, cursum obliviscitur amnis
Quò fluat, & dulces nectit in urbe moras.
Hinc varios implens, fluctu subeunte, canales,
Fons fieri gaudet, qui modo flumen erat.

Petri Molinæi Viri Magni Doc. Theolog. Canonic. Cantuarienſis.

Rubellioni ad Canonicas preces aſſiduo.

Sacris amice cantibus Rubellio,
Noſtriq; ſuccentor chori,
Cui pura noſtris concolores infulis
Plumas honeſtat purpura.
Vernante cantu noſtra demulces ſacra
Hyememque templo ſubmoves.
Quâ te celebrem laude purpuratule?
Tua ne ſub ſpecie latet
Alatus ut tu, Cantor ut tu laudium
Summi Tonantis Angelus?
Qui dum Organorum concavi pulſu tonant
Ædis ſuperbæ formices,
Adeſt benignus & favet pſallentibus
Et Æmulos miſcet ſonos,
Alis coruſcans alacre geſtientibus
Dei beatus laudibus.
Si verò avis tu, & verus es Rubellio
Veſtram fidem Fanatici!
Aviſne ut hymnis ex fera fiat Cicur
Vos fecerint hymni feros?
Ipſaſque Templo dulcè concilians aves
Vos laus Dei Templo fuget?
Salveto noſtri fida pars Collegii
Totius exemplum Chori,

Cui

Cui non severo fixit ullam codice,
Absentis aut tardi notam.
Præcentor acer; sive sol sanctas preces
Oriens reducit aut cadens
Mediove celsus axe, tu nunquam dees
In æde subsultim ambulans.
Mox organorum pegma sublimis petis
Cantuque vincis Organa
Gracili & sonorâ voce, Cornicinum vicem
Acuens gravem symphoniam.
At his, Rubelle, pro tuis meritis pius
Spargit tibi micas puer;
Quas tu per aream, huc & illuc saltitans,
Sacro-peracto colligas;
Tu dum canentum certa stant stipendia
Immunis unicus canas?

Ejusdem Mitissa.

1. *Mitissa celsâ nobile ab Cypro genus,*
Cypriq; blandâ blandior felis Deâ;
Cui veneta nigro illusa pellis limite
Ambagioso tortili volumine
Jaspide nitet imbricata puriùs:
Plumâ Columbæ turturisve mollior
Tenero puellæ flore delicatior,
Pellaciorque nequiorque vulpeculâ;
Quâ nec Pitheci gestuosi sunt magis,
Quâ vel sciuri ludibundi sunt minus.
Mihi prodeunti prodeambulas comes,

Ego gestienti gestiens colludere,
Cyclos sinusque virgulam circum movens
Designo, tuq; virgulam prehendere
Avida, in volucrem prosilis volucrior,
Cita cursu, præpes ungue, oculis micans,
Lumbo huc & illuc flexilis versatili,
Æquasque gyros & sinus cum virgulâ.
Domum revertor, tuque mecum, vix benè
Lecturus aut scripturus assedi, statim
(Musis ministra scilicet) mensæ insilis ;
Tenuique roncho blanda te mihi affricas,
Et usque & usque teque mulceri jubes,
Surrecta caudam rigidulam, dorso ardua,
Mox assides, notasque quid rei geram,
Tentare lusu certa quicquid movero,
Versare chartam, morsicare pennulam,
Recensque scriptam lineam, procacula
3. Tagace frictu literam latam facis.
Talitro repressa, mœsta retrahis pedem ;
Breviorq; collo, pavida connives nocens
Oculos pudentes ; dein remotior sedens
Amans inaudax, cui reæ fiduciam
Adimens, amorem non tamen minuit metus :
Modesta supplex in me figis lumina.
At jure, Mitissa, ambigas mihi an tibi
Sit cura major integrandæ gratiæ.
Sed exi, & ista si quid irarum premis,
Mitissa, quicquid est apud me soricum
Offensioni dedo mactandum tuæ :
Hi luridi hostes & mei & tui, meam
Iram suâ cæde expient, satient tuam.

1. Nomen

1. Nomen affictum feli suæ, à mansuetudine & miti Indole.
2. Imbricata, variegata, virgata, vox ab arte Architecton mutuata; vid. glossa.
3. Tagax (ab obsoleto Tago) furtivus, clancularis.

Theodori Bezæ Tinea :
Ad Musas tineæ sacrificium ludicrum.

SI *Rogat* Cereremq; Liberumq;
Vitæ sollicitus suæ Colonus;
Si Mavortis *opem petit cruentus*
Miles, sollicitus suæ salutis:
Quidni, Calliope, *tibi tuisq;*
Jure sacra feram, quibus placere
Est unum studium mihi, omnibusq;
Qui vatum è numero volunt haberi?
Vobis ergo ferenda sacra: Musæ:
Sed quæ victima grata? quæ Camænis
Dicata hostia? parcite ò Camenæ:
Nova hæc victima, sed futura vobis
Suavis, arbitror, admodumq; grata.
Accede ò Tinea, illa quæ pusillo
Ventrem corpore tam geris voracem.
Tene Pieridum *aggredi ministros?*
Tene arrodere tam sacros labores?
Nec factum mihi denega. Ecce furti
Tui exempla, tuæ & voracitatis.
Penè tu mihi passerem Catulli,
Penè tu mihi Lesbiam *abstulisti.*

Nunc certè meus ille Martialis
Ima ad viſcera roſus uſq; languet,
Imo & ipſe Maro, *cui pepercit :*
Juſto Cæſare *ſic jubente, flamma,*
Læſus dente tuo, Sceleſta, languet.
Quid dicam innumeros benè eruditos,
Quorum tu monumenta, tu labores
Iſto peſſimo ventre devorâſti ?
Prodi, jam tunicam, relinque, prodi:
Vah ! ut callida ſtringit ipſa ſeſe !
Ut mortem ſimulat ! ſceleſta prodi,
Pro tot criminibus datura pœnas.
Agè iſtum jugulo tuo cruento
Mucronem excipe, & iſtum & iſtum.
Vide ut palpitat, ut cruore largo :
Aras polluit hæc profana ſacras.
At vos, Pierides, *bonæq; Muſæ,*
Nunc gaudete: jacet fera interempta,
Jacet ſacrilega illa, quæ ſolebat
Sacros Pieridum vorare ſervos ;
Hanc vero tunicam, has dico, Camænæ.
Vobis exuvias, ut hinc tropæum
Parnaſſo, *medio locetis, & ſit*
Hæc inſcriptio· de ferâ interemptâ,
Beza dat ſpolia hæc opima Muſis.

Naturæ satisfit ex facilè Parabilibus ex Petro. Arbitri fragmentis.

Omnia quæ miseras possunt finire querelas,
In promptu voluit candidus esse deus:
Vile olus, & duris hærentia mora rubetis;
Pugnantis stomachi composuêre famem.
Flumine vicino stultus sitit, & riget Euro:
Cum calidus tepido consonat igne rogus.
Lex armata sedet circumsera limina nuptæ,
Nil metuit licito fusa puella toro.
Quod satiare potest, dives natura ministrat:
Quod docet infrænis gloria, fine caret.

Vita Beata. Pentadis ex Apollodoro magna ex parte.

Non est falleris hæc beata, non est
Quod vos creditis esse, vita non est
Fulgentis manibus videre gemmas:
Aut testudineo jacere lecto,
Aut plumâ latus abdidisse molli;
Aut auro bibere, aut cubare cocco,
Regales dapibus gravare mensas;
Et quicquid Lybico secatur arvo,
Non unâ positum servare cellâ:
Sed nullos trepidum timere casus;

Nec vano populi favore tangi;
Et stricto nihil æstuare ferro:
Hoc quisquis poterit, licebit illi
Fortunam moveat loco, superbus.

Si nec metu premi, nec ambitu populari torqueri,
Nec titulis inflari te patieris; ipse tui Rex.
Rex est, qui metuit nihil,
Rex est, quiq; cupit nihil—Seneca.

Lusus Pilâ (Amatorius) ex nive coactâ. Petronii Afranii Epigrammata.

ME nive candenti petiit modo Julia, rebar
Igne carere nivem, sed tamen ignis erat.
Quid nive frigidius? nostrum tamen urere pectus
Nix potuit manibus Julia, missa tuis.
Quis locus insidiis dabitur mihi tutus amoris,
Frigore concretâ si latet ignis aquâ?
Julia, sola potes nostras extinguere flammas,
Non nive, non glacie, sed potes igne pari.

Elegans & acutum Epigramma: me judice, utut in tenui materiâ, & affabre undiquaq; concinnatum, & omnibus numeris absolutum.

Lusus Cupidinei, sive Paroxysmi Febriles Amatorii. Thomæ Randolphi Angli non infimi Subsellii Poetæ inter suos Cantabrigienses.

AH miser & nullo felix in amore! Corinnam
Cum rogat illa negas; cum negat illa, rogas.
Ambos urit amor, quid sit felicius? ambos
Tempore non uno, sed tamen urit amor.
Cum flagrat Corydon, frigescit fibra Corinnæ,
Cum tua frigescit fibra, Corinna calet.
Cur æstas Corydonis hyems sit facta Corinnæ?
Quidve Corinnæ æstas, sit Corydonis hyems.
Unde ignis glaciem? Glacies unde efficit ignem?
Desine crudeles, sæve Cupido, jocos!
Desine! sed nec te Corydonis tollere flammas,
Tollere nec castas virginis, oro, nives.
Ure duos, extingue duos: Et pectus utrumq;
Aut calor, aut teneat pectus utrumq; gelu.

Nitidum Epigramma, eleganti undiq; Antithesi ex genere amatorio, quod si quis omni modo respuat, næ is parum Humanus est, nisi contra bonos mores peccet, quia facer limes esto, sic scripsit quicunq; versus scripsit: Et profecto sine Venere friget Apollo, sed cui non sit venia post Cardinalem Perronium, Bertaldum Episc. Portæum Abbatem; qui amatoria quæ fecerant Juvenes Carmina, etiam seniores publicare non dubitarunt? Ægid. Menagius, in Ep. suorum poematum dedicatorii.

In

In Angelam in puerperio extinctam.

Hic jacet, in medio quæ concidit, Angela partu,
Dum Juno gravidæ sæva negaret opem:
Impia res tenerum saltem mors improba fœtum
Liquisset misero, matre cadente, patri.
Aut matrem potius: quis enim cum carpserit uvam,
Ipsam etiam vitem subsecuisse velit?
Plaudite vos steriles: soboles hanc perdidit, & sic
Sæpè solent ramos frangere poma suos.

Epigramma incerti minimè spernendum, in fine ingeniose aculeatum. Inter Epigram. & poemata vetera. Edit. Parisiis. *A. D.* 1590.

Ex eodem libro fortunæ mediocritas.

Vive & amicitias Regum fuge pauca monebo,
Maximus hic scopulus, non tamèn unus erat.
Vive, & amicitias nimio splendore nitentes,
Et quicquid colitur perspicuum, fugito.
Ingentes Dominos & famæ nomina clara
Illustriq; graves nobilitate domos,
Devita, & longè vivens cole, contrahe vela,
Et te littoribus cymba propinqua vehat.
In plano tua sit sempèr fortuna, paresque
Noveris: ex alto magna ruina venit.
Non benè cum parvis junguntur grandia rebus;
Stantia namque premunt, præcipitata ruunt.

Pace

Pace tantorum virorum ad Catulliana liceat inſerere mellitum iſtud Epigr.

Acmen Septimius ſuos amores
Tenens in gremio, Mea, inquit, Acme,
Ni te perdite amo, atque amare porro
Omnis ſum aſſidue paratus annos,
Quantum qui pote plurimum perire:
Solus in Lybia, Indiaque toſta,
Cæſio veniam obvius leoni.
Hoc ut dixit. Amor ſiniſter ante,
Dextram ſternuit adprobationem.
At Acme leviter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos,
Illo purpureo ore ſuaviata,
Sic, inquit, mea vita Septimille,
Huic uno domino uſque ſerviamus:
Ut multo mihi major, acriorque
Ignis mollibus ardet in medullis.
Hoc ut dixit, Amor ſiniſter ante,
Dextram ſternuit adprobationem.
Nunc ab auſpicio bono profecti,
Mutuis animis amant, amantur.
Unam Septimius miſellus Acmen
Mavult, quàm Syrias, Britanniaſque.
Uno in Septimio fidelis Acme
Facit delicias, libidineſque.

Quis

Quis ullos homines beatiores
Vidit? quis Venerem auſpicatiorem?

Ad illa Auſonii aureum iſtud Buculæ Æreæ.

BUcula ſum cœlo genitoris facta 1 *Myronis*
Ærea, nec factam me puto, ſed genitam;
Sic me Taurus init, ſic proxima bucula mugit,
Sic vitulus ſitiens ubera noſtra petit.
Miraris quòd fallo gregem? gregis ipſe magiſter
Errantes inter me numerare ſolet.

1 Myron celebris Statuarius. Vid. Gloſſar.

Divinum iſtud Senecæ ex Cleanthe.

DUc me parens celſiq; Dominator cœli
Quocunq; placuit, nulla parendi mora eſt:
Adſum impiger: fac nolle, comitabor gemens
Maluſq; patiar facere quod licuit bono:
Ducunt volentem fata, nolentem trahunt.

Nullum tam arctum eſt jugum, quod non minus lædat ducentem quàm repugnantem; unum levamentum eſt malorum ingentium, pati neceſſitatibus ſuis obſequi. *Sen.* de *Irâ.* lib. 3.

Ad

Ad Excerpta Persiana istud penè Christianum.

Compositum jus fasque animi, sanctosque recessus
Mentis, & incoctum generoso pectore honestum,
Hæc cedo, ut admoveam templis & ferre litabo.

Ad Virgiliana perelegans & admodùm Poetica noctis silentis & intempestæ descriptio. lib. 4.

Nox erat, & placidum carpebant fessa soporem
Corpora per terras, sylvæque & sæva quiêrant
Æquora : cum medio volvuntur sidera lapsu,
Cùm tacet omnis ager, pecudes, pictæq; volucres,
Quæq; lacus latè liquidos, quæq; aspera dumis
Rura tenent, somno positæ sub nocte silenti
Lenibant curas, & corda oblita laborum.

Ad Horatiana Satyr. lib. 2.

———Adde quòd idem
Non horam tecum esse potes, non otia rectè
Ponere, teq; ipsum vitas fugitivus, et erro :
Jam vino quærens, jam somno fallere curam
Frustrà : nam comes atra premit, sequiturq; fugacem.

Interdùm

Interdùm quies inquieta eſt, & ideò ad rerum actus excitandi, ac tractatione bonarum artium occupandi ſumus, quoties nos male habet inertia ſui impatiens. *Senec. Ep.* 56.

Illud Epiſtolarum. lib. 1.

Cui non conveniet ſua res, ut Calceus olim
Si pede major erit, ſubvertet: ſi minor, uret.

Ad Illa D. J. Juvenalis ex aureâ Satyrâ. X.

Orandum eſt, ut ſit mens ſana in corpore ſano
Fortem poſſe animum, & mortis terrore carentem,
Qui ſpatium vitæ extremum inter munera ponat
Naturæ, qui ferre queat quoſcunque dolores
Neſciat iraſci, cupiat nihil, & potiores
Herculis ærumnas credat, ſævoſque labores,
Et Venere & Cœnis & plumis Sardanapali
Monſtro quod ipſe tibi poſſis dare: ſemita certè
Tranquillæ per virtutem patet unica vitam.
Nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia: ſed nos
Te facimus, fortuna, *deam, cœloque locamus.*

——Parce privatus nimiùm cavere,
Dona præſentis rape lætus horæ, & linque ſevera.
Hor. Od. 8. lib. 3.

Corrigenda

Corrigenda in Carminibus.

PAg. 3. Lin. 25. pro *undo* Lege *nudo*. p. 6. l. 4. pro *nimus* l. *nimis*. p. 22. l. 22. pro *longæ* l. *longe*. p. 30. l. penult. pro *quineto* l. *Quincto*. p. 31. l. 11. pro *tradus* l. *tradas*. p. 34. l. 20. pro *ambulato* l. *abulator*. p. 41. l. 7. pro *populanter* l. *populantur*. p. 54. l. penult. pro *nostris* l. *nostis*. p. 56. l. 9. pro *nona* l. *non*. p. 60. l. penult. pro *faciles* l. *facilis*. p. 67. l. 28. pro *lacivit* l. *lascivit*. p. 70. l. 10. pro *Actiace* l. *Actiaci*. p 75. l. 12. pro *adicet* l. *adicit*. p. 77. l. 25. pro *admoventer* l. *admoventur*. p. 84. l. 22. pro *moliq;* l. *molliq;* p. 88. l. 4. pro *Regulæ* l. *Regule*. p. 109. l. 10. pro *haberas* l. *habenas*. p. 133. l. 15. pro *nomena* l. *nomina*. p. 135. l. 27. pro *Tonant* l. *Tonante*. p. 149. l. 4. pro *Reypulit* l. *Reppulit*. ib. l. ult. pro *labis* l. *lanis*. & pro *anit* l. *abit*. p. 162. l. 21. pro *gare* l. *garæ*. p. 175. l. 8. pro *solium* l. *folium*. p. 181. l. 2. pro *digerater* l. *digeratur*. p. 182. l. 7. pro *verice* l. *vertice*. ib. l. 16. pro *cententis* l. *centenis*. p. 185. l. 5. pro *quærus* l. *quæras*. p. 190. l. ult. pro *tynus* l. *tycnus*. & pro *suis* l. *sui*. p. 191. l. 20. pro *brumo* l. *bruma*. p. 210. l. 15. pro *fusset* l. *fuisset*. p. 222. l. 23. pro *Commoda* l. *C. Hommoda*. p. 234. l. ult. pro *lates* l. *latet*. p. 235. l. 13. pro *famulater* l. *famulatur*. p. 240. l. 17. pro *solem ne* l. *solemne*. p. 245. l. 21. pro *quam genuisse velit* l. *quem genuisse velis*. p. 251. l. 3. pro *invidiæ* l. *invidiâ*. p. 253. l. 15. pro *properat à* l. *properata*. p. 255. l. 14. pro *later* l. *latet*. p. 259. l. 10. pro *ferneus* l. *serenus*. p. 271. l. 14. pro *tuscis* l. *tu scis*. p. 275. l. antepenult. pro *Qudm* l. *Quum*. p. 382. l. antepenult. pro *faciles* l. *facilis*. p. 392. l. 2. pro *scuta* l. *cicuta*. p. 398. l. 6. pro *Nomen* l. *Numen*.

men. ib. l. 19. pro *ſeu* l. *ſua*. p. 404. l. 8. pro *ci-tior* l. *ſititor*. p. 408. l. ult. pro *anum* l. *animum*. p. 413. l. 18. pro *obviliſci* l. *oblivifci*. p. 418. l. 9. pro *poſſit* l. *poſſis*. ib. l. 11. pro *Injria* l. *Injuria*. p. 419. l. 6. pro *utiter* l. *utitur*. p. 423. l. 9,10. pro *infir-muni* l. *infimum*. ib. l. 14. pro *his* l. *bis*. p. 425. l. 16. pro *homo* l. *humo*. p. 429. l. 17. pro *placida* l. *placidi*. p. 433. l. 6. pro *ſitem* l. *ſitim*. p. 437. inter lin. 8 & 9. inſere XXXVIII. ib. l. 9. pro *op-probium* l. *opprobrium*. p. 438. l. ult. pro *inaſcitur* l. *innaſcitur*. p. 440. l. 21. pro *Muſa* l. *Muſæ*. ib. l. 24. pro *deſcrepat* l. *diſcrepat*. p. 443. l. 3. pro *que* l. *quæ*. p. 451. l. 13. pro *Eurylaus* l. *Eurialus*. p. 452. l. 5. pro *ſilentio* l. *ſilentia*. p. 453. l. 4. pro *poſtraſſe* l. *proſtraſſe*. p. 460. l. 27. pro *uſu* l. *uſo*. p. 464. l. ult. pro *poſt* l. *poteſt*. p. 467. l. 2. pro *Cura* l. *Curæ*. p. 477. l. 10. pro *imittere* l. *immittere*. ib. l. 23. pro *ſævo* l. *ſævos*. p. 478. l. 7. pro *cognoſcte* l. *cognoſcite*. p. 479. l. 15. pro *diſervire* l. *deſervire*. p. 481. l. 13. pro *jure* l. *jures*. p. 484. l. 2. pro *princeps* l. *præceps*. p. 485. l. 9. pro *dedicêre* l. *didicêre*. ib. l. 14. pro *diademi* l. *diadema*. p. 487. l. 2. pro *tangant* l. *tangat*. p. 490. l. 26. pro *fruiter* l. *fruitur*. p. 497. l. 19. pro *aurum* l. *aurem*. p. 499. l. ult pro *vitera* l. *vitrea*. p. 500. l. 14. pro *ſervetis* l. *ſervitus*. p. 510. l. 5. pro *pnitœentia* l. *pœnitentia*. p. 512. l. 18. pro ἐκ l. ἐκ. p. 525. l. 2. pro *trepias* l. *trepidas*. p. 536. l. 5. pro *autumus pulchur* l. *autumnus pulcher*.

Catalogus

Catalogus librorum in usum Scholarum qui prostant venales apud *Sam. Smith* ad insignia Principis in Cæmeterio D. Pauli.

Borrichius

Borrichius de Variis Etat. Ling. Lat.
Crispini Lexicon 4to
Cartesii principia Philos. 4to.
—— Meditat—— 4to.
—— Epistolæ —— 4to.
Cluverii Geographia cum fig. 4to.
——Idem cum Notis Bunonii 4to.
— Idem Epit. Historiæ 4to.
Catullus Tibullus Vossii 4to.
Cassimiri Lyrica 4to.
Colebert Philos. vetus & Nova. Paris 4to.
Causinus de Eloquentia 4to.
Ciceronis Operæ 4to.
Camerarii Emblemata 4to cum fig.
Cole's Lattin Dict. 4 to.
Gouldman's Dict. 4to.
Littleton's Dict. 4to.
Emblemata Academiæ Altorfinæ 4to.
Frienshemii Supplement. Liviani 4to.
Juvenal cum Notis. Henninii 4.o. 1685.
Horatius Cruquii 4to.
——Idem Lambini 4to.
Harpocrationis Lexicon Valesii 4to.
Le Grand Institut. Philos. 4to.
——— Hist. Naturæ 4to.
Leuden Clausis Heb. Vet. Test. 4to.
———Philol. Hebr. Mixtus 4to.
Rosini Antiquitates Romanæ. Demsteri 4to. 1686.
Richeletts Dict-francois 4to.
Plautus Lambini 4to.
Pindarus cum Notis Benedicti 4to.
Stephani Dict. Poeticum 4to.

Schrevelii

Schrevelii Lexicon 4to. per *Robinson* 4to.
Suetonius cum Numismatibus Patini 4to.
—— Idem cum Notis Torrentii 4to.
Suiceri Lexicon Græ. 4to.
Theocritus cum Scholiis 4to.
Vossius de Hist. Græ. & Lat. 4to.
—— Idem de Poetis Gra. & Lat. 4to.
Valesii Notæ in Harpocration. 4to.

Libri cum Notis variorum in 8vo.

Aurelius victor 8vo.
Aulus Gellius 8vo.
Arriani Tactica 8vo.
Appiani Hist. 2 Vol. 8vo.
Ausonius 8vo.
Alex. ab Alexandro Dies Geneal. 2 Vol. 8vo.
Barclai Argenis 2 Vol. 8vo.
———— Euphormio 8vo.
Boethius de Consolat. Philos. 8vo.
Cæsaris Coment. 8vo.
Q. Curtius 8vo.
Corn. Nepos. 8vo.
Claudian 8vo.
Catullus Tibullus 8vo.
Ciceronis Epist. ad Famil. 8vo. 2 Vol.
—— Ad Atticum 8vo. 2 Vol.
Epictetus 8vo.
Erasmi Colloquia 8vo.
L. Florus 8vo.
—— Idem Notis Grævii.
Hist Augustæ script. 2 Vol.
Horatius 8vo.
Hygini Fab. Schefferi 8vo.

Justinus 8vo.
Juvenal 8vo.
Lactantius 8vo.
Lucan 8vo.
Livii Hist. 3 Vol. 8vo.
Martial 8vo.
Macrobius 8vo.
Min. felix. 8vo.
Mithographi Lat. 8vo.
Ovidii opera 3 Vol. 8vo.
Plinii Hist. Nat. 3 Vol. 8vo.
———Epistolæ 8vo.
———Panegyrici 8vo.
Petronius Abitrer 8vo.
Plautus 8vo.
Phædri Fab. 8vo.
Polybii Hist. 8vo.
Quintiliani Opera 8vo.
Suetonius 8vo.
Sulp. Severus 8vo.
Salustius 8vo.
Senecæ Opera 8vo.
——Tragædiæ 8vo.
P. Statius 8vo.
Tacitus 2 Vol. 8vo.
Terentius 8vo.
Virgilius uno Vol.
——Idem 3 Vol. Edit. ultimum.
Val. Maximus 8vo.
Vel. Paterculus 8vo.
Vegetius de re melitari 8vo.

Extant

Extant prætereà apud me venales varii Authores Claſſici in uſum Delphini Regis Galliarum fili, non ita pridem in lucem editi Pariſiis in Quarto.

Libri 8vo.
Andronicus Rhodius 8vo. G. L.
Ars Cogitandi 8vo.
Ælianæ variæ Hiſt. Schefferi 8vo.
———Idem Noris Fabri 8vo.
Baxtorfi Lexicon Hebr.
———Theſaurus Gramat.
——Gram. Chald. & Syr. 8vo.
———Epiſt. Gram. 8vo.
—Synagoga Judaica.
Barlæi Epiſt. 2 Vol.
Bonghen Catecheſn. G. L.
Burgerſdicii & Herebordi Log. 8vo.
Biblia vulgat. Edit. 8vo.
——Hebraica Athias 8vo.
——Septuaginta.
Plautus Paræi.
Clenardi Inſtit. Gram. Græ. 8vo.
Coles Lat. Dict. 8vo.
Clavis Homerica 8vo.
Camdens Gr. Grammer.
Ciceronis Opera 8vo. 8 Vol.
——Orationes Fregii 3 Vol. 8vo.
Poſſelii Calligraphia.
Scaligeri Poæmata 8uo.
De varius de partic. Ling. Græ.
Gale Rhetores Selecti 8vo.
Eraſmi colloquia 8vo.
Epictetus Ariani G. L. 8vo.

Flaveſſæ Poeticæ 8vo.
Fearne Centum Fab. 8vo.
Schrevelii Lexicon 8vo, Londini, 1686.
——- Idem Amſterdam 1686.
Gradus ad Pernaſſum.
Grotius de veritate Relig. 8vo,
———Inſtitut. Baptizando.
Gale Pſalterium Græcum 8vo.
Skickards Horolog. Hebr. 8vo,
Textoris Epiſt. 8vo.
—- Epitheta 8vo.
Heſiod Grævii 8vo.
Henſii Ariſtarchus 8vo.
Homeri illicas & ody! es 2 Vol.
Homeri Liber primus Sylvani.
Sophoclis G. L. cum Scholiis 8vo,
Teſtamentum Græ. 8vo.
Indiculus Univerſalis 8vo.
Iſocratis Orationis 8vo.
Juſtini Hiſt. 8vo.
Luſus Poeticus 8vo.
Leuſdens Clacis Ling. Gr. 8vo.
Livii Hiſt. 2 Vol. Cambridge 8vo,
Licoſthenis Apoth. 8vo.
Lucretius Gyphanii.
Centum fabulæ 8vo.cum figuris.
Voſſi Gramat. Lat. 8vo.
— Rudimenta Ling. Gr. 8vo.
—— Epit. Rhetoricæ 8vo.
Nataliis Comes 8vo.
Walkers Rhetorick 8vo,
Wincheſt Phraſes.
Walkers Idioms.

Art

——-Art of Teaching. ——Particles.
Vareni Geographia. Poetæ Minores 8vo.

Libri Lat. 12 *and* 24.

AUli Gelli Noctes Atticæ. 12.
Ariſtophanus G. L. 12.
Anacreon Fabri Gr. Lat. 12.
Antonini liberalis metam. Gr. Lat. 12.
Apthonii progymnaſmata 12 & 24.
Apuleius de Aureo Aſino 12.
Æſopi Fab. Gr. Lat. 12. Auſonius 24.
Barclai Argenis 12. ——-Euphormio 12.
Barlæi poemata 12.
————Orationes 12.
Beza Teſt, Lat. Oxon. 12, & 24.
Biblia Latina Junii & Trem. Amſt. 12.
————Septuaginta Amſt. 12.
————Id. Londini 12.
Busbequii Epiſt. 24.
Buchanani Pſalm. & Poem. 12, & 24.
Cæſaris Comment. 12, & 24. Elz.
Cluverii Geogr. cum Cartis 1686, 24.
Crucii Epiſtolæ 12.
————Orationes 12.
Ciceronis Opera 10 Vol. 12.
————Epiſt. ad famil. Amſt. 12.
————De Officiis Amſt. 12.
Caſtalionis Teſt Lat. 12.
Corn. Nepos Amſt. 12, & 24.
——— Id. Oxon. 12.
——— Id. notis Loccenii 12.
Comenii Lexicon. Atriale Lat. Latinum 1685. 12.
Curcellæi Teſt. græ. 12.
Q. Curtius El. Amſt. 12. Id. 24.
——— Id Loccenì 12.

Caſimiri

Casimiri poemata 24.
Claudian 24.
Catullus Tibullus 24.
Demosthenis Orationes 12.
Elegantiæ poeticæ 12.
Erasmi moriæ Encomium 12.
——Colloquia 12, & 24.
——De Copia Verbo. 12.
——De Conscribendis Epist. 12.
——Apothegmata 12.
——Epitome Adagior. 12.
Epictetus Gl. Oxon. 12, & 24.
Farnabius in Senecam 12.
——In Virgilium 12.
——In Lucanum 12.
——In Terentium 12.
——In Martialem 12.
——In Ovidii Metam. 12.
——In Juvenalem 12.
——Index Rhetoricus 12.
Fosnerus in Tacitnm 12.
Frontini Stratagemata 12.
L. Florus Salmasii 12, & 24.
Grotii poemata 12.
——De veritate Relig. Christianæ 12.
Heinsii poemata 12.
Hygini fabulæ.
Horatius Notis Bond. 12, & 24.
Hist. Romanæ Epit. 24.
Iustini Hist. 12, & 24.
——Id notis Vossii 12.
——Id notis Boxhornii 12.
Juvenal 12, & 24.

2 ⎫ Leuſden ⎧ Teſt. græcum 24.
Compend. græ. N. Teſt. 12.
1 ⎨ ——— Paſoris Syllabus 12.
⎭ ——— Compend. Hebr. V. Teſt.

Livii Hiſt. Amſterdam. 12.
— Orationes 12.
Lucretius fabri 12, & 24.
Lucan, 12, & 24. Liturgia græca 12.
——Latina 12. Livii Hiſt. Elz. Vol, 3. 12.
Minilii Florus.
——Horatius.
——Terentius.
——Virgilius.
—Ovid de Triſtibus.
——Ovid Metamorph.
Martial. 12, & 24.
Minutius felix 12.
Ovidii opera 24. & Metam. 12.
Oweni Epigramata 24.
Nugæ Venales 12.
Neuhuſi poemata 12.
Oxford Grammer 12.
Orator ex temporaneus 12.
Pſalterium Hebraicum 12 & 24.
Pinii Panygericæ 12,
Prudentii poemata Heinſii 12 & 24.
Pol. Virgil. de rerum Invent, 12.
Paſſoris Manuale 12.
Perſius Bond, 12.
Perdri fabulæ 12. Pia deſideria 24.
Pindar 24. Plautus 24.
Q. Curtius 12, & 24.
Sleidan de quatuor Imperiis 12, & 24:

Stradæ

Stradæ prolusiones 12.
Salustius 12, & 24.
Suetonius Boxhornii 12, & 24.
Seneca opera 4 Vol. Elz. 12.
———Id Trag. 12 & 24.
Symbola Christiana 12.
Testamentum græ. Oxon. 12.
------Id Lond. 12. Id Elziver 24.
Tacitus Boxhornii 12. Id 24.
Virgil Heinsii 12, & 14.
Val. Maximus 12, & 14.
Vossius destudiis 12.
Vigerii Ideotism. K. 12.
Vel. paterculus Heinsii 12.

Homeri Iliados liber primus, in quo singularum vocum significationes, compositiones ac derivationes annotantur: Dialecti clarê & distinctè exponuntur: Synonima multis locis adjiciuntur particularum varii ac elegantes usus demonstrantur. Phrases & Sententiæ ex ipso textu deliguntur: Græcissimi passim occurrentes explanantur: Fabulæ & Hist. Nominum propriorum enarrantur, omnia deniq; quæ huc pertinere videbantur; ita continentur, ut is facilè a quovis intelligitur, mathodusque vera Linguam græcam tum docendi, tum discendi habeatur. studio & opera Geogr. Sylvani Pan. med. prostant venales apud *Sam. Smith.*

FINIS.